

موضوع: آیین نامه های آموزشی تجمیع شده کلیه مقاطع

معاونت آموزشی دانشگاه علوم پزشکی تهران

بنام آنکه جان را فکرت آموخت

مقدمه معاون آموزشی دانشگاه

امور آموزشی دانشگاه، یکی از مهمترین و در عین حال پیچیده ترین فرایندهای جاری هر دانشگاه است. هزاران دانشجو در مقاطع و رشته های مختلف در حال تحصیل در گوشه گوشه دانشگاه هستند و نظام آموزش دانشگاه برای سامان دادن به وضعیت تحصیلی آنها اهمیت به سزایی دارد. از سوی دیگر، هرچه دانشگاه بزرگتر و طول و عرض آن بیشتر باشد، قوانین فراوان تر، و بالطبع پیچیدگی کارها بیشتر است. در طول سالیان، قوانین، دستورالعملها، و شیوه نامه های متعدد در سطوح مختلف تصمیم گیری صادر شده اند و ضرورت وجود منبعی برای مراجعه و استفاده، همیشه احساس می شده است. اکنون که به همت مدیر خدوم و پرتلاش امور آموزشی دانشگاه، سرکار خانم دکتر غیاثوندیان، این مجموعه ارزشمند گردآوری و ویرایش و راستی آزمایی شده است، ضمن تشکر ویژه از ایشان، امیدوارم محصول زحمات چندین ماهه ایشان بتواند به تمامی دست اندکاران حوزه آموزش دانشگاه در انجام مسوولیتها به نحو احسن یاری رساند. بدون شک تلاش در عرصه آموزش نخبگان جامعه و تربیت دانش آموختگان سرآمد و توانمند یکی از شاه کلیدهای توسعه کشور و اعتلای میهن عزیزمان است.

دکتر امیرعلی سهراب پور

معاون آموزشی دانشگاه علوم پزشکی تهران

مقدمه مدیر امور آموزشی

یکی از وظایف دانشگاه‌های پیشرو انتقال بهنگام و صحیح و شفاف مصوبات به محیط اعم از ذی نفعان (دانشجویان و کارکنان) و تصمیم‌گیران به شیوه‌های مختلف است و از استانداردهای ملی و جهانی اعتباربخشی نیز اهتمام داشتن به این مهم است. مبرهن است پراکندگی در منابع قابل استناد علاوه بر هدر رفت زمان و فرصت‌های طلایی تصمیم‌گیری، صحت و دقت در تصمیمات را نیز به ورطه تردید و بی‌ثباتی می‌کشاند. در این راستا تدوین کتاب جامع آیین‌نامه‌های آموزشی دوره‌های کارشناسی، دکترای حرفه‌ای، کارشناسی ارشد، دکترای تخصصی (PhD) و تخصص پزشکی و دندانپزشکی و فوق تخصصی و فلوشیپ که مشتمل بر قوانین و مصوبات کشوری به علاوه مصوبات شورای آموزشی دانشگاه علوم پزشکی تهران است از دو سال پیش در دسنور قرار گرفت و در قالب جلسات بازخوانی آیین‌نامه‌ها و مصوبات با هر دانشکده و مرور مصوبات شوراهای هر دانشکده و حفظ مصوباتی که نافی مقررات فرادستی نبودند کار هدایت شد. ماحصل اولیه آن به صورت CD در جشن‌های شروع سال تحصیلی به دانشجویان جدیدالورود سال‌های ۹۵ و ۹۶ داده شد در سال ۹۷ با اصلاحاتی که در آیین‌نامه‌های دستیاری دندانپزشکی و دکترای تخصصی داده شد در این مجلد اعمال گردید تا اطمینان حاصل شود که مجموعه‌ای قابل استناد و به روز شده در اختیار مخاطب قرار دارد. از خداوند بزرگ شاکرم که به تلاش کوچک ما برکت داد تا به قول خود در فراهم‌سازی مجموعه حاضر به عنوان گامی در تسهیل امور آموزشی دانشگاه تحقق بخشیم.

جا دارد از کلیه روسای ادارات معاونت آموزشی خصوصاً سرکارخانم گرگانرودی که اگر همراهی ایشان نبود تحقق این مهم میسر نمی‌شد و همچنین روسای محترم ادارات در دانشکده‌ها که با تواضع بسیار ساعتهای طولانی جلسات بازخوانی را تحمل فرمودند و در جمع‌آوری و انتقال مصوبات شوراهای دانشکده در جلسات مرور و بازخوانی آیین‌نامه نقش موثری داشتند صمیمانه تشکر نمایم.

والسلام علی من تبع الهدی

دکتر شهرزاد غیاثوندیان

مدیر امور آموزشی دانشگاه

فهرست

۹	آیین نامه آموزشی جمع شده دوره‌های دکتری عمومی، کارشناسی پیوسته و ناپیوسته .....
۹	شرایط ورود و نام نویسی .....
۱۱	نظام آموزشی .....
۱۶	واحدهای درسی و طول مدت تحصیل .....
۲۰	حضور و غیاب .....
۲۱	حذف و اضافه .....
۲۲	ارزیابی پیشرفت تحصیلی دانشجو .....
۲۸	مرخصی تحصیلی و انصراف از تحصیل .....
۳۰	انتقال .....
۳۴	میهمان .....
۳۶	تغییر رشته .....
۳۹	پذیرش واحدهای درسی .....
۴۰	پایان نامه .....
۴۳	فراغت از تحصیل .....
۴۴	آیین نامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته .....
۴۴	کلیات .....
۴۵	شرایط ورود .....
۴۶	نظام آموزشی .....
۴۷	حضور و غیاب .....
۴۹	ارزشیابی .....
۵۰	طول دوره، مرخصی تحصیلی و انصراف از تحصیل .....
۵۳	پایان نامه .....
۵۶	سایر مقررات .....
۵۷	فراغت از تحصیل .....
۵۸	آیین نامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (PhD) .....
۵۸	در مورد آیین نامه آموزشی دوره تخصصی (PhD) .....

۵۹.....	کلیات.....
۶۰.....	شرایط ورود.....
۶۱.....	مرحله آموزشی.....
۶۴.....	حضور و غیاب.....
۶۵.....	ارزشیابی.....
۶۷.....	آزمون جامع.....
۷۰.....	طول دوره، مرخصی تحصیلی و انصراف از تحصیل.....
۷۲.....	مرحله پژوهشی و تدوین پایان نامه.....
۷۷.....	سایر مقررات.....
۱۲۳.....	دستورالعمل جامع پایان نامه دوره PhD.....
۱۲۳.....	کلیات.....
۱۲۵.....	اساتید راهنما و مشاور.....
۱۲۹.....	فرایند انتخاب موضوع تا دفاع از پایان نامه.....
۱۳۹.....	اعتبار مالی و حقوق معنوی پایان نامه.....
۱۴۱.....	راهنمای تدوین پایان نامه.....
۱۵۳.....	مقررات و آیین نامه های دوره های آموزش دستیار تخصصی.....
۱۵۳.....	شرایط پذیرش دستیار در رشته های تخصصی بالینی.....
۱۵۵.....	شرایط استفاده از سهمیه مناطق محروم.....
۱۵۶.....	شرایط استفاده از سهمیه خانمها.....
۱۵۹.....	دوره آموزشی.....
۱۵۹.....	شرایط شروع دوره.....
۱۵۹.....	ثبت نام.....
۱۶۰.....	شروع دوره.....
۱۶۱.....	ترك تحصیل و انصراف.....
۱۶۳.....	انتقال، جابجایی، تغییر رشته و میهمانی.....
۱۶۴.....	آموزش دوره دستیاری.....
۱۶۶.....	مرخصیها.....

۱۶۷	..... امور رفاهی
۱۶۹	..... ضوابط و مقررات تعیین نقص عضو مؤثر حرفه‌ای در رشته‌های تخصصی بالینی پزشکی
۱۷۵	..... آیین نامه آموزشی دوره تخصصی دندانپزشکی
۱۷۵	..... تعاریف
۱۷۵	..... آزمون ورودی دوره‌های دستیاری دندانپزشکی
۱۷۶	..... شرایط ورود به دوره‌های دستیاری دندانپزشکی
۱۷۷	..... تعهدات دستیاران دندانپزشکی
۱۸۰	..... ساختار اجرایی آموزش دوره‌های دستیاری دندانپزشکی
۱۸۱	..... نظام آموزشی
۱۸۷	..... شرایط و مقررات مربوط به آزمون گواهینامه/دانشنامه تخصصی تابع آیین نامه مربوطه است.
۲۰۰	..... آئین نامه دوره‌های دستیاری دندانپزشکی ورودی ۱۳۹۷ به بعد
۲۰۰	..... آزمون ورودی دوره‌های دستیاری دندانپزشکی
۲۰۱	..... شرایط ورود به دوره‌های دستیاری دندانپزشکی
۲۰۴	..... ساختار اجرایی آموزش دوره‌های دستیاری دندانپزشکی
۲۰۵	..... نظام آموزشی
۲۱۰	..... ارزیابی پیشرفت تحصیلی و دفاع از پایان نامه
۲۱۶	..... آیین نامه آزمونهای کشوری دندانپزشکی
۲۱۹	..... آزمون گواهینامه/دانشنامه
۲۲۳	..... آیین نامه دوره‌های آموزش تکمیلی تخصصی پزشکی (فلوشیپ)
۲۲۳	..... شرایط عمومی
۲۲۴	..... نحوه ثبت نام از پذیرفته شدگان دوره‌های تکمیلی تخصصی (فلوشیپ)
۲۲۴	..... مرخصی
۲۲۵	..... تغییر رشته، مهمانی، انتقال
۲۲۶	..... جدول دوره‌های تکمیلی و تخصصی فلوشیپ
۲۲۹	..... مقررات و آیین نامه‌های دوره‌های آموزش فوق تخصصی
۲۲۹	..... شرایط پذیرش دستیار
۲۳۳	..... جدول رشته‌های تخصصی پیش نیاز و رشته‌های فوق تخصصی وابسته

۲۳۶.....	تعهدات.....
۲۳۷.....	شروع دوره .....
۲۳۸.....	ارتقاء دستیاران .....
۲۳۹.....	مرخصی ها .....
۲۳۹.....	تغییر رشته، انتقال و میهمانی .....
۲۴۰.....	ترك تحصیل و انصراف .....
۲۴۱.....	آزمون نهایی فوق تخصصی (دانشنامه) .....
۲۴۵.....	دستور العمل شناسایی موارد افت تحصیلی و نحوه برخورد با آن .....

آیین نامه آموزشی تجمیع شده دوره‌های دکتری عمومی، کارشناسی پیوسته و ناپیوسته

شرایط ورود و نام نویسی

۱- شرایط ورود به دوره‌های دکتری عمومی و کارشناسی بدین شرح است:
۱-۱- پذیرفته شدن در آزمون ورودی ۱-۲- داشتن گواهینامه پایان دوره متوسطه (نظام قدیم) و یا گواهینامه دوره پیش دانشگاهی (نظام جدید) از داخل یا خارج از کشور مورد تایید وزارت آموزش و پرورش (باتوجه به نظام جدید آموزش متوسطه) یا برابر آموزش‌های حوزوی (مطابق مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی) ۱-۳- مجاز بودن به ادامه تحصیل از نظر قوانین و مقررات جاری کشور و داشتن شرایط عمومی ورود به آموزش عالی برابر مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی. ۱-۴- برخورداری از سلامت کامل تن و روان بر اساس ضوابط مصوب شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی. ۱-۵- سپردن تعهد خدمت براساس ضوابط و قانون آموزش رایگان یا پرداخت شهریه مطابق تعرفه و مقرراتی که از طریق مراجع ذیربط صادر می‌شود. تبصره ۱:
چنانچه دانشجو باتوجه به ضوابط اعلام شده در دفترچه آزمون سراسری سنجش آموزش کشور از سلامت جسمی و روانی لازم برای دوره دکتری عمومی پزشکی و کارشناسی برخوردار نباشد، براساس نظر شورای پزشکی دانشگاه، اجازه تحصیل در دوره دکتری عمومی / کارشناسی را ندارد. تبصره ۲: ارائه تاییدیه تحصیلی دوره متوسطه نظام قدیم یا پیش دانشگاهی نظام جدید در زمان ثبت نام و حداکثر تا پایان نیمسال اول تحصیلی و ارائه اصل گواهینامه پایان دوره متوسطه یا اصل گواهینامه دوره پیش دانشگاهی حداکثر تا یک سال بعد از ثبت نام اولیه الزامی است. تبصره ۳: پرداخت شهریه، دانش‌آموختگان دوره دکتری عمومی و کارشناسی را از انجام دیگر تعهدات قانونی خاص معاف نمی‌کند. (ماده ۱ آیین نامه‌های پزشکی، دندانپزشکی، داروسازی و کارشناسی)

۲- پذیرفته شدگان آزمون ورودی موظفند در مهلت‌هایی که توسط سازمان سنجش آموزش کشور یا دانشگاه اعلام می‌شود برای نام نویسی و انتخاب واحد به دانشگاه ذیربط مراجعه نمایند. عدم مراجعه برای نام نویسی در نخستین نیمسال تحصیلی پس از اعلام نتایج آزمون، انصراف از تحصیل تلقی خواهد شد. (ماده ۲ آیین نامه‌های آموزشی پزشکی، دندانپزشکی، داروسازی، کارشناسی)

۳ - دانشجوی موظف است در هر نیمسال تحصیلی در زمانی که دانشگاه اعلام می کند برای ادامه تحصیل و انتخاب واحد اقدام نماید، عدم اقدام دانشجوی برای نام نویسی در يك نیمسال بدون اطلاع و عذر موجه به منزله ترك تحصیل بوده و دانشجوی اخراج خواهد شد. تبصره ۱: در موارد استثنایی که دانشجوی ترك تحصیل خود را موجه می داند باید دلایل آن را حداکثر تا يك ماه قبل از پایان همان نیمسال به صورت مکتوب به اداره آموزش ارائه دهد، در صورت تایید موجه بودن ترك تحصیل توسط شورای آموزشی دانشگاه، آن نیمسال جزو مدت مجاز تحصیل وی محسوب و مرخصی تحصیلی برای آن نیمسال صادر می شود. تبصره ۲: دانشجویی که ترك تحصیل نموده، چنانچه بخواهد مدارك تحصیلی خود را دریافت نماید موظف است به کلیه تعهدات قانونی دوران تحصیل خود عمل نماید. (ماده ۳ آیین نامه های آموزش پزشکی، دندانپزشکی، داروسازی، کارشناسی)

۴ - به دانشجوی جانبازی که بعلت بیماری و یا ادامه درمان نتواند در مهلت تعیین شده برای ثبت نام در هر نیمسال مراجعه کند اجازه داده می شود (مشروط بر اینکه گواهی پزشکی که به تایید ستاد رسیده باشد ارائه نماید) تا زمان حذف و اضافه ثبت نام و انتخاب واحد کند. (ماده ۲ آیین نامه دانشجویان شاهد و ایثارگر)

۵ - دانشجویان دوره دکتری عمومی و کارشناسی در يك زمان حق نام نویسی و ادامه تحصیل در بیش از يك رشته، دريك یا چند دانشگاه اعم از دولتی یا غیر دولتی را ندارند. در صورت تخلف، به تشخیص کمیته نظارت بر حسن اجرای مقررات آموزشی وزارت متبوع از ادامه تحصیل در یکی از رشته های انتخابی محروم و سوابق تحصیلی وی باطل اعلام می شود و دانشجوی در این حال موظف است کلیه هزینه های مربوط به رشته حذف شده را مطابق تعرفه های تعیین شده به دانشگاه ذیربط بپردازد. تبصره: دانشجویان ممتاز (استعدادهای درخشان) از شمول این ماده مستثنی و تابع آیین نامه و ضوابط مربوط به خود می باشند. (ماده ۴ آیین نامه های آموزش پزشکی، دندانپزشکی، داروسازی، کارشناسی)

نظام آموزشی

۶- آموزش دوره دکتری عمومی و کارشناسی مبتنی بر نظام واحدی است. (ماده ۵ آیین نامه‌های آموزش پزشکی، دندانپزشکی، داروسازی، کارشناسی)

۷- در نظام واحدی، ارزش هر درس با تعداد واحدهای آن درس سنجیده می‌شود و قبولی یا عدم قبولی دانشجو در یک درس به همان درس محدود می‌شود. (ماده ۶ آیین نامه‌های آموزش پزشکی، دندانپزشکی، داروسازی و کارشناسی)

۸- هر واحد درس، مقدار یا میزان درسی است که مفاد آن به ترتیب به صورت نظری ۱۷ ساعت، کارورزی ۶۸ ساعت، عملی یا آزمایشگاهی ۳۴ ساعت و کارآموزی ۵۱ ساعت در طول یک نیمسال تحصیلی یا دوره تابستانی، طبق برنامه مصوب شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی تدریس می‌شود. (ماده ۷ آیین نامه‌های آموزشی پزشکی، دندانپزشکی، ماده ۶ داروسازی ۵ کارشناسی)

۹- دانشگاه‌ها میتوانند در صورت لزوم به تشخیص گروه آموزشی و تأیید دانشکده و دانشگاه، در هر رشته از دوره‌های کارشناسی تا ۲۰ ساعت و در دوره‌های کاردانی و کارشناسی ناپیوسته تا ۱۰ ساعت به عنوان حل تمرین به ساعات تدریس رشته، در طول دوره بیفزایند. این افزایش ساعت موجب افزایش واحد هر درس نمی‌شود. (ماده ۹ آیین نامه کارشناسی)

۱۰- برنامه دوره دکتری عمومی شامل مراحل به شرح زیر است:

پزشکی: مرحله اول: دروس عمومی و علوم پایه مرحله دوم: مبانی طب بالینی (نشانه شناسی و پاتوفیزیولوژی) مرحله سوم: کارآموزی بالینی مرحله چهارم: کارورزی بالینی. به مرحله اول و دوم دوره پیش بالینی و به مرحله سوم و چهارم دوره بالینی اطلاق می‌گردد.

دندانپزشکی: مرحله اول: کلیه دروس عمومی و علوم پایه و ۸ واحد از دروس اختصاصی دندانپزشکی و قبولی در آزمون جامع علوم پایه مرحله دوم: گذراندن حداقل ۱۸۰ واحد از دروس دوره و قبولی در آزمون جامع دندانپزشکی مرحله سوم: تکمیل دروس دوره و دفاع از پایان نامه

تبصره: شرط شروع مرحله دوم، قبولی در آزمون جامع علوم پایه و شرط شروع مرحله سوم قبولی در آزمون جامع دندانپزشکی است.

داروسازی: مرحله اول: دروس عمومی وعلوم پایه و اختصاصی قبل از آزمون جامع داروسازی (۱۸۰ واحدی) مرحله دوم: کلیه دروس باقیمانده پس از آزمون جامع داروسازی (ماده ۸ آیین نامه‌های آموزش پزشکی، دندانپزشکی، ماده ۷ داروسازی)

۱۱- در مراحل پیش بالینی دوره دکتری عمومی پزشکی و کلیه مراحل دندانپزشکی، داروسازی و کارشناسی هرسال تحصیلی مرکب از دو نیمسال تحصیلی و در صورت ضرورت و داشتن شرایط و امکانات يك دوره تابستانی است. هر نیمسال تحصیلی عبارت از ۱۷ هفته آموزشی و دوره تابستانی برابر ۶ هفته آموزشی است. تبصره ۱: طول مدت امتحانات پایان نیمسال یا پایان دوره تابستانی جزو مدت ۱۷ هفته و ۶ هفته آموزش محسوب نمی شود. تبصره ۲: در موارد استثنایی و ضروری، شامل وقوع بلاایای طبیعی، عدم امکان حضور استاد در طول ۱۷ هفته، بیماری استاد و مواردی از این قبیل به پیشنهاد دانشکده و موافقت شورای آموزشی دانشگاه می‌توان درس یا درسهایی را در مدتی کوتاهتر از ۱۷ هفته جهت کلیه دانشجویانی که آن درس یا درسها را اخذ کرده اند تدریس نمود، شرکت در کلیه کلاس‌ها مطابق ساعات هر واحد درسی الزامی است. (ماده ۹ آیین نامه‌های آموزش پزشکی، دندانپزشکی، ماده ۷ داروسازی)

۱۲- در دوره بالینی پزشکی، هر سال تحصیلی مشتمل بر چند درس تئوری، عملی و بخش آموزش بالینی مربوطه است، تعداد بخشهای دوره بالینی در طول هر سال تحصیلی، با توجه به مدت زمان لازم برای آموزش هر بخش، توسط شورای آموزشی دانشگاه، تعیین می‌شود. (ماده ۱۰ آیین نامه‌های آموزش پزشکی، دندانپزشکی)

۱۳- تمام دانشگاهها و دانشکده‌های علوم پزشکی موظفند برنامه درسی و سرفصل مصوب شورای عالی برنامه ریزی را اجرا نمایند تبصره ۱: ترتیب دروس با رعایت پیش نیازها، تنظیم برنامه تحصیلی دانشجویان در طول دوره، روش تدریس و جابجا کردن ریز مواد و طرح مطالب جدید در يك درس و انتخاب منابع بر عهده دانشگاهها و دانشکده‌های علوم پزشکی است. بدیهی است منابع جهت امتحانات جامع علوم پایه و جامع پیش کارورزی از طرف وزارت متبوع تعیین می‌شود. تبصره ۲: آن دسته از دانشگاهها و دانشکده‌های علوم پزشکی که حداقل سه دوره دکتری عمومی فارغ التحصیل داشته اند، در صورت تایید شورای آموزشی دانشکده و دانشگاه می‌توانند به توجه به مقتضیات و امکانات حداکثر به میزان ده درصد کل واحدهای دوره، به برنامه مصوب اضافه کنند. (تبصره ۱ و ۲ ماده ۱۱ آیین نامه‌های آموزش پزشکی، ماده ۱۱ دندانپزشکی، ماده ۱۰ داروسازی و ۷ کارشناسی) تبصره ۲ فقط مربوط به دوره دکترای عمومی می‌باشد.

۱۴- کلیه دانشگاهها و دانشکده‌های علوم پزشکی اعم از دارای هیات ممیزه و فاقد هیات ممیزه و سازمانهای وابسته به وزارت بهداشت، مجاز خواهند بود نسبت به ارایه واحدهای درسی جدید به جای دروس اختیاری در هر برنامه آموزشی که دارای مجوز می‌باشند اقدام و این دروس را به صورت اختیاری به دانشجویان ارائه نمایند. سقف ارائه واحدهای درسی جدید به جای دروس اختیاری در دانشگاههای دارای هیات ممیزه ۲۰٪ کل واحدهای دوره در هر برنامه آموزشی می‌باشد و در دانشگاههای فاقد هیات ممیزه به شرط داشتن سه دوره فارغ التحصیل در رشته مربوطه ۱۰٪ کل واحدهای دوره در هر برنامه آموزشی می‌باشد. (تبصره ۳ ماده ۱۱ آیین نامه دندانپزشکی)

۱۵- در پایان مرحله اول رشته‌های پزشکی و دندانپزشکی، امتحان جامع علوم پایه برگزار می‌شود و قبولی در امتحان جامع شرط ورود به دوره بعدی می‌باشد. تبصره ۱: شرط شرکت در امتحان جامع علوم پایه، قبولی در کلیه دروسهای مراحل اول (درسهای علوم پایه و ۸ واحد از درسهای عمومی) و کسب میانگین کل ۱۲ از این مرحله است.

تبصره: چنانچه نمرات تعدادی از دروسی که دانشجو گذرانده و در امتحانات آنها شرکت کرده است در زمان معرفی به آزمون جامع علوم پایه اعلام نشده باشد، دانشجو به صورت مشروط در آزمون شرکت می‌نماید. در صورتی که بعد از اعلام نمره، دانشجو در آن درس مردود شده باشد یا علی‌رغم قبولی، میانگین کل مرحله اول وی به ۱۲ نرسیده باشد، نتیجه آزمون وی کان‌لم‌یکن می‌باشد و آزمون مذکور جزو تعداد دفعات شرکت در آزمون او محاسبه نخواهد شد و تا کسب نمره قبولی در درس مردودی و همچنین کسب میانگین لازم اجازه شرکت در آزمون جامع بعدی را حتی به صورت مشروط نخواهد داشت. (ماده ۱۲ آیین نامه‌های آموزش پزشکی، دندانپزشکی و بخشنامه شماره ۵۱۸/۳۹۱/د مورخ ۱۳۹۵/۵/۱۹ وزارت متبوع)

۱۶- برای شرکت در امتحان جامع علوم پایه، دانشجوی رشته پزشکی باید علاوه بر این که در هر کدام از بلوکهای ادغام یافته حد نصاب قبولی را کسب می‌کند در نمرات تجمعی دیسپلینی نیز حد نصاب قبولی را کسب کرده باشد. این نمرات از عملکردی که دانشجو در مورد هر یک از دیسپلین‌های حاضر در بلوک‌های ادغام یافته دارد (آناتومی، جنین‌شناسی، بافت‌شناسی، فیزیولوژی و بیوشیمی) در پایان هر سال تحصیلی محاسبه می‌شود. برای شرکت در امتحان علوم پایه، با توجه به این که نظام ارزیابی طولی - که در قالب درس مهارت‌های طبابت ۱ در طول مدت دوره علوم پایه ارایه می‌شود - به شکل قبولی، مرزی ورد می‌باشد، لذا دانشجویان باید در هر یک از تم‌های طولی (تفکر، استدلال و حل مساله، تعهد حرفه‌ای و اخلاق و حقوق پزشکی، مهارت‌های ارتباطی، رشد فردی، مهارت‌های

بالینی) سطح قبولی را کسب کرده باشد. چنانچه دانشجوی حداکثر در دو محور از پنج محور تم‌های طولی، سطح مرزی کسب کرده باشد. با شرط گذراندن آنها پس از دوره علوم پایه، می‌تواند در آزمون جامع شرکت کند. (تبصره ۳ و ۴ ماده ۱۲ آیین نامه‌های آموزش پزشکی) ۱۷- شرکت در امتحان جامع علوم پایه دکترای عمومی تا سه نوبت مجاز است. چنانچه دانشجوی در امتحان مذکور نمره قبولی کسب نکند از ادامه تحصیل در دوره دکتری عمومی محروم می‌شود. تبصره ۱: غیبت غیر موجه در امتحان جامع علوم پایه به منزله یک نوبت شرکت در امتحان محسوب می‌شود. تبصره ۲: دانشجویی که به علت مردود شدن در امتحان جامع علوم پایه از ادامه تحصیل در دکترای عمومی محروم می‌شود، می‌تواند برابر دستورالعمل تغییر رشته دانشجویان دوره‌های دکتری عمومی پزشکی، دندانپزشکی، به رشته دیگری در مقاطع کارشناسی پیوسته یا ناپیوسته و کاردانی تغییر رشته دهد. شرط شرکت در امتحان جامع علوم پایه قبولی در حداقل ۴/۵ و واحد از دروس علوم پایه (شامل کلیه دروس علوم پایه باستانای دروس شناور بین علوم پایه و مقدمات بالینی) و حداقل ۸ واحد از دروس عمومی و کسب میانگین کل ۱۲ از دروس فوق الذکر و ۴/۵ واحد علوم پایه و ۸ واحد دروس عمومی است) (ماده ۱۳ آیین نامه‌های آموزش پزشکی، دندانپزشکی)

۱۸- برای دانشجویان رشته دندانپزشکی واحدهای درمان جامع دندانپزشکی (کارورزی) در یک سال پایانی آموزش دندانپزشکی ارائه می‌شود. شرط ورود به مرحله سوم قبولی در حداقل ۲۹ واحد از دروس اختصاصی مرحله دوم و تمام دروس شناور بین علوم پایه و مقدمات بالینی و کسب میانگین کل ۱۲ از دروس فوق‌الذکر (۲۹ واحد اختصاصی مرحله دوم و ۱۵ واحد از دروس پایه شناور) است. تبصره: محل کارورزی به منظور کسب مهارت و دید جامع نسبت به بیمار و انجام درمانهای مربوطه می‌تواند شامل بخشهای آموزشی و مراکز درمانی تحت پوشش باشد. به صورتی که حداقل یک عضو هیات علمی از تمامی گروههای آموزشی درگیر در یک بخش و یا مرکز در کنار هم و به صورت هم زمان حضور داشته باشند. (ماده ۱۴ آیین نامه دندانپزشکی)

۱۹- محل کار آموزشی و کارآموزی در عرصه داروسازی، داروخانه، بیمارستان، بخش اورژانس، مرکز بهداشتی و درمانی روستایی و شهری و صنایع داروسازی می‌باشد. (ماده ۱۳ آیین نامه داروسازی)

۲۰- کارآموزی بالینی پزشکی شامل دروس نظری، آموزش بر بالین بیماران بستری، آموزش مراقبتهای بهداشتی-درمانی سرپایی در درمانگاه‌های بیمارستان‌ها و مراکز عرضه خدمات بهداشتی درمانی کشور و در صورت تامین شرایط و حفظ حقوق بیمار، مطب با مجوز و نظارت شورای آموزشی دانشگاه‌ها است. تبصره ۱: در طول دوره

کارآموزی، گذراندن ۲۰ ماه کارآموزی طبق برنامه مصوب برای کلیه دانشجویان الزامی است. تبصره ۲: حداکثر مدت کارآموزی بر بالین بیماران بستری در بیمارستان‌ها نباید از ۵۰٪ دوره کارآموزی بیشتر باشد. (ماده ۱۵ آیین نامه پزشکی)

۲۱- در پایان مرحله سوم پزشکی، آزمون جامع پیش کارورزی برگزار می‌شود و قبولی در این آزمون شرط ورود به دوره کارورزی است. شرط شرکت در آزمون جامع پیش کارورزی، قبولی در واحدهای نظری خاص مرحله کارآموزی (۳۱ واحد) و قبولی در واحدهای کارآموزی بالینی (۶۳ واحد معادل ۲۱ ماه) و قبولی در واحدهای نظری شناور بین مقدمات بالینی و کارآموزی (۷ واحد از دروس تخصصی) و کسب میانگین کل ۱۴ از این دروس و گذراندن کلیه دروس عمومی و ثبت موضوع پایان نامه می‌باشد. تبصره ۱: چنانچه نمرات تعدادی از دروس و بخشهایی که دانشجو گذرانده و در امتحانات آنها شرکت کرده است در زمان معرفی به آزمون جامع پیش کارورزی اعلام نشده باشد. دانشجو به صورت مشروط در آزمون شرکت می‌نماید. در صورتی که بعد از اعلام نمره، دانشجو در آن درس یا بخش مردود شده باشد یا علی‌رغم قبولی میانگین کل مرحله سوم به ۱۴ نرسد، نتیجه آزمون وی کان لم یکن می‌باشد و آزمون مذکور جزو تعداد دفعات شرکت در آزمون او محاسبه نخواهد شد و تا کسب نمره قبولی در درس یا بخش مردودی و همچنین کسب میانگین لازم اجازه شرکت در آزمون جامع بعدی را حتی به صورت مشروط نخواهد داشت. تبصره ۳: قبول شدگان آزمون جامع پیش کارورزی، بر اساس رتبه ای که با توجه به فرمول زیر کسب می‌کنند، در انتخاب بخش‌های موجود، برای گذراندن مرحله کارورزی حق تقدم خواهند داشت: نمره آزمون کتبی پیش کارورزی + ۲ * میانگین معدل سه مرحله اول + ۱ * نمره آزمون OSCE پیش کارورزی. ضرایب موجود در فرمول در صورت نیاز بر اساس آیین نامه اجرایی زمان پیاده سازی این بند به پیشنهاد دانشکده پزشکی و تصویب شورای آموزش دانشگاه اصلاح می‌شود. (ماده ۱۶ آیین نامه پزشکی)

۲۲- شرکت در امتحان پیش کارورزی پزشکی تا سه نوبت مجاز است. تبصره: دانشجویانی که به علت مردود شدن در امتحان جامع پیش کارورزی از ادامه تحصیل در رشته پزشکی محروم می‌شوند، می‌توانند بر اساس دستورالعمل مندرج در تبصره ۲ ماده ۱۳ به یکی از مقاطع کارشناسی پیوسته، کارشناسی ناپیوسته و کاردانی تغییر رشته دهند. (ماده ۱۷ آیین نامه پزشکی)

۲۳- طول دوره کارورزی پزشکی ۱۸ ماه باشد و گذراندن ۱۷ ماه کارورزی طبق برنامه مصوب برای کارورزان الزامی است. دانشجو در طول دوره کارورزی می‌تواند از يك ماه مرخصی استفاده نماید. (ماده ۱۸ آیین نامه پزشکی)

واحدهای درسی و طول مدت تحصیل

۲۴- حداقل تعداد واحدهای درسی لازم برای فراغت از تحصیل در دانشگاه علوم پزشکی تهران طبق برنامه مصوب شورای عالی برنامه ریزی در دوره دکتری عمومی پزشکی ۳۰۴/۷۵ واحد، دندانپزشکی ۲۱۷، داروسازی ۲۰۹ و برای دانشجویان کاردانی ۶۴ تا ۶۸ و کارشناسی ناپیوسته ۶۵ واحد و کارشناسی پیوسته ۱۳۰ واحد است. (ماده ۱۹ آیین نامه پزشکی، ۱۵ دندانپزشکی و داروسازی، ۱۰ کارشناسی)

۲۵- دانشجو در هر نیمسال تحصیلی از مراحل پیش بالینی دوره دکتری عمومی پزشکی باید حداقل ۱۲ و حداکثر تا ۲۴ واحد درسی و در دکترای عمومی داروسازی و دندانپزشکی و کارشناسی در کلیه مراحل حداقل ۱۲ و حداکثر ۲۰ واحد درسی انتخاب نماید. (برای دانشجویان دوره شبانه و شاهد و ایثارگر حداقل واحد ۱۰ می باشد.) تبصره ۱: در آخرین نیمسال تحصیلی هر یک از مراحل پیش بالینی پزشکی و کلیه مراحل داروسازی و دندانپزشکی دانشجو از رعایت شرط حداقل ۱۲ واحد برای روزانه و برای شبانه ۱۰ واحد معاف است. تبصره ۲: به پیشنهاد رئیس مرکز استعدادهای درخشان دانشگاه و موافقت دانشکده دانشجوی حایز شرایط استعدادهای درخشان رشته پزشکی می تواند حداکثر تا سه واحد از دروس عمومی بیش از سقف ۲۴ واحد اخذ کند. دانشجویان رشته های دندانپزشکی و داروسازی در صورتیکه معدل یک نیمسال آنها ۱۷ باشد می توانند با نظر استاد راهنما و موافقت دانشکده در نیمسال بعدی حداکثر ۲۴ واحد انتخاب نمایند. تبصره ۳: در مواردی که حداکثر واحد باقیمانده دانشجو برای گذراندن هر یک از مراحل بیش از سقف ۲۴ واحد باشد، در صورتی که در نیمسال قبل مشروط نشده باشد به پیشنهاد دانشکده پزشکی و با تایید شورای آموزشی دانشگاه می تواند کلیه آن واحدها را در آن نیمسال بگذراند. تبصره ۴: در دوره تابستانی، دانشجو مجاز به انتخاب بیش از ۶ واحد درسی نمی باشد. دانشجوی شاهد و ایثارگر در دو مورد مجاز به انتخاب ۸ واحد درسی در ترم تابستانی می باشد (الف) با گذراندن حداکثر ۸ واحد درسی فارغ التحصیل شود و میانگین کل او حداقل ۱۴ باشد (ب) صرفاً ۸ واحد درسی باقیمانده جهت شرکت در آزمون علوم پایه داشته باشد. (ماده ۲۰ آیین نامه پزشکی، ۱۶ دندانپزشکی و ۱۵ داروسازی، ۱۱ کارشناسی و ۳ و ۴ آیین نامه دانشجویان شاهد و ایثارگر)

۲۶- در صورت تایید شورای آموزشی دانشگاه، اخذ حداکثر ۵ واحد درسی (عمومی یا اختصاصی، تئوری یا عملی) با رعایت مقررات آموزشی و حضور در کلاس‌های درسی، همراه با کارآموزی در عرصه بلا مانع می‌باشد. همچنین در صورتی که دانشجوی تنها یک درس تئوری یا عملی باقیمانده داشته باشد و قبلاً آن درس را اخذ نموده و در کلاس‌های مربوط حضور داشته ولیکن در امتحان آن درس شرکت نکرده و یا نمره قبولی کسب نکرده باشد. با نظر شورای آموزشی دانشگاه و تایید استاد مربوطه می‌تواند آن درس را همراه با کارآموزی در عرصه اخذ و امتحان آن را در طول نیمسال تحصیلی از طریق معرفی به استاد (مصوبه پنجاه و نهمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۹۳/۱۲/۱۱)

۲۷- آن دسته از پذیرفته شدگان آزمون سراسری ورودی دانشگاهها که نمره خام مواد امتحانی آنها در آزمون ورودی در یک یا چند درس به تشخیص شورای آموزشی دانشگاه پذیرنده، از حد نصاب معینی کمتر باشد، موظفند حسب نیاز رشته دروسی را که آن دانشگاه تعیین می‌کند به عنوان دروس پیش نیاز دانشگاهی علاوه بر دروس مندرج در برنامه مصوب در اولین یا دومین نیمسال تحصیلی بگذرانند. تبصره ۱: تعیین نوع درس، تعداد واحد، ریز مواد، نحوه ارائه و زمان تدریس دروس پیش نیاز دانشگاهی بر عهده شورای آموزشی دانشگاه پذیرنده و بر اساس پیشنهاد گروههای آموزشی است. تبصره ۲: ارائه دروس پیش نیاز دانشگاهی و چگونگی اجرای آنها در دانشگاهها از هر لحاظ از جمله ثبت نمرات در کارنامه دانشجوی، احتساب در میانگین پایان نیمسال و مشروطی و میانگین کل نمرات دانشجوی، مانند دروس دانشگاهی و تابع مقررات آموزش عالی است. تبصره ۳: سازمان سنجش آموزش کشور پس از اعلام نتایج آزمون ورودی، کارنامه پذیرفته شدگان مشتمل بر نمره خام آنها را در هر یک از مواد امتحانی در اختیار دانشگاههای ذیربط قرار می‌دهد. تبصره ۴: به حداکثر طول دوره تحصیل دانشجویانی که حداقل ۸ واحد از دروس پیشنیاز دانشگاهی را گذرانده باشند، حداکثر یک نیمسال تحصیلی افزوده می‌شود. (ماده ۲۱ آیین نامه پزشکی، ۱۷ دندانی پزشکی و ۱۶ داروسازی، ۱۳ کارشناسی)

۲۸- حداکثر مدت مجاز تحصیل در دوره دکتری عمومی و کارشناسی به شرح ذیل می‌باشد.

پزشکی: ۱۰ سال که ۵ سال اول به طی مراحل اول و دوم آموزش پزشکی و ۵ سال باقیمانده به طی مراحل سوم و چهارم آن اختصاص دارد. تبصره ۱: دانشجویی که نتواند در مدت ۴ سال اول دوره آموزش پزشکی از امتحان جامع علوم پایه، نمره قبولی کسب کند و یا در مدت ۵ سال اول مرحله اول و دوم آموزش پزشکی را به پایان برساند از ادامه تحصیل در رشته پزشکی محروم می‌شود و در صورتی که میانگین نمرات درسهایی که گذرانیده حداقل ۱۰

باشد، می تواند به رشته دیگری در مقاطع کاردانی، کارشناسی پیوسته و ناپیوسته تغییر رشته بدهد. تبصره ۲: دوره تحصیلی دانشجویی که نتواند در مدت ۳ سال از شروع دوره بالینی به دوره کارورزی راه یابد با تصویب شورای آموزشی دانشگاه حداکثر ۱۲ ماه دیگر قابل تمدید است. مشروط بر آن که مدت مجاز تحصیل وی به پایان نرسیده باشد.

دندانپزشکی: ۹ سال که ۳/۵ سال اول به طی مرحله اول و ۵/۵ سال باقیمانده به طی مرحله دوم اختصاص دارد. تبصره ۱: دانشجویی که نتواند در مدت ۳/۵ سال اول از امتحان جامع علوم پایه نمره قبولی کسب کند از ادامه تحصیل در رشته دندانپزشکی محروم می شود و می تواند برابر دستورالعمل مربوطه به یکی از مقاطع در مقاطع کاردانی، کارشناسی پیوسته و کارشناسی ناپیوسته تغییر رشته دهد. تبصره ۲: دوره تحصیلی دانشجویی که نتواند در مدت ۵/۵ سال از شروع مرحله دوم، این مرحله را به پایان برساند با تصویب شورای آموزشی دانشگاه حداکثر ۱۲ ماه دیگر قابل تمدید است، مشروط بر آن که مدت مجاز تحصیل وی به پایان نرسیده باشد

داروسازی: ۹/۵ سال است. تبصره ۱: دانشجویی که نتواند در مدت ۴ سال اول آموزش داروسازی در امتحان جامع علوم پایه نمره قبولی کسب کند از ادامه تحصیل در رشته داروسازی محروم می شود و چنانچه میانگین نمرات درسهایی که گذرانده است حداقل ۱۰ باشد، می تواند برابر دستورالعمل مربوطه به رشته دیگری در مقاطع کاردانی، کارشناسی پیوسته و کارشناسی ناپیوسته تغییر رشته دهد. تبصره ۲: دوره تحصیلی دانشجویی که نتواند در مدت ۵ سال از شروع مرحله دوم، این مرحله را به پایان برساند با تصویب شورای آموزشی دانشگاه حداکثر ۱۲ ماه دیگر قابل تمدید است، مشروط بر آن که مدت مجاز تحصیل وی به پایان نرسیده باشد. (ماده ۲۲ آیین نامه پزشکی، ۱۸ دندانپزشکی و ۱۷ داروسازی)

کارشناسی: حداکثر مدت مجاز تحصیل در دوره های کاردانی و کارشناسی ناپیوسته روزانه ۳ سال و در دوره کارشناسی پیوسته روزانه ۶ سال و در دوره های شبانه به ترتیب ۳/۵ سال و ۷ سال است. در صورتی که دانشجو نتواند واحدهای دوره را در حداکثر مدت مجاز تحصیل با موفقیت بگذراند از دانشگاه مربوط اخراج می شود. (ماده ۱۴ کارشناسی)

۲۹ - حداکثر تا چهار نیمسال از نیمسالهایی که دانشجویان شاهد و ایثارگر ۱۰ واحد انتخاب نموده باشند یا جهت جبران کسری میانگین انتخاب واحد نمایند با نظر ستاد جزو سقف سنوات مجاز تحصیلی این دانشجویان محاسبه نخواهد شد (ماده ۳ و تبصره ماده ۱۲ آیین نامه دانشجویان شاهد و ایثارگر)

۳۰- حداکثر سنوات مجاز از نظر نظام وظیفه برای دانشجویان پسر در مقطع دکترای عمومی هشت سال و کارشناسی ناپیوسته ۳ سال و کارشناسی پیوسته ۵ سال می باشد و طبق تبصره ۲ ماده فوق در مواقع ضروری با تشخیص و اعلام کمیسیون موارد خاص دانشگاه‌های مربوط حداکثر یک سال به مدت فوق اضافه می شود. (تبصره یک ماده ۳۳ از فصل چهارم قانون وظیفه عمومی)

حضور و غیاب

۳۱- حضور دانشجو در تمامی جلسات مربوط به هر درس و دوره‌های کارآموزی و کارورزی الزامی است و عدم حضور دانشجو در هر يك از جلسات، غیبت محسوب می‌شود. (ماده ۳۳ پزشکی، ۱۹ دندانپزشکی، ۱۵ داروسازی، ۱۸ کارشناسی)

۳۲- ساعات غیبت دانشجو در هر درس نظری از ۴/۱۷، عملی و آزمایشگاهی ۲/۱۷، کارآموزی و کارورزی از ۱/۱۰ (یک دهم) مجموع ساعات آن بخش نباید تجاوز کند، در غیر این صورت نمره دانشجو در آن درس یا بخش صفر محسوب می‌شود تبصره ۱: غیبت تا سقف مشخص شده در بند فوق، در صورتی مجاز خواهد بود که با ارائه مدرک مستند و تشخیص مدرس موجه شناخته شود. نحوه برخورد با غیبت دانشجو (موجه یا غیر موجه) بر عهده مدرس و با تایید دانشکده خواهد بود. تبصره ۲: در صورتی که غیبت دانشجو در هر درس یا بخش، بیش از میزان تعیین شده در بند فوق باشد ولی غیبت او با تشخیص شورای آموزشی دانشگاه موجه تشخیص داده شود، آن درس حذف می‌گردد. در این حال رعایت حداقل ۲۱ واحد در هر نیمسال الزامی نیست، ولی نیمسال مذکور به عنوان يك نیمسال کامل جزو سنوات تحصیلی دانشجو محسوب می‌شود. (ماده ۴۲ پزشکی، ۰۲ دندانپزشکی، داروسازی، ۹۱ کارشناسی)

۳۳- غیبت غیر موجه در امتحان هر درس یا بخش به منزله گرفتن نمره صفر در آن درس یا بخش و غیبت موجه در امتحان هر درس یا بخش باعث حذف آن درس یا بخش می‌گردد. تشخیص موجه بودن غیبت در جلسه امتحان بر عهده شورای آموزشی دانشگاه و برای دانشجویان شاهد و ایثارگر بر عهده ستاد شاهد است. (ماده ۵۲ پزشکی، ۲۲ دندانپزشکی، ۶۱ داروسازی، کارشناسی و ۶ شاهد و ایثارگر) دانشجوی شاهد و ایثارگری که به دلیل انجام معالجات پزشکی ناشی از صدمات جنگ با متاثر از آلام گذشته نتواند در جلسه و یا جلسات امتحانی درس یا دروس گرفته شده شرکت کند با تایید مدارک توسط ستاد می‌تواند طبق برنامه ای که از طرف گروه آموزشی ذیربط تعیین می‌شود حداکثر تا پایان نیمسال بعدی در امتحان آن درس یا دروس شرکت نماید در غیر اینصورت درس یا دروس مذکور حذف می‌شود. (ماده ۵ آیین نامه دانشجویان شاهد و ایثارگر)

حذف و اضافه

۳۴- دانشجو می‌تواند در هر نیمسال تحصیلی از مراحل پیش بالینی پزشکی و کلیه مراحل دندانپزشکی، داروسازی و کارشناسی تا دو هفته پس از شروع نیمسال، حداکثر دو درس اخذ شده خود را حذف و یا دو درس دیگر اخذ نماید، یا دو درس اخذ شده خود را با دو درس دیگر جابجا نماید مشروط بر این که تعداد واحدهای اخذ شده وی از حدود مقرر در بند فوق تجاوز نکند. تبصره ۱: غیبت در جلسات دو هفته اول هر درس به دلیل حذف و اضافه و یا به هر دلیل دیگر مجاز نیست و در صورت پیش آمد جزو حداکثر غیبت مجاز دانشجو (میزان تعیین شده در بند فوق) محاسبه و مفاد ماده مذکور اجرا خواهد شد. تبصره ۲: حذف و اضافه در ترم تابستانی امکان پذیر نیست. (ماده ۲۶ پزشکی، ۲۳ دندانپزشکی، ۲۱ داروسازی، ۱۷ کارشناسی و)

۳۵- در صورت اضطرار، دانشجو در مرحله اول آموزش پزشکی و کلیه مراحل دندانپزشکی، داروسازی و کارشناسی می‌تواند تا ۵ هفته قبل از پایان نیمسال تحصیلی مربوطه فقط یکی از درس‌های نظری و دانشجویان شاهد و ایثارگر دو درس نظری خود را با تایید گروه آموزشی مربوطه حذف کند. مشروط بر اینکه اولاً غیبت دانشجو در آن درس نظری بیش از ۴/۱۷ و یا در آن درس عملی و آزمایشگاهی بیش از ۲/۱۷ مجموع ساعات آن درس نباشد و ثانیاً تعداد واحدهای باقیمانده وی از ۱۲ واحد کمتر نشود. دانشجویان شاهد و ایثارگر در مقطع کارشناسی ناپیوسته ۲ بار و کارشناسی پیوسته ۳ بار و بالاتر ۴ بار می‌توانند دو درس نظری را هنگام حذف اضطراری حذف نمایند. (ماده ۲۷ پزشکی، ۲۴ دندانپزشکی، ۲۲ داروسازی، ۱۸ کارشناسی و ۷ دانشجویان شاهد و ایثارگر)

۳۶- حذف کلیه درس‌های اخذ شده در یک نیمسال، حداکثر تا قبل از شروع امتحانات پایان آن نیمسال تنها در صورت مجاز است که بنا به تشخیص شورای آموزشی دانشگاه و برای دانشجویان شاهد و ایثارگر به تشخیص ستاد شاهد، دانشجو قادر به ادامه تحصیل در آن نیمسال نباشد. در این صورت آن نیمسال برای دانشجو مرخصی تحصیلی برای دانشجویان شاهد بدون احتساب در سنوات محسوب خواهد شد. محاسبه یا عدم محاسبه این مرخصی در سنوات مجاز تحصیل دانشجو به عهده شورای آموزشی دانشگاه است. تبصره: حذف کلیه دروس اخذ شده در دوره تابستانی حداکثر تا قبل از شروع امتحانات آن دوره با تایید شورای آموزشی دانشگاه امکان پذیر است. (ماده ۲۸ پزشکی، ۲۵ دندانپزشکی، ۲۳ داروسازی، ۱۹ کارشناسی و ۸ دانشجویان شاهد و ایثارگر)

۳۷- حذف و تعویض بخش در هر یک از مراحل بالینی پزشکی در صورت تایید شورای آموزشی دانشکده تنها در مدت زمان تعیین شده توسط آموزش دانشکده مجاز است. (ماده پزشکی ۲۹)

ارزیابی پیشرفت تحصیلی دانشجوی

۳۸- ارزیابی پیشرفت دانشجوی در هر درس بر اساس میزان حضور و فعالیت در کلاس، انجام فعالیتهای آموزشی و نتایج امتحانات بین نیمسال و پایان نیمسال صورت می‌گیرد و استاد یا اساتید هر درس مرجع ارزیابی دانشجوی در آن درس است. (ماده ۳۰ آیین نامه پزشکی، ۲۶ دندانپزشکی، ۲۴ داروسازی و ۲۰ کارشناسی)

۳۹- در پایان هر یک از بلوک‌های ادغام یافته دوره علوم پایه پزشکی، دانشجوی موظف به شرکت در آزمون پایان آن بلوک (مشمول بر سوالات کلیه دیسیپلین‌های مشارکت کننده در بلوک مزبور) می‌باشد. برای موفقیت در هر یک از بلوک‌ها، دانشجوی باید حداقل نمره ۱۰ از ۲۰ را در امتحان پایان آن بلوک کسب نماید. این نمره به عنوان عملکرد دانشجوی در کارنامه نیمسال وی ثبت می‌شود. تبصره ۲: در صورتی که دانشجوی نتواند حد نصاب لازم در یک بلوک را کسب نماید موظف است در زمان مقتضی و پیش از ورود به دوره مبنای طب بالینی، واحدهای مربوط به بلوک مذکور را مجدداً اخذ نموده و بدون الزام به شرکت در کلاس‌های درس، در آزمون پایان بلوک مربوط حد نصاب قبولی را کسب نماید. در صورتی که دانشجوی نتواند در بار دوم نیز حد نصاب قبولی را کسب کند، لازم است با اخذ و شرکت در کلاس‌های درس مجدداً در آزمون شرکت کند. بدیهی است در صورتی که واحد دانشجوی به دلیل غیبت غیر موجه حذف شود مشمول این تبصره نخواهد بود. تبصره ۳: در پایان هر سال تحصیلی (دو نیمسال) نمرات دانشجویان پزشکی در دروس ارائه شده در قالب بلوک‌های ادغام یافته در همان سال تحصیلی به صورت جداگانه و مبتنی بر دیسیپلین، تجمیع و محاسبه می‌شود. بر این اساس نمره دانشجوی در هر یک از دیسیپلین‌ها در پایان سال‌های تحصیلی اول و دوم، محاسبه و اعلام می‌شود (حد نصاب دیسیپلینی) دانشجویی که در پایان هر سال تحصیلی در هر یک از دیسیپلین‌ها حداقل نمره ۱۰ از ۲۰ را کسب ننماید باید در آزمون مبتنی بر دیسیپلین که توسط گروه آموزشی مربوط در پایان همان سال تحصیلی برگزار می‌شود شرکت نماید. کسب حد نصاب دیسیپلینی تمامی دروس یا در صورت عدم کسب آنها، کسب حد نصاب قبولی (۱۰ از ۲۰) در تمامی این آزمون‌ها شرط شرکت در آزمون جامع علوم پایه می‌باشد. (تبصره ۱، ۲، ۳ ماده ۳۰ آیین نامه پزشکی)

۴۰- ارزیابی پیشرفت تحصیلی دانشجوی در دوره‌های بالینی دکترای عمومی و واحدهای کارآموزی و کارآموزی در عرصه کارشناسی، با توجه به موارد زیر انجام می‌شود: ۱- رعایت اخلاق اسلامی و حرفه‌ای، حفظ شئون و حسن رابطه با بیماران، مراجعین و کارکنان

بخش ۲- حضور مرتب و تمام وقت در بخش، کلاسهای مربوط و انجام کشیکهای محوله براساس برنامه تنظیمی بخش ۳- دقت واحساس مسئولیت در انجام امور محوله طبق ضوابط بخش از جمله تهیه و تکمیل پرونده بیماران، تکمیل کار نما، کارپوشه و.... ۴- افزایش مهارت و بهره گیری دانشجویان پزشکی از دوره‌های کارآموزی بالینی و کاروزی، دانشجویان دندانپزشکیاز دوره بالینی و دانشجویان داروسازی و کارشناسی از واحدهای کارآموزی و کارآموزی در عرصه ۵- شرکت دانشجویان پزشکی در امتحان پایان بخش و کسب نمره لازم همراه با ارزیابی مستمر فراگیر توسط استاد به صورت ارزیابی تکمیلی در سه حیطه دانش، مهارت و نگرش (دانشجویان رشته دندانپزشکی در امتحان واحدهای عملی و دانشجویان داروسازی و کارشناسی باید در امتحانات پایانی واحدها شرکت نمایند). (ماده ۳۱ پزشکی، ۲۷ دندانپزشکی، ۲۵ داروسازی، ۲۱ کارشناسی)

۴۱- برگزاری امتحان دروس نظری بصورت کتبی در پایان هر نیمسال تحصیلی از مراحل پیش بالینی و درسهای نظری دوره‌های بالینی پزشکی و هر درس نظری و کارگاهی دندانپزشکی، کلیه درسهای داروسازی به استثناء واحدهای کارآموزی و کارآموزی در عرصه که امتحان آن در در پایان هر درس انجام می شود الزامی است. تبصره: امتحان بخشهای بالینی در پایان هر بخش انجام می شود. (ماده ۳۲ آیین نامه پزشکی، تبصره ۱ ماده ۲۶ دندانپزشکی، ۲۶ داروسازی و ۲۰ کارشناسی)

۴۲- نتیجه ارزیابی پیشرفت تحصیلی دانشجو به صورت نمره تعیین می شود و نمره دانشجو در هر درس یا هر بخش بصورت عددی بین صفر تا بیست مشخص می شود. (ماده ۳۳ آیین نامه پزشکی، ۲۸ دندانپزشکی، ۲۷ داروسازی و کارشناسی)

۴۳- حداقل نمره قبولی مرحله اول و دوم رشته پزشکی ۱۰ و مرحله سوم و چهارم ۱۲ برای رشته دندانپزشکی و داروسازی در مرحله اول ۱۰ و در درسهای اختصاصی ۱۲ و کارآموزی و پایان نامه داروسازی ۱۴ و برای مقاطع کارشناسی در هر درس نظری و آزمایشگاهی ۱۰ و کارآموزی و کارآموزی در عرصه ۱۲ می باشد. حداقل میانگین هر نیمسال و میانگین کل دوره دکترای عمومی و کارشناسی ۱۲ می باشد. دانشجویی که در هر يك از درس ها یا بخشها حداقل نمره قبولی را کسب ننماید، در اولین فرصت معین موظف به انتخاب مجدد آن درس یا بخش است، با این حال نمرات کلیه دروس اعم از قبولی در کارنامه دانشجو ثبت و در محاسبه میانگین منظور می شود. تبصره: هر یک از دروس نظری و عملی نمره مستقل دارند اما نمره دروس نظری- عملی که یک درس محسوب می شوند معدل دو قسمت نظری و عملی و با توجه به ضرایب هر کدام است. در صورتی که معدل دو قسمت نظری و عملی به ۱۰ نرسد و یا نمره هر یک از آنها از ۸ کمتر باشد هر چند معدل به ۱۰ رسیده باشد، هر دو

قسمت باید مجدداً تکرار شود. (ماده ۳۴ آیین نامه پزشکی، ۲۹ دندانپزشکی، ۲۸ داروسازی، و ۲۳ و ۲۴ کارشناسی)

۴۴ - برای دانشجویان کارشناسی در موارد استثنایی، نمره کارآموزی در عرصه و دروسی که در برنامه آموزشی مصوب، توأم با پروژه ارائه می‌شوند در صورتی که به تشخیص استاد و تائید گروه آموزشی مربوط، تکمیل آنها در طول یک نیمسال تحصیلی میسر نباشد، ناتمام تلقی می‌گردد. نمره ناتمام باید حداکثر تا پایان نیمسال بعد به نمره قبولی تبدیل گردد. بدیهی است ثبت نمره ناتمام در نیمسالی خواهد بود که دانشجو واحد را اخذ نموده است. (ماده ۴۲ کارشناسی)

۴۵ - مدرس یا مدرسین یا هر بخش موظفند گزارش نمره نهایی دانشجو در آن درس یا بخش را حداکثر ظرف ده روز پس از برگزاری امتحان آن درس ر به آموزش دانشکده تسلیم نمایند. تبصره: پس از اعلام نمره توسط آموزش دانشجو می‌تواند حداکثر تا ۳ روز پس از اعلام نتایج اعتراضات خود را کتبا به آموزش دانشکده اعلام کند تا رسیدگی لازم صورت پذیرد. (ماده ۳۵ آیین نامه پزشکی، ۳۰ دندانپزشکی، ۲۹ داروسازی و ۲۵ کارشناسی)

۴۶ - اداره آموزش دانشکده یا واحد ذیربط در هر دانشگاه موظف است نمرات نهایی را حداکثر تا دو هفته پس از برگزاری آخرین امتحان هر نیمسال و بعد از رسیدگی به اعتراضات دانشجویان و رفع اشتباهات احتمالی به آموزش کل دانشگاه تسلیم نماید. تبصره: نمره پس از اعلام به آموزش کل دانشگاه غیر قابل تغییر است. (ماده ۳۶ آیین نامه پزشکی، ۳۱ دندانپزشکی، ۳۰ داروسازی و ۲۶ کارشناسی)

۴۷ - در پایان هر نیمسال تحصیلی از مراحل پیش بالینی پزشکی و کلیه مراحل دندانپزشکی و داروسازی، میانگین نمرات دانشجو در آن نیمسال و میانگین کل نمرات او تا پایان آن نیمسال محاسبه و در پایان هر یک از مراحل دوره دکتری عمومی و کارشناسی نیز، میانگین کل نمرات دانشجو در آن مرحله محاسبه و در کارنامه وی ثبت می‌شود. نمرات مردودی ۳ درس دانشجویان شاهد و ایثارگر در صورتیکه آن درس را در اولین فرصت اخذ و نمره بالاتر از ۱۲ کسب کنند در میانگین کل محاسبه نمی‌شود. تبصره ۱: برای محاسبه میانگین نمرات، تعداد واحدهای هر درس یا بخش در نمره آن درس یا بخش ضرب می‌شود و مجموع حاصل ضربها بر تعداد کل واحدهایی که دانشجو برای آنها نمره قبولی یا مردودی در یافت داشته است، تقسیم می‌شود. تبصره ۲: دوره تابستانی به عنوان نیمسال تحصیلی محسوب نمی‌شود، نمرات درسهایی که دانشجو در دوره تابستانی می‌گذراند تنها در محاسبه میانگین کل مرحله مربوطه محسوب می‌شود. (ماده ۳۷ آیین نامه پزشکی، ۳۲ دندانپزشکی، ۳۱ داروسازی و ۲۷ کارشناسی)

۴۸ - میانگین نمرات دانشجو در هیچ نیمسال از مراحل پیش بالینی آموزش پزشکی و کلیه مراحل دندانپزشکی، داروسازی و کارشناسی نباید از ۱۲ کمتر باشد، در غیر این صورت، نام نویسی دانشجو در نیمسال بعد به صورت مشروط خواهد بود. تبصره ۱: در مواردی که تعداد واحدهای ارائه شده توسط دانشگاه برای دوره روزانه کمتر از ۱۲ واحد و برای شبانه و دانشجویان شاهد و ایثارگر کمتر از ۱۰ واحد باشد آن نیمسال جزو سنوات تحصیلی دانشجو محسوب نخواهد شد و لیکن در صورت کسر میانگین به استثناء دانشجویان شاهد و ایثارگر به عنوان نیمسال مشروطی محاسبه خواهد شد. در مواردی که به علت مشکلات دانشجو یا نیمسال آخر در هر یک از مرحله اول و دوم آموزش پزشکی و کلیه مراحل دندانپزشکی، داروسازی و کارشناسی، تعداد واحدها کمتر از ۱۲ باشد، آن نیمسال جزو سنوات تحصیلی دانشجو محسوب و در صورت کسر میانگین به عنوان نیمسال مشروطی نیز محاسبه خواهد شد. تبصره ۲: دانشگاه موظف است موضوع مشروط بودن نام نویسی دانشجو را هر بار کتبا به وی و اولیاء او اطلاع دهد و یک نسخه از آن را در پرونده دانشجو ضبط کند. با این وصف قصور در اخطار به وی از طرف دانشگاه و با اظهار بی اطلاعی دانشجو از این امر، مانع از اجرای مقررات نخواهد بود. (ماده ۳۸ آیین نامه پزشکی، ۳۳ دندانپزشکی، ۳۲ داروسازی و ۲۸ کارشناسی)

۴۹ - در دوره مبنای طب بالینی محاسبه معدل و مشروط بودن یا نبودن دانشجو به جای پایان ترم در پایان یک سال و اتمام دوره انجام می شود. به این منظور نمرات دانشجو در پایان دوره برای هر ترم جداگانه محاسبه و معدل گرفته می شود.

۵۰ - دانشجویی که بصورت مشروط نام نویسی می کند حتی در نیمسال آخر هر یک از مراحل پیش بالینی پزشکی و کلیه مراحل دندانپزشکی، داروسازی و کارشناسی حق انتخاب بیش از ۱۴ واحد درسی در آن نیمسال را ندارد. تبصره: در موارد استثنایی، در نیمسال آخر تحصیلی در هر یک از مراحل پیش بالینی آموزش پزشکی با توجه به تعداد واحد باقیمانده و سوابق تحصیلی دانشجو، تصمیم گیری در خصوص ارائه بیش از ۱۴ واحد درسی به دانشجوی مشروط به عهده شورای آموزشی دانشگاه است، در هر صورت این تعداد بیش از ۲۰ واحد نباید باشد. (ماده ۳۹ آیین نامه پزشکی، ۳۴ دندانپزشکی، ۳۳ داروسازی و ۲۹ کارشناسی)

۵۱ - دانشجویی که در مراحل پیش بالینی پزشکی و کلیه مراحل دندانپزشکی، داروسازی و کارشناسی برای ۳ نیمسال متوالی یا ۴ نیمسال متناوب و کارشناسی ناپیوسته ۲ نیمسال متناوب یا متوالی مشروط شود از ادامه تحصیل محروم میشود و چنانچه میانگین کل واحدهایی که دانشجوی دکتری عمومی گذرانیده است حداقل ۱۰ باشد، می تواند به رشته

دیگری در مقاطع کاردانی، کارشناسی و دانشجویان کارشناسی نیز به مقطع کاردانی تغییر رشته دهد. (ماده ۴۰ آیین نامه پزشکی، ۳۵ دندانپزشکی، ۳۴ داروسازی، ۳۰ و ۳۱ کارشناسی)

۵۲- میانگین کل نمرات دانشجو در پایان هر یک از مراحل اول و دوم پزشکی و مرحله اول دندانپزشکی و داروسازی نباید از ۱۲ و میانگین کل نمرات دانشجو در پایان هر یک از مراحل سوم و چهارم پزشکی و و در پایان مرحله دوم دندانپزشکی و داروسازی نباید از کمتر از ۱۴ کمتر باشد در دانشجویانی که در پایان هر یک از مراحل مذکور دارای میانگین کل، کمتر از حد تعیین شده باشد در صورتی که مدت مجاز تحصیلی وی در آن مرحله به پایان نرسیده باشد می تواند در آنها یا بخشهایی را که در آنها حسب مورد نمره کمتر از ۱۲ یا ۱۴ آورده است، تکرار کند. در غیر اینصورت حق ورود به مرحله بعدی و یا فراغت از تحصیل را نخواهد داشت بدیهی است که نمرات دروس تکرار اضافه بر نمرات قبلی در کارنامه دانشجو ثبت و در محاسبه میانگین کل او محسوب خواهد شد. تبصره ۱: در صورتی که دانشجو در سها و بخشهای با نمرات کمتر از ۱۴ را جهت جبران کمبود میانگین هر یک از مراحل سوم و چهارم دوره دکتری عمومی پزشکی تکرار نموده و نمرات بالاتر از ۱۴ کسب کرده و لیکن کمبود میانگین کل آن مرحله جبران نشده باشد، ضمن رعایت سایر مقررات آموزش می توانند مجددا همان دروسها و بخشها را علیرغم داشتن نمره بالاتر از ۱۴ تکرار نمایند تا کمبود میانگین مرحله مربوطه جبران شود. بدیهی است که نمرات در سهای تکراری اضافه بر نمرات قبلی در کارنامه دانشجو ثبت و در میانگین کل مرحله مربوطه محسوب خواهد شد. برای دانشجویان شاهد و ایثارگر نمرات مردودی قبلی درس مورد نظر از مرحله مربوطه حذف و تنها در میانگین کل در نظر گرفته می شود. تبصره ۲: در صورتی که دانشجویی، تعدادی از دروسها یا بخشهایی را که در آنها حسب مورد نمره کمتر از ۱۲ و ۱۳ و ۱۴ آورده جهت جبران میانگین کل هر یک از مراحل دوره دکتری عمومی پزشکی تکرار نماید و در درس یا بخش تکراری مردود شود، چنانچه پس از احتساب کلیه نمرات قبلی، ردی و تکراری و تکراری میانگین کل مرحله مربوطه به حد نصاب رسیده باشد، قبولی قبلی او در آن درس یا بخش ملاک عمل است و دانشجو می تواند وارد مرحله بعدی شود در صورتی که میانگین کل مرحله به حد نصاب رسیده باشد دانشجو در آن درس یا بخش مردود است و علیرغم اینکه قبلا نمره قبولی کسب نموده بایستی مجددا آن درس یا بخش را تکرار نماید. تبصره ۳: دانشجویی که نتواند یا نخواهد از فرصت مذکور در این ماده استفاده کند، یا علی رغم استفاده از آن نتواند کمبود میانگین کل خود را جبران نماید چنانچه میانگین کل واحدهایی که گذرانیده است حداقل ۱۰ باشد، می تواند به رشته دیگری

در مقاطع کاردانی و کارشناسی پیوسته یا ناپیوسته تغییر رشته دهد. (ماده ۴۱ آیین نامه پزشکی، ۳۶ دندانپزشکی، ۳۴ داروسازی و ۱۲ دانشجویان شاهد و ایثارگر) ۵۳- دانشجویی که به لحاظ مشروط شدن بیش از حد از ادامه تحصیل محروم می شود، در صورت انجام یا لغو تعهداتی که در دوران تحصیل سپرده است، می تواند برای تحصیل مجدد در ازمون سراسری به غیر از رشته قبلی خود شرکت کند و در صورت قبولی در رشته مورد علاقه خود ادامه تحصیل دهد دانشگاه پذیرنده می تواند واحدهایی را که دانشجو در رشته قلی گذرانده است، با برنامه رشته جدید تطبیق داده و مطابق مقررات مربوطه بعضی یا تمام آنها را بپذیرد. (ماده ۴۲ آیین نامه پزشکی، ۳۷ دندانپزشکی، ۳۶ داروسازی و کارشناسی)

مرخصی تحصیلی و انصراف از تحصیل

۵۴ - دانشجوی پس از گذراندن يك نیمسال تحصیلی می تواند در طول مراحل پیش بالینی آموزش پزشکی و کلیه مراحل دندانپزشکی، داروسازی و کارشناسی حداکثر دو نیمسال تحصیلی متوالی یا متناوب و در هر يك از مراحل بالینی پزشکی حداکثر تا سقف ۶ ماه متوالی با احتساب در سنوات از مرخصی تحصیلی استفاده نماید. تبصره ۱: موافقت با مرخصی تحصیلی دانشجوی در نیمسال اول با شورای آموزشی دانشگاه می باشد. تبصره ۲: مدت مرخصی تحصیلی جزو حداکثر مدت مجاز تحصیل دانشجوی در هر مرحله محسوب می شود.

دانشجو در مرحله کارورزی پزشکی می تواند از يك ماه مرخصی استفاده نماید. (ماده ۴۳ پزشکی، ۳۸ دندانپزشکی، ۳۷ داروسازی، ۳۳ کارشناسی)

۵۵ - تقاضای مرخصی تحصیلی باید به صورت کتبی و حداقل دوهفته قبل از شروع نام نویسی هر نیمسال به اداره‌ی آموزش دانشگاه تسلیم گردد. تبصره ۱: چنانچه تقاضای مرخصی تحصیلی خارج از زمان مقرر ارائه شود تصمیم گیری به عهده شورای آموزشی دانشگاه خواهد بود. تبصره ۲: اداره‌ی آموزش دانشگاه موظف است پس از کسب نظر از دانشکده‌ی ذیربط قبل از اتمام مهلت نام نویسی، موافقت یا عدم موافقت با درخواست دانشجوی را کتبا به وی ابلاغ کند. تبصره ۳: عواقب ناشی از مرخصی تحصیلی بر عهده دانشجوی می باشد. (ماده ۴۴ پزشکی، ۳۹ دندانپزشکی، ۳۸ داروسازی، ۳۴ کارشناسی)

۵۶ - دانشجویان زن باردار شاغل به تحصیل می توانند با رعایت سایر ضوابط و مقررات از دو نیمسال مرخصی زایمان، بدون احتساب در سنوات تحصیلی استفاده نمایند. (ماده ۴۵ پزشکی، ۴۰ دندانپزشکی، ۳۹ داروسازی، ۳۵ کارشناسی)

تبصره: دانشجویانی که گواهی و عذر پزشکی موجه آن‌ها به تایید شورای پزشکی و شورای آموزشی دانشگاه رسیده باشد می توانند از حداکثر يك نیمسال مرخصی تحصیلی بدون احتساب در سنوات استفاده نمایند. (ماده ۴۶ پزشکی، ۴۱ دندانپزشکی، ۴۰ داروسازی، ۳۶ کارشناسی)

۵۷ - در صورتی که مرخصی برای معالجات پزشکی ناشی از صدمات جنگ باشد و مدت درمان بیش از يك ماه ادامه یابد و مدارك مربوط مورد تایید ستاد واقع شود آن نیمسال جزو سنوات تحصیلی دانشجوی محسوب نمی شود. همچنین علاوه بر مرخصی تحصیلی مجوز اعطای چهار نیمسال مرخصی بدون احتساب در سنوات به همسران (شهید ر جانباز ۵۰٪

و بالاتر و جانباز اعصاب و روان با حداقل ۲۵٪ جانبازی) با تایید ستاد بلامانع است.
(ماده ۱۴ آیین نامه دانشجویان شاهد و ایثارگر)

۵۸- دانشجویی که به عنوان همسر یکی از کارکنان دولت یا همسر یکی از دانشجویان بورسیه به عنوان همراه به خارج از کشور اعزام می شود می تواند با ارائه حکم ماموریت همسر و به تشخیص و تایید شورای آموزشی دانشگاه علاوه بر استفاده از میزان مرخصی مجاز در طول دوره تحصیل تا ۴ سال دیگر نیز از مرخصی تحصیلی بدون احتساب در سنوات بهره مند گردد. (ماده ۳۷ کارشناسی)

۵۹- دانشجویی که تمایل به انصراف از تحصیل داشته باشد باید درخواست انصراف خود را شخصا به اداره‌ی آموزش دانشگاه تسلیم نماید. در این صورت دانشجو مجاز است فقط برای یک بار حداکثر تا یک ماه قبل از پایان همان نیمسال تقاضای انصراف خود را پس بگیرد پس از انقضای این مهلت حکم انصراف از تحصیل وی صادر شده و دانشجو پس از آن حق ادامه تحصیل در آن رشته را ندارد. تبصره: دانشجوی منصرف از تحصیل چنانچه بخواهد مدارک تحصیلی خود را دریافت نماید موظف است به کلیه تعهدات قانونی دوران تحصیل خود عمل نماید. (ماده ۴۷ پزشکی، ۴۲ دندانپزشکی، ۴۱ داروسازی، ۳۸ کارشناسی)

انتقال

۶۰ - انتقال به معنی تغییر محل تحصیل دانشجویان يك دانشگاه به دانشگاه دیگر در همان رشته و همان مقطع تحصیلی است (ماده ۴۸ آیین نامه پزشکی، ۴۳ دندانپزشکی، ۴۲ داروسازی، ۳۹ کارشناسی)

۶۱ - انتقال دانشجویان با توافق دانشگاه‌های مبدا و مقصد منوط به داشتن همه شرایط زیر است: الف) ادامه تحصیل متقاضی در دانشگاه مبدا از نظر مقررات آموزشی و انضباطی (بلا مانع باشد. ب) متقاضی دکترای عمومی حداقل دو نیمسال و کارشناسی یک نیمسال از دوره آموزشی خود را در دانشگاه مبدا گذرانده باشد. ج) واحدهای باقیمانده دانشجویان برای دانشگاه مقصد حداقل نصف کل واحدهای دوره باشد. د) میانگین نمرات دروس گذرانده شده متقاضی حداقل ۱۲ باشد. ه) نمره آزمون ورودی متقاضی در سال ورود به تحصیل از نمره آزمون آخرین فرد پذیرفته شده همان سال در رشته و سهمیه مربوط در دانشگاه مقصد کمتر نباشد. تبصره: انتقال محل تحصیل دانشجویانی که به دستگاه‌های اجرایی خاص تعهد سپرده اند با رعایت شرایط بند فوق و اعلام موافقت دستگاه اجرایی ذیربط امکان پذیر است. (ماده ۴۹ آیین نامه پزشکی، ۴۴ دندانپزشکی، ۴۳ داروسازی، ۴۰ کارشناسی)

۶۲ - در دانشگاه‌های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مجری بازنگري و اصلاحات برنامه آموزش پزشکی عمومی در صورت تطبیق کامل واحدهای درسی و برنامه آموزشی در دانشگاه مبدا و مقصد، انتقال دانشجویان در یکی از نیمسال‌های تحصیلی با حفظ مقررات آموزشی و انضباطی مربوط و موافقت دانشگاه‌های مبدا و مقصد امکان پذیر می‌باشد. - در دانشگاه‌های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مجری بازنگري و اصلاحات برنامه آموزش پزشکی عمومی، در صورتیکه برنامه آموزشی دانشگاه‌های مبدا و مقصد کاملاً مطابقت نداشته باشند، انتقال دانشجویان صرفاً پس از پایان هر يك از مراحل آموزش پزشکی عمومی با حفظ مقررات آموزشی و انضباطی مربوط و موافقت دانشگاه‌های مبدا و مقصد امکان پذیر می‌باشد. (تبصره ۱ و ۲ ماده ۴۹ آیین نامه پزشکی)

۶۳ - انتقال و مهمانی دانشجویان از واحدهای بین الملل به دانشگاه‌های علوم پزشکی و بالعکس ممنوع می‌باشد و این دسته از دانشجویان می‌توانند تقاضای مذکور را به شرط موافقت واحد بین الملل دانشگاه‌های مبدا و مقصد از واحد بین الملل به واحد بین الملل دیگری پیگیری نمایند. (نامه شماره ۱۵/۲۳۲۸۱۰ مورخ ۱۳۸۷/۰۶/۳۰ شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی)

۶۴ - در موارد زیر انتقال دانشجو به محل یا نزدیکترین محل سکونت دائم خانواده، خارج از شرایط مذکور در بند فوق (به استثنای شرط ۱ و تبصره‌های شرط) انجام می‌شود. الف) شهادت، فوت یا معلول شدن سرپرست خانواده دانشجو، به طوری که وی به تشخیص مراجع قانونی، به عنوان کفیل خانواده شناخته شود. ب) بیماری صعب‌العلاج یا معلولیت موثر دانشجو، به نحوی که به تشخیص

شورای پزشکی دانشگاه قادر به ادامه زندگی بطور مستقل نباشد. ج) ازدواج رسمی و دائمی دانشجوی دختر که محل تحصیل یا اشتغال شوهر در تهران باشد به تایید مراجع ذیربط. تبصره ۱: هریک از موارد مذکور در این ماده باید بعد از قبولی دانشجو در دانشگاه صورت گرفته باشد. تبصره ۲: اشتغال به کار همسر دانشجو در تهران باید به صورت رسمی یا پیمانی دولتی باشد و مشاغل آزاد یا خصوصی در اولویت بعدی در صورت وجود ظرفیت و با نظر شورای انتقال قرار خواهند گرفت. تبصره ۳: برای کارمندان رسمی یا پیمانی دولت، ارائه حکم اشتغال ضروری است و اگر شغل همسر آزاد است گواهی اشتغال و سکونت او باید به تایید مراجع قانونی یا نیروی انتظامی رسیده باشد. تبصره ۴: در موارد استثنائی چنانچه محل تحصیل دانشجوی دختر در تهران باشد و همسر او نیز در شهرستان دانشجو باشد اگر رشته تحصیلی دختر در شهرستان محل تحصیل همسر موجود نباشد، همسر او می‌تواند به تهران منتقل شود. تبصره ۵: صحت هریک از موارد مذکور باید به تایید دانشگاه مقصد نیز برسد. (ماده ۵۰ آیین نامه پزشکی، ۴۵ دندانبپزشکی، ۴۴ داروسازی، تبصره‌های ماده ۴۱ کارشناسی)

۶۵ - انتقال دانشجو به هریک از دانشگاه‌های تهران ممنوع است جز در موارد مذکور در بند فوق (ماده ۵۱ آیین نامه پزشکی، ۴۶ دندانبپزشکی، ۴۵ داروسازی، ۴۱ کارشناسی)

۶۶ - انتقال از دانشگاه‌های غیر دولتی به دولتی، شبانه به روزانه، غیر حضوری به حضوری ممنوع است ولی انتقال به عکس آن با موافقت مبداء با رعایت ضوابط مربوط، بلامانع است. (ماده ۵۲ آیین نامه پزشکی، ۴۷ دندانبپزشکی، ۴۶ داروسازی، ۴۲ کارشناسی)

۶۷ - انتقال فرزندان اعضاء هیات علمی تابع ضوابط و آیین نامه مربوط به خود می‌باشد. (ماده ۵۳ آیین نامه پزشکی، ۴۸ دندانبپزشکی، ۴۷ داروسازی، تبصره ۱ ماده ۴۲ کارشناسی)

۶۸ - انتقال دانشجویان ایرانی شاغل به تحصیل در خارج از کشور به دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی داخل کشور، تابع ضوابط و آیین نامه مربوط به خود می‌باشد. (ماده ۵۴ آیین نامه پزشکی، ۴۹ دندانبپزشکی، ۴۸ داروسازی، تبصره ۲ ماده ۴۲ کارشناسی)

۶۹- دانشجوی متقاضی انتقال باید در خواست انتقال خود را کتبا با ذکر مورد، حداقل ۶ هفته قبل از شروع نیمسال تحصیلی به اداره آموزش دانشگاه مبداء تسلیم کند. (ماده ۵۵ آیین نامه پزشکی، ۵۰ دندانپزشکی، ۴۹ داروسازی، ۴۳ کارشناسی)

۷۰- دانشگاه مبداء در صورت موافقت با انتقال متقاضی واجد شرایط، موظف است حداکثر ظرف یک هفته، موافقت خود را به همراه درخواست و ریزنمرات دانشجو به دانشگاه مقصد ارسال نماید و دانشگاه مقصد مکلف است حداقل دو هفته قبل از شروع نام نویسی نظر خود را به دانشگاه مبداء اعلام دارد. تبصره: در صورت موافقت با انتقال، کلیه سوابق دانشجو از دانشگاه مبداء به دانشگاه مقصد ارسال و

ارتباط دانشجو با دانشگاه مبداء قطع می شود. (ماده ۵۶ آیین نامه پزشکی، ۵۱ دندانپزشکی، ۵۰ داروسازی، ۴۴ کارشناسی)

۷۱- تمام نمرات درسی دانشجو در دانشگاه مبداء اعم از قبولی و یا ردی و سوابق آموزشی دانشجوی انتقالی از لحاظ مشروطی، عینا در کارنامه دانشجو ثبت و در محاسبه میانگین کل او محاسبه می شود. (ماده ۵۷ آیین نامه پزشکی، ۵۲ دندانپزشکی، ۵۱ داروسازی، ۴۵ کارشناسی)

۷۲- حداقل نمره قابل قبول دانشجویان انتقالی از سایر دانشگاهها بدین شرح می باشد. الف) نمرات زیر چهارده قابل قبول نمی باشد. ب) پذیرش نمرات چهارده تا ۱۶/۹۹ به عهده گروههای آموزشی مربوطه خواهد بود. ج) نمرات بالای هفده بودن رسیدگی قابل قبول می باشد د) دروس عمومی از این امر مستثنی و بر اساس آیین نامه های موجود اقدام خواهد گردید. (مصوبه مورخ ۱۳۷۴/۰۸/۰۶ شورای آموزشی دانشگاه)

تبصره: عدم پذیرش دروس با نمره کمتر از ۱۲ مربوط به مرحله ای است که دانشجو به هنگام انتقال در آن مرحله مشغول به تحصیل است و به مراحل قبلی تسری ندارد. (ماده ۵۷ آیین نامه پزشکی، ۵۲ دندانپزشکی، ۵۱ داروسازی)

۷۳- پذیرش کلیه دروس گذرانده شده دانشجوی شاهد و ایثارگر انتقالی توسط دانشگاه مقصد الزامی است. (ماده ۱۵ آیین نامه دانشجویان شاهد و ایثارگر)

۷۴- مدرک فراغت از تحصیل دانشجوی انتقالی توسط دانشگاه مقصد صادر نمی شود و در آن مدرک، تعداد واحدهای گذرانده شده دانشجو و مجموع واحدهای اخذ شده در دانشگاه های مبداء و مقصد با ذکر میانگین نمرات آنها و سوابق تحصیلی دانشجو قید می شود. (ماده ۵۸ آیین نامه پزشکی، ۵۳ دندانپزشکی، ۵۲ داروسازی، ۴۶ کارشناسی)

۷۵- انتقال دانشجو در طول مدت تحصیل فقط برای یکبار مجاز است. (ماده ۵۹ آیین نامه پزشکی، ۵۴ دندانپزشکی، ۵۳ داروسازی، ۴۷ کارشناسی)

۷۶- جابجایی دانشجویان در تمامی مقاطع تحصیلی رشته‌های علوم پزشکی ممنوع می‌باشد. (مصوبه سی و هشتمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۳۸۷/۱۱/۵)

میهمان

۷۷- در مواردی که دانشجو، بطور موقت ناگزیر به تغییر محل تحصیل خود باشد می تواند با توافق دانشگاه های مبداء و مقصد به عنوان دانشجوی میهمان، محل تحصیل خود را بطور موقت برای مدت معین تغییر دهد. تبصره: میهمانی از دوره های روزانه به شبانه، از دانشگاه های حضوری به غیر حضوری، از دانشگاه های دولتی به غیر دولتی و برعکس ممنوع است. (ماده ۶۰ آیین نامه پزشکی، ۵۵ دندانی پزشکی، ۵۸ داروسازی، ۵۲ کارشناسی)

۷۸- میهمان شدن دانشجو در يك دانشگاه مشروط به این است که دانشجو حداقل دو نیمسال تحصیلی خود را در دانشگاه مبداء گذرانده باشد. (ماده ۶۱ آیین نامه پزشکی، تبصره ۲ ماده ۵۵ دندانی پزشکی، تبصره ۲ ماده ۵۸ داروسازی، ۵۳ کارشناسی)

۷۹- میهمان شدن دانشجو در يك دانشگاه برای گذراندن يك یا چند درس با موافقت دانشگاه های مبداء و مقصد به شرط آن که تعداد واحدهای درسی مذکور از ۱۰ واحد کمتر باشد و جمع واحدهای درس اخذ شده دانشجو در دانشگاه مبداء و مقصد در آن نیمسال از ۱۲ واحد کمتر و از ۲۰ واحد بیشتر نشود، بلامانع است. (ماده ۶۲ آیین نامه پزشکی، تبصره ۳ ماده ۵۵ دندانی پزشکی، تبصره ۳ ماده ۵۸ داروسازی، ۵۴ کارشناسی)

انتخاب واحد دانشجوی میهمان در دانشگاه مقصد چه به صورت تك درس و چه به صورت تمام وقت بایستی با اطلاع گروه آموزشی مربوط در دانشگاه مبداء و طبق شرایط دانشگاه مقصد باشد. (تبصره ۱ ماده ۶۲ آیین نامه پزشکی، تبصره ۱ ماده ۵۶ دندانی پزشکی، تبصره ۱ ماده ۵۹ داروسازی، تبصره ۱ ماده ۵۵ کارشناسی)

۸۰- تعداد واحدهایی که دانشجو به صورت میهمان (تك درس یا تمام وقت) در يك یا چند دانشگاه می گذراند نباید از ۴۰٪ کل واحدهای دوره در رشته های پزشکی و داروسازی و ۲۵٪ کل واحدهای رشته دندانی پزشکی بیشتر شود واحدهایی که دانشجوی میهمان در دانشگاه مقصد می گذراند عینا در کارنامه او در دانشگاه مبداء ثبت می شود و نمرات آنها در محاسبه میانگین نیمسال و میانگین کل او منظور می گردد. (ماده ۳۶ آیین نامه پزشکی، ۶۵ دندانی پزشکی، ۹۵ داروسازی، ۵۵ و ۶۵ کارشناسی)

۸۱- چنانچه دانشجو دروس مهمانی (حداکثر ۴۰ درصد و حداقل ۳۰ درصد کل واحدهای دوره) را با میانگین ۱۵ و بالاتر گذرانده باشد، با موافقت دانشگاه های مبداء و مقصد می تواند بیش از ۴۰ درصد کل واحدهای دوره مهمان شود. در صورت افت تحصیلی دانشجو و میانگین کمتر از ۱۵ در هر نیمسال، مهمانی دانشجو لغو و دانشجو به دانشگاه مبداء باز می گردد. رسیدگی به امور آموزشی دانشجو (در طول دوره مهمانی بیش از

۴۰ درصد) بر عهده دانشگاه مبدا و با هماهنگی دانشگاه مقصد است. معرفی دانشجوی به آزمون‌های جامع علوم پایه و پیش‌کارورزی (در طول دوره مهمانی بیش از ۴۰ درصد) به

عهده دانشگاه مقصد و با هماهنگی دانشگاه مبدا است. مدرک فراغت از تحصیل دانشجوی توسط دانشگاه مبدا صادر می‌گردد. (مصوبه پنجاه و هشتمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۳۹۳/۱۰/۱۴)

۸۲ - حداقل نمره قابل قبول دانشجویانی که به صورت مهمان دروس را در دیگر دانشگاه‌های کشور سپری می‌نمایند به شرح ذیل می‌باشد: ۱- نمرات زیر چهارده قابل قبول نمی‌باشد. ۲- پذیرش نمرات چهارده تا ۱۶/۹۹ به عهده گروه‌های آموزشی مربوطه می‌باشد. ۳- نمرات بالای هفده بدون رسیدگی قابل قبول می‌باشد. ۴- دانشجویانی که دروسی را در سایر دانشگاه‌ها به صورت مهمان خواهند گذرانید تابع دستورالعمل فوق الذکر می‌باشند. ۵- دروس عمومی از این امر مستثنی و بر اساس آیین نامه‌های موجود اقدام خواهد گردید. (مصوبه مورخ ۱۳۷۴/۰۸/۰۶ شورای آموزشی دانشگاه ع پ تهران)

۸۳ - مدرک فراغت از تحصیل دانشجوی میهمان در هر صورت توسط دانشگاه مبدا صادر می‌گردد. (ماده ۴۶ آیین نامه پزشکی، ۷۵ دندانپزشکی، ۰۶ داروسازی، ۷۵ کارشناسی)

تغییر رشته

۸۴- دانشجوی دوره دکتری عمومی و کارشناسی پیوسته در طول دوران تحصیل خود می تواند در صورت داشتن شرایط زیر و موافقت دانشگاه ذیربط به رشته دیگری تغییر رشته دهد: ۱- ادامه تحصیل متقاضی در رشته قبلی از نظر مقررات آموزشی بلامانع باشد. ۲- حداقل یک نیمسال (دانشجویان شاهد و ایثارگر ۱/۴ واحد) و حداکثر در دکترای عمومی ۱/۳ (برای دانشجویان کارشناسی حداکثر ۱/۲) کل واحدهای دوره را گذرانده باشد. ۳- نمره آزمون ورودی متقاضی در سال ورود به تحصیل از نمره آزمون آخرین فرد پذیرفته شده همان سال در سهمیه و رشته مورد تقاضا در دانشگاه مقصد کمتر نباشد. ۴- با توجه به حداکثر مدت مجاز تحصیل، امکان گذراندن واحدهای درسی مورد نیاز در رشته جدید را داشته باشد. تبصره ۱: تغییر رشته دانشجویانی که از ادامه تحصیل در دکترای عمومی محروم می- شوند بر اساس دستورالعمل مربوطه صورت می گیرد. تبصره ۲: تغییر رشته دانشجویانی که به دستگاه های اجرایی خاص تعهد دارند، با رعایت کلیه شرایط این ماده و اعلام موافقت دستگاه اجرایی ذیربط امکان پذیر است. تبصره ۳: تغییر رشته یا رشته هایی که در ضوابط گزینش آنها شرایط خاص پیش بینی شده است، موکول به احراز شرایط مربوط است. تبصره ۴: دانشجو در طول تحصیل خود تنها برای یک بار می تواند تغییر رشته دهد به استثنای مشمولین مندرج در تبصره ۱ همین ماده. (ماده ۶۵ آیین نامه پزشکی، ۵۸ دندانی پزشکی، ۶۱ داروسازی، ۵۸ کارشناسی)

۸۵- تغییر رشته باید در مقاطع تحصیلی هم سطح صورت گیرد در غیر این صورت فقط از مقطع بالاتر به مقطع پایین تر با رعایت مقررات بند فوق امکان پذیر است. (ماده ۶۶ آیین نامه پزشکی، ۵۹ دندانی پزشکی، ۶۲ داروسازی، ۵۹ کارشناسی)

۸۶- در صورت موافقت با تقاضای تغییر رشته، دانشجو موظف است در اولین نیمسال تحصیلی پس از موافقت، در رشته جدید ثبت نام و انتخاب واحد نماید پس از ثبت نام، اجازه بازگشت به رشته قبلی را ندارد تبصره ۱: دانشجو تا قبل از ثبت نام در رشته جدید تابع مقررات آموزشی رشته قبلی می باشد. تبصره ۲: اقدام نکردن دانشجو برای ثبت نام در رشته جدید در وقت معین به منزله انصراف از تغییر رشته تلقی می شود و حق تغییر رشته تا پایان دوره از وی سلب می شود. (ماده ۶۷ آیین نامه پزشکی، ۶۰ و ۶۱ دندانی پزشکی، ۶۳ داروسازی، ۶۰ کارشناسی)

۸۷- در صورتی که دانشجو هم زمان دارای شرایط انتقال و همچنین شرایط تغییر رشته باشد، تغییر رشته توأم با انتقال بلامانع است. تبصره: تغییر رشته توأم با انتقال از وزارت

بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و برعکس در صورت داشتن شرایط تغییر رشته و انتقال بلا مانع است. (ماده ۶۸ آیین نامه پزشکی، ۶۲ دندانپزشکی، ۶۴ داروسازی، ۶۱ کارشناسی)

۸۸- دروسی که دانشجوی در رشته قبلی گذرانده است، در گروه آموزشی رشته جدید بررسی و معادل سازی می شود و فقط درسهایی از وی پذیرفته می شود که با تشخیص گروه آموزشی با دروس رشته جدید حداقل ۸۰٪ اشتراك محتوایی داشته باشد و نمره هریك از آن درسهها نیز از ۱۲ کمتر نباشد. تبصره ۱: دروس پذیرفته شده در کارنامه دانشجوی ثبت و نمرات آنها در محاسبه میانگین کل منظور می گردد، ولی نمرات درسههای پذیرفته نشده بدون احتساب در میانگین در کارنامه دانشجوی باقی می ماند، در این صورت چنانچه میانگین کل واحدهای پذیرفته نشده او کمتر از ۱۲ باشد با تصمیم شورای آموزشی دانشگاه جمعا به عنوان يك نیمسال مشروطی در سابقه تحصیلی دانشجوی در رشته جدید منظور خواهد شد برای دانشجویان شاهد و ایثارگر دروس پذیرفته نشده در رشته قبلی در رشته جدید محاسبه نمی - شود. تبصره ۲: در صورتی که تعداد واحدهای درسههای پذیرفته نشده دانشجوی، در حدی باشد که امکان گذراندن واحدهای مورد نیاز رشته جدید را در طول مدت مجاز تحصیل از وی سلب کند، با تقاضای تغییر رشته او موافقت نمی شود. (ماده ۶۹ آیین نامه پزشکی، ۶۳ دندانپزشکی، ۶۵ داروسازی، ۶۲ کارشناسی و ماده ۱۷ آیین نامه دانشجویان شاهد و ایثارگر)

۸۹- متقاضی تغییر رشته باید درخواست خود را به همراه مدارك لازم حداقل ۶ هفته پیش از شروع نیمسال تحصیلی به آموزش دانشگاه محل تحصیل خود تسلیم کند. (ماده ۷۰ آیین نامه پزشکی، ۶۴ دندانپزشکی، ۶۶ داروسازی، ۶۳ کارشناسی)

۹۰- چنانچه دانشجوی در دوران تحصیل، دچار بیماری یا سانحه ای گردد که به تشخیص شورای پزشکی دانشگاه و تائید شورای آموزشی دانشگاه توانایی ادامه تحصیل در دوره دکتری عمومی و یا امکان بهره گیری از کارآیی حاصل از آن را از دست بدهد. اجازه ادامه تحصیل در دوره دکتری عمومی را نداشته و می تواند با رعایت سایر مقررات به رشته دیگری که از لحاظ نمره آزمون ورودی نزدیکترین نمره را دارد تغییر رشته دهد در این حال دانشجوی از رعایت مقررات ماده ۶۵ (به استثنای بندیک) معاف خواهد بود. (ماده ۷۱ آیین نامه پزشکی، ۶۵ دندانپزشکی، ۶۷ داروسازی، ۶۴ کارشناسی)

۹۱- در مواردی که دانشجوی، در طول تحصیل دچار اختلالات روانی و رفتاری یا بیماری جسمی و نقص عضو موثر گردد به نحوی که توانایی ادامه تحصیل در هیچ يك از رشته های

گروه آزمایشی مربوط را نداشته باشد، می تواند بانظر شورای پزشکی دانشگاه وتایید شورای آموزشی دانشگاه به رشته ای در گروه آزمایشی دیگر پس از موافقت دانشگاه مقصد تغییر رشته دهد. (تبصره ماده ۶۸ آیین نامه پزشکی، ۶۵ دندانپزشکی، تبصره ۱ ماده ۶۷ داروسازی، ۶۵ کارشناسی)

پذیرش واحدهای درسی

۹۲- معادل سازی و پذیرش دروسی که دانشجو قبلاً در دانشگاه‌ها یا دیگر مقاطع تحصیلی گذرانده است با رعایت موارد زیر مجاز است: ۱- دانشجو با توجه به سوابق تحصیلی خود مجاز به شرکت در آزمون ورودی رشته جدید باشد. ۲- دانشگاه قبلی و مدارک تحصیلی آن مورد تایید وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی یا وزارت علوم، تحقیقات و فناوری باشد. ۳- محتوای آموزشی درسهای گذرانده شده یا دروس رشته جدید به تشخیص گروه آزمایشی ذیربط حداقل ۸۰٪ اشتراک محتوای داشته و نمره هر یک از دروس از ۱۲ کمتر نباشد. ۴- تحصیل دانشجو در دانشگاه قبلی مطابق برنامه مصوب شورای عالی برنامه ریزی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و یا وزارت علوم، تحقیقات و فناوری باشد. تبصره ۱: معادل سازی دروس تخصصی در مقاطع هم سطح یا از مقاطع بالاتر به پایین تر امکان پذیر است. تبصره ۲: معادل سازی و پذیرفتن درسها توسط گروه‌های آموزشی ذیربط در دانشگاه پذیرنده انجام می‌شود. (ماده ۷۲ آیین نامه پزشکی، ۶۶ دندانپزشکی، ۶۸ داروسازی، ۶۶ کارشناسی)

۹۳- نمرات دروس پذیرفته شده از دانشجو در محاسبه میانگین نیمسال محسوب نمی‌شود ولی در محاسبه میانگین کل دانشجو محسوب خواهد شد (تبصره ۱ ماده ۷۳ آیین نامه پزشکی، ۶۸ دندانپزشکی، تبصره ۱ ماده ۶۹ داروسازی، تبصره ۳ ماده ۶۶ کارشناسی)

۹۴- به ازای هر ۲۰ واحد از دروس پذیرفته شده دانشجو، یک نیمسال تحصیلی از حداکثر مدت مجاز تحصیل وی کاسته می‌شود. (تبصره ۱ ماده ۷۳ آیین نامه پزشکی، ۶۸ دندانپزشکی، تبصره ۱ ماده ۶۹ داروسازی، تبصره ۴ ماده ۶۶ کارشناسی)

پایان نامه

۹۵ - پایان نامه بخشی از دوره دکتری عمومی است که طی آن دانشجوی موظف است در يك زمینه مربوط به رشته تحصیلی خود زیر نظر استاد راهنما به تحقیق بپردازد. (ماده ۷۴ آیین نامه پزشکی، ۶۹ دندانپزشکی، ۷۰ داروسازی)

۹۶ - دانشجویان دوره دکتری عمومی پزشکی می بایست درس از شروع دوره کارآموزی تا قبل از شرکت در امتحان جامع پیش کارورزی (جهت شرکت در امتحان جامع پیش کارورزی الزامی است) و دانشجویان رشته دندانپزشکی پس از گذراندن ۱۲۰ واحد و رشته داروسازی ۱۴۰ واحد موضوع پایان نامه خود را انتخاب و به ثبت برسانند. (ماده ۷۵ آیین نامه پزشکی، ۶۹ دندانپزشکی، ۷۱ داروسازی)

۹۷ - استاد راهنما با پیشنهاد دانشجو، موافقت استاد راهنما و تایید گروه آموزشی مربوطه و تصویب شورای پژوهشی دانشکده مربوطه تعیین می گردد. تبصره ۱: رتبه استاد راهنما حداقل استادیاری است، در موارد استثنایی با تایید شورای پژوهشی دانشکده می توان از اعضای هیات علمی مربی نیز به عنوان استاد راهنما استفاده نمود. تبصره ۲: در موارد خاص و با تصویب شورای پژوهشی دانشکده و به منظور انجام تحقیقات بین بخشی دانشجو می تواند بیش از يك استاد راهنما داشته باشد. (ماده ۷۶ آیین نامه پزشکی، ۶۹ دندانپزشکی، ۷۲ داروسازی)

۹۸ - در صورت لزوم به پیشنهاد استاد راهنما يك نفر از اعضای هیات علمی یا متخصصان و محققان برجسته پس از تایید شورای پژوهشی دانشکده به عنوان استاد مشاور تعیین می شود. تبصره: سقف تعداد پایان نامه های دوره دکتری عمومی پزشکی که به طور همزمان توسط هر استاد راهنما هدایت می شوند، از فرمول تقسیم تعداد کل دانشجویان ورودی در هر سال به تعداد کل اعضای هیات علمی دانشکده مربوطه برای رشته پزشکی ضرب در عدد ۲ و برای دانشجویان رشته دندانپزشکی ضرب در عدد ۴ بدست می آید. در دانشکده هایی که تعداد اعضای هیات علمی زیاد است و با فرمول فوق سقف پایان نامه هر عضو هیات علمی عدد کمی خواهد شد، هر عضو هیات علمی بر اساس مرتبه دانشگاهی وی با تصویب شورای پژوهشی دانشکده، حداکثر ۳ پایان نامه دانشجویان با سال ورودی یکسان را به طور هم زمان می تواند راهنمایی نماید. (ماده ۷۷ آیین نامه پزشکی، ۷۲ دندانپزشکی، ۷۳ داروسازی)

۹۹ - انتخاب موضوع پایان نامه بایستی با هدایت استاد راهنما باشد. (ماده ۷۸ آیین نامه پزشکی، ۷۳ دندانپزشکی، ۷۴ داروسازی)

۱۰۰- موضوع پایان نامه نباید تکراری باشد به این معنا که پایان نامه با عنوان مشابه یا متفاوت ولی محتوای یکسان در ۵ سال اخیر در دانشگاه ذیربط گرفته نشده باشد. تبصره: در موارد خاص وبانظر شورای پژوهشی دانشکده، در موضوعاتی که ممکن است نیاز به تحقیق مجدد در کمتر از فاصله زمانی فوق باشد، اخذ پایان نامه به عنوان و محتوای مشابه بلامانع است. (ماده ۷۹ آیین نامه پزشکی، ۷۴ دندانی پزشکی، ۷۵ داروسازی، ۶۴ کارشناسی)

۱۰۱- هر دانشجو باید يك موضوع را بعنوان پایان نامه انتخاب نماید. تبصره: انتخاب موضوع پایان نامه توسط گروهی از دانشجویان (حداکثر ۳ نفر) پس از تایید استاد راهنما و تصویب شورای پژوهشی دانشکده به شرط رعایت موارد ذیل مجاز می باشد. الف: حجم و اهمیت موضوع تحقیق با تعداد دانشجویان تناسب داشته باشد.

ب: تقسیم بندی موضوع تحقیق به گونه ای باشد که هر یک از دانشجویان ذیربط بتوانند انجام بخش مستقلی از پایان نامه را عهده دار شوند. (ماده ۸۰ آیین نامه پزشکی، ۷۵ دندانی پزشکی، ۷۶ داروسازی)

۱۰۲- جهت ثبت موضوع پایان نامه باید مراحل ذیل طی شود: الف: انتخاب موضوع پایان نامه با هدایت استادراهنما ب: بررسی تکراری نبودن موضوع پایان نامه توسط معاونت پژوهشی دانشکده ج: تصویب طرح پیشنهادی پایان نامه در گروه آموزشی مربوط د: ارائه طرح پیشنهادی پایان نامه از طرف گروه به معاونت پژوهشی دانشکده جهت تصویب در شورای پژوهشی دانشکده. ه: ابلاغ مصوبه شورای پژوهشی دانشکده به استاد راهنما جهت شروع پایان نامه تبصره: فاصله زمان ثبت موضوع پایان نامه تا زمان دفاع آن نباید کمتر از یکسال باشد. (ماده ۸۱ آیین نامه پزشکی، ۷۶ دندانی پزشکی، ۷۸ داروسازی)

۱۰۳- هر پایان نامه باید حاوی موارد زیر باشد: الف: چکیده به زبان فارسی و انگلیسی (اهمیت وزمینه کار، موادوروش، نتایج ونتیجه گیری) ب: مقدمه (دلایل اهمیت موضوع پژوهش، اطلاعات کلی در زمینه پژوهش واهداف پژوهش) ج: بررسی متون د: روش کار (نوع پژوهش، محیط و مواد پژوهش، حجم ونمونه وروش نمونه گیری، روش جمع آوری اطلاعات، روش تجزیه وتحلیل دادهها وانواع آزمونهای آماری ومراحل انجام کار) ز: نتایج (استفاده از آزمونهای آماری، جداول، نمودارها وبیان نتایج) و: بحث و نتیجه گیری (بررسی نتایج حاصله، مقایسه نتایج با سایر مطالعات، بررسی علت تفاوت نتایج پژوهش با سایر اطلاعات، بررسی نقایص و محدودیتهای پژوهش، نتیجه گیری نهایی و ارائه پیشنهادات) ه: مراجع (ماده ۸۲ آیین نامه پزشکی، ۷۷ دندانی پزشکی، ۷۸ داروسازی)

۱۰۴- نگارش پایان نامه به زبان انگلیسی بلامانع می باشد ولی لازم است علاوه بر چکیده به زبان انگلیسی، چکیده به زبان فارسی نیز داشته باشد. (ماده ۸۳ آیین نامه پزشکی، ۷۸ دندانبپزشکی، ۷۹ داروسازی)

۱۰۵- هیات داوران که مسئولیت تصمیم گیری نهایی در مورد پایان نامه ها را بر عهده دارند از اعضای زیر تشکیل می شود: ۱- استاد راهنما ۲- استاد مشاور (در صورت وجود) ۳- نماینده شورای پژوهشی دانشکده ۴- نماینده گروه آموزشی مرتبط با پایان نامه ۵- يك عضو از اعضای هیات علمی یا محققان و صاحب نظران به انتخاب گروه آموزشی مربوطه - تبصره: مرتبه علمی استاد راهنما و اعضای هیات علمی باید حداقل استادیاری باشد، در شرایط خاص پس از تایید شورای پژوهشی دانشکده می تواند مربی باشد، در خصوص محققان و متخصصان و صاحب نظران داشتن مدرک دکترای تخصصی الزامی است. (ماده ۸۴ آیین نامه پزشکی، ۷۹ دندانبپزشکی، ۸۰ داروسازی)

۱۰۶- ارزشیابی پایان نامه ها توسط هیات داوران در مقیاس نمره گذاری از صفر تا بیست صورت می گیرد و با توجه به نمرات مربوط به چهار درجه به شرح ذیل ممتاز می شوند

پایان نامه های با نمره ۱۹ تا ۲۰	عالی
پایان نامه های با نمره ۱۷ تا ۱۸/۹۹	بسیار خوب
پایان نامه های با نمره ۱۴ تا ۱۶/۹۹	خوب
پایان نامه های با نمره کمتر از ۱۴	غیر قابل قبول

تبصره: پایان نامه هایی می توانند درجه عالی را کسب نمایند که تحقیقاتی بوده و یا در یکی از مجلات عملی معتبر داخل یا خارج از کشور به صورت مقاله چاپ شده و یا اخذ پذیرش چاپ رادراین مجلات ارائه نمایند، بدیهی است که ارائه مقاله و یا اخذ پذیرش چاپ مقاله باید قبل از دفاع از پایان نامه و تعیین نمره نهایی صورت گیرد. (ماده ۸۵ آیین نامه پزشکی، ۸۰ دندانبپزشکی، ۸۱ داروسازی)

۱۰۷- کلیه دانشجویان موظف به دفاع از پایان نامه خود در آخرین نیمسال تحصیلی می باشند و چنانچه دانشجویان در چهارچوب سنوات مجاز تحصیلی نتوانند از پایان نامه خود دفاع و نمره قبولی کسب نمایند. علی رغم اینکه کلیه واحدهای درسی دوره آموزشی مربوطه را با موفقیت گذرانده باشد، اخراج خواهد شد. (ماده ۸۶ آیین نامه پزشکی، ۸۱ دندانبپزشکی، ۸۲ داروسازی)

۱۰۸- تعداد واحدها و نمره پایان نامه در آخرین نیمسال تحصیلی ثبت و دانشجو از رعایت حداکثر واحدهای مجاز در آخرین نیمسال تحصیلی معاف است. (ماده ۸۷ آیین نامه پزشکی، ۸۲ دندانبپزشکی، ۸۳ داروسازی)

۱۰۹- زمان فارغ التحصیلی دانشجو، زمانی است که تمامی واحدهای درسی خود از جمله پایان نامه را گذرانده باشد (هرکدام که موخر باشد). (ماده ۸۸ آیین نامه پزشکی، ۸۳ دندانبپزشکی، ۶۷ داروسازی)

۱۱۰- کلیه حقوق مکتسب از پایان نامه متعلق به دانشگاه است. (ماده ۸۹ آیین نامه پزشکی، ۸۴ دندانبپزشکی، ۸۵ داروسازی)

۱۱۱- يك نسخه از خلاصه هر پایان نامه می‌بایست به حوزه معاونت تحقیقات و فناوری وزارت متبوع جهت بهره برداری و اطلاع رسانی به دیگر مراکز ارسال گردد. (ماده ۹۰ آیین نامه پزشکی، ۸۵ دندانبپزشکی، ۸۶ داروسازی)

فراغت از تحصیل

۱۱۲- دانشجویی که کلیه واحدهای درسی مقطع کارشناسی و مراحل آموزشی دوره دکتری عمومی و پایان نامه را طبق برنامه مصوب بر اساس مقررات این آیین نامه با موفقیت گذرانده باشد فارغ التحصیل دوره کارشناسی/ دکتری عمومی شناخته می‌شود. (ماده ۹۱ آیین نامه پزشکی، ۸۶ دندانبپزشکی، ۶۷ داروسازی، ۶۴ کارشناسی)

آیین نامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته
مصوب چهل و سومین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی
مورخ ۱۳۸۹/۰۵/۱۸
کلیات

تعریف

ماده ۱:

دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته، یکی از دوره‌های آموزشی در سطح آموزش عالی و بالاتر از دوره کارشناسی است و سرانجام به دریافت مدرک کارشناسی ارشد ناپیوسته در یک رشته دانشگاهی می‌انجامد.

تبصره ۱:

در این آیین نامه، به منظور اختصار، دانشکده‌ها و موسسات آموزش عالی وابسته به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی که در مقاطع تحصیلی کارشناسی ارشد ناپیوسته و دکتری تخصصی (PhD) فعالیت دارند، دانشگاه گفته می‌شود.

تبصره ۲:

در دانشگاه‌هایی که مجری دوره‌های کارشناسی ارشد یا دکتری تخصصی (PhD) می‌باشند، شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده/دانشگاه بر اساس آیین نامه مدیریت دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی مصوب جلسه ۲۴ مورخ ۷۰/۰۴/۱۱ شورای عالی انقلاب فرهنگی تشکیل خواهد شد.

هدف

ماده ۲:

هدف از ایجاد دوره کارشناسی ارشد، گسترش دانش و تربیت متخصصان و پژوهشگرانی است که با فراگیری آموزشهای لازم و آشنایی با روش‌های پژوهش علمی، مهارت لازم را برای آموزش، پژوهش و خدمات مربوط پیدا کنند.

شرایط ورود

ماده ۳: شرایط ورود به دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته عبارت است از:

۳-۱: داشتن دانشنامه کارشناسی یا بالاتر متناسب با رشته تحصیلی مورد تقاضا از یکی از دانشگاه‌های داخل یا خارج کشور که حسب مورد به تایید وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و یا وزارت علوم، تحقیقات و فناوری رسیده باشد.

۳-۲: برخورداری از سلامت جسمی و روانی متناسب با رشته تحصیلی.

۳-۳: موفقیت در آزمون ورودی دوره.

۳-۴: عدم اشتغال به تحصیل همزمان در همان دانشگاه و یا دانشگاه‌های دیگر و سایر موسسات آموزشی و پژوهشی

تبصره ۱:

تشخیص اینکه دارنده کدام دانشنامه در کدام رشته می‌تواند تحصیل کند بر عهده دبیرخانه آموزشی تخصصی مربوطه و تایید شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی است.

تبصره ۲:

شرایط پذیرش اتباع خارجی در دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته تابع آیین نامه‌های مربوط می‌باشد.

تبصره ۳:

دارندگان مدرک معادل، گواهی اتمام دوره و یا میانگین کل کمتر از ۱۲ در مقطع کارشناسی، مجاز به ادامه تحصیل در مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته‌های علوم پزشکی نمی‌باشند.

نظام آموزشی

ماده ۴: آموزش در مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته در تمام دانشگاه‌های کشور مبتنی بر نظام واحدی و ارزش هر درس با تعداد واحدهای آن درس سنجیده می‌شود و قبولی یا عدم قبولی دانشجوی در یک درس، به همان درس محدود است. هر واحد درسی، مقدار یا میزان درسی است که مفاد آن به ترتیب به صورت نظری ۱۷ ساعت، عملی یا آزمایشگاهی ۳۴ ساعت، کارگاهی و کارآموزی ۵۱ ساعت و کارورزی ۶۸ ساعت، در طول یک نیمسال تحصیلی یا دوره تابستانی، طبق برنامه مصوب شورای عالی برنامه ریزی تدریس می‌شود. در مورد رشته‌هایی که دارای پروژه هستند مدت اجرای پروژه در یک نیمسال متناسب با واحد آن، توسط استاد مربوط تعیین می‌شود.

ماده ۵: هر سال تحصیلی مرکب از دو نیمسال تحصیلی و در صورت ضرورت و داشتن شرایط و امکانات یک دوره تابستانی است. مدت آموزش هر نیمسال تحصیلی شامل ۱۷ هفته و هر دوره تابستانی شامل ۶ هفته، با رعایت مفاد ماده ۴ این آیین نامه است.

تبصره ۱: طول مدت امتحانات پایان نیمسال تحصیلی و همچنین پایان دوره تابستانی جزو مدت آموزش محسوب نمی‌شود.

تبصره ۲: در موارد استثنایی و ضروری، شامل وقوع حوادث طبیعی، عدم امکان حضور استاد مربوط در طول ۱۷ هفته و مواردی از این قبیل، به پیشنهاد دانشکده مربوط و موافقت شورای آموزشی دانشگاه، می‌توان درس یا درسهایی را در مدتی کوتاه‌تر از ۱۷ هفته جهت کلیه دانشجویانی که آن درس یا درسها را اخذ کرده اند تدریس نمود، مشروط بر اینکه مجموع ساعات هر واحد درسی از میزان مقرر در ماده ۴ این آیین نامه کمتر نشود.

ماده ۶: تمام دانشگاه‌های علوم پزشکی موظفند برنامه‌های درسی مصوب شورای عالی برنامه ریزی را اجرا نمایند.

تبصره: کلیه دانشگاه‌های علوم پزشکی اعم از دارای هیات ممیزه و فاقد هیات ممیزه و سازمان‌های وابسته به وزارت بهداشت، مجاز خواهند بود نسبت به ارائه واحدهای درسی جدید به جای دروس اختیاری در هر برنامه آموزشی که دارای مجوز می‌باشند اقدام و این دروس را به صورت اختیاری به دانشجویان ارائه نمایند.

-سقف ارائه واحدهای درسی جدید به جای دروس اختیاری در دانشگاه‌های دارای هیات ممیزه ۲۰٪ کل واحدهای دوره در هر برنامه آموزشی و در دانشگاه‌های فاقد هیات ممیزه به

شرط داشتن سه دوره فارغ التحصیل در رشته مربوطه ۱۰٪ کل واحدهای دوره در هر برنامه آموزشی می باشد.

ماده ۷: تعداد کل واحدهای دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته، با احتساب واحد پایان نامه، برحسب رشته، حداقل ۲۸ و حداکثر ۳۲ واحد است.

تبصره ۱: چنانچه به تشخیص گروه آموزشی و تایید شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه گذراندن درس های کمبود یا جبرانی، برای دانشجو، ضروری تشخیص داده شود، وی مکلف است، آن درسها را بر اساس برنامه آموزشی مصوب دوره، اضافه بر واحدهای درسی مقرر در دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته و مطابق این آیین نامه بگذراند.

تبصره ۲: حداکثر تعداد واحدهای درس های کمبود یا جبرانی ۲۴ واحد است.

تبصره ۳: در انتخاب درس ها، اولویت با درس های کمبود یا جبرانی است، ترتیب ارائه دروس با رعایت پیش نیازها، تنظیم برنامه تحصیلی دانشجویان در طول دوره، روش تدریس و جابجا کردن ریز مواد درسی و طرح مطالب جدید در یک درس در چارچوب برنامه مصوب شورای عالی برنامه ریزی، با نظر گروه آموزشی مربوط، بر عهده شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده/دانشگاه ذیربط است.

تبصره ۴: به ازای گذراندن هر ۱۲ واحد درسی از درس های کمبود یا جبرانی، یک نیمسال تحصیلی، به طول مدت تحصیل دانشجو، افزوده می شود.

ماده ۸: تعداد واحد پایان نامه کارشناسی ارشد، برای همه رشته ها مطابق برنامه های مصوب شورای عالی برنامه ریزی بین ۱۰-۴ واحد درسی است.

ماده ۹: دانشجوی دوره کارشناسی ارشد موظف است در هر نیمسال تحصیلی بین ۸ تا ۱۴ واحد درسی از مجموع دروس دوره را انتخاب و ثبت نام کند، مگر آنکه کمتر از ۸ واحد درسی باقی داشته باشد. در موارد استثنایی، با پیشنهاد گروه آموزشی ذیربط و تایید شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه/دانشکده این تعداد می تواند حداکثر به ۱۶ واحد افزایش یابد.

تبصره ۱: در آخرین نیمسال تحصیلی نام نویسی دانشجو با کمتر از ۸ واحد درسی بلامانع است.

تبصره ۲: در صورت ارائه دوره تابستانی دانشجو مجاز به اخذ حداکثر ۴ واحد درسی در آن دوره می باشد.

حضور و غیاب

ماده ۱۰: حضور دانشجو در تمام جلسات مربوط به هر درس الزامی است و ساعات غیبت دانشجو در هر درس نظری از $\frac{۴}{۱۷}$ علمی و آزمایشگاهی از $\frac{۲}{۱۷}$ کارگاهی، کارآموزی و

کارورزی از $\frac{1}{10}$ مجموع ساعات آن درس نباید تجاوز کند، در غیر این صورت نمره دانشجو در آن درس صفر محسوب می شود.

تبصره ۱: غیبت در جلسات درس تا سقف مشخص شده در ماده ۱۰ در صورتی مجاز خواهد بود که با ارایه مدارك مستند و ارائه گزارش استاد مربوطه و با تایید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده موجه شناخته شود.

تبصره ۲: در صورتی که غیبت دانشجو در هر درس، بیش از میزان تعیین شده در ماده ۱۰ باشد ولی غیبت او به تشخیص دانشکده و تایید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده موجه تشخیص داده شود آن درس حذف می شود. در این صورت رعایت حداقل ۸ واحد در هر نیمسال الزامی نیست و نیمسال مذکور بعنوان يك نیمسال کامل جزو سنوات تحصیلی دانشجو محسوب می شود.

ماده ۱۱:

غیبت غیر موجه در امتحان هر درس موجب گرفتن نمره صفر در امتحان آن درس است و غیبت موجه در امتحان هر درس موجب حذف آن درس می شود. در این صورت رعایت حداقل ۸ واحد در هر نیمسال الزامی نیست، ولی نیمسال مذکور بعنوان يك نیمسال کامل جزو سنوات تحصیلی دانشجو محسوب می شود. تشخیص موجه بودن غیبت در جلسه امتحان بر عهده شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده/دانشگاه است.

ارزشیابی

ماده ۱۲: حداقل نمره قبولی در هر درس اختصاصی اجباری و اختصاصی اختیاری ۱۴ از ۲۰ و برای دروس کمبود یا جبرانی ۱۲ از ۲۰ است. چنانچه نمره دانشجو کمتر از این مقدار باشد باید آن درس را تکرار نماید.

تبصره ۱: اگر دانشجویی در يك درس اختصاصی اختیاری مردود شود، در صورت تایید گروه آموزشی می‌تواند از جدول دروس اختصاصی اختیاری در برنامه آموزشی مصوب شورای عالی برنامه ریزی، درس دیگری را انتخاب کند. در این صورت نمرات کلیه دروس اعم از قبولی و مردودی در کارنامه دانشجو ثبت و در محاسبه میانگین نیمسال مربوط و میانگین کل منظور می‌شود.

تبصره ۲: در مواردی که ارزشیابی دانشجو در يك درس موکول به فعالیت‌هایی باشد که با تشخیص استاد مربوط انجام آن در طول يك نیمسال تحصیلی ممکن نیست، نمره دانشجو در آن درس ناتمام اعلام می‌شود. در این صورت باید نمره دانشجو در این درس، حداکثر تا پایان نیمسال تحصیلی بعد، توسط استاد مربوط به نمره قطعی تبدیل و در کارنامه وی ثبت شود در غیر این صورت با اعلام دانشکده، درس توسط دانشگاه حذف خواهد شد. بدیهی است ثبت نمره ناتمام در نیمسالی خواهد بود که دانشجو واحد را اخذ نموده است.

ماده ۱۳: میانگین نمرات دروس دانشجو، در هر نیمسال تحصیلی نباید از ۱۴ کمتر باشد. در غیر این صورت دانشگاه به دانشجو اخطار خواهد داد ولی دانشجو محدودیتی از لحاظ انتخاب واحد نداشته و در نیمسال بعدی، در محدوده حد نصاب واحدها می‌تواند اخذ واحد نماید.

تبصره ۱: اگر میانگین نمرات دانشجو در دو نیمسال تحصیلی اعم از متوالی یا متناوب کمتر از ۱۴ باشد، آن دانشجو از ادامه تحصیل در دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته محروم می‌شود.

تبصره ۲: نیمسال‌هایی که تعداد واحدهای اخذ شده کمتر از حد نصاب (۸ واحد) باشد در صورت کسب میانگین کمتر از ۱۴ جزو نیمسال‌های مشمول اخطار محاسبه خواهد شد.

تبصره ۳: نمره دروس کمبود یا جبرانی در کارنامه دانشجو، جداگانه ثبت می‌شود و در احتساب میانگین نمرات نیمسال تحصیلی و میانگین کل نمرات دانشجو منظور نمی‌شود.

طول دوره، مرخصی تحصیلی و انصراف از تحصیل

ماده ۱۴:

طول دوره مدتی است که دانشجو باید دروس تعیین شده در دوره و همچنین پایان نامه را بر اساس مقررات مربوط به اتمام برساند، حداکثر مدت مجاز تحصیل در دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته ۳ سال است. چنانچه دانشجو در این مدت نتواند دروس دوره را با موفقیت بگذراند و پایان نامه خود را تکمیل و از آن دفاع نماید از ادامه تحصیل محروم می‌شود.

تبصره: شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه می‌تواند، در موارد استثنایی به پیشنهاد استاد راهنما و تایید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده حداکثر یک نیمسال تحصیلی به مدت مجاز تحصیل دانشجو اضافه نماید. طبق مصوبه مورخ ۱۳۹۴/۰۷/۱۸ شورای آموزشی دانشگاه ع پ تهران اعطا فرصت اضافی، به شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده‌ها تفویض اختیار گردید. همچنین در هیات امنای دانشگاه ع پ تهران مقرر گردید دانشجویان ورودی مهر ۹۳ و بعد از آن که از نیمسال‌های اضافی اعطایی توسط کمیسیون موارد خاص دانشگاه استفاده خواهند نمود، موظف به پرداخت شهریه برای هر نیمسال تحصیلی می‌باشند.

ماده ۱۵: دانشجو موظف است در هر نیمسال تحصیلی در زمانی که دانشگاه اعلام می‌کند برای ثبت نام و انتخاب واحد اقدام نماید، عدم مراجعه دانشجو برای نام نویسی برای یک نیمسال بدون اطلاع و عذر موجه به منزله ترك تحصیل و دانشجو از ادامه تحصیل محروم می‌گردد، در موارد استثنایی که دانشجو ترك تحصیل خود را موجه می‌داند، باید دلایل آن را حداکثر یکماه قبل از پایان همان نیمسال به صورت مکتوب به اداره آموزش ارائه دهد. در صورت تایید موجه بودن ترك تحصیل توسط شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه، آن نیمسال جزو مدت مجاز تحصیل وی محسوب و مرخصی تحصیلی برای آن نیمسال صادر می‌شود.

ماده ۱۶: دانشجوی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته می‌تواند حداکثر برای یک نیمسال تحصیلی، از مرخصی تحصیلی استفاده کند که بر اساس مصوبه مورخ ۱۳۹۴/۰۷/۱۸ شورای آموزشی دانشگاه ع پ تهران اعطا اولین مرخصی تحصیلی با درخواست در موعد مقرر به شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده‌ها تفویض اختیار گردید.

تبصره ۱: اخذ مرخصی تحصیلی در اولین نیمسال تحصیلی مجاز نیست. در موارد استثنایی، با پیشنهاد دانشکده، تصمیم‌گیری برعهده شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه می‌باشد.

تبصره ۲: مدت مرخصی تحصیلی جزو سنوات تحصیلی دانشجو محسوب می‌شود.
تبصره ۳: تقاضای مرخصی باید به صورت کتبی حداقل دو هفته پیش از شروع نام نویسی در هر نیمسال تحصیلی توسط دانشجو به اداره آموزش دانشگاه تسلیم گردد و اداره آموزش دانشگاه موظف است پس از کسب نظر از دانشکده ذیربط و قبل از اتمام مهلت نام نویسی، موافقت یا عدم موافقت با درخواست دانشجو را کتبا به وی ابلاغ نماید. موافقت دانشگاه با مرخصی تحصیلی دانشجو با توجه به وضعیت تحصیلی وی صورت می‌گیرد. عواقب احتمالی ناشی از مرخصی تحصیلی به عهده دانشجو است.

تبصره ۴: حذف کلیه درسهای اخذ شده در یک نیمسال حداکثر تا قبل از شروع امتحانات پایان آن نیمسال تنها در صورتی مجاز است که بنا به تشخیص شورای آموزشی دانشگاه دانشجو قادر به ادامه تحصیل در آن نیمسال نباشد. در این صورت آن نیمسال برای دانشجو مرخصی تحصیلی محسوب خواهد شد. محاسبه یا عدم محاسبه این مرخصی در حداکثر سنوات مجاز تحصیلی دانشجو به عهده شورای آموزشی دانشگاه است.

تبصره ۵: دانشجویان خانم شاغل به تحصیل در کلیه رشته‌های علوم پزشکی، در صورت بارداری می‌توانند با رعایت سایر ضوابط و مقررات به استناد بخشنامه شماره ۵۰۰/۲۱۳۱/د مورخ ۱۳۹۱/۰۹/۰۷ وزارت متبوع از دو نیمسال مرخصی تحصیلی به دلیل زایمان، بدون احتساب در سنوات تحصیلی استفاده نمایند.

تبصره ۶: دانشجویانی که گواهی پزشکی موجه آنها به تایید شورای پزشکی و شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه رسیده باشد، می‌توانند از حداکثر یک نیمسال مرخصی تحصیلی بدون احتساب در سنوات استفاده نمایند.

ماده ۱۷: دانشجویی که تمایل به انصراف از تحصیل داشته باشد باید در خواست انصراف خود را کتبا به اداره آموزش دانشگاه یا دانشکده تسلیم نماید، این دانشجو مجاز است فقط برای یک نوبت حداکثر تا یک ماه قبل از پایان همان نیمسال تحصیلی تقاضای انصراف خود را پس بگیرد. و آن نیمسال جزو مدت مجاز تحصیل وی محسوب و مرخصی تحصیلی برای آن نیمسال صادر می‌شود. پس از انقضای این مهلت حکم انصراف از تحصیل وی صادر می‌شود و پس از آن حق ادامه تحصیل در آن رشته را ندارد.

تبصره: دانشجوی منصرف از تحصیل چنانچه بخواهد سوابق تحصیلی خود را دریافت نماید موظف است به کلیه تعهدات قانونی دوران تحصیل خود عمل نماید.

ماده ۱۸: دانشجویان دوره کارشناسی ارشد که از تحصیل محروم و یا از ادامه تحصیل منصرف می‌شوند، چنانچه با دانشگاه محل تحصیل خود تسویه حساب کنند، می‌توانند

مجددا در آزمون ورودی دوره‌های کارشناسی ارشد ناپیوسته شرکت نمایند (دانشجوی محروم از تحصیل نمیتواند در آزمون ورودی کارشناسی ارشد رشته قبلی خود شرکت نماید) در صورت قبولی در آزمون، واحدهای درسی قبلی آنها، در مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته پس از ارزیابی و تطبیق با برنامه مصوب پذیرفته می‌شود. ارزیابی دروس و تطبیق واحدها توسط گروه آموزشی مربوط در دانشگاه پذیرنده انجام می‌شود و به ازای هر ۱۰-۸ واحد پذیرفته شده، یک نیمسال از حداکثر مدت مجاز تحصیل دانشجوی کاسته می‌شود.

پذیرش واحدهای درسی قبلی این دانشجویان منوط به احراز ۴ شرط زیر است:

۱- واحد آموزشی قبلی دارای مجوز از شورای گسترش وزارت درمان و آموزش پزشکی و یا وزارت علوم تحقیقات و فناوری باشد.

۲- پذیرش دانشجو از طریق آزمون کارشناسی ارشد ناپیوسته باشد.

۳- برنامه‌های درسی اجرا شده، مصوب شورای عالی برنامه ریزی یکی از دو وزارتخانه‌ی ذکر شده در بند ۱ باشد.

۴- محتوای دروس گذرانده شده با دروس رشته جدید به تشخیص گروه آموزشی مربوط، باید حداقل ۸۰٪ اشتراك محتوایی داشته و نمره هر يك از آن دروسها از ۱۴ کمتر نباشد.

پایان نامه

ماده ۱۹: تهیه پایان نامه بخشی از دوره کارشناسی ارشد است که طی آن دانشجوی موظف است، در يك زمینه مربوط به رشته تحصیلی خود، زیر نظر استاد راهنما، به تحقیق و تتبع پردازد.

ماده ۲۰: بر اساس بخشنامه شماره ۵۰۰/۸۰۰ مورخ ۱۳۹۰/۰۴/۰۸ وزارت متبوع دانشجوی موظف است پس از پایان نیمسال اول و قبل از شروع نیمسال سوم تحصیلی موضوع پایان نامه خود را در قالب طرح پیشنهادی با نظر استاد راهنما، مشخص و به تصویب شورای آموزشی گروه مربوطه و شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده برساند.

ماده ۲۱: استاد راهنما با پیشنهاد دانشجوی و موافقت استاد و تایید مدیر گروه و شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده، از اعضای هیات علمی دانشگاه با حداقل مرتبه استادیاری تعیین می‌گردد. (بخشنامه شماره ۰۰۵/۰۰۸ مورخ ۰۹۳۱/۴۰/۸۰ وزارت متبوع)

تبصره ۱: در موارد خاص و در صورت ضرورت، به پیشنهاد گروه آموزشی و تایید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده و تصویب شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه، انتخاب استاد راهنما با حداقل مرتبه استادیاری، خارج از دانشگاه بلامانع است.

تبصره ۲: در رشته‌هایی که استادیار وجود ندارد و یا تعداد استادیار در آن رشته کافی نیست می‌توان به صورت استثناء استاد راهنما را با تایید شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه از بین مریدان دانشگاه که دارای حداقل ۱۰ سال سابقه کار مفید آموزشی و پژوهشی باشند، انتخاب کرد.

تبصره ۳: در صورت نیاز پس از تایید شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه انتخاب استاد راهنمای دوم بلامانع می‌باشد (بخشنامه شماره ۵۰۰/۳۳۰ مورخ ۱۳۹۳/۰۴/۰۹ وزارت متبوع) و بر اساس مصوبه شورای آموزشی دانشگاه انتخاب استاد راهنمای دوم به شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده تفویض اختیار گردید.

ماده ۲۲: تعداد پایان نامه‌هایی که هر استاد راهنما با حداقل مرتبه استادیاری می‌تواند به طور همزمان هدایت آنها را برعهده داشته باشد یکی از موارد زیر است:

الف- دو پایان نامه دکتری تخصصی (PhD)

ب- یک پایان نامه دکتری تخصصی (PhD) و سه پایان نامه کارشناسی ارشد.

ج- در شرایط استثنایی تصمیم‌گیری در خصوص هدایت همزمان پایان نامه‌ها بیش از هریک از موارد بند الف و ب بر عهده شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده و باتوجه به توانایی علمی و رعایت عدالت در تقسیم پایان نامه‌ها می‌باشد.

تبصره ۱: هدایت پایان نامه‌های دوره دکتری عمومی پزشکی، دندانپزشکی و داروسازی همانند پایان نامه کارشناسی ارشد محسوب می‌شود.

تبصره ۲: مربیان با تجربه و با سابقه دانشگاه که حائز شرایط مندرج در تبصره ۲ ماده ۲۱ باشند می‌توانند حداکثر هدایت ۲ پایان نامه کارشناسی ارشد رابه طور همزمان برعهده بگیرند.

ماده ۲۳: به پیشنهاد استاد راهنما و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده یک یا دونفر از اعضای هیات علمی و یا از صاحب نظران و محققان برجسته، مرتبط با موضوع پایان نامه می‌توانند بعنوان استاد مشاور تعیین شوند.

ماده ۲۴: ارزشیابی پایان نامه در جلسه دفاعیه توسط هیات داوران، متشکل از استاد راهنما، استاد یا اساتید مشاور و یک نفر نماینده شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده و دو نفر از بین اعضای هیات علمی یا متخصصان و محققان داخل یا خارج از دانشگاه به عنوان ناظر با حق رای به پیشنهاد گروه و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده صورت می‌گیرد.

تبصره: دانشجوی هنگامی مجاز به دفاع از پایان نامه است که کلیه واحدهای آموزشی خود را با موفقیت گذرانده باشد و تکمیل بودن پایان نامه او توسط استاد راهنما به صورت کتبی به شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده اعلام شده باشد. که بر اساس مصوبه شورای آموزشی دانشگاه دانشجویان کارشناسی ارشد که از سال ۱۳۸۹ اقدام به ثبت پایان نامه خود نموده اند هنگامی مجاز به دفاع از پایان نامه خود می‌باشد که گواهی وصول مقاله منتج از پایان نامه از یک مجله (Submission Letter) به همراه اصل مقاله ارسال شده را ارائه نمایند.

ماده ۲۵: هیات داوران در پایان جلسه دفاعیه پس از شور و بررسی در خصوص اصالت و صحت پایان نامه، نمره آن را با تاکید بر درجه به شرح زیر سطح بندی می نماید.

درجه	نمره
عالی	۲۰-۱۸/۵
بسیار خوب	۱۷-۱۸/۴۹
خوب	۱۵/۵-۱۶/۹
قابل قبول	۱۴-۱۵/۴۹
غیر قابل قبول	کمتر از ۱۴

تبصره ۱: نمره پایان نامه در میانگین کل نمرات دانشجو محاسبه می شود.

تبصره ۲: کسب درجه عالی به شرطی می باشد که دانشجو، نویسنده مقاله ای از موضوع پایان نامه در مجلات معتبر علمی پژوهشی خارجی و یا گروه يك ايندکس شده داخلی بر اساس تقسیم بندی معاونت تحقیقات و فناوری وزارت متبوع باشد. که بر اساس مصوبه شورای آموزشی دانشگاه نمره دانشجو تنها زمانی از ۲۰ محاسبه خواهد گردید که دانشجو حداقل یک مقاله انگلیسی از موضوع پایان نامه خود منتشر کرده یا پذیرش چاپ گرفته باشد و با ارائه مقاله یا چاپ مقاله فارسی نمره وی از ۱۹ محاسبه می گردد در غیر اینصورت نمره ایشان از ۱۸ محاسبه خواهد شد.

ماده ۲۶: دانشجو پس از انتخاب پایان نامه، تا زمانی که آنرا به پایان نرسانده است موظف است براساس تقویم دانشگاهی در نیمسالهای بعد نیز برای آن ثبت نام نماید، در این حال نمره پایان نامه در آخرین نیمسال تحصیلی، وارد کارنامه دانشجو می شود و در میانگین نیمسال و میانگین کل نمرات او منظور خواهد شد.

ماده ۲۷: در صورتی که پایان نامه، از نظر هیات داوران، غیر قابل قبول تشخیص داده شود، دانشجو می تواند در مدتی که از حداکثر مدت مجاز تحصیل وی تجاوز نکند، پایان نامه خود را کامل و بار دیگر در زمانی که هیات داوران تعیین می کنند از آن دفاع نماید. دانشجویی که در حداکثر مدت مجاز تحصیل نتواند از پایان نامه خود با موفقیت دفاع کند از تحصیل محروم می شود و مدرکی دریافت نمی کند.

سایر مقررات

ماده ۲۸: انتقال و تغییر رشته وجابجایی در دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته ممنوع است.

ماده ۲۹: در صورتی که ارائه برخی از دروس، در يك رشته و دريك زمان معین، در دانشگاه مبداء، ممکن نباشد، دانشجو می تواند، آن دروس را با موافقت استاد راهنما و گروه آموزشی مربوطه و تائید شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه، در دانشگاه یا دانشکده دیگری که مجری دوره است به صورت میهمان بگذراند در این صورت کسب موافقت دانشگاه مقصد هم ضروری است تعداد واحدهای درسی دانشجوی میهمان دريك دانشگاه نباید از نصف واحدهای آموزشی دوره تجاوز نماید.

ماده ۳۰: دانشجوی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته باید به صورت تمام وقت و منطبق با شرایط زیر به تحصیل بپردازد:

۱-۳۰- تحصیل در مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته تمام وقت می باشد بنابر این هرگونه اشتغالی غیر از تحصیل برای دانشجو ممنوع است.

۲-۳۰- حضور تمام وقت دانشجو، مطابق ضوابط و مقررات دانشگاه در مورد حضور تمام وقت مریان گروه های آموزشی ذیربط است.

۳-۳۰- مسئولیت نظارت و کنترل حضور تمام وقت دانشجو به عهده گروه آموزشی مربوط است. بدیهی است دانشجو تابع قوانین و مقررات اداری حضور و غیاب دانشگاه می باشد.

۴-۳۰- کلیه دانشجویان دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته میتوانند در طول سال از يك ماه مرخصی استفاده نمایند و این مرخصی قابل ذخیره شدن نمی باشد.

۵-۳۰- گروه آموزشی موظف است غیبت غیر موجه دانشجو را در اسرع وقت جهت انجام اقدامات قانونی به شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه گزارش نماید.

۶-۳۰- در صورتی که دانشجو از اجرای مفاد بندهای این ماده تخلف ورزد، از سوی گروه آموزشی، به عنوان متخلف به شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه جهت اقدام قانونی معرفی می گردد.

فراغت از تحصیل

ماده ۳۱: میانگین کل نمرات دانشجو در پایان دوره نباید از ۱۴ کمتر باشد، در غیر این صورت از دریافت مدرک کارشناسی ارشد محروم می‌شود.

تبصره: دانشجویی که پس از گذراندن کلیه واحدهای درسی دوره و قبولی پایان نامه، میانگین کل نمرات او از ۱۴ کمتر باشد، در صورتی که حداکثر مدت مجاز تحصیل وی به پایان نرسیده باشد، می‌تواند تا ۱۴ واحد از دروس اختصاصی اجباری را که در آنها نمره کمتر از ۱۴ گرفته است را فقط در یک نیمسال تحصیلی تکرار و در صورت جبران کمبود میانگین کل فارغ التحصیل شود. دانشجویی که به هر دلیل نتواند از این فرصت استفاده کند یا علیرغم استفاده از این فرصت، میانگین کل خود را جبران ننماید، از ادامه تحصیل محروم و مدرکی دریافت نمی‌نماید.

ماده ۳۲:

آیین نامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد در ۹ فصل و ۳۲ ماده و ۳۷ تبصره در چهل و سومین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۳۸۹/۰۵/۱۸ به تصویب رسید این آیین نامه از ابتدای سال تحصیلی ۹۰-۱۳۸۹ در همه دانشگاه‌ها و دانشکده‌های علوم پزشکی و مؤسسات وابسته به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی سراسر کشور لازم الاجرا است. و از تاریخ ابلاغ آن، آیین نامه قبلی و تمام مقررات و بخشنامه‌ها و دستور عمل‌های مغایر با آن برای دانشجویان مشمول این آیین نامه لغو می‌گردد. شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه می‌تواند وضعیت تحصیلی دانشجویان ورودی سال‌های قبل از ۹۰-۱۳۸۹ را با آیین نامه جدید تطبیق داده و بر اساس آن فارغ التحصیل نماید.

آیین نامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (PhD)
مصوب سی و پنجمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی
مورخ ۱۳۸۶/۰۸/۲۹

رای صادره در سی و پنجمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ
۱۳۸۶/۰۸/۲۹
در مورد آیین نامه آموزشی دوره تخصصی (PhD)

آیین نامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (PhD) در ۹ فصل و ۵۴ ماده و ۵۴ تبصره در سی و پنجمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۳۸۶/۰۸/۲۹ به تصویب رسید. این آیین نامه در همه دانشگاه‌ها و دانشکده‌های علوم پزشکی و موسسات وابسته به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی سراسر کشور جهت دانشجویان ورودی سال تحصیلی ۱۳۸۷-۱۳۸۸ و به بعد لازم الاجرا است. و از تاریخ ابلاغ آن آیین نامه قبلی و تمام مقررات و بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌های مغایر با آن برای دانشجویان مشمول این آیین نامه لغو می‌گردد. شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه می‌تواند وضعیت تحصیلی دانشجویان ورودی قبل از سال تحصیلی ۱۳۸۷-۱۳۸۸ را با آیین نامه جدید تطبیق داده و بر اساس آن این دانشجویان را فارغ التحصیل نماید.

رای صادره در سی و پنجمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۳۸۶/۰۸/۲۹ در مورد آیین نامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (PhD) صحیح است، به واحدهای مجری ابلاغ شود.

آیین نامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (PhD)*

کلیات

ماده ۱: تعریف

دوره دکتری تخصصی PhD یکی از بالاترین مقاطع تحصیلی آموزش دانشگاهی است که به اعطای مدرک می انجامد و مجموعه ای هماهنگ، از فعالیت های پژوهشی و آموزشی است.

تبصره ۱: در این آیین نامه، به منظور اختصار به تمام دانشگاهها و موسسات آموزش عالی وابسته به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی که در مقاطع تحصیلی کارشناسی ارشد و دکتری تخصصی (PhD) فعالیت دارند، دانشگاه گفته می شود.

تبصره ۲: در دانشگاه هایی که مجری دوره های کارشناسی ارشد یا دکتری تخصصی (PhD) می باشند شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه و دانشکده بر اساس آیین نامه مدیریت دانشگاهها و موسسات آموزش عالی مصوب جلسه ۲۴ مورخ ۷۰/۰۴/۱۱ شورای عالی انقلاب فرهنگی تشکیل خواهد شد.

ماده ۲: هدف

هدف از ایجاد دوره دکتری تخصصی (PhD)، تربیت افرادی است که با احاطه یافتن به حیطه های علمی در یک زمینه خاص و آشنا شدن با روشهای پیشرفته تحقیق و دستیابی به جدیدترین مبانی آموزش و پژوهش، بتوانند، با نوآوری در زمینه های علمی و تحقیقی، در رفع نیازهای کشور و گسترش مرزهای دانش، در رشته تخصصی خود، موثر بوده و به تازه هایی در جهان دانش دست یابند.

ماده ۴: مراحل دوره

دوره دکتری تخصصی (PhD) به دو مرحله آموزشی و پژوهشی تقسیم می شود. مرحله آموزشی از زمان پذیرفته شدن دانشجو در امتحان ورودی آغاز و به امتحان جامع** ختم می شود.

مرحله پژوهشی پس از مرحله آموزشی و قبولی در امتحان جامع آغاز و با تدوین پایان نامه و دفاع از آن پایان می پذیرد.

تبصره: دانشجویان دوره دکتری تخصصی (PhD) می توانند تحقیقات اولیه مرحله پژوهشی خود را در مرحله آموزشی آغاز نمایند ولی ثبت نام رسمی آنها برای مرحله پژوهشی و تدوین پایان نامه منوط به موفقیت در امتحان جامع است.

*این آیین نامه شامل دوره‌های دکتری عمومی و دوره‌های تخصصی گروه پزشکی، رشته دامپزشکی و PhD پژوهشی نمی‌شود.
**امتحان جامع در فصل ۶ تعریف شده است.

شرایط ورود

ماده ۴: شرایط ورود به دوره دکتری تخصصی (PhD) عبارتست از:

- ۱-۴- داشتن شرایط عمومی ورود به آموزش دانشگاهی
- ۲-۴- برخورداری از سلامت جسمی و روانی متناسب با رشته تحصیلی
- ۳-۴- داشتن دانشنامه کارشناسی ارشد (فوق لیسانس) یا دکترای عمومی یا بالاتر، متناسب با رشته تحصیلی مورد تقاضا، از یکی از دانشگاه‌های داخل یا خارج کشور که حسب مورد به تائید وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی یا وزارت علوم، تحقیقات و فناوری رسیده باشد.

۴-۴- موفقیت در آزمون انگلیسی مطابق مصوبات شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی
۵-۴- قبولی در آزمون اختصاصی ورود به دوره دکتری (PhD) مطابق ضوابط دبیرخانه‌های آموزشی تخصصی مربوطه

۶-۴- عدم اشتغال به تحصیل همزمان در همان دانشگاه و یا دانشگاه‌های دیگر و سایر موسسات آموزشی و پژوهشی

تبصره ۱: دارندگان مدرک معادل کارشناسی ارشد مجاز به شرکت در آزمون ورودی دکتری تخصصی (PhD) نمی‌باشند.

تبصره ۲: در ورود به دوره دکتری تخصصی (PhD) محدودیت سنی برای داوطلبان وجود ندارد.

تبصره ۳: شرایط پذیرش دانشجو در دوره دکتری تخصصی (PhD) برای اتباع خارجی تابع آیین نامه مربوط می‌باشد

تبصره ۴: تشخیص اینکه دارنده کدام دانشنامه در کدام رشته می‌تواند تحصیل کند بر عهده دبیرخانه آموزشی تخصصی مربوطه و تائید شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی است.

مرحله آموزشی

ماده ۵: آموزش در تمام دانشگاه‌های کشور مبتنی بر نظام واحدی است. در نظام واحدی، ارزش هر درس با تعداد واحدهای آن درس سنجیده می‌شود و قبولی یا عدم قبولی دانشجو در یک درس، به همان درس محدود است.

هر واحد درسی، مقدار یا میزان درسی است که مفاد آن به ترتیب به صورت نظری ۱۷ ساعت، عملی یا آزمایشگاهی ۳۴ ساعت، کارگاهی و کارآموزی ۵۱ ساعت و کارورزی ۶۸ ساعت، در طول یک نیمسال تحصیلی یا دوره تابستانی، طبق برنامه مصوب شورای عالی برنامه ریزی تدریس می‌شود. در مورد رشته‌هایی که دارای پروژه هستند مدت اجرای پروژه در یک نیمسال متناسب با واحد آن، توسط استاد مربوط تعیین می‌شود.

ماده ۶: هر سال تحصیلی مرکب از دو نیمسال تحصیلی و در صورت ضرورت و داشتن شرایط و امکانات، یک دوره تابستانی است. مدت آموزش هر نیمسال تحصیلی شامل ۱۷ هفته و هر دوره تابستانی شامل ۶ هفته آموزش با رعایت مفاد ماده ۵ است.

تبصره: در موارد استثنایی و ضروری، شامل وقوع بلایای طبیعی، عدم امکان حضور استاد مربوط در طول ۱۷ هفته، بیماری استاد و مواردی از این قبیل، به پیشنهاد دانشکده مربوط و موافقت شورای آموزشی دانشگاه، می‌توان درس یا درس‌هایی را در مدتی کوتاه‌تر از ۱۷ هفته جهت کلیه دانشجویانی که آن درس یا درس‌ها را اخذ کرده‌اند تدریس نمود، مشروط بر اینکه مجموع ساعات هر واحد درسی از میزان مقرر در ماده ۵ این آیین نامه کمتر نشود.

ماده ۷: تمام دانشگاه‌ها و دانشکده‌های علوم پزشکی موظفند برنامه‌های درسی مصوب شورای عالی برنامه ریزی را اجرا نمایند.

تبصره ۱: دانشگاه‌ها و دانشکده‌های علوم پزشکی مجاز خواهند بود نسبت به ارایه واحدهای درسی جدید به جای درس‌های اختیاری^۱ حداکثر تا سقف ۲۰٪ کل واحدهای دوره در هر برنامه آموزشی اقدام و این درس‌ها را به صورت اختیاری به دانشجویان ارایه نمایند. دانشگاه‌ها موظفند اهداف آموزشی و سر فصل واحدهای جدید خود را از طریق دبیرخانه‌های آموزشی تخصصی مربوطه جهت اطلاع به شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی اعلام نمایند.

تبصره ۲: ترتیب درس با رعایت پیش نیازها، تنظیم برنامه تحصیلی دانشجویان در طول دوره، روش تدریس و جابجا کردن ریز مواد درسی و طرح مطالب جدید در یک درس بر عهده دانشگاه است.

ماده ۸: به منظور راهنمایی دانشجو در زمینه‌های مختلف، استاد راهنمای تحصیلی در اولین نیمسال تحصیلی توسط شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده تعیین می‌گردد.

تبصره: استاد راهنمای تحصیلی باید حداکثر تا پایان اولین نیمسال تحصیلی دانشجو، تعیین شود. تا زمانی که استاد راهنمای تحصیلی انتخاب نشده است، مدیر گروه وظایف استاد راهنمای تحصیلی را بر عهده می‌گیرد.

ماده ۹: استاد راهنمای تحصیلی باید عضو هیات علمی در دانشگاه محل تحصیل دانشجو بوده، حداقل دارای رتبه استادیاری یا استادیار پژوهشی و سه سال سابقه تدریس یا پژوهش در دوره کارشناسی ارشد باشد.

ماده ۱۰: دانشجویی که برای دوره دکتری تخصصی (PhD) ثبت نام می‌کند، موظف است بین ۱۸ تا ۳۰ واحد درسی را با نظر استاد راهنمای تحصیلی مطابق برنامه آموزشی مربوط، که به تصویب شورای عالی برنامه ریزی رسیده باشد، در مدت مجاز مرحله آموزشی یا موفقیت بگذراند.

تبصره ۱: چنانچه به تشخیص گروه آموزشی و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه گذراندن درس‌های کمبود یا جبرانی برای دانشجو ضروری تشخیص داده شود وی مکلف است آن درس‌ها را بر اساس برنامه آموزشی مصوب دوره، اضافه بر واحدهای درسی مقرر در مرحله آموزشی دوره حداکثر تا ۱۶ واحد بگذراند.

تبصره ۲: در انتخاب درس‌ها اولویت با درس‌های کمبود یا جبرانی است. تعیین تعداد و نوع درس‌ها و زمان انتخاب آن‌ها با رعایت پیش نیازها در چارچوب برنامه مصوب شورای عالی برنامه ریزی و با نظر گروه آموزشی مربوط، بر عهده شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده ذیربط است.

تبصره ۳: به ازای گذراندن هر ۸ واحد از درس‌های کمبود یا جبرانی یک نیمسال تحصیلی به حداکثر مدت مجاز مرحله آموزشی تحصیل دانشجو افزوده می‌شود.

ماده ۱۱: دانشجو در مرحله آموزشی، موظف است در هر نیمسال تحصیلی بین ۸-۱۲ واحد درسی از درس‌های مرحله آموزشی را انتخاب و ثبت نام کند، مگر آنکه کمتر از ۸ واحد درسی باقی داشته باشد. در موارد استثنایی، با پیشنهاد گروه آموزشی ذیربط و صلاح‌دید

شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه، این تعداد می‌تواند حداکثر به ۱۴ واحد افزایش یابد.

تبصره: در صورت ارائه دوره تابستانی دانشجو مجاز به اخذ حداکثر ۴ واحد درسی در دوره تابستانی است.

حضور و غیاب

ماده ۱۲:

حضور دانشجو در تمام جلسات مربوط به هر درس الزامی است و ساعات غیبت دانشجو در هر درس نظری از $\frac{۴}{۱۷}$ عملی و آزمایشگاهی از $\frac{۲}{۱۷}$ کارگاهی، کارآموزی و کارورزی از $\frac{۱}{۱۰}$ مجموع ساعات آن درس نباید تجاوز کند. در غیر این صورت نمره دانشجو در آن درس صفر محسوب می شود.

تبصره ۱: غیبت در جلسات درس تا سقف مشخص شده در ماده ۱۲ در صورتی مجاز خواهد بود که با ارایه مدارک مستند و تشخیص استاد مربوطه موجه شناخته شود. نحوه برخورد با غیبت دانشجو (موجه یا غیر موجه) برعهده استاد و با تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده خواهد بود.

تبصره ۲: در صورتی که غیبت دانشجو در هر درس بیش از میزان تعیین شده در ماده ۱۲ باشد ولی غیبت او به تشخیص دانشکده و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده موجه اعلام گردد آن درس حذف می شود. در این صورت رعایت حداقل ۸ واحد در هر نیمسال الزامی نیست، ولی نیمسال مذکور بعنوان یک نیمسال کامل جزو سنوات تحصیلی دانشجو محسوب می شود.

ماده ۱۳: غیبت غیر موجه در امتحان هر درس به منزله گرفتن نمره صفر در امتحان آن درس است و غیبت موجه در امتحان هر درس موجب حذف آن درس می گردد تشخیص موجه بودن غیبت در جلسه امتحان بر عهده شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده است.

ارزشیابی

ماده ۱۴:

حداقل نمره قبولی در هر درس اختصاصی اجباری و اختصاصی اختیاری ۱۴ از ۲۰ و هر درس کمبود یا جبرانی ۱۲ از ۲۰ است. چنانچه نمره دانشجو در یک درس کمتر از این مقادیر باشد باید آنرا تکرار نماید.

تبصره ۱: اگر دانشجویی در یک درس اختیاری مردود شود بجای آن درس می تواند از جدول درس های اختیاری در برنامه مصوب، درس دیگری را انتخاب کند. با این حال نمرات کلیه درس ها اعم از قبولی و مردودی در کارنامه دانشجو ثبت و در محاسبه میانگین نیمسال مربوطه و میانگین کل منظور می شود.

تبصره ۲:

در مواردی که ارزشیابی دانشجو در یک درس موقوف به فعالیت هایی باشد که با تشخیص استاد مربوط انجام آن در طول یک نیمسال تحصیلی ممکن نباشد، نمره دانشجو در آن درس ناتمام اعلام می شود. در این صورت باید نمره دانشجو در آن درس، حداکثر تا پایان نیمسال تحصیلی بعد، توسط استاد ذیربط به نمره قطعی تبدیل گردد. در غیر این صورت درس توسط دانشگاه حذف خواهد شد. بدیهی است ثبت نمره ناتمام در نیمسالی خواهد بود که دانشجو واحد را اخذ نموده است.

ماده ۱۵:

میانگین نمرات درس های دانشجو در دوره دکتری تخصصی (PhD) در هر نیمسال تحصیلی، نباید از ۱۵ کمتر باشد، در غیر این صورت دانشگاه به دانشجو اخطار خواهد داد ولی دانشجو محدودیتی از لحاظ انتخاب واحد نداشته، در نیمسال بعدی در محدوده حد نصاب واحدها، می تواند اخذ واحد نماید. اگر میانگین نمرات دانشجو در دو نیمسال تحصیلی اعم از متوالی یا متناوب کمتر از ۱۵ باشد، آن دانشجو از ادامه تحصیل در دوره دکتری تخصصی (PhD) محروم می شود.

تبصره ۱: نیمسال هایی که تعداد واحدهای اخذ شده کمتر از حد نصاب (۸ واحد) می باشد، در صورت کسب میانگین کل کمتر از ۱۵، جزو نیمسال های مشمول اخطار محاسبه خواهد شد.

تبصره ۲: نمره درس کمبود یا جبرانی در کارنامه دانشجو، جداگانه ثبت می شود و در احتساب میانگین نمرات نیمسال تحصیلی و میانگین کل نمرات دانشجو منظور نمی شود.

ماده ۱۶: دانشجویی که پس از گذراندن کلیه واحدهای درسی در مرحله آموزشی میانگین کل نمرات او از ۱۵ کمتر باشد از ادامه تحصیل محروم می شود.

تبصره:

دانشجویی که پس از گذراندن کلیه واحدهای درسی دوره، میانگین کل نمرات او از ۱۵ کمتر باشد، در صورتی که حداکثر مدت مجاز تحصیل وی در مرحله آموزشی به پایان نرسیده باشد، می تواند تا ۱۲ واحد از درس اختصاصی اجباری را که از آنها نمرات بین ۱۴ تا ۱۵ گرفته است، فقط در یک نیمسال تحصیلی تکرار کند و در صورت جبران کمبود میانگین کل، مجاز به شرکت در امتحان جامع شود. دانشجویانی که به هر دلیل نتوانند از این فرصت استفاده کنند یا علیرغم استفاده از این فرصت میانگین کل خود را جبران نمایند، از ادامه تحصیل محروم شده مدرک و سوابق تحصیلی (ریز نمرات مرحله مذکور) دریافت نمی کنند.

آزمون جامع

ماده ۱۷: در پایان مرحله آموزشی دانشجو ملزم است در آزمون جامع که بصورت کتبی و ارزیابی عینی عملکرد برگزار می شود شرکت کند. شرط شرکت در آزمون جامع قبولی در کلیه درس های مرحله آموزشی، کسب حداقل میانگین کل ۱۵ و بر اساس مصوبه شورای آموزشی دانشگاه ثبت پروپوزال می باشد.

تبصره:

آزمون ارزیابی عینی عملکرد شامل ارزیابی مستمر درون بخشی و ارزیابی پایان دوره می باشد.

ماده ۱۸:

آزمون جامع زیر نظر شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده و توسط هیاتی مرکب از ۶ نفر بشرح زیر برگزار می شود:

مدیر گروه آموزشی مربوطه و استاد راهنمای تحصیلی دانشجو و چهار نفر عضو هیات علمی در رشته مربوطه که دارای حداقل مرتبه استادیاری یا استادیار پژوهشی با ۳ سال سابقه تدریس یا تحقیق در دوره های تحصیلات تکمیلی باشند (سه نفر از آنان از اعضای هیات علمی داخل دانشگاه و یک نفر خارج از دانشگاه). بدین ترتیب که دو نفر از آنان توسط شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده (که یک نفر از آنان باید از اعضای هیات علمی خارج از دانشگاه محل تحصیل دانشجو باشد) و یک نفر توسط معاون آموزشی دانشگاه و یک نفر دیگر توسط معاون پژوهشی دانشگاه تعیین می شوند. این دو نفر به عنوان نمایندگان معاونین آموزشی و پژوهشی در هیات برگزار کننده آزمون شرکت می نمایند که بر اساس مصوبه شورای آموزشی دانشگاه این اختیار با تشکیل کمیته ای متشکل از یکی از افراد منتخب شورا همراه با مدیر تحصیلات تکمیلی دانشگاه و معاون آموزشی دانشکده مربوطه به افراد اخیر الذکر تفویض گردیده است.

تبصره: حضور حداقل ۵ نفر از افراد مذکور در ماده ۱۸ جهت برگزاری آزمون جامع الزامی می باشد.

ماده ۱۹: آزمون جامع در هر رشته تحصیلی دوبار در سال برگزار می شود و زمان برگزاری آن با پیشنهاد گروه آموزشی مربوطه و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده می باشد.

ماده ۲۰: پس از اتمام مرحله آموزشی، دانشجوی واجد شرایط شرکت در آزمون جامع موظف است در اولین آزمون جامع که توسط دانشکده برگزار می شود شرکت کند. دانشجو در صورت عدم آمادگی، بایستی در خواستی برای تمدید مهلت شرکت در آزمون با دلایل

موجهی که به تائید استاد راهنمای تحصیلی و مدیر گروه آموزشی مربوطه رسیده باشد، به شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده ارائه نماید. شورای مذکور می‌تواند زمان شرکت دانشجو در آزمون جامع را، حداکثر برای یک نیمسال به تعویق اندازد.

تبصره: مدت تمدید مهلت برای تعویق امتحان جامع جزو سنوات مجاز تحصیل مرحله آموزشی محسوب شده و دانشجو موظف است تحت نظر گروه آموزشی در محیط آموزشی حضور داشته باشد.

ماده ۲۱: آزمون کتبی به منظور ارزشیابی قابلیت‌های علمی آموزشی دانشجو، از درس‌های تخصصی رشته مربوط، حداقل از ۴ درس به صورت تشریحی و حداکثر در ۲ روز متوالی بعمل می‌آید.

ماده ۲۲: آزمون ارزیابی عینی عملکرد با نظر شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده به منظور ارزشیابی قابلیت‌های آموزشی و توانایی دانشجو در انجام پژوهش مستقل و در مورد موضوع پایان نامه دکتری تخصصی (PhD) یا حوزه عام تر رشته تخصصی دانشجو برگزار می‌شود. آزمون ارزیابی عینی عملکرد حداکثر تا یک هفته بعد از آزمون کتبی برگزار می‌شود. **تبصره:** ترکیب هیات برگزار کننده آزمون ارزیابی عینی عملکرد باید همان ترکیب هیات برگزار کننده آزمون کتبی باشد.

ماده ۲۳: ارزش آزمون‌های کتبی و ارزیابی عینی عملکرد به ترتیب ۷۰ و ۳۰ درصد نمره نهایی است (۵۰٪ نمره آزمون ارزیابی عینی عملکرد به ارزیابی مستمر درون بخشی و ۵۰٪ به ارزیابی پایان دوره اختصاص دارد) و میانگین کل نمرات دانشجو در آزمون جامع نباید از ۱۵ کمتر باشد.

تبصره ۱: در صورت عدم موفقیت دانشجو در اولین آزمون جامع، دانشجو مجاز است تنها برای یک بار دیگر در اولین آزمون جامع بعدی شرکت نماید. مدت انتظار دانشجو برای شرکت در آزمون مجدد جزو سنوات مجاز تحصیل مرحله آموزشی محسوب می‌شود. دانشجو باید در این مدت زیر نظر گروه آموزشی و در محیط آموزشی حضور داشته باشد.

تبصره ۲: به منظور پیشگیری از اتلاف وقت و یا رکود فعالیتهای آموزشی و پژوهشی دانشجویان دوره دکتری تخصصی (PhD) نتایج آزمون جامع باید ظرف مدت محدودی (حداکثر یک ماه) بعد از برگزاری آزمون از طریق دانشکده به شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارسال و دانشگاه ظرف مدت یک هفته قبولی و یا عدم قبولی دانشجو را کتبا به وی اعلام نماید.

ماده ۲۴: به دانشجویانی که در امتحان جامع قبول شده اند اعم از آنکه برای مرحله تدوین پایان نامه ثبت نام کنند و یا از ادامه تحصیل منصرف شوند، صرفاً بنا به درخواست محل تعهد آنان تأییدیه‌ای مبنی بر گذراندن مرحله آموزشی دوره دکتری تخصصی (PhD) توسط دانشگاه محل تحصیل ارایه می‌شود. صدور گواهی شخصی مبنی بر موفقیت در امتحان جامع برای این دانشجویان ممنوع می‌باشد.

طول دوره، مرخصی تحصیلی و انصراف از تحصیل

ماده ۲۵: طول دوره مدتی است که دانشجو باید مراحل آموزشی و پژوهشی را بر اساس مقررات مربوط به اتمام برساند. حداکثر مدت مجاز تحصیل در دوره دکتری تخصصی (PhD) چهار سال و نیم است. چنانچه دانشجو در این مدت نتواند پایان نامه خود را تکمیل و از آن دفاع نماید از ادامه تحصیل محروم می‌شود.

تبصره ۱: طول مدت مجاز مرحله آموزشی با در نظر گرفتن تعداد واحدهای مرحله آموزشی ۲ تا ۵ نیمسال تحصیلی است چنانچه دانشجو نتواند در این مدت مرحله آموزشی را به پایان برساند و در امتحان جامع قبول شود، از ادامه تحصیل محروم می‌شود.

تبصره ۲: شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه می‌تواند در موارد استثنایی به پیشنهاد استاد راهنما و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده حداکثر تا سه نیمسال تحصیلی به کل مدت مجاز تحصیل دانشجو اضافه نماید، که یک نیمسال آن می‌تواند به مرحله آموزشی اختصاص یابد که مطابق با مصوبه مورخ ۱۳۹۴/۰۷/۱۸ شورای آموزشی دانشگاه ع پ تهران اعطا اولین فرصت اضافی در مرحله آموزشی و پژوهشی به شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده‌ها تفویض اختیار گردید، و لازم به ذکر است بر اساس مصوبه سی و نهمین جلسه هیات امنای دانشگاه ع پ تهران مورخ ۱۳۹۱/۰۶/۲۸ کمک هزینه تحصیلی در طول مدت فرصت‌های اضافی به دانشجو پرداخت نخواهد شد.

ماده ۲۶: دانشجو موظف است در هر نیمسال در زمانی که دانشگاه اعلام می‌کند برای ادامه تحصیل و انتخاب واحد اقدام کند. عدم مراجعه دانشجو برای نام نویسی در یک نیمسال بدون اطلاع و عذر موجه به منزله ترک تحصیل بوده و دانشجو از ادامه تحصیل محروم می‌گردد. در موارد استثنایی که دانشجو ترک تحصیل خود را موجه می‌داند باید دلایل آن را حداکثر یک ماه قبل از پایان همان نیمسال به صورت مکتوب به اداره آموزش ارایه دهد. در صورت تأیید موجه بودن ترک تحصیل، توسط شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه، آن نیمسال جزو مدت مجاز تحصیل وی محسوب و برای آن نیمسال مرخصی تحصیلی صادر می‌شود.

ماده ۲۷: دانشجوی دوره دکتری تخصصی (PhD) می‌تواند حداکثر برای دو نیمسال تحصیلی متوالی یا متناوب از مرخصی تحصیلی استفاده کند که بر اساس مصوبه مورخ ۱۳۹۴/۰۷/۱۸ شورای آموزشی دانشگاه ع پ تهران اعطا اولین مرخصی تحصیلی با درخواست در موعد مقرر به شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده‌ها تفویض اختیار گردید.

تبصره ۱: اخذ مرخصی تحصیلی در نیمسال اول مجاز نیست. در موارد استثنایی، اخذ تصمیم به عهده کمیسیون موارد خاص دانشگاه می‌باشد.

تبصره ۲: مدت مرخصی تحصیلی جزو سنوات تحصیلی محسوب می‌شود.
تبصره ۳: درخواست مرخصی باید دو هفته قبل از شروع نام نویسی در هر نیمسال تحصیلی توسط دانشجو به استاد راهنمای تحصیلی و مدیر گروه تسلیم و پس از کسب موافقت مدیر گروه و دانشکده مربوط به شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارایه گردیده و موافقت کتبی آن شورا کسب گردد. موافقت شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه با مرخصی تحصیلی دانشجو با توجه به وضعیت تحصیلی وی می‌باشد و منوط به این است که ادامه تحصیل دانشجو از آن به بعد با مشکل مواجه نشود عواقب احتمالی ناشی از مرخصی تحصیلی به عهده دانشجو می‌باشد.

تبصره ۴: حذف کلیه درس‌های اخذ شده در یک نیم سال حداکثر تا قبل از شروع امتحانات پایان آن نیمسال تنها در صورتی مجاز است که بنا به تشخیص شورای آموزشی دانشگاه، دانشجو قادر به ادامه تحصیل در آن نیمسال نباشد، در این صورت آن نیمسال برای دانشجو مرخصی تحصیلی محسوب خواهد شد، محاسبه یا عدم محاسبه این مرخصی در حداکثر سنوات مجاز تحصیلی دانشجو به عهده شورای آموزشی دانشگاه است.

تبصره ۵: دانشجویان خانم شاغل به تحصیل در کلیه رشته‌های علوم پزشکی، در صورت بارداری، می‌توانند با رعایت سایر ضوابط و مقررات و به استناد بخشنامه شماره ۵۰۰/۲۱۳۱/د مورخ ۱۳۹۱/۰۹/۰۷ وزارت متبوع از دو نیمسال مرخصی تحصیلی به دلیل زایمان، بدون احتساب در سنوات تحصیلی استفاده نمایند.

تبصره ۶: دانشجویانی که گواهی پزشکی موجه آنها به تائید شورای پزشکی و شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه رسیده باشد می‌توانند از حداکثر یک نیمسال مرخصی بدون احتساب در سنوات استفاده نمایند.

ماده ۲۸: دانشجویی که تمایل به انصراف از تحصیل داشته باشد باید درخواست انصراف خود را شخصا به اداره آموزش دانشگاه یا دانشکده تسلیم نماید، این دانشجو مجاز است فقط برای یک نوبت حداکثر تا یک ماه قبل از پایان نیمسال تحصیلی تقاضای انصراف خود را پس بگیرد، پس از انقضای این مهلت حکم انصراف از تحصیل وی صادر می‌شود و پس از آن حق ادامه تحصیل در آن رشته را ندارد.

ماده ۲۹: دانشجویان دوره دکتری تخصصی (PhD) که از تحصیل محروم و یا از ادامه تحصیل منصرف می‌شوند. چنانچه با دانشگاه محل تحصیل خود تسویه حساب کنند، می‌توانند مجدداً در آزمون ورودی دوره‌های دکتری تخصصی (PhD) شرکت نمایند، (دانشجوی محروم از تحصیل نمی‌تواند در آزمون ورودی دکتری تخصصی (PhD) رشته قبلی خود شرکت نماید) در صورت قبولی در آزمون، واحدهای درسی قبلی آنها، در مقطع دکتری تخصصی (PhD) پس از ارزیابی و تطبیق با برنامه مصوب پذیرفته می‌شود، ارزیابی درس‌ها و تطبیق واحدها توسط گروه آموزشی مربوط در دانشگاه پذیرنده انجام می‌شود و به ازای هر ۱۰ واحد از درس‌های پذیرفته شده دانشجو، یک نیمسال تحصیلی از حداکثر مدت مجاز تحصیل دانشجو در مرحله آموزشی، کاسته می‌شود.

پذیرش واحدهای درسی قبلی این دانشجویان منوط به احراز ۴ شرط زیر است:

۱- واحد آموزشی قبلی دارای مجوز از شورای گسترش وزارت بهداشت، در مان و آموزش پزشکی و یا وزارت علوم، تحقیقات و فناوری باشد.

۲- پذیرش دانشجو از طریق آزمون دکتری تخصصی (PhD) باشد.

۳- برنامه‌های درسی اجرا شده، مصوب شورای عالی برنامه ریزی یکی از دو وزارتخانه ذکر شده در بند یک باشد.

۴- محتوای در سهای گذرانده شده با درس‌های رشته جدید به تشخیص گروه آموزشی مربوط، باید حداقل ۸۰٪ اشتراک محتوایی داشته و نمره هریک از آن درسها از ۱۵ کمتر نباشد.

مرحله پژوهشی و تدوین پایان نامه

ماده ۳۰: در مرحله پژوهشی علاوه بر استاد راهنمای تحصیلی، جهت راهنمایی دانشجو در فعالیتهای پژوهشی و تدوین پایان نامه، استاد راهنمای پژوهشی انتخاب می‌شود.

ماده ۳۱: استاد راهنمای پژوهشی به تقاضای دانشجو، موافقت استاد، تایید مدیر گروه و منصوب شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده انتخاب می‌شود.

تبصره ۱: دانشجو موظف است از ابتدای نیمسال دوم تحصیلی تا حداکثر پایان نیمسال سوم استاد راهنمای پژوهشی خود را انتخاب کند.

تبصره ۲: انتخاب استاد راهنمای تحصیلی دانشجو به عنوان استاد راهنمای پژوهشی وی بلامانع است.

ماده ۳۲: استاد راهنمای پژوهشی باید دارای حداقل مدرک دکتری تخصصی (PhD) یا تخصصی بالینی و یا دکتری (PhD) پژوهشی با مرتبه استاد یا استادیار و حداقل سه سال سابقه تدریس یا پژوهش در دوره‌های تحصیلات تکمیلی بوده و در این مدت حداقل دو پایان نامه کارشناسی ارشد را راهنمایی و یا چهار پایان نامه (PhD) را مشاوره کرده باشد.

ماده ۳۳: اسناد راهنمای پژوهشی ترجیحا باید از بین استادان داخل دانشگاه انتخاب شود، در موارد خاص با تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده، انتخاب استاد راهنمای پژوهشی مشروط به داشتن شرایط مذکور در ماده ۳۲ از میان اعضای هیات علمی خارج از دانشگاه محل تحصیل دانشجو بلامانع است.

تبصره: در موارد استثنایی به پیشنهاد گروه و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه، انتخاب بیش از یک نفر (علاوه بر استاد راهنمای پژوهشی منتخب مطابق مفاد ماده ۳۱) به عنوان استاد راهنمای پژوهشی بلامانع است.

ماده ۳۴: استاد راهنمای پژوهشی لازم است باتوجه به امکانات پژوهشی موجود، کارتحقیقاتی دانشجو را به نحوی هدایت کند که در موعد مقرر به اتمام برسد و مشکلات موجود باید به موقع به شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده گزارش شود.

ماده ۳۵: تعداد پایان نامه‌هایی که هر استاد راهنمای پژوهشی می‌تواند همزمان هدایت آنها را برعهده داشته باشد، یکی از موارد به شرح زیر است:

الف- دوپایان نامه دکتری تخصصی (PhD)

ب- یک پایان نامه دکتری تخصصی (PhD) و سه پایان نامه کارشناسی ارشد.

ج- در شرایط استثنایی تصمیم‌گیری در خصوص هدایت همزمان پایان نامه‌ها بیش از هریک از موارد بند الف و ب برعهده شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده و باتوجه به توانایی علمی عضو هیات علمی و رعایت عدالت می‌باشد.

تبصره: راهنمایی پایان نامه‌های دوره دکتری عمومی پزشکی، دندانپزشکی و داروسازی همانند پایان نامه کارشناسی ارشد محسوب میشود.

ماده ۳۶: به پیشنهاد استاد راهنمای پژوهشی و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده، یک تا سه نفر از اعضای هیات علمی و یا از صاحب نظران و محققان برجسته، به عنوان استاد مشاور تعیین می‌شود.

تبصره: استادان مشاور باید دارای مدرک دکتری تخصصی (PhD) و یا تخصصی بالینی و یا دکتری (PhD) پژوهشی با حداقل مرتبه استادیاری یا استادیار پژوهشی و حداقل سه سال

سابقه تدریس یا پژوهش در دوره کارشناسی ارشد باشند. برای صاحب نظران و محققانی که عضو هیات علمی نیستند داشتن مدرک دکتری تخصصی (PhD) الزامی است.

ماده ۳۷: اساتید راهنمای تحصیلی و پژوهشی موظف هستند ساعاتی از هفته را برای راهنمایی دانشجویان اختصاص داده و مراتب را به شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده اطلاع دهند.

تبصره: میزان ساعاتی را که استاد راهنمای پژوهشی به راهنمایی پایان نامه دانشجویان اختصاص می‌دهد باید حداقل ۸ برابر تعداد واحد پایان نامه در هر نیمسال باشد.

ماده ۳۸: تمام فعالیتهای علمی و پژوهشی دانشجویان، در مرحله پژوهشی و تدوین پایان نامه باید با هدایت و نظارت استاد راهنمای پژوهشی صورت گیرد، دانشجویان موظف است در هر زمانی که استاد راهنمای پژوهشی تعیین کند نتیجه تحقیقات خود را به وی گزارش نمایند.

ماده ۳۹: استاد راهنمای پژوهشی موظف است در هر مرحله از تحقیق و حداقل هر ۶ ماه یک نوبت گزارشی مکتوب از پیشرفت کار دانشجویان را از وی درخواست کند، این گزارش پس از تأیید استاد راهنمای پژوهشی از طریق گروه به شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده تسلیم می‌شود و با حضور دانشجویان و استاد راهنمای پژوهشی در جلسه ای که اعضای آن توسط همین شورا تعیین می‌گردد، مورد بررسی قرار می‌گیرد.

ماده ۴۰: موضوع پایان نامه و زمینه تحقیقاتی باید در مدت زمانی محدود به آغاز نیمسال دوم و پایان نیمسال چهارم از شروع به تحصیل در دوره دکتری تخصصی (PhD) توسط دانشجویان تعیین و چارچوب کلی آن توسط استاد راهنمای پژوهشی مشخص و از طریق گروه آموزشی مربوطه جهت بررسی به شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده ارائه شود. شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده موظف است پس از تصویب موضوع پایان نامه پذیرش و ثبت عنوان آن را به صورت کتبی به دانشجویان ابلاغ نماید.

تبصره: در موارد استثنایی و با نظر شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده، حداکثر مدت مجاز برای ثبت عنوان پایان نامه، پس از گذراندن مرحله آموزشی و قبولی در امتحان جامع می‌باشد، عدم ثبت عنوان موضوع پایان نامه در مهلت مقرر، به منزله انصراف از تحصیل دانشجویان تلقی می‌شود و در این صورت دانشجویان اخراج خواهند شد.

- این ماده و تبصره آن به استناد رأی دیوان عدالت اداری ابلاغی توسط معاونت محترم آموزشی وزارت طی نامه شماره ۳۰۰۰ مورخ ۹۶/۷/۲۲ ابطال و حذف گردیده است.

ماده ۴۱: ثبت نام و اخذ واحد پایان نامه و تدوین پایان نامه در مرحله پژوهشی، پس از اعلام قبولی دانشجویان در امتحان جامع، صورت می‌گیرد.

تبصره: دانشجوی پس از انتخاب واحد پایان نامه، تا زمانی که آنرا به پایان نرسانده، موظف است براساس تقویم دانشگاهی در نیمسال‌های بعد نیز برای آن ثبت نام نماید. در این حال نمره پایان نامه در آخرین نیمسال تحصیلی، وارد کارنامه دانشجوی می‌شود.

ماده ۴۲: تعداد واحدهای پایان نامه در مرحله پژوهشی بسته به تعداد واحدهای مرحله آموزشی، مطابق برنامه آموزشی مربوط مصوب شورای عالی برنامه ریزی حداقل ۱۶ واحد و حداکثر ۳۰ واحد است. در هر حال، مجموع واحدهای آموزشی و پژوهشی دانشجوی در دوره دکتری تخصصی (PhD) نباید از ۴۲ واحد کمتر و از ۵۰ واحد بیشتر باشد.

ماده ۴۳:

بعد از تکمیل و تدوین پایان نامه توسط دانشجو که اتمام آن را استاد راهنمای پژوهشی اعلام می‌کند و پس از تأیید کتبی حداقل یکی از اعضای هیات داوران، مبنی بر قابل دفاع بودن پایان نامه، دانشجو موظف است در جلسه ای که زمان آن را گروه آموزشی مشخص و شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده تأیید می‌نماید، در حضور داوران مطابق مواد مربوط در آیین نامه دوره دکتری تخصصی (PhD) از پایان نامه خود دفاع نماید.

تبصره ۱: زمان دفاع از پایان نامه بایستی حداقل یکسال از زمان ثبت نام و اخذ پایان نامه گذشته باشد.

تبصره ۲: تأیید استاد راهنمای پژوهشی و استادان مشاور باید در نخستین صفحات پایان نامه درج شود.

تبصره ۳: کیفیت علمی و صحت مطالب پایان نامه دانشجو باید قبل از دفاع، توسط استاد راهنمای پژوهشی تأیید و به اطلاع شورای تحصیلات تکمیلی گروه یا دانشکده رسانده شود.

تبصره ۴: دانشجو موظف است قبل از جلسه دفاعیه در یک جلسه پیش دفاع، در حضور استادان گروه یا دانشکده و دانشجویان ذی ربط، موضوع تحقیق خود را تشریح نماید.

تبصره ۵: دانشجوی دوره دکتری تخصصی (PhD) هنگامی مجاز به دفاع از پایان نامه تحقیقاتی خود می‌باشد که حداقل یک مقاله به زبان انگلیسی از کار تحقیقاتی در رشته مربوط خود و مرتبط با موضوع پایان نامه را به عنوان مولف اول یا دوم در یک مجله معتبر علمی - پژوهشی داخلی یا خارجی به چاپ رسانده و یا گواهی پذیرش آن را اخذ نموده باشد، که بر اساس مصوبه شورای آموزشی دانشگاه دانشجویان PhD که از سال ۱۳۸۹ اقدام به ثبت پایان نامه خود نموده اند موظفند دو مقاله ISI یا

Medline از مجموع فعالیتهای آموزشی خود منتشر کنند، تا اجازه دفاع از پایان نامه را داشته باشند، حداقل یکی از مقالات می‌بایست از پایان نامه دانشجو استخراج شده باشد و

لازم است در کلیه مقالات آدرس دانشجو همان آدرس دانشکده و دپارتمان مربوطه باشد. ضمناً ضروری است حداقل یکی از مقالات مذکور در مجلات خارجی منتشر یا پذیرش شده باشد.

ماده ۴۴: هیات داوران متشکل از استادان راهنمای تحصیل و پژوهشی و مشاور و چهار عضو هیات علمی دانشگاه یا موسسات تحقیقاتی در رشته مربوطه با درجه حداقل استادیاری و با سه سال سابقه تدریس یا پژوهش در دوره تحصیلات تکمیلی که با پیشنهاد گروه و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده تعیین می‌شوند، می‌باشد.

تبصره ۱: حداقل یک نفر از اعضای هیات داوران باید دارای درجه دانشیاری یا بالاتر باشد.
تبصره ۲: دو نفر از اعضای هیات داوران باید از دانشگاه و موسسات تحقیقاتی دیگر انتخاب شوند و مرتبه علمی یکی از این دو نفر در صورت وجود در داخل کشور باید حداقل دانشیار باشد.

تبصره ۳: یک نفر از اعضای هیات داوران با حکم رسمی از معاون آموزشی دانشگاه به عنوان نماینده شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه در جلسه دفاعیه شرکت می‌کند که مطابق با مصوبه شورای آموزشی دانشگاه این اختیار با تشکیل کمیته ای متشکل از یکی از افراد منتخب شورای آموزشی دانشگاه همراه با مدیر تحصیلات تکمیلی دانشگاه و معاون آموزشی دانشکده مربوطه به افراد اخیر الذکر تفویض گردیده است.

ماده ۴۵: جلسه دفاعیه با ریاست استاد راهنمای پژوهشی و با حضور استادان مشاور و حداقل سه تن دیگر از اعضای هیات داوران رسمیت می‌یابد. دانشجو موظف است در این جلسه گزارشی از کار تحقیقاتی و پایان نامه خود را ارائه نموده و از آن دفاع نماید.
ماده ۴۶:

هیات داوران در پایان جلسه دفاعیه پس از شور و بررسی در خصوص اصالت و صحت پایان نامه امتیاز آن را با تأکید بر رتبه به شرح زیر سطح بندی می‌نماید:

رتبه	نمره
عالی	۱۹-۲۰
بسیار خوب	۱۸-۱۸/۹۹
خوب	۱۶/۵-۱۷/۹۹
قابل قبول	۱۵-۱۶/۴۹
غیر قابل قبول	کمتر از ۱۵

تبصره:

رتبه و نمره پایان نامه در کارنامه ثبت می‌شود ولی در میانگین کل محاسبه نمی‌گردد.

ماده ۴۷: ملاک تصمیم گیری در خصوص نمره پایان نامه میانگین نمرات حداقل پنج تن از اعضای هیات داوران است.

تبصره: در صورتیکه پایان نامه از نظر هیات داوران غیر قابل قبول تشخیص داده شود، دانشجو می تواند در مدتی که از حداکثر مدت مجاز تحصیل وی تجاوز نکند، پایان نامه خود را کامل و بار دیگر در زمانی که هیات داوران تعیین می کند از آن دفاع نماید، دانشجویی که در فرصت های تعیین شده نتواند از پایان نامه خود دفاع نماید از تحصیل محروم شده و مدرک و سوابق تحصیلی دریافت نمی کند.

سایر مقررات

ماده ۴۸: انتقال، تغییر رشته و جابجایی در دوره دکتری تخصصی (PhD) ممنوع است.

ماده ۴۹: در صورتی که ارائه برخی از درس ها، در یک رشته و در یک زمان معین، در دانشگاه مبدا، ممکن نباشد، دانشجو می تواند، آن درس ها را با موافقت استاد راهنما و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه، به صورت مهمان در دانشگاه دیگری که مجری دوره است بگذراند، در این حال کسب موافقت دانشگاه مقصد هم ضروری است. تعداد واحدهای درسی دانشجوی میهمان در یک یا چند دانشگاه نباید از نصف واحدهای درسی مرحله آموزشی تجاوز نماید.

ماده ۵۰: دانشجوی دوره دکتری تخصصی (PhD) باید به صورت تمام وقت و منطبق با شرایط زیر به تحصیل بپردازد تا بتواند از مزایای دانشجویی این دوره برخوردار شود:

۱-۵۰-۱- تحصیل در مقطع دکتری (PhD) تمام وقت می باشد بنابر این هرگونه اشتغالی غیر از تحصیل برای دانشجو ممنوع است.

۲-۵۰-۲- حضور تمام وقت دانشجو، مطابق ضوابط و مقررات دانشگاه در مورد حضور تمام وقت مربیان گروه های آموزشی ذیربط است.

۳-۵۰-۳- مسئولیت نظارت و کنترل حضور تمام وقت دانشجو به عهده گروه آموزشی مربوط است بدیهی است دانشجو تابع قوانین و مقررات اداری حضور و غیاب دانشگاه می باشد.

۴-۵۰-۴- کلیه دانشجویان دوره دکتری تخصصی (PhD) اعم از بورسیه مامور آموزشی و آزاد می توانند در طول سال از یک ماه مرخصی استفاده نمایند و این مرخصی قابل ذخیره شدن نیست.

۵-۵۰-۵- دریافت کمک هزینه تحصیلی و سایر مزایای دانشجویی در پایان هر ماه منوط به صدور گواهی حضور تمام وقت به انجام وظایف محوله از سوی گروه آموزشی ذیربط است.

۶-۵۰- گروه آموزشی موظف است غیبت غیر موجه دانشجوی رادر اسرع وقت جهت انجام اقدامات قانونی به شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه گزارش نماید.

۷-۵۰- در صورتی که دانشجوی از اجرای مفاد بندهای این ماده تخلف ورزد، ازسوی گروه آموزشی، به عنوان متخلف به شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه جهت اقدام قانونی معرفی می‌گردد.

ماده ۵۱: پرداخت کمک هزینه تحصیلی در فرصت‌های اعطایی اضافی شورای آموزشی دانشگاه مطابق با مصوبه سی و نهمین جلسه هیات امنای دانشگاه ع پ تهران مورخ ۱۳۹۱/۰۶/۲۸ ممنوع، همچنین اعطا فرصت‌های تحصیلی اضافی در کمیسیون موارد خاص دانشگاه منوط به قطع کمک هزینه تحصیلی و اخذ شهریه تحصیلی می‌باشد.

ماده ۵۲: دانشجوی دوره دکتری تخصصی (PhD) بانظر گروه آموزشی مربوط در هر نیمسال تحصیلی، جهت کسب مهارت تدریس، حداکثر سه واحد درسی را باید تدریس نماید.

ماده ۵۳: ضوابط برگزاری و انعقاد دوره‌های دکتری (PhD) رشته‌های علوم پایه پزشکی و بهداشت داروسازی و دندانپزشکی دانشگاه‌های علوم پزشکی داخل با دانشگاه‌ها و موسسات علمی معتبر خارج مطابق آئین نامه مربوط مصوب هجدهمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۳۸۱/۰۳/۱۱ می‌باشد.

ماده ۵۴: آیین نامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (PhD) در ۹ فصل و ۵۴ ماده و ۵۴ تبصره، درسی و پنجمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۳۸۶/۰۸/۳۹ به تصویب رسید، این آیین نامه در همه دانشگاه‌ها و دانشکده‌های علوم پزشکی و موسسات وابسته به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی سراسر کشور جهت دانشجویان ورودی سال تحصیلی ۱۳۸۸-۱۳۸۷ و به بعد لازم الاجرا است. واز تاریخ ابلاغ آن، آیین نامه قبلی وتمام مقررات و بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌های مغایر با آن برای دانشجویان مشمول این آیین نامه لغو می‌گردد. شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه می‌تواند وضعیت تحصیلی دانشجویان ورودی قبل از سال تحصیلی ۱۳۸۸-۱۳۸۷ را باآیین نامه جدید تطبیق داده و براساس آن این دانشجویان را فارغ التحصیل نماید.

دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته (MSc) ۳ سال، دوره کارشناسی ارشد سلامت عمومی پودمانی (MPH) سه سال و دوره کارشناسی ارشد ادغام شده دکتری حرفه ای و سلامت عمومی (MD-MPH) همزمان با دوره متعارف دکتری حرفه ای است. دانشجویان دوره MD-MPH بعد از پایان مقطع علوم پایه، به طور موازی با دروس برنامه دکتری حرفه ای، دروس مربوط به برنامه MPH را می گذرانند. در رشته پزشکی این دروس در مقطع فیزیوپاتولوژی و در رشته دندان پزشکی و داروسازی، پس از قبولی در امتحان علوم پایه آغاز می شود.

۱. گذراندن واحد پایان نامه به منظور تکمیل دوره های فوق ضرورت دارد و دانشجویان این مقاطع ملزم به گذراندن آن بر اساس چارچوب مندرج در این دستورالعمل می باشند.

۲. دانشجویانی که در حداکثر مدت مجاز تحصیل نتوانند از پایان نامه خود با موفقیت دفاع کنند، از تحصیل محروم شده و مدرکی دریافت نمی کنند.

تبصره ۱: شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه می تواند در موارد استثنایی به پیشنهاد استاد راهنما و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده حداکثر یک نیمسال تحصیلی به کل مدت مجاز تحصیل دانشجویان اضافه نماید.

تبصره ۲: درخواست اولین فرصت تحصیلی اضافی جهت دانشجویان مذکور، می بایست به شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده ارسال و اتخاذ تصمیم شود.

پایان نامه: پایان نامه گزارشی است مکتوب به زبان فارسی یا انگلیسی که در آن دانشجو نتایج بررسی و تحقیق خویش را در یکی از حیطه های رشته تحصیلی مربوطه زیر نظر استاد یا استادان راهنما انجام داده و ارایه می نماید.

- دوره کارشناسی ارشد (MSc): تعداد واحد پایان نامه برای همه رشته ها مطابق برنامه های مصوب شورای عالی برنامه ریزی بین ۴ تا ۱۰ واحد درسی است.

- دانشجوی پس از انتخاب واحد پایان نامه، تا زمانی که آن را به پایان نرسانده، موظف است بر اساس تقویم دانشگاهی در نیمسال های بعد نیز برای آن ثبت نام نماید. در این حال نمره پایان نامه در آخرین نیمسال تحصیلی، وارد کارنامه دانشجو می شود.

- پایان نامه ها می توانند پژوهش بنیادی، کاربردی، بنیادی-کاربردی (ترجیحاً در جهت حل اولویت های کشوری و منطقه ای) باشند.

- گردآوری، مرور مقالات و گزارش موارد نادر، مورد پذیرش نبوده و بعنوان پایان نامه قابل تصویب نیست.

- دوره کارشناسی ارشد سلامت عمومی پودمانی (MPH): تعداد واحد پایان نامه در این دوره ۴ واحد درسی است که پس از گذراندن نیمی از دروس دوره (معادل ۱۵ واحد که می‌تواند در یک سال گذرانده شود)، فرد میتواند موضوع پایان نامه خود را انتخاب کند. محل انجام پایان نامه در محل کار دانشجو خواهد بود.

- دوره کارشناسی ارشد ادغام شده دکتری حرفه ای و سلامت عمومی (MD-MPH): در این دوره پایان نامه دانشجویان با راهنمایی دو استاد راهنما که یک استاد راهنما از دانشکده مربوطه (پزشکی، دندان پزشکی و داروسازی) و استاد راهنمای دیگر از دانشکده بهداشت می‌باشد انجام می‌شود و دانشجویان این دوره فقط یک پایان نامه را در طول تحصیل ارائه می‌کنند. دستورالعمل انجام پایان نامه برای این دوره مطابق با دستورالعمل پایان نامه برای مقطع دکتری حرفه ای می‌باشد.

شورای پایان نامه: با توجه به تنوع رویه جاری در گروه‌های مختلف آموزشی دانشگاه، فرایند انتخاب عنوان و پروپوزال تا دفاع از پایان نامه در گروه‌های آموزشی دانشگاه، بسته به مورد، توسط شورای تحصیلات تکمیلی گروه یا شورای آموزشی گروه یا شورای پژوهشی گروه یا شوراها و کمیته‌های متناظر در گروه پی‌گیری می‌شود.

در این دستورالعمل منظور از "شورای پایان نامه"، هریک از شوراها یا کمیته‌های نامبرده شده در بالاست که می‌تواند به‌عنوان نمونه متشکل از مدیر گروه آموزشی، معاون آموزشی گروه، معاون پژوهشی گروه، نماینده شورای تحصیلات تکمیلی در گروه و چند تن از اعضای هیئت علمی باشد.

هدف

هدف از گذراندن واحد پایان نامه، فراگیری و ارتقای مهارت‌های لازم در جهت انجام پژوهش علمی و بهبود عملکرد^۱، در حوزه رشته مد نظر است. لازم به ذکر است که هر یک از گروه‌های آموزشی، بسته به رشته تخصصی، می‌توانند اهداف و انتظارات مشخص تر و دقیق تری برای ارائه واحد پایان نامه اعلام نمایند.

^۱. Practice

اساتید راهنما و مشاور

شرایط اساتید راهنما و مشاور

استاد راهنما

۱. استاد راهنما به پیشنهاد دانشجو و موافقت عضو هیأت علمی و تأیید شورای پایان نامه و تصویب شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده و با توجه به شرایط ذیل انتخاب می‌شود.
۲. شرایط استاد راهنما:
  - استاد راهنما باید دارای حداقل مرتبه استادیاری باشد.
  - استاد راهنما باید از داخل گروه آموزشی مربوطه باشد.
- تبصره: در موارد خاص در صورت ضرورت، به پیشنهاد گروه آموزشی و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده و تصویب شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه، انتخاب استاد راهنما با حداقل مرتبه استادیاری، خارج از گروه آموزشی یا دانشگاه بلامانع است.
۳. استاد راهنمای دوم:
  - در صورت نیاز به پیشنهاد استاد راهنما و تأیید شورای پایان نامه، مسئولیت راهنمایی پایان نامه دانشجو را دو استاد راهنما به طور مشترک عهده دار می‌شوند.
  - استاد راهنمای دوم باید تمامی شرایط راهنمایی پایان نامه را طبق آیین نامه‌های مصوب دانشگاه، مانند استاد راهنمای اول، دارا باشد.
  - استاد راهنمای دوم می‌تواند از خارج از گروه آموزشی دانشجو و یا خارج از دانشگاه باشد.
  - در دوره کارشناسی ارشد سلامت عمومی پودمانی (MPH) میتوان استاد راهنمای مشترک پایان نامه را از اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها در استان‌های مربوطه انتخاب کرد که این موضوع با پیشنهاد استاد راهنما از دانشکده بهداشت و تصویب در شورای پایان نامه محقق می‌شود.
۴. هر دانشجو می‌تواند حداکثر دو استاد راهنما داشته باشد.
۵. موضوع پیشنهادی پایان نامه باید در زمینه تحقیقاتی اساتید راهنما باشد.

استاد مشاور

به پیشنهاد استاد راهنما و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده، تا دو نفر از اعضای هیأت علمی و یا از صاحب نظران و محققان برجسته مرتبط با موضوع پایان نامه، می‌توانند بعنوان استاد مشاور تعیین شوند.

نحوه انتخاب استاد راهنما

هر یک از گروه‌های آموزشی می‌توانند روش خاص خود را برای انتخاب استاد راهنمای دانشجو به کار گیرند. صرف نظر از روش مورد استفاده، اصول زیر باید در طی این فرایند رعایت گردد:

۱. در نهایت در انتخاب استاد راهنمای پایان‌نامه باید نظر دانشجو لحاظ گردد و نباید انتخاب استاد راهنمای پژوهشی خاصی به دانشجو تحمیل شود.
  ۲. گروه‌های آموزشی باید به منظور افزایش درستی انتخاب، قبل از تصمیم‌گیری اطلاعات لازم را در زمینه سوابق علمی و پژوهشی اعضای هیأت علمی در اختیار دانشجو قرار دهند.
  ۳. فضای رقابتی آکادمیک برای انتخاب شدن به‌عنوان استاد راهنما برای کلیه اعضای هیأت علمی واجد شرایط وجود داشته باشد.
- سقف تعداد پایان‌نامه برای هر استاد راهنما**
۱. تعداد پایان‌نامه‌هایی که هر استاد راهنمای پژوهشی می‌تواند همزمان هدایت آنها را برعهده داشته باشد، یکی از موارد به شرح زیر است:
    - الف- دو پایان‌نامه دکتری تخصصی (Ph.D)؛
    - ب- یک پایان‌نامه دکتری تخصصی (Ph.D) و سه پایان‌نامه کارشناسی ارشد.
 تبصره: در صورتیکه یک پایان‌نامه دو استاد راهنما داشته باشد، در محاسبه ظرفیت تعداد پایان‌نامه برای هر استاد راهنما، معادل یک دوم (۵۰ درصد) محسوب می‌شود.
  ۲. در شرایط استثنایی، تصمیم‌گیری در خصوص هدایت هم‌زمان پایان‌نامه‌ها بیش از هریک از موارد بند الف و ب بند فوق با لحاظ نمودن توانایی علمی عضو هیأت علمی و رعایت عدالت برعهده شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده می‌باشد.
- در چنین مواردی که تعداد دانشجویان گروه بیش از ظرفیت تعیین شده بر اساس سقف تعیین شده در ماده یک باشد، جدول ذیل می‌تواند مبنای نسبت تعداد پایان‌نامه‌هایی که هر عضو هیأت علمی با توجه به درجه علمی می‌تواند بطور هم‌زمان هدایت آنها را برعهده داشته باشد، قرار گیرد. به این صورت که بر اساس مصوبه شورای پایان‌نامه گروه و تایید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده، ظرفیت اساتید گروه به گونه‌ای افزایش می‌یابد که ظرفیت کلی گروه ۲۵ تا ۳۰ درصد بیش از تعداد کل دانشجویان باشد. به این صورت امکان انتخاب برای دانشجویان و رقابت در انتخاب اساتید فراهم می‌گردد و در عین حال از تمرکز بیش از حد دانشجویان بر روی تعداد محدودی از اعضای هیأت علمی جلوگیری خواهد شد.

درجه علمی استاد راهنما	نسبت تعداد پایان نامه
استاد	۳
دانشیار	۲
استادیار	۱

۳. برای اجرایی شدن بند فوق لازم است در ابتدای هر سال تحصیلی در هر گروه آموزشی، سقف هر یک از اعضای هیات علمی برای راهنمایی پایان نامه به شرح فوق تعیین شود. این فرآیند باید به شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده اعلام و تصویب شود.
۴. شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده موظف است بر رعایت سقف تعداد پایان نامه در گروه‌های آموزشی نظارت داشته باشد.
- وظایف استاد راهنما**

۱. استاد راهنما تمام فعالیتهای علمی و پژوهشی مرتبط با پایان نامه دانشجوی را هدایت و نظارت می نماید.
۲. استاد راهنما لازم است با توجه به امکانات پژوهشی موجود، کار تحقیقاتی دانشجوی را به نحوی برنامه ریزی و هدایت کند تا در موعد مقرر به اتمام برسد.
۳. استاد راهنما لازم است ساعاتی از هفته را برای راهنمایی دانشجو اختصاص دهد. تعداد ساعاتی را که استاد راهنمای پژوهشی در هر نیمسال تحصیلی به راهنمایی پایان نامه هر دانشجو اختصاص می دهد باید حداقل ۸ برابر تعداد واحد پایان نامه در آن نیمسال باشد. تبصره: در صورتی که دانشجو از راهنمایی چند استاد بهره مند می گردد، این تعداد ساعت می تواند مجموع ساعات صرف شده توسط همه اساتید راهنما باشد.
۴. تمام فعالیتهای علمی و پژوهشی دانشجو در مرحله تدوین پایان نامه، باید با هدایت و نظارت استاد راهنما صورت گیرد. دانشجو موظف است در هر زمانی که استاد راهنما تعیین کند نتیجه تحقیقات خود را به وی گزارش نماید.
۵. استاد راهنما با دانشجو در تکمیل پروپوزال و پیش نویس پایان نامه همکاری می نماید.
۶. استاد راهنما لازم است با توجه به امکانات پژوهشی موجود، کار تحقیقاتی دانشجوی را به نحوی هدایت کند تا در موعد مقرر به اتمام برسد.
۷. استاد راهنما به آماده شدن دانشجو جهت شرکت در جلسه دفاع کمک می نماید.

۸. استاد راهنما بر تدوین مقاله منتج از پایان نامه توسط دانشجو نظارت می کند و حسب مورد راهنمایی لازم را ارائه می دهد.
- شرایط تغییر استاد راهنما و مشاور**
۱. هر دانشجو فقط یک بار مجاز به تغییر استاد راهنما می باشد و این تغییر باید با موافقت طرفین و با ذکر دلایل کافی و تأیید شورای پایان نامه و تصویب شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده باشد.
۲. چنانچه استاد راهنما در مقطع خاصی (بیشتر از دو پنجم مدت زمان اجرای پایان نامه) نتواند دانشجو را هدایت کند، باید قبلاً به صورت کتبی و با توافق دانشجو، جانشینی را انتخاب و به تأیید شورای پایان نامه و شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده برساند.
- تبصره ۱: در صورت عدم توافق مابین استاد راهنما و دانشجو در مورد استاد راهنمای جایگزین، تصمیم گیری به عهده شورای پایان نامه خواهد بود و تصمیم اتخاذ شده برای طرفین لازم الاجراست.
- تبصره ۲: در صورت تغییر استاد راهنما، تغییر عنوان پایان نامه با نظر استاد راهنمای جدید، موافقت دانشجو، تأیید شورای پایان نامه و شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده خواهد بود.
۳. در صورتی که طول مدت غیبت استاد راهنما، بدون تعیین جانشین، بیش از دو پنجم مدت زمان اجرای پایان نامه باشد، به منزله غیبت استاد راهنما تلقی می شود و استاد راهنمای جدید، توسط شورای پایان نامه با رعایت مفاد بند ۲ فوق الذکر برای دانشجو تعیین می گردد.
۴. تغییر استاد مشاور فقط یک بار و بنا به پیشنهاد استاد راهنما و موافقت کتبی استاد مشاور و با ذکر دلایل کافی و پس از تأیید شورای پایان نامه و شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده انجام می پذیرد.

فرایند انتخاب موضوع تا دفاع از پایان نامه

فرایند بررسی و تأیید موضوع (پیش پروپوزال)، پروپوزال و مسئولیت نظارت بر برگزاری کلیه جلسات مرتبط در گروه های آموزشی بر عهده شورای پایان نامه خواهد بود.

تصویب نهایی عنوان، پروپوزال، پایان نامه و همچنین مسئولیت نظارت بر برگزاری جلسه دفاع از پایان نامه بر عهده شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده خواهد بود.

انتخاب و تصویب عنوان و پروپوزال:

۱. کلیه دانشجویان کارشناسی ارشد (MSc) می‌توانند از ترم اول، موضوع پایان‌نامه خود را انتخاب نموده و کار بر روی آن را آغاز نمایند.
۲. دانشجوی موظف است پس از پایان نیمسال اول و قبل از شروع نیمسال سوم تحصیلی، عنوان و پروپوزال پایان‌نامه خود را با نظر استاد راهنما مشخص و به تصویب شورای پایان‌نامه و شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده برساند.
تبصره: در صورت عدم تصویب پروپوزال در زمان مقرر، دانشجوی غیرمجاز شده و تصمیم‌گیری در مورد امکان ادامه تحصیل وی در اختیار شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه خواهد بود.
۳. دانشجوی موظف است فرایند مربوط به بررسی و تأیید پروپوزال را مطالعه نماید (پیوست ۱).
۴. موضوع پایان‌نامه، می‌تواند به پیشنهاد استاد راهنما یا با انتخاب خود دانشجوی باشد.
۵. موضوع پیشنهادی در قالب یک پروپوزال ارائه می‌شود. پروپوزال باید شامل عنوان دقیق بوده و بیان مسئله و اهداف، بررسی متون اولیه، روش اجرای پروپوزال، نوآوری موضوع و روش‌های تجزیه و تحلیل در آن آورده شده و به تأیید استاد راهنما رسیده باشد.
۶. استاد راهنما پروپوزال را به شورای پایان‌نامه تحویل می‌دهد.
۷. با تأیید استاد/استادان راهنما، دانشجوی درخواست برگزاری جلسه دفاع از پروپوزال را به شورای پایان‌نامه تحویل می‌دهد.
۸. شورای پایان‌نامه اعضای حاضر در جلسه دفاع از پروپوزال را تعیین می‌نماید.
تبصره: به منظور بررسی دقیق‌تر پروپوزال‌های پیشنهادی، شورای پایان‌نامه می‌تواند از داور داخل گروه یا خارج از گروه یا هر دو استفاده نماید. ضرورت استفاده از داور، براساس مصوبات شورای تحصیلات تکمیلی هر دانشکده خواهد بود. توصیه می‌شود داوران در طول فرایند انتخاب تا ارائه نهایی پایان‌نامه ثابت باشند.

۹. دانشجوی موظف است حداقل یک هفته قبل از جلسه دفاع از پروپوزال، متن مکتوب پروپوزال را به همه اعضای تعیین شده برای حضور در جلسه دفاع از پروپوزال تحویل و یا از طریق ایمیل برای ایشان ارسال نماید.
۱۰. توصیه می‌شود گروه‌های آموزشی به منظور ارزیابی پروپوزال‌های ارائه شده، فرم مشخصی در اختیار داوران قرار دهند. نمونه فرم ارزیابی پروپوزال پایان‌نامه کارشناسی ارشد (MSc) در پیوست ۲ آورده شده است.
۱۱. جلسه دفاع از پروپوزال بصورت علنی و با اعلام قبلی خواهد بود.
۱۲. تصویب پروپوزال در شورای پایان‌نامه، با رأی بیش از نصف اعضا صورت می‌پذیرد.
۱۳. نمونه فرم گزارش جلسه دفاع از پروپوزال پایان‌نامه کارشناسی ارشد (MSc) در پیوست ۳ آورده شده است.
۱۴. در صورت تایید پروپوزال، دانشجوی موظف است یک نسخه از پروپوزال را در فرم مربوطه به همراه صورتجلسه مصوبه شورای پایان‌نامه که به تایید مدیر گروه آموزشی مربوطه رسیده است، به اداره آموزش تحصیلات تکمیلی دانشکده تحویل دهد.
۱۵. در صورت نیاز، دانشجوی برای دریافت تأییدیه کمیته اخلاق اقدام می‌نماید.
۱۶. دانشجوی موظف است حداکثر تا ۱۴ روز بعد از تصویب، پروپوزال خود را در سیستم پژوهشیار ثبت کند و کد ثبت را جهت ثبت نهایی به دبیرخانه دانشکده ارائه نماید.
۱۷. استاد راهنما پس از مطالعه پروپوزال ارسالی به سامانه پژوهشیار، در صورت مطابقت با اصل پروپوزال تأیید شده در جلسه دفاع از پروپوزال، آن را تأیید می‌نماید.
۱۸. دانشجوی مراحل انجام پایان‌نامه را آغاز می‌کند.

تغییر عنوان و پروپوزال پایان‌نامه

هر دانشجویی تا حداکثر شش ماه پس از ثبت عنوان و پروپوزال پایان‌نامه و فقط یک بار، با ذکر دلایل منطقی از طرف استاد راهنما، تأیید شورای پایان‌نامه و تصویب نهایی شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده، می‌تواند عنوان و پروپوزال پایان‌نامه را تغییر دهد. لازم است دانشجوی مجدداً تمام مراحل تأیید عنوان و پروپوزال جدید را، برطبق فرایند ذکر شده در بالا طی نماید.

اجرا و پیشرفت پایان نامه

۱. دانشجو پس از انتخاب واحد پایان نامه، تا زمانی که آن را به پایان نرسانده است موظف است بر اساس تقویم دانشگاهی در نیمسال‌های بعد نیز برای آن ثبت نام و واحد پایان نامه را انتخاب نماید. در این حال نمره پایان نامه در آخرین نیمسال تحصیلی وارد کارنامه دانشجو می‌شود و در میانگین نیمسال و میانگین کل نمرات او منظور خواهد شد.
۲. دانشجو موظف است در هر زمانی که استاد راهنما تعیین کند نتیجه تحقیقات خود را به وی گزارش کند.
۳. حداقل و حداکثر زمان مهلت اجرای پایان نامه:
  - حداقل فاصله زمانی لازم بین زمان ثبت پروپوزال در دانشکده تا جلسه دفاع از پایان نامه ۶ ماه است؛
  - حداکثر مهلت برای اجرای پایان نامه، تا پایان مدت مجاز تحصیل در مقطع کارشناسی ارشد است.

دفاع از پایان نامه

۱. دانشجو موظف است فرایند مربوط به برگزاری جلسه دفاع را مطالعه نماید (پیوست ۴).
۲. بعد از تکمیل و تدوین پایان نامه توسط دانشجو که اتمام آن را استاد راهنما اعلام می‌کند، دانشجو موظف است در جلسه ای که زمان آن را بنا به پیشنهاد گروه/ شورای پایان نامه، شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده تعیین می‌نماید، در حضور هیئت داوران از پایان نامه خود دفاع نماید.
۳. مدارک لازم جهت کسب مجوز دفاع از پایان نامه، حداقل ۱۵ روز کاری قبل از شروع جلسات شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده جهت بررسی اولیه و تأیید تاریخ دفاع، توسط دانشجو به اداره آموزش تحصیلات تکمیلی دانشکده تحویل داده شود، این مدارک شامل:
  - الف. گذراندن کلیه واحدهای آموزشی
  - ب. فرم تکمیل شده درخواست دفاع با امضای اساتید راهنما، مشاور و نماینده شورای پایان نامه؛
  - نمونه فرم تاییدیه استاد راهنما مبنی بر آمادگی دانشجو و در خواست دفاع در پیوست ۵ و ۶ آورده شده است.
  - پ. متن پایان نامه بر طبق شیوه نامه نگارش پایان نامه (بخش پنجم)
  - ت. گواهی وصول مقاله منتج از پایان نامه از يك مجله^۲ به همراه اصل مقاله ارسال شده

² submission letter

تبصره: با توجه به اهمیت و ضرورت مقابله با موارد احتمالی فریب‌کاری و سرقت ادبی^۳ در انتشارات، اساتید راهنما و مشاور از نبود موارد مذکور در انتشار نتایج پایان‌نامه دانشجوی اطمینان حاصل می‌نمایند. هر زمان که مشخص شود مقاله تهیه‌شده یا منتشرشده توسط دانشجو دارای موارد فوق است، دانشجو نمی‌تواند دفاع نماید و جهت برخورد قانونی به مراجع مربوطه در دانشگاه معرفی می‌شود.

برگزاری جلسه دفاع از پایان‌نامه

۱. دانشجو موظف است در این جلسه، گزارشی از کار تحقیقاتی و پایان‌نامه خود را ارائه نموده و از آن دفاع نماید.
۲. دانشجو موظف است فرم مربوط به صورت‌جلسه جلسه دفاع و ارزشیابی دفاع از پایان‌نامه را از وب‌سایت اداره تحصیلات تکمیلی تهیه نماید.
نمونه فرم صورت‌جلسه دفاع و ارزشیابی دفاع از پایان‌نامه در پیوست ۷ و ۸ آورده شده است.
۳. هیات داوران به پیشنهاد شورای پایان‌نامه، با هماهنگی استاد راهنما، و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده و دانشگاه تعیین می‌شوند.
۴. هیات داوران متشکل از استادان راهنما و مشاور، دو نفر از اعضای هیات علمی، متخصصان یا محققان داخل یا خارج از دانشگاه به پیشنهاد گروه/شورای پایان‌نامه و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده است.
۵. با حکم رسمی معاون آموزشی دانشکده، یک نفر از اعضای هیات علمی دانشکده به عنوان ناظر شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده در جلسه دفاع شرکت میکند.
۶. جلسه دفاع با ریاست استاد راهنمای اول تشکیل و با حضور ناظر شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده، دانشجو، استادان راهنما و مشاور و حداقل یک تن دیگر از اعضای هیئت داوران، غیر از راهنما و مشاور، رسمیت می‌یابد. تعداد اعضای هیات داوران نباید در هیچ شرایطی کمتر از ۳ نفر باشد.
تبصره ۱: در صورتی که استاد راهنما نتواند در جلسه دفاع حضور داشته باشد، با اطلاع قبلی، امکان شرکت در جلسه با استفاده از ویدیو کنفرانس امکانپذیر است.

³. Fraud and Plagiarism

تبصره ۲: در شرایط خاص استاد راهنما می‌تواند با ذکر دلایل موجه، جانشینی برای حضور در جلسه دفاع معرفی کند که باید از قبل به تأیید مدیر گروه رسیده باشد و این موضوع، یعنی برگزاری جلسه دفاع بدون حضور هیچ یک از اساتید راهنما، باید به تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده رسیده باشد.

تبصره ۳: اعلام موافقت کتبی هر یک از عوامل راهنمایی و مشاوره پایان‌نامه که قادر به حضور در جلسه دفاع نیست، با ذکر اینکه محتوای پایان‌نامه را مطالعه نموده و آنرا قابل دفاع می‌داند، الزامی است.

۷. دانشجو موظف است فرم درخواست برگزاری جلسه دفاع را که به امضای اساتید راهنما و مشاور رسیده است، به امضای نماینده شورای پایان‌نامه برساند و فایل پروپوزال و پایان‌نامه را در اختیار ایشان قرار دهد.
۸. دانشجو موظف است حداقل یک هفته قبل از تاریخ دفاع برحسب خواسته داوران پرینت یا فایل الکترونیک پروپوزال و پایان‌نامه را در اختیار ایشان قرار دهد.
۹. زمان و مکان برگزاری جلسه دفاع باید حداقل یک هفته قبل از موعد مقرر و با اعلام کتبی به وسیله مسئولین دانشکده به اطلاع اساتید راهنما، مشاور و داوران و با درج آگهی در تابلو اعلانات در دانشکده، گروه و محل دفاع به اطلاع عموم برسد.
تبصره: تغییر ساعت، روز و مکان جلسه دفاع فقط یک بار و در صورت موافقت شورای پایان‌نامه و پس از هماهنگی با دانشکده، امکان پذیر است.
۱۰. دانشجو موظف است در این جلسه، گزارشی از کار تحقیقاتی و پایان‌نامه خود را ارائه نموده و از آن دفاع نماید.
۱۱. دانشجو برای جلسه دفاع باید نسخه الکترونیکی و پرینت پروپوزال و پایان‌نامه را به همراه داشته باشد و برای ارائه، از شیوه‌های مناسب (مانند پاورپوینت و ...) استفاده کند.
۱۲. دانشجو مسئول هماهنگی جهت آماده بودن محل دفاع، نور و پروژکتور، کامپیوتر و سایر موارد لازم جهت برگزاری مناسب جلسه دفاع است.
۱۳. در جلسه دفاع، دانشجو مسئول پاسخگویی به سوالات داوران است و تنها در صورتی که دانشجو علیرغم ارائه توضیحات، قادر به مجاب نمودن داوران نباشد، اساتید راهنما و مشاور می‌توانند توضیحات خود را ارائه نمایند.

ارزشیابی پایان نامه

معیارهای ارزشیابی پایان نامه

۱. وظیفه هیات داوران، ارزیابی دقیق و احراز کفایت دستاوردهای علمی و صحت پایان نامه با توجه به معیارهای زیر است:
  - محتوای پژوهشی و نوآوری علمی
  - نحوه نگارش و تدوین محتوا و پایان نامه
  - کیفیت دفاع از یافته ها
  - محصولات پایان نامه
  - رعایت زمان بندی اجرای پایان نامه
۲. سقف امتیاز پایان نامه حداکثر بیست (۲۰) است که با توجه به جدول زیر محاسبه می شود:

ردیف	معیار	نمره
۱	محتوای پژوهش و نوآوری پایان نامه	۱۰-۰ نمره
۲	نحوه ارائه در جلسه دفاع	۳-۰ نمره
۳	نحوه نگارش و تدوین محتوای پایان نامه	۲-۰ نمره
۴	محصول پایان نامه	۲-۰ نمره
۵	نحوه رفتار و رعایت اخلاق حرفه ای	۲-۰ نمره
۶	رعایت زمان بندی اجرای پایان نامه	۱-۰ نمره

- ✓ نشانگرهای معیار محتوای پژوهشی و شاخص های نوآوری علمی:
  - مطابقت پایان نامه با پروپوزال
  - کیفیت پژوهش (از نظر محتوای بخش های پایان نامه شامل بیان مسئله، مرور متون، روش تحقیق، یافته ها و استنتاج های علمی)
  - کیفیت مقالات چاپ شده (یا با پذیرش قطعی) در مجلات علمی معتبر
  - مرتبط بودن مقالات چاپ شده (یا با پذیرش قطعی) با موضوع پایان نامه
  - متناسب بودن زمان چاپ (یا پذیرش قطعی) مقالات با زمان انجام پایان نامه
  - تعداد و کیفیت اختراع ثبت شده و تولید دانش فنی، طبق آیین نامه مصوب مربوطه.
- ✓ نشانگرهای معیار نحوه ارائه در جلسه دفاع:

- اثبات نوآوری پایان نامه
- تسلط بر موضوع پایان نامه
- طبقه بندی و انسجام مطالب
- رعایت وقت جلسه
- استفاده مناسب از ابزار کمک آموزشی
- شیوایی بیان
- توانایی پاسخگویی به سؤالات داوران
- ✓ نشانگرهای معیار نحوه نگارش و تدوین محتوی پایان نامه:
  - خلاصه فارسی و انگلیسی مطابق با مفاد پایان نامه
  - رعایت اصول نگارش ادبی
  - روان بودن متن
  - رعایت شیوه نگارش پایان نامه مصوب دانشگاه شامل:
    - مشخصات صفحه اول
    - مشخصات صفحات داخلی
    - شیوه نگارش منابع و ماخذ
  - ✓ نشانگر معیار محصول پایان نامه:
    - وجود مقاله علمی معتبر (ISI یا PubMed)
    - ثبت اختراع
  - ✓ نشانگرهای معیار نحوه رفتار و رعایت اخلاق حرفه‌ای:
    - رعایت احترام متقابل با دیگران
    - مسئولیت پذیری و پاسخگویی
    - مشارکت در جهت بهبود توانمندی‌های خود و همکاران در فرایند ارائه و دریافت بازخورد
  - ✓ نشانگرهای معیار رعایت زمان بندی اجرای پایان نامه:
    - اتمام پایان نامه در زمان مناسب
- ارزشیابی نهایی پایان نامه و نمره دهی
- ۱. وظیفه ارزشیابی نهایی پایان نامه به عهده اعضای هیات داوران است که نتیجه آن به صورت نمره متجلی می‌گردد. هیات داوران بلافاصله پس از جلسه دفاع، در جلسه ای جداگانه و بدون حضور دانشجو، فرم ارزشیابی را تکمیل می‌کنند و نماینده تحصیلات

تکمیلی دانشکده، پس از جمع بندی، نمره را اعلام می‌کند. نمره‌دهی توسط هیات داوران انجام می‌شود.

۱. هیئت داوران در پایان جلسه دفاعیه پس از شور و بررسی در خصوص اصالت و صحت پایان‌نامه امتیاز آن را با تأکید بر رتبه به شرح زیر سطح بندی می‌نماید:

رتبه	نمره
عالی	۱۸/۵-۲۰
بسیار خوب	۱۷-۱۸/۴۹
خوب	۱۵/۵-۱۶/۹۹
قابل قبول	۱۴-۱۵/۴۹
غیر قابل قبول	کمتر از ۱۴

۲. ملاک تصمیم‌گیری در خصوص نمره پایان‌نامه میانگین نمرات حداقل ۳ نفر از اعضای هیات داوران است.

تبصره ۱: در صورتی که پایان‌نامه از نظر هیات داوران غیر قابل قبول تشخیص داده شود، دانشجو می‌تواند در مدتی که از حداکثر مدت مجاز تحصیل وی تجاوز نکند، پایان‌نامه خود را کامل و بار دیگر در زمانی که هیات داوران تعیین می‌کند، از آن دفاع نماید. دانشجویی که در فرصت‌های تعیین شده نتواند از پایان‌نامه خود دفاع نماید از تحصیل محروم شده و مدرک و سوابق تحصیلی دریافت نمی‌کند.

تبصره ۲: در صورتی که داوران، پایان‌نامه را بر خلاف پروپوزال تشخیص دهند، تصمیم‌گیری به شورای تحصیلات تکمیلی ارجاع و بر اساس رأی این شورا تصمیم نهایی اتخاذ خواهد شد.

۳. نمره دانشجو تنها زمانی از ۲۰ محاسبه خواهد گردید که دانشجو حداقل یک مقاله انگلیسی از موضوع پایان‌نامه خود منتشر کرده یا پذیرش چاپ گرفته باشد و با ارائه پذیرش یا چاپ مقاله فارسی نمره وی از ۱۹ محاسبه میگردد، در غیر اینصورت نمره ایشان از ۱۸ محاسبه خواهد شد.

تبصره: در صورتی که دانشجو در طول تحصیل خود یک مقاله ISI یا PubMed خارج از پایان‌نامه و با آدرس دانشگاه چاپ کرده باشد یک نمره تشویقی به نمره پایان‌نامه وی اضافه خواهد شد.

۴. فرم صورت جلسه دفاع، حین جلسه تکمیل و به همراه برگه‌های ارزشیابی داوران، به امضای هیات داوران و نماینده تحصیلات تکمیلی دانشکده می‌رسد و به تحصیلات تکمیلی دانشکده تحویل داده می‌شود.

۵. دانشکده موظف است نتیجه قبولی یا عدم قبولی یا تمدید مهلت دفاع دانشجویان را حداکثر ۲ هفته پس از زمان مقرر برگزاری جلسه دفاع به همراه فرم صورت جلسه مربوطه به اداره کل تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارسال نماید.

آیین نامه پایان نامه های کاربردی و محصول محور

نحوه ارزشیابی و نمره دهی به پایان نامه های کاربردی و محصول محور، براساس آیین نامه مربوطه می باشد.

اعتبار مالی و حقوق معنوی پایان نامه

اعتبار مالی

نحوه و میزان تأمین اعتبار پایان نامه ها:

۱. مقطع کارشناسی ارشد: کلیه پایان نامه های این مقطع تا سقف ۱۵۰'۰۰۰'۰۰۰ ریال مورد حمایت قرار می گیرند. ۱۵۰'۰۰۰'۰۰۰ ریال از مبلغ فوق با اعتبارات معاونت آموزشی و در قالب قراردادی که در دانشکده های مربوطه منعقد می گردد تأمین شده و مابقی (در صورت نیاز) پس از تصویب در شورای پژوهشی دانشگاه در قالب قرار داد طرح تحقیقاتی با معاونت پژوهشی تأمین اعتبار خواهد شد.

۱. مقطع کارشناسی ارشد سلامت عمومی پودمانی (MPH): کلیه پایان نامه های این مقطع تا سقف ۵۰'۰۰۰'۰۰۰ ریال مورد حمایت قرار می گیرند. ۴'۰۰۰'۰۰۰ ریال از مبلغ فوق با اعتبارات معاونت آموزشی و در قالب قراردادی که در دانشکده های مربوطه منعقد می گردد تأمین شده و مابقی (در صورت نیاز) پس از تصویب در شورای پژوهشی دانشگاه در قالب قرار داد طرح تحقیقاتی با معاونت پژوهشی تأمین اعتبار خواهد شد.

۲. دوره کارشناسی ارشد ادغام شده دکتری حرفه ای و سلامت عمومی (MD-MPH): دانشجویان این دوره فقط يك پایان نامه را در طول تحصیل می گذرانند و کلیه پایان نامه های این مقطع مطابق با دستورالعمل پایان نامه برای مقطع دکتری حرفه ای، تا سقف ۵۰'۰۰۰'۰۰۰ ریال مورد حمایت قرار می گیرند. ۵'۰۰۰'۰۰۰ ریال از مبلغ فوق با اعتبارات معاونت آموزشی و در قالب قراردادی که در دانشکده های مربوطه منعقد می گردد تأمین شده و مابقی (در صورت نیاز) پس از تصویب در شورای پژوهشی دانشگاه در قالب قرار داد طرح تحقیقاتی با معاونت پژوهشی تأمین اعتبار خواهد شد.

۳. معاونت آموزشی و پژوهشی دانشگاه تأمین اعتبارات لازم برای اجرای پایان نامه ها را در اولویت خود قرار می دهند و اعتبار لازم برای عقد قراردادهای پایان نامه ها در دانشکده ها را در سقف تصویب شده تأمین می نمایند. برای تأمین اعتبار پایان نامه های با بودجه بالاتر از

سقف مذکور، پایان نامه مذکور میتواند به عنوان طرح تحقیقاتی ارسال گردد و تأمین اعتبار آنها در اولویت قرار می‌گیرد.

۴. اعتبار پرداخت شده از سوی معاونت پژوهشی به پایان نامه، فقط جهت پرداخت هزینه‌های انجام پایان نامه بوده و نباید بعنوان حق الزحمه استاد راهنما و یا دانشجو در نظر گرفته شود.

حقوق معنوی

۱. اسم دانشجو در مقالات منتج از پایان نامه که خود وی آنها را نوشته است نفر اول است و اسامی استاد راهنمای پایان نامه و سایر همکاران پایان نامه بر اساس توافق کلی و تحت نظارت استاد راهنمای پایان نامه و بر مبنای اصول اخلاق در انتشارات علمی مشخص خواهد شد.

۲. در سایر مقالات منتج از پایان نامه نیز در صورتی که دانشجو آنها را نوشته باشد نام وی اول قرار می‌گیرد. مناسب است استاد راهنما نوشتن سایر مقالات را نیز به دانشجوی مربوطه بسپارد اما در صورتی که این کار میسر نشد استاد راهنما در مورد نگارش سایر مقالات و ترتیب اسامی مطابق با اصول اخلاق در انتشارات تصمیم‌گیری خواهد نمود.

۳. دانشجو موظف است آدرس گروه، دانشکده و دانشگاه را به عنوان آدرس اول خود ذکر کند. قرار دادن آدرس‌های دوم و به بعد با تأیید استاد راهنمای دانشجو امکان پذیر است.

۴. با تشخیص استاد راهنمای دانشجو، نویسنده مسئول مقاله منتج از پایان نامه مشخص خواهد شد. نویسنده مسئول می‌تواند هر یک از همکاران پایان نامه باشد.

۵. در کلیه مقالات بعدی که دانشجو بعد از دفاع و بر اساس داده‌های پایان نامه خود منتشر می‌کند، فارغ التحصیل مربوطه موظف است با استاد راهنمای خود هماهنگ کرده و آدرس گروه مربوطه را به عنوان یکی از آدرس‌های خود در مقاله ذکر نماید.

۶. کلیه فعالیت‌های پژوهشی دانشجوی کارشناسی ارشد و بالاخص چاپ مقالات پژوهشی یا ثبت اختراع و نظایر آن قبل از ارسال به مجلات یا مراجع ذیربط جهت چاپ، ثبت یا تأیید، منحصراً باید با نظارت، تأیید و از طریق استاد راهنمای دانشجو صورت پذیرد.

۷. نظر به اینکه چاپ و انتشار پایان نامه‌های تحصیلی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی تهران، مبین بخشی از فعالیتهای علمی پژوهشی دانشگاه است بنابراین به منظور آگاهی و رعایت حقوق دانشگاه، دانش‌آموختگان این دانشگاه نسبت به رعایت موارد ذیل متعهد می‌شوند:

- در صورت اقدام به چاپ پایان نامه خود، مراتب را قبلاً به طور کتبی به «دفتر نشر آثار علمی» دانشگاه اطلاع دهد.

- در صفحه سوم کتاب (پس از برگ شناسنامه) عبارت ذیل را چاپ کند:

«کتاب حاضر، حاصل پایان نامه کارشناسی ارشد/ پایان نامه دکتری نگارنده در..... رشته ..... است که در سال ..... در دانشکده ..... دانشگاه علوم پزشکی تهران به راهنمایی سرکار خانم/جناب آقای دکتر .....، مشاوره سرکار خانم/جناب آقای دکتر ..... و مشاوره سرکار خانم/جناب آقای دکتر..... از آن دفاع شده است»

راهنمای تدوین پایان نامه

از آنجا که پایان نامه از انتشارات رسمی دانشگاه تلقی می شود و در مجامع و انتشارات علمی قابل استناد می باشد، لذا ضروری است بر اساس معیارها و ضوابط قابل قبول علمی تهیه گردد. به منظور رعایت نکات فوق و ایجاد هماهنگی از نظر شکل ظاهری، نحوه تایپ، صحافی و صفحه پردازی پایان نامه تحصیلی دانشجویان دوره کارشناسی ارشد (MSc)، لازم است که پایان نامه ها بر اساس فرمت تعیین شده از سوی دانشگاه علوم پزشکی تهران تهیه شوند. شیوه نامه نگارش و کلیه فرم های مورد نیاز در فرایند انجام پایان نامه، از طریق سامانه معاونت آموزشی (<http://education.tums.ac.ir>) در دسترس می باشند. لازم به ذکر است که پایان نامه هایی که استانداردهای تعیین شده برخوردار نباشند مورد قبول دانشگاه قرار نخواهند گرفت.

پیوست ها
 بسمه تعالی
 دانشکده ....
 گروه .....
 پرسشنامه ارزیابی پروپوزال

عنوان پروپوزال:

۱. عنوان:

گویا است نسبتاً گویا است گویا نیست
 در صورتی که گزینه‌های ب و ج را انتخاب می‌کنید لطفاً اشکالات عنوان را بیان فرمایید.

۲. مقدمه و معرفی:

الف) معرفی موضوع:

گویا است نسبتاً گویا است گویا نیست
 ب) اشاره به پژوهش‌های قبلی
 اشاره شده است اشاره نشده است منابع بیشتر موجود است
 ج) ضرورت انجام طرح
 گویا است نسبتاً گویا است گویا نیست
 لطفاً در صورت نیاز نظرات اصلاحی و تکمیلی خود را مرقوم فرمایید.

۳. اهداف:

الف) آیا اهداف SMART^۴ هستند؟

بلی خیر
 ب) آیا با تحصیل اهداف اختصاصی، هدف کلی بدست می‌آید؟
 بلی خیر
 در صورت نامتناسب بودن برخی از اهداف، نظرات خود را ذکر فرمایید:

⁴ Specific – Measurable – Assignable – Realistic – Time-related

۴. روش اجرا:

الف) نوع مطالعه با توجه به عنوان و اهداف طرح:

- ۱- مناسب است ۲- نسبتاً مناسب است ۳- مناسب نیست

ب) حجم نمونه با توجه به نوع مطالعه:

- ۱- مناسب است ۲- نسبتاً مناسب است ۳- مناسب نیست

ج) روش نمونه گیری با توجه به نوع مطالعه:

- ۱- مناسب است ۲- نسبتاً مناسب است ۳- مناسب نیست

د) ابزار و روش جمع آوری اطلاعات با توجه به نوع مطالعه:

- ۱- مناسب است ۲- نسبتاً مناسب است ۳- مناسب نیست

ه) روش های تجزیه و تحلیل:

- ۱- مناسب است ۲- نسبتاً مناسب است ۳- مناسب نیست

لطفاً نظرات خود را در مواردی که به روش اجرا مربوط می شود به تفکیک هر بند مرقوم فرمایید:

۵. پیش بینی زمان لازم برای اجرا:

- مناسب است کم است زیاد است

۶. هزینه ها:

- مناسب است زیاد است کم است

لطفاً در مورد هزینه ها چنانچه نظری دارید مرقوم فرمایید:

۷. مشکلات اجرایی و روشهای حل آن:

- بیان نشده بیان شده و ناقص است بیان شده و صحیح است

۸. ملاحظات اخلاقی:

- بیان نشده بیان شده و ناقص است بیان شده و راه حل ارائه گردیده است

لطفاً نظرات خود را در زمینه مشکلات اجرایی و ملاحظات اخلاقی مربوط به این پروپوزال مرقوم فرمایید:

۹. اظهار نظر کلی نسبت به پایان نامه:

پایان نامه قابل قبول نیست

پایان نامه با انجام تغییرات و اصلاحات قابل قبول است

پایان نامه قابل قبول است

۱۰. خواهشمند است در خصوص تناسب طرح با پایان نامه دانشجویی به سوالات زیر پاسخ دهید:

الف. آیا طرح فوق کاربردی است و در بهبود شرایط بهداشتی و درمانی جامعه نقش موثری دارد؟

بلی تاحدودی خیر

ب. آیا طرح دارای نوآوری می باشد و یک مسئله یا سوال علمی را که قبلاً به آن پاسخی داده نشده است را پاسخ می گوید؟

بلی تاحدودی خیر

پ. آیا حجم کار پروژه در حد دوره تحصیلی دانشجویی است؟

بلی تاحدودی خیر

ت. آیا طرح پژوهشی متناسب با اهداف رشته مورد نظر تدوین شده است؟

بلی تاحدودی خیر

ث. تناسب طرح با مقطع و رشته دانشجویی:

مناسب است نسبتاً مناسب است مناسب نیست

چنانچه نظر کلی دیگری دارید بفرمایید

امضا

نام و نام خانوادگی داور:

بسمه تعالی
 دانشکده ....
 گروه .....
 پرسشنامه ارزیابی پروپوزال

پروپوزال پایان نامه خانم / آقای ..... دانشجوی مقطع کارشناسی
 ارشد (MSc) رشته .....
 با عنوان

.....
 .....

در تاریخ ..... در کمیته تحصیلات تکمیلی گروه
 آموزشی .....
 با حضور استادان ذیل مطرح و تصویب گردید.

-۱

-۲

-۳

-۴

-۵

-۶

امضای نماینده تحصیلات تکمیلی گروه

امضای مدیر گروه

بسمه تعالی

دانشکده ....

گروه .....

فرم تأییدیه استاد راهنما مبنی بر آمادگی دانشجو برای دفاع از پایان نامه

مدیر محترم گروه

به اطلاع می‌رساند پایان نامه خانم/ آقای

دانشجوی مقطع:

رشته:

که با عنوان:

و به راهنمایی اینجانب تهیه گردیده است، قابل ارائه در جلسه دفاع می‌باشد.
تاریخ و ساعت پیشنهادی برای جلسه دفاع از پایان نامه:

امضای استاد راهنما

بسمه تعالی
 دانشکده ....
 گروه .....
 فرم اعلام آمادگی برای دفاع از پایان نامه

معاون محترم آموزشی علوم پایه
 احتراماً به آگاهی میرساند پایان نامه خانم/ آقای
 مقطع: این گروه با عنوان:
 دانشجوی رشته:

آماده دفاع می باشد. ضمن ارسال یک نسخه از پایان نامه و یک عدد لوح فشرده جهت ارائه به استادان ناظر، اعضای هیئت داوران را به شرح زیر پیشنهاد می نماید:

نام و نام خانوادگی	سمت	رتبه علمی	نام گروه/ دانشگاه	تاریخ و امضا
آقای/خانم دکتر	استاد راهنما			
آقای/خانم دکتر	استاد راهنما			
آقای/خانم دکتر	استاد مشاور			
آقای/خانم دکتر	استاد مشاور			
آقای/خانم دکتر	داور			
آقای/خانم دکتر	داور			

استاد ناظر شرکت کننده در جلسه دفاع، تعیین شده در جلسه مورخ شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده، جناب آقای/سرکار خانم می باشد.

امضای مدیر گروه

بسمه تعالی
دانشکده ....
گروه .....

جلسه دفاعیه پایان نامه مقطع:

خانم/ آقای:

دانشجوی رشته:

تحت عنوان:

که به راهنمایی استاد محترم تهیه شده است، در تاریخ تشکیل گردید.
این پایان نامه با توجه به ضوابط تعیین شده توسط شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده ارزیابی

و با نمره (به عدد به حروف) ( )
و با درجه عالی بسیار خوب خوب قابل قبول
مورد تأیید هیأت محترم داوران قرار گرفت.

امضا	نام نام خانوادگی	هیأت داوران
	۱.	۱. استاد راهنما
	۲.	
	۱.	۲. استاد مشاور
	۲.	
		۱. داوران

مدیر گروه

نماینده شورای تحصیلات
تکمیلی دانشکده

ناظر شورای تحصیلات
تکمیلی دانشکده

پیوست ۸: نمونه فرم ارزیابی**پایان نامه دانشجویان****کارشناسی ارشد (MSc)**

باسمه تعالی

دانشکده ....

گروه .....

فرم ارزیابی پایان نامه دانشجویان کارشناسی ارشد (MSc)

نام و نام خانوادگی دانشجو

عنوان پایان نامه

تاریخ جلسه دفاع

امتیاز کسب شده	حداکثر امتیاز	اجزای مورد ارزیابی	ردیف
	۱۲	<p>محتوای پژوهش و نوآوری پایان نامه شامل:</p> <ul style="list-style-type: none"> - مطابقت پایان نامه با پروپوزال - خلاصه فارسی و انگلیسی برگرفته از مفاد پایان نامه - کیفیت پژوهش (از نظر محتوای بخش های پایان نامه شامل بیان مسئله، مرور متون، روش تحقیق، یافته ها و استنتاج های علمی، کافی و به روز بودن منابع مورد استفاده) - مرتبط بودن مقالات چاپ شده یا با پذیرش قطعی با موضوع پایان نامه - متناسب بودن زمان چاپ یا پذیرش قطعی مقالات با زمان انجام پایان نامه - ارائه پذیرش مقاله از مجله معتبر خارجی - ارائه پذیرش مقاله از مجله معتبر داخلی (انگلیسی) - ارائه پذیرش مقاله از مجله معتبر داخلی (فارسی) - تعداد و کیفیت اختراع ثبت شده و تولید دانش فنی، طبق آیین نامه مصوب مربوطه 	۱
	۳	<p>نحوه ارائه در جلسه دفاع شامل:</p> <ul style="list-style-type: none"> - اثبات نوآوری پایان نامه - تسلط بر موضوع پایان نامه - نحوه بیان استفاده از روش های آماری - طبقه بندی و انسجام مطالب - رعایت وقت جلسه 	۲

		<ul style="list-style-type: none"> - استفاده مناسب از جداول، نمودار و عکس - استفاده مناسب از ابزار کمک آموزشی - شیوایی بیان - توانایی پاسخگویی به سؤالات داوران 	
	۲	<ul style="list-style-type: none"> - چگونگی تدوین و نگارش علمی پایان نامه شامل: - رعایت اصول نگارش ادبی - روان بودن متن - رعایت شیوه نگارش پایان نامه مصوب دانشگاه شامل: ✓ مشخصات صفحه اول ✓ مشخصات صفحات داخلی ✓ شیوه نگارش منابع و ماخذ 	۳
	۲	<ul style="list-style-type: none"> - نحوه رفتار و رعایت اخلاق حرفه ای 	۴
	۱	<ul style="list-style-type: none"> - رعایت زمان بندی اجرای پایان نامه - ارائه به موقع گزارش های درخواست شده - اتمام پایان نامه در زمان مناسب 	۵
	۲۰	جمع امتیاز	

نام و نام خانوادگی استاد
امضای استاد

**آیین نامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (Ph.D)
برای ورودیهای از ۹۸-۹۹
کلیات**

ماده ۱: تعریف

۱. دوره دکتری تخصصی (Ph.D) یکی از بالاترین مقاطع تحصیلی آموزش دانشگاهی است که به اعطای مدرک می انجامد و مجموعه ای هماهنگ از فعالیت های آموزشی، پژوهشی و فناوری است.
۲. در این آیین نامه، به منظور اختصار، به تمام دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی و مراکز تحقیقاتی وابسته به وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی که در مقاطع تحصیلی کارشناسی ارشد و دکتری تخصصی (Ph.D) فعالیت دارند دانشگاه گفته می شود.
۳. در دانشگاه هایی که مجری برگزاری دوره های کارشناسی ارشد یا دکتری تخصصی (Ph.D) می باشند شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه و دانشکده بر اساس آیین نامه مدیریت دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی مصوب جلسه ۲۴ مورخ ۷۰/۴/۱۱ شورای عالی انقلاب فرهنگی تشکیل می شود. در ادامه این آیین نامه منظور از شورای تحصیلات تکمیلی، شورای مذکور در سطح دانشکده است. در غیر این صورت شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه به صورت کامل ذکر خواهد شد.

ماده ۲: هدف

هدف از ایجاد دوره دکتری تخصصی (Ph.D) تربیت افرادی است که با احاطه یافتن به حیطه های علمی در يك زمینه خاص و آشنا شدن با روش های پیشرفته تحقیق و دستیابی به جدیدترین مبانی آموزشی و پژوهشی، بتوانند با نوآوری و خلاقیت در زمینه های علمی و تحقیقی، در رفع نیازهای کشور و گسترش مرزهای دانش، در رشته تخصصی خود، موثر بوده و به تازه هایی در جهان دانش دست یابند.

ماده ۳: مراحل دوره

دوره دکتری تخصصی (Ph.D) به دو مرحله آموزشی و پژوهشی تقسیم میشود.

مرحله آموزشی از زمان پذیرفته شدن دانشجو در امتحان ورودی آغاز و به امتحان جامع ختم می‌شود. ثبت عنوان پایان نامه و دفاع از پروپوزال در گروه آموزشی بایستی قبل از برگزاری امتحان جامع صورت پذیرد.

مرحله پژوهشی پس از مرحله آموزشی و قبولی در امتحان جامع آغاز و با تدوین پایان نامه و دفاع از آن پایان می‌پذیرد.

تبصره: دانشجویان دوره دکتری تخصصی (Ph.D)، می‌توانند تحقیقات اولیه مرحله پژوهشی خود را در مرحله آموزشی آغاز نمایند ولی ثبت نام رسمی آنها برای شروع مرحله پژوهشی و تدوین پایان نامه منوط به موفقیت در امتحان جامع است.

شرایط ورود

ماده ۴: شرایط ورود به دوره دکتری تخصصی (Ph.D) عبارت است از:

- ۴-۱- داشتن شرایط عمومی ورود به آموزش دانشگاهی
  - ۴-۲- برخورداری از سلامت عمومی جسمی و روانی
- تبصره: در صورت وجود شرایط خاص سلامت، در برنامه آموزشی رشته تحصیلی مربوطه قید می‌شود. بررسی سلامت دانشجو مطابق مفاد برنامه آموزشی، در هنگام ثبت نام بر عهده گروه آموزشی مربوطه می‌باشد.
- ۴-۳- داشتن دانشنامه کارشناسی ارشد (فوق لیسانس) یا دکتری عمومی و یا بالاتر، متناسب با رشته تحصیلی مورد تقاضا (که سالانه در دفترچه ثبت نام آزمون ورودی درج می‌گردد)، از یکی از دانشگاههای داخل یا خارج کشور که حسب مورد به تایید وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی یا وزارت علوم، تحقیقات و فناوری رسیده باشد.
  - ۴-۴- موفقیت در آزمون زبان انگلیسی مطابق مصوبات شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی
  - ۴-۵- کسب حد نصاب لازم و قبولی در آزمون اختصاصی ورود به دوره دکتری تخصصی (PhD) مطابق ضوابط دبیرخانه‌های آموزش تخصصی مربوطه و شرایط دانشگاه پذیرنده
  - ۴-۶- عدم اشتغال به تحصیل همزمان در همان دانشگاه و یا دانشگاههای دیگر و سایر موسسات آموزشی و پژوهشی

تبصره ۱: دارندگان مدرک معادل کارشناسی ارشد و کارشناسی ارشد آموزش محور مجاز به شرکت در آزمون ورودی دکتری تخصصی (Ph.D) نمی باشند.

تبصره ۲: شرایط پذیرش دانشجو در دوره دکتری تخصصی (Ph.D) در مورد اتباع خارجی، استعداد درخشان و تبدیل وضعیت بورس خارج به داخل تابع آیین نامه‌های مربوط میباشد.

مرحله آموزشی

ماده ۵: آموزش در تمام دانشگاههای کشور مبتنی بر نظام واحدی است. در نظام واحدی، ارزش هر درس با تعداد واحدهای آن درس سنجیده می‌شود و قبولی دانشجو در یک درس، به همان درس محدود است.

هر واحد درسی، مقدار یا میزان درسی است که مفاد آن به ترتیب به صورت نظری ۱۷ ساعت، عملی یا آزمایشگاهی ۳۴ ساعت، کارگاهی و کارآموزی ۵۱ ساعت، کارورزی ۶۸ ساعت، کارآموزی در عرصه ۱۰۲ ساعت در طول یک نیمسال تحصیلی یا دوره تابستانی، طبق برنامه مصوب شورای عالی برنامه ریزی تدریس می‌شود. در مورد رشته‌هایی که دارای پروژه هستند مدت اجرایی پروژه در یک نیمسال متناسب با واحد آن، طبق برنامه آموزشی رشته توسط استاد مربوطه تعیین می‌شود. مطابق آیین نامه آموزش ترکیبی (Blended learning) در هر برنامه آموزشی مصوب بخشی از واحدهای درسی می‌تواند به صورت مجازی ارائه شود.

ماده ۶: هر سال تحصیلی مرکب از دو نیمسال تحصیلی و در صورت ضرورت و داشتن شرایط و امکانات، یک دوره تابستانی است. مدت آموزش هر نیمسال تحصیلی شامل ۱۷ هفته و هر دوره تابستانی شامل ۶ هفته با رعایت مفاد ماده ۵ است.

تبصره: در موارد استثنایی و ضروری، شامل وقوع بلایای طبیعی، عدم امکان حضور استاد مربوطه در طول ۱۷ هفته، بیماری استاد و مواردی از این قبیل، به پیشنهاد دانشکده مربوطه و موافقت شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه، می‌توان درس یا درسهایی را در مدتی کوتاه تر از ۱۷ هفته جهت کلیه دانشجویانی که آن درس یا درسها را اخذ کرده اند تدریس نمود، مشروط براینکه مجموع ساعات هر واحد درسی از میزان مقرر در ماده ۵ این آیین نامه کمتر نشود.

ماده ۷: تمام دانشگاهها و دانشکده‌های علوم پزشکی موظفند برنامه‌های درسی مصوب شورای عالی برنامه ریزی را اجرا نمایند.

تبصره ۱: دانشگاهها و دانشکده‌های علوم پزشکی مجاز هستند حداکثر تا سقف ۲۰٪ کل واحدهای دوره آموزشی را به تشخیص و پیشنهاد گروه آموزشی مربوطه و تصویب شورای تحصیلات تکمیلی و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه از واحدهای ارائه شده در جدول دروس اختیاری (Non core) تغییر دهند. دانشگاهها موظفند اهداف آموزشی و سرفصل واحدهای جدید خود را از طریق دبیرخانه‌های آموزشی تخصصی مربوطه جهت اطلاع به شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی اعلام نمایند.

تبصره ۲: دانشگاهها مجازند با تصویب شورای آموزشی دانشگاه و تأیید دبیرخانه کلان منطقه آمایشی نسبت به تغییر در محتوای برنامه‌های آموزشی مبتنی بر نیازهای سلامت منطقه، تا سقف ۲۰ درصد رئوس مطالب هر درس، اقدام نمایند.

تبصره ۳: ترتیب دروس با رعایت پیش نیاز، تنظیم برنامه تحصیلی دانشجویان در طول دوره، روش تدریس و جابجا کردن ریز مواد درسی و طرح مطالب جدید در یک درس و منابع بر عهده گروه آموزشی مربوطه در دانشگاه است.

ماده ۸: به منظور راهنمایی دانشجویان استاد راهنما، باید حداکثر تا پایان نیمسال دوم تحصیلی تعیین شود. تا زمانی که استاد راهنما انتخاب نشده است، مدیر گروه مسئولیت هدایت دانشجویان را بر عهده دارد. نحوه انتخاب استاد راهنما در ماده ۳۱ آیین نامه اشاره شده است.

- مسئولیت هدایت دانشجویان بر عهده گروه آموزشی مربوطه است، منظور از استاد راهنما همان استاد راهنمای پایان نامه است.

ماده ۹: دانشجویی که برای دوره دکتری تخصصی (Ph.D) ثبت نام می‌کند، موظف است در مدت مجاز مرحله آموزشی بین ۱۸ تا ۲۴ واحد درسی را با نظر گروه آموزشی مطابق برنامه آموزشی مربوطه که به تصویب شورای عالی برنامه ریزی رسیده باشد، با موفقیت بگذراند.

تبصره ۱: چنانچه به تشخیص گروه آموزشی و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی گذراندن دروس کمبود یا جبرانی برای دانشجویان ضروری تشخیص داده شود وی مکلف است آن دروس را براساس برنامه آموزشی مصوب دوره، اضافه بر واحدهای درسی مقرر در مرحله آموزشی حداکثر تا ۱۶ واحد بگذراند.

تبصره ۲: در انتخاب دروس اولویت با دروس کمبود یا جبرانی است، تعیین تعداد و نوع دروس و زمان انتخاب آنها با رعایت پیش نیازها در چارچوب برنامه مصوب شورای عالی برنامه ریزی و با نظر گروه آموزشی مربوطه، برعهده شورای تحصیلات تکمیلی است.

تبصره ۳: به ازای گذراندن هر ۸ واحد درسی کمبود یا جبرانی، یک نیمسال تحصیلی، به حداکثر مدت مجاز تحصیل دانشجو در مرحله آموزشی افزوده می‌شود.

ماده ۱۰: دانشجو در مرحله آموزشی، موظف است در هر نیمسال تحصیلی بین ۸ تا ۱۲ واحد درسی از دروس مرحله آموزشی را انتخاب و ثبت نام کند، مگر آنکه کمتر از ۸ واحد درسی باقی مانده باشد. در موارد استثنایی، با پیشنهاد گروه آموزشی ذیربط و صلاحدید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده و تایید شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه، این تعداد می‌تواند حداکثر به ۱۴ واحد افزایش یابد.

تبصره ۱: در صورت ارایه دوره تابستانی، دانشجو مجاز به اخذ حداکثر ۴ واحد درسی می‌باشد.

حضور و غیاب

ماده ۱۱: حضور دانشجو در تمام جلسات مربوط به هر درس الزامی است و ساعات غیبت دانشجو در هر درس نظری از ۴/۱۷، عملی و آزمایشگاهی از ۲/۱۷، کارگاهی، کارآموزی، کارورزی و کارآموزی در عرصه از ۱/۱۰، مجموع ساعات آن درس نباید تجاوز کند. در غیر این صورت نمره دانشجو در آن درس صفر محسوب میشود.

تبصره ۱: غیبت در جلسات درس، تا سقف مشخص شده در ماده ۱۱ در صورتی مجاز خواهد بود که با ارایه مدارک مستند و تشخیص شورای گروه آموزشی موجه شناخته شود. نحوه برخورد با غیبت دانشجو (موجه یا غیر موجه) بر عهده شورای گروه با تایید شورای تحصیلات تکمیلی خواهد بود.

تبصره ۲: در صورتی که غیبت دانشجو در هر درس، بیش از میزان تعیین شده در ماده ۱۱ باشد ولی غیبت او به تشخیص گروه آموزشی و تایید شورای تحصیلات تکمیلی موجه اعلام گردد، آن درس حذف می‌شود. در این صورت رعایت حداقل ۸ واحد در هر نیمسال الزامی نیست، ولی نیمسال مذکور بعنوان یک نیمسال کامل جزو سنوات تحصیلی دانشجو محسوب می‌شود.

ماده ۱۲: غیبت غیر موجه در امتحان هر درس به منزله گرفتن نمره صفر در امتحان آن درس است و غیبت موجه در امتحان هر درس موجب حذف آن درس می‌گردد. تشخیص موجه بودن غیبت در جلسه امتحان بر عهده شورای تحصیلات تکمیلی است.

ارزشیابی

ماده ۱۳: حداقل نمره قبولی در هر درس اختصاصی اجباری و اختصاصی اختیاری ۱۴ از ۲۰ و هر درس کمبود یا جبرانی ۱۲ از ۲۰ است. چنانچه نمره دانشجو در یک درس کمتر از این مقادیر باشد باید آنرا تکرار نماید.

تبصره ۱: اگر دانشجویی در یک درس اختیاری مردود شود به جای آن درس می‌تواند از جدول درس‌های اختیاری مصوب درس دیگری را انتخاب کند. با این حال نمرات کلیه درس‌ها اعم از قبولی و مردودی در کارنامه دانشجو ثبت و محاسبه میانگین نیمسال مربوط و میانگین کل منظور می‌شود.

تبصره ۲: در مواردی که ارزشیابی دانشجو در یک درس موقوف به فعالیت‌هایی باشد که با تشخیص استاد مربوطه انجام آن در طول یک نیمسال تحصیلی ممکن نباشد، نمره دانشجو در آن درس ناتمام اعلام می‌شود. در این صورت باید نمره دانشجو در این درس، حداکثر تا پایان نیمسال تحصیلی بعد، توسط استاد ذیربط به نمره قطعی تبدیل گردد. در غیر این صورت درس توسط دانشگاه حذف خواهد شد. بدیهی است ثبت نمره ناتمام در نیمسالی خواهد بود که دانشجو واحد را اخذ نموده است.

ماده ۱۴: میانگین نمرات دروس دانشجو در دوره دکتری تخصصی (Ph.D) در هر نیمسال تحصیلی، نباید از ۱۵ کمتر باشد؛ چنانچه کمتر از ۱۵ باشد، دانشکده به دانشجو اخطار کتبی خواهد داد. لازم به ذکر است در نیمسال بعدی دانشجو محدودیتی از لحاظ انتخاب واحد نداشته و می‌تواند ۸ تا ۱۲ واحد درسی اخذ نماید. اگر میانگین نمرات دانشجو در دو نیم سال تحصیلی اعم از متوالی یا متناوب کمتر از ۱۵ باشد، آن دانشجو از ادامه تحصیل در دوره دکتری تخصصی (Ph.D) محروم می‌شود.

تبصره ۱: نیمسال‌هایی که تعداد واحدهای اخذ شده کمتر از حدنصاب (۸ واحد) می‌باشد در صورت کسب میانگین کل کمتر از ۱۵، جزو نیمسال‌های مشمول اخطار محاسبه خواهد شد.

تبصره ۲: نمرات دروس کمبود یا جبرانی، در کارنامه دانشجو، نمره آزمون جامع و نمره پایان نامه در کارنامه دانشجو، جداگانه ثبت می‌شوند و در احتساب میانگین نمرات نیمسال تحصیلی و میانگین کل نمرات دانشجو منظور نمی‌شود.

ماده ۱۵: دانشجویی که پس از گذراندن کلیه واحدهای درسی در مرحله آموزشی، میانگین کل نمرات او کمتر از ۱۵ باشد از ادامه تحصیل محروم می‌شود.

تبصره ۱: دانشجویی که پس از گذراندن کلیه واحدهای درسی دوره، میانگین کل نمرات او کمتر از ۱۵ باشد، در صورتی که حداکثر مدت مجاز تحصیل وی در مرحله آموزشی به

پایان نرسیده باشد، می‌تواند تا ۱۲ واحد از دروس اختصاصی اجباری را که از آنها نمرات بین ۱۴ تا ۱۵ گرفته است، فقط در يك نیمسال تحصیلی تکرار کند و در صورت جبران کمبود میانگین کل، مجاز به شرکت در امتحان جامع شود. دانشجویانی که به هر دلیل نتوانند از این فرصت استفاده کنند یا علی‌رغم استفاده از این فرصت میانگین کل نمرات خود را جبران نمایند، از ادامه تحصیل محروم مانده و مدرک و سوابق تحصیلی دریافت نخواهند کرد.

امتحان جامع

ماده ۱۶: در پایان مرحله آموزشی دانشجو ملزم به شرکت در آزمون جامع است. شرط شرکت در آزمون جامع قبولی در کلیه درس‌های مرحله آموزشی و کسب حداقل میانگین کل ۱۵ و دفاع از پروپوزال در گروه آموزشی می‌باشد. نمره آزمون جامع شامل مجموع نمرات ۱. ارزیابی مستمر طول دوره ۲. آزمون کتبی (ارزیابی حیطه دانشی) و ۳. آزمون شفاهی (ارزیابی حیطه‌های مهارتی و نگرشی) می‌باشد.

ماده ۱۷: آزمون جامع زیر نظر شورای تحصیلات تکمیلی و توسط هیأتی به شرح زیر برگزار میشود:

- مدیر گروه آموزشی مربوطه
- استاد (استادان) راهنما
- حداقل چهار نفر عضو هیأت علمی، ترجیحاً استادانی که در گروه آموزشی در تدریس دخالت داشته‌اند، دارای حداقل مرتبه استادیاری با ۳ سال سابقه تدریس یا تحقیق در دوره‌های تحصیلات تکمیلی از اعضای هیأت علمی (به پیشنهاد مدیر گروه و تأیید شورای تحصیلی)
- یک نفر عضو هیأت علمی با حداقل مرتبه دانشیار توسط شورای تحصیلات تکمیلی از اعضای هیأت علمی خارج از دانشگاه انتخاب می‌گردد.

تبصره ۱: حضور حداقل ۵ نفر از افراد مذکور در ماده ۱۷ جهت برگزاری آزمون جامع الزامی می‌باشد (حضور یک نفر از عضو هیأت علمی خارج از دانشگاه در ترکیب هیأت برگزارکننده آزمون ضروری است).

ماده ۱۸: آزمون جامع در هر رشته تحصیلی دو بار در سال و زمان برگزاری آن با پیشنهاد گروه آموزشی مربوطه و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی می‌باشد.

ماده ۱۹: دانشجوی واجد شرایط شرکت در آزمون جامع موظف است در اولین آزمون جامع که توسط دانشکده برگزار می شود شرکت کند. دانشجوی در صورت عدم آمادگی، بایستی درخواستی جهت به تعویق انداختن شرکت در آزمون با دلایل موجه مورد تایید استاد راهنما و مدیر گروه آموزشی، به شورای تحصیلات تکمیلی ارائه نماید. شورای مذکور می تواند زمان شرکت دانشجوی در آزمون جامع را حداکثر برای یک نیم سال به تعویق اندازد. **تبصره:** مدت تمدید مهلت برای تعویق امتحان جامع جزو سنوات مجاز تحصیل مرحله آموزشی محسوب شده و دانشجوی موظف است در گروه آموزشی مربوطه حضور داشته باشد.

ماده ۲۰: نمره ارزیابی مستمر طول دوره، شامل نمره عملکرد دانشجوی در فعالیت علمی، آموزشی و پژوهشی و رفتار حرفه ای از شروع دوره آموزشی و بر اساس کار پوشه آموزشی (لوگ بوک)، شرکت منظم در جلسات علمی گروه (از قبیل مرور مقالات، سمینارها و ...) توسط شورای گروه آموزشی تعیین می گردد. کسب حداقل ۷۵ درصد از نمره ارزیابی مستمر طول دوره جهت معرفی به آزمون جامع کتبی الزامی است.

ماده ۲۱: آزمون جامع کتبی (ارزیابی حیطه دانشی)، به منظور ارزشیابی قابلیت های علمی آموزشی دانشجوی، از دروس تخصصی اجباری (core) رشته مربوطه و حداقل از ۴ درس به صورت تشریحی و حداکثر در ۲ روز متوالی انجام می شود. گروه آموزشی باید منابع آزمون کتبی (شامل کتب، مقالات و ...) را از شروع دوره تا حداکثر ۹ ماه قبل از برگزاری آزمون جامع به اطلاع دانشجویان برساند. کسب حداقل ۶۰ درصد از نمره آزمون جامع کتبی جهت معرفی به آزمون جامع شفاهی الزامی است.

ماده ۲۲: آزمون جامع شفاهی (ارزیابی حیطه های مهارتی و نگرشی) به منظور ارزشیابی قابلیت های علمی و عملی دانشجوی در انجام پژوهش مستقل و در مورد موضوع پایان نامه دکتری تخصصی (Ph.D) و یا حوزه عام تر رشته تخصصی دانشجوی برگزار می شود. این آزمون حداکثر تا یک هفته بعد از آزمون کتبی برگزار می شود. کسب حداقل ۶۰ درصد از نمره آزمون جامع شفاهی جهت قبولی در این آزمون الزامی است.

تبصره: ترکیب هیأت برگزار کننده آزمون شفاهی باید همان ترکیب هیأت برگزار کننده آزمون کتبی باشد.

ماده ۲۳: ارزش نمرات ارزیابی مستمر طول دوره، آزمون کتبی و آزمون شفاهی و به ترتیب ۱۰، ۶۰، ۳۰ درصد کل نمره آزمون جامع است. کل نمره دانشجوی در آزمون جامع نباید از ۱۵ کمتر باشد.

تبصره ۱: در صورت عدم موفقیت دانشجو در اولین آزمون جامع، دانشجو مجاز است تنها برای یک بار دیگر در اولین آزمون جامع بعدی شرکت نماید. مدت انتظار دانشجو برای شرکت در آزمون مجدد جزو سنوات مجاز تحصیل مرحله آموزشی محسوب می‌شود و باید در این مدت زیر نظر گروه آموزشی و در بخش حضور داشته باشد.

تبصره ۲: به منظور پیشگیری از اتلاف وقت و یا وقفه در فعالیتهای آموزشی و پژوهشی دانشجویان دوره دکتری تخصصی (Ph.D)، قبولی و یا عدم قبولی دانشجو، حداکثر دو هفته بعد از برگزاری آزمون شفاهی به صورت کتبی از طریق دانشکده به گروه مربوطه اعلام و رونوشت به اداره تحصیلات تکمیلی دانشگاهارسال می‌گردد و دانشگاه ظرف مدت یک هفته قبولی و یا عدم قبولی دانشجو را به صورت کتبی به وی اعلام نماید.

ماده ۲۴: به دانشجویانی که در امتحان جامع قبول شده اند اعم از آنکه برای مرحله تدوین پایان نامه ثبت نام کنند و یا از ادامه تحصیل منصرف شوند، صرفاً بنا به درخواست محل تعهد آنان تاییدیه ای مبنی بر گذراندن مرحله آموزشی دوره دکتری تخصصی (Ph.D) توسط دانشگاه ذیربط داده می‌شود، ولی صدور گواهی شخصی مبنی بر موفقیت در امتحان جامع برای این دانشجویان ممنوع می‌باشد.

طول دوره، مرخصی تحصیلی و انصراف از تحصیل

ماده ۲۵: طول دوره مدتی است که دانشجو باید مراحل آموزشی و پژوهشی را براساس مقررات مربوطه به اتمام برساند. حداکثر طول دوره در مقطع دکتری تخصصی ۸ نیم سال است. ۳ تا ۴ نیمسال تحصیلی از طول این دوره مربوط به مرحله آموزشی است. شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه می‌تواند به پیشنهاد استاد راهنما و تایید دانشکده حداکثر تا دو نیمسال تحصیلی، به کل مدت مجاز تحصیل دانشجو اضافه نماید که یک نیمسال آن می‌تواند به مرحله آموزشی اختصاص یابد. در موارد خاص در صورت تایید مجاز بودن تمدید سنوات توسط استاد راهنما و گروه آموزشی و شورای تحصیلات تکمیلی، کمیسیون موارد خاص دانشگاه در خصوص اعطای سنوات ارفاقی تصمیم‌گیری خواهد نمود.

تبصره: مدت استفاده از فرصت مطالعاتی خارج از کشور با تصویب شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه حداکثر به مدت دو نیمسال تحصیلی به مدت مجاز تحصیل اضافه خواهد شد.

ماده ۲۶: دانشجو موظف است در هر نیمسال تحصیلی در زمانی که دانشگاه اعلام می‌کند برای ادامه تحصیل و انتخاب واحد به اداره آموزش مراجعه کند، عدم مراجعه دانشجو برای نام نویسی یک نیمسال بدون اطلاع و عذر موجه به منزله ترك تحصیل است

و دانشجویان از ادامه تحصیل محروم خواهد شد؛ در موارد استثنایی که دانشجویان به دلایلی ترک تحصیل خود را موجه می‌دانند، باید دلایل آن را حداکثر یک ماه قبل از پایان همان نیمسال به صورت مکتوب به گروه آموزشی مربوطه ارائه دهد. در صورت تایید موجه بودن توسط شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه، آن نیمسال جزو مدت مجاز تحصیل وی محسوب و مرخصی برای آن نیمسال صادر می‌شود.

ماده ۲۷: دانشجوی دوره دکتری تخصصی (Ph.D) می‌تواند حداکثر برای دو نیمسال تحصیلی متوالی یا متناوب از مرخصی تحصیلی استفاده کند.

تبصره ۱: اخذ مرخصی تحصیلی در نیمسال اول تحصیل مجاز نیست و در موارد استثنایی، اخذ تصمیم بر عهده شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه می‌باشد.

تبصره ۲: مدت مرخصی تحصیلی جزو سنوات تحصیلی دانشجوی محسوب می‌شود.

تبصره ۳: درخواست مرخصی باید دو هفته قبل از شروع نام نویسی در هر نیمسال تحصیلی توسط دانشجویان به استاد راهنما و مدیر گروه ارائه و پس از کسب موافقت مدیر گروه و دانشکده مربوطه، به شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارائه و موافقت کتبی آن شورا نیز کسب نماید. موافقت دانشگاه با مرخصی تحصیلی دانشجویان با توجه به وضعیت تحصیلی وی صورت می‌گیرد و منوط به این است که ادامه تحصیل دانشجویان از آن به بعد با مشکل مواجه نشود. بدیهی است عواقب احتمالی ناشی از مرخصی تحصیلی به عهده دانشجویان است.

تبصره ۴: حذف کلیه درس‌های اخذ شده در هر نیم سال حداکثر تا قبل از شروع امتحانات پایان آن نیم سال تنها در صورتی مجاز است که بنا به تشخیص شورای تحصیلات تکمیلی، دانشجویان قادر به ادامه تحصیل در آن نیمسال نباشند. در این صورت آن نیم سال برای دانشجویان مرخصی تحصیلی محسوب خواهد شد. محاسبه یا عدم محاسبه این مرخصی در حداکثر سنوات مجاز تحصیلی دانشجویان به عهده شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه است.

تبصره ۵: دانشجویان خانم شاغل به تحصیل در کلیه رشته‌های علوم پزشکی، در صورت بارداری، می‌توانند با رعایت سایر ضوابط و مقررات از دو نیم سال متوالی مرخصی تحصیلی به دلیل زایمان، بدون احتساب در سنوات تحصیلی استفاده نمایند.

تبصره ۶: دانشجویانی که گواهی پزشکی موجه آنها به تایید شورای پزشکی و شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه رسیده باشد می‌توانند از حداکثر یک نیم سال مرخصی تحصیلی بدون احتساب در سنوات استفاده نمایند.

ماده ۲۸: دانشجویی که تمایل به انصراف از تحصیل داشته باشد باید درخواست خود را بصورت کتبی به اداره آموزش دانشکده تسلیم نماید. این دانشجویان مجاز است فقط برای

یکبار حداکثر تا یکماه قبل از پایان همان نیمسال تحصیلی از تقاضای خود منصرف شود. پس از انقضای این مهلت، حکم انصراف از تحصیل وی صادر می‌شود و از آن تاریخ به بعد حق ادامه تحصیل در آن رشته را ندارد.

ماده ۲۹: دانشجویان دوره دکتری تخصصی (Ph.D) که از تحصیل محروم و یا از ادامه تحصیل منصرف می‌شوند، چنانچه با دانشگاه محل تحصیل خود تسویه حساب کنند، می‌توانند مجدداً در آزمون ورودی دوره‌های دکتری تخصصی شرکت نمایند. در صورت قبولی در آزمون، واحدهای درسی قبلی آنها، در مقطع دکتری تخصصی (Ph.D) پس از ارزیابی و تطبیق با آخرین برنامه مصوب پذیرفته می‌شود. ارزیابی دروس و تطبیق واحدها توسط گروه آموزشی مربوط در دانشگاه پذیرنده انجام می‌شود و به ازای هر ۸ واحد دروس پذیرفته شده دانشجو، یک نیم سال تحصیلی از حداکثر مدت مجاز تحصیل دانشجو در مرحله آموزشی، کاسته می‌شود.

پذیرش واحدهای درسی قبلی این دانشجویان منوط به احراز ۴ شرط زیر است:

- ۱- واحد آموزشی قبلی دارای مجوز از شورای گسترش وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و یا وزارت علوم، تحقیقات و فناوری باشد.
- ۲- پذیرش دانشجو از طریق آزمون دکتری تخصصی (Ph.D) باشد.
- ۳- برنامه‌های درسی اجرا شده مصوب شورای عالی برنامه ریزی یکی از دو وزارتخانه ذکر شده در بند یک باشد.
- ۴- محتوای درس‌های گذرانده شده با دروس آخرین برنامه مصوب به تشخیص گروه آموزشی مربوطه، باید حداقل ۸۰٪ اشتراك محتوایی داشته و نمره هر یک از آن درسها از ۱۵ کمتر نباشد.

مرحله پژوهشی و تدوین پایان نامه

ماده ۳۰: در مرحله پژوهشی، راهنمایی دانشجو در فعالیتهای پژوهشی و تدوین پایان نامه به عهده استاد راهنما می‌باشد که حداکثر تا پایان نیمسال دوم مرحله آموزشی انتخاب می‌شود.

ماده ۳۱: استاد راهنما به تقاضای دانشجو، موافقت استاد، تایید شورای گروه و تصویب شورای تحصیلات تکمیلی مشخص می‌گردد.

ماده ۳۲: استاد راهنما باید عضو هیات علمی با حداقل مرتبه استادیاری و حداقل سه سال سابقه تدریس و پژوهش در دوره‌های تحصیلات تکمیلی بوده و حداقل راهنمایی دو

پایان نامه کارشناسی ارشد و یا مشاوره چهار پایان نامه (Ph.D) را انجام داده و به اتمام رسانده باشد.

ماده ۳۳: استاد راهنما حتما باید از گروه آموزشی مربوطه انتخاب شود و استاد راهنمای دوم در صورت ضرورت و با توجه به ماهیت موضوع پایان نامه، با تایید شورای گروه و شورای تحصیلات تکمیلی، می تواند خارج از گروه یا دانشگاه تعیین گردد.

ماده ۳۴: استاد راهنما لازم است با توجه به امکانات پژوهشی موجود، کار تحقیقاتی دانشجو را به نحوی هدایت کند تا در موعد مقرر به اتمام برسد و مشکلات موجود باید به موقع به شورای تحصیلات تکمیلی گزارش شود.

ماده ۳۵: تعداد پایان نامه هایی که هر استاد راهنما می تواند همزمان هدایت آنها را برعهده داشته باشد - با رعایت توزیع متعادل در بین اعضای هیات علمی واجد شرایط گروه - یکی از موارد زیر می باشد:

الف - یک پایان نامه دکتری تخصصی (Ph.D) و سه پایان نامه کارشناسی ارشد

ب- دو پایان نامه دکتری تخصصی (Ph.D)

ج- برای اعضای هیات علمی تمام وقت جغرافیایی یک پایان نامه دوره دکتری تخصصی (Ph.D) به سقف فوق اضافه می گردد. تبصره ۱: در شرایط استثنایی، با توجه به توانایی، رتبه علمی، سوابق پژوهشی عضو هیات علمی در سه سال اخیر و با تصویب شورای تحصیلات تکمیلی، یک پایان نامه دوره دکتری تخصصی (Ph.D) به سقف فوق اضافه می گردد.

تبصره ۲: راهنمایی پایان نامه های دوره دکتری عمومی پزشکی، دندانپزشکی و داروسازی همانند پایان نامه کارشناسی ارشد محسوب میشود.

تبصره ۳: در صورتی که تعداد دانشجویان بیشتر از ظرفیت راهنمایی پایان نامه توسط کلیه اعضای هیات علمی گروه آموزشی (در صورت رعایت کامل ماده ۳۵) باشد، تصمیم گیری در خصوص افزایش سقف فوق به عهده شورای تحصیلات تکمیلی می باشد.

ماده ۳۶: به پیشنهاد استاد راهنما و تایید شوراتی گروه و تصویب شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده، يك تا سه نفر از اعضای هیات علمی و یا از صاحب نظران و محققان برجسته، بعنوان استاد مشاور تعیین می شود.

تبصره: استادان مشاور باید دارای مدرک دکتری تخصصی (Ph.D) و یا تخصص بالینی و یا دکتری پژوهشی با حداقل مرتبه استادیار پژوهشی و حداقل سه سال سابقه تدریس یا

تحقیق در دوره کارشناسی ارشد باشند. برای صاحب‌بنظران و محققانی که عضو هیات علمی نیستند داشتن مدرک دکتری تخصصی (Ph.D) الزامی است.

ماده ۳۷: استادان راهنما موظف هستند ساعاتی از هفته را برای راهنمایی دانشجوی اختصاص داده و مراتب را به شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده اطلاع دهند.

تبصره: میزان ساعاتی که استادان راهنما به راهنمایی پایان نامه دانشجوی اختصاص می‌دهند باید حداقل ۸ برابر تعداد واحد پایان نامه در هر نیم سال باشد.

ماده ۳۸: تمام فعالیتهای علمی و پژوهشی دانشجوی، در مرحله پژوهشی و تدوین پایان نامه باید با هدایت و نظارت استاد راهنما صورت گیرد. دانشجوی موظف است در هر زمانی که استاد راهنما تعیین کند نتیجه تحقیقات خود را به وی گزارش نماید.

ماده ۳۹: استاد راهنما موظف است در هر مرحله از تحقیق و حداقل در پایان هر نیمسال تحصیلی گزارشی مکتوب از پیشرفت کار دانشجوی را از وی درخواست کند. این گزارش پس از ارائه در گروه با تایید استاد راهنما از طریق گروه به شورای تحصیلات تکمیلی تسلیم می‌شود و با حضور دانشجوی و استاد راهنما در جلسه ای که اعضای آن توسط همین شورا تعیین می‌گردد، مورد بررسی قرار می‌گیرد.

ماده ۴۰: تعیین موضوع پایان نامه و زمینه تحقیقاتی باید از ابتدای نیم سال دوم تحصیلی در دوره دکتری تخصصی (PhD) آغاز و جلسه دفاع از طرح پیشنهادی (پروپوزال) پایان نامه حداکثر تا پایان نیمسال سوم در جلسه ای با حضور استادان راهنما، مشاور و داوران منتخب شورای تحصیلات تکمیلی برگزار گردد و گزارش آن پس از تایید شورای آموزشی گروه جهت تصویب به شورای تحصیلات تکمیلی ارائه شود. شورای تحصیلات تکمیلی موظف است پس از تصویب و ثبت طرح پیشنهادی پایان نامه، موضوع را به صورت کتبی به گروه ابلاغ نماید. در صورتیکه در زمان مقرر دانشجوی موفق به ثبت طرح پیشنهادی نگردد در سقف مجاز برای تمدید دوره آموزشی می‌تواند نسبت به ارایه طرح پیشنهادی اقدام نماید.

ماده ۴۱: ثبت نام و اخذ واحد پایان نامه و تدوین پایان نامه در مرحله پژوهشی، پس از اعلام قبولی دانشجوی در امتحان جامع، صورت می‌گیرد.

تبصره: دانشجوی پس از انتخاب واحد پایان نامه، تا زمانی که آن را به پایان نرسانده، موظف است براساس تقویم دانشگاهی در نیم سالهای بعد نیز برای آن ثبت نام نماید. نمره پایان نامه در آخرین نیمسال تحصیلی، وارد کارنامه دانشجوی می‌شود.

ماده ۴۲: تعداد واحدهای پایان نامه در مرحله پژوهشی با توجه به تعداد واحدهای مرحله آموزشی، مطابق برنامه آموزشی مصوب شورای عالی برنامه ریزی آن رشته حداقل ۱۸ و

حداکثر ۲۴ واحد است. در هر حال، مجموع واحدهای آموزشی و پژوهشی دانشجوی در دوره دکتری تخصصی (PhD) نباید از ۳۶ واحد کمتر و از ۴۲ واحد بیشتر باشد.

ماده ۴۳: بعد از تکمیل و تدوین پایان نامه، دانشجو موظف است در جلسه پیش دفاع، در حضور استادان راهنما و مشاور و داوران منتخب به ارایه نتایج پایان نامه بپردازد. ضمن تایید کیفیت علمی اصلاحات مورد نظر پایان نامه توسط اعضای جلسه و اعلام قابل دفاع بودن پایان نامه، دانشجو می‌تواند با ارایه تاییدیه کتبی استاد راهنما و مدیر گروه آموزشی، در جلسه ای که زمان آن را گروه مشخص و شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده تایید می‌نماید، در حضور استادان و داوران مطابق ماده ۴۴ همین آیین نامه دفاع نماید.

تبصره ۱: زمان دفاع از پایان نامه باید حداقل سه نیم‌سال بعد از ثبت طرح پیشنهادی باشد. **تبصره ۲:** فاصله جلسه پیش دفاع و دفاع حداقل باید ۲ هفته باشد.

تبصره ۳: دانشجوی دوره دکتری تخصصی (Ph.D) هنگامی مجاز به دفاع از پایان نامه تحقیقاتی خود می‌باشد که حداقل يك مقاله به زبان انگلیسی منتج از پایان نامه را به عنوان نویسنده اول در یکی از مجلات با نمایه گروه اول به چاپ رسانده و یا گواهی پذیرش آن را اخذ نموده باشد. اگر انجام پروژه تحقیقاتی منجر به ثبت بین المللی اختراع، اکتشاف، patent و یا تولید محصولات آزمایشگاهی و دارویی شود، این مورد می‌تواند به تشخیص شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه، جایگزین ارایه مقاله گردد.

ماده ۴۴: هیات داوران متشکل از استادان راهنما، مشاور و چهار عضو هیات علمی از دانشگاه‌ها یا موسسات تحقیقاتی که دو نفر آنها از خارج از دانشگاه در رشته مربوطه با درجه حداقل استادیاری و با سه سال سابقه تدریس یا تحقیق در دوره تحصیلات تکمیلی می‌باشند که با پیشنهاد گروه و تایید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده تعیین می‌شود. حداقل يك نفر از اعضای هیات داوران باید دارای درجه دانشیاری یا بالاتر باشد.

تبصره: يك نفر از اعضای هیات داوران با حکم رسمی از معاون آموزشی دانشکده به عنوان نماینده شورای تحصیلات تکمیلی بدون حق رای و جهت نظارت بر رعایت مقررات، در جلسه دفاعیه شرکت می‌کند.

ماده ۴۵: جلسه دفاعیه با ریاست استاد راهنما و با حضور حداقل یک نفر از استادان مشاور و حداقل سه تن دیگر از اعضای هیات داوران و مدیر گروه یا نماینده ایشان و نماینده شورای تحصیلات تکمیلی رسمیت می‌یابد. دانشجو موظف است در این جلسه گزارشی از کار تحقیقاتی و پایان نامه خود را ارایه نموده و از آن دفاع نماید.

ماده ۴۶: هیات داوران در پایان جلسه دفاعیه پس از بحث و تبادل نظر و بررسی در خصوص اعتبار علمی پایان نامه امتیاز آن را با تاکید بر رتبه به شرح زیر سطح بندی می نماید.

رتبه	عالی	بسیار خوب	خوب	قابل قبول	غیر قابل قبول
نمره	۱۹-۲۰	۱۸-۱۸/۹۹	۱۷/۹۹- ۱۶/۵	۱۵-۱۶/۴۹	کمتر از ۱۵

تبصره ۱: رتبه و نمره در کارنامه ثبت می شود ولی در معدل کل تاثیری ندارد.

ماده ۴۷: ملاک تصمیم گیری در خصوص نمره پایان نامه، میانگین نمرات حداقل پنج تن از اعضای هیات داوران شرکت کننده در جلسه دفاع است. بخشی از نمره پایان نامه حداقل ۱۰ و حداکثر ۲۰ درصد به کیفیت و کمیت تولیدات علمی (مقاله یا ثبت اختراع) ارایه شده توسط دانشجو تعلق می گیرد. تعیین ضوابط تخصیص امتیاز مقالات در نمره نهایی پایان نامه به عهده شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه می باشد.

تبصره ۱: جهت محاسبه میانگین نمرات اعضای هیات داوران ابتدا میانگین نمرات اساتید راهنما، میانگین نمرات اساتید مشاور، میانگین نمرات اعضای هیات علمی داخل دانشگاه و میانگین نمرات اعضای هیات علمی خارج دانشگاه به تفکیک محاسبه میشود سپس از نمرات به دت آمده میانگین گرفته میشود.

تبصره ۲: در صورتیکه پایان نامه از نظر هیات داوران غیر قابل قبول تشخیص داده شود، دانشجو می تواند در مدتی که از حداکثر مدت مجاز تحصیل وی تجاوز نکند، پایان نامه خود را کامل و بار دیگر در زمانی که هیات داوران تعیین می کند از آن دفاع نماید. دانشجویی که در فرصتهای تعیین شده نتواند از پایان نامه خود دفاع نماید از تحصیل محروم شده و مدرکی دریافت نمی کند.

سایر مقررات

ماده ۴۸: انتقال، تغییر رشته و جابجایی در دوره دکتری تخصصی (Ph.D) ممنوع است. در موارد استثنایی و در صورت کسب نمره آخرین فرد پذیرفته شده، بر اساس درخواست دانشجو، تایید دانشگاههای مبدا و مقصد و تصویب کمیسیون نقل و انتقال معاونت آموزشی وزارت متبوع، امکان انتقال وجود خواهد داشت.

ماده ۴۹: در صورتی که ارائه برخی از دروس، در يك رشته و در يك زمان معین، در دانشگاه مبداء، ممکن نباشد، دانشجو می‌تواند، آن دروس را با موافقت استاد راهنما و مدیرگروه و تایید شورای تحصیلات تکمیلی، در دانشگاه دیگری که مجری دوره است به صورت مهمان بگذراند. در این حال کسب موافقت دانشگاه مقصد هم ضروری است. تعداد واحدهای درسی دانشجویان میهمان در يك دانشگاه نباید از نصف واحدهای درسی مرحله آموزشی تجاوز نماید.

ماده ۵۰: دانشجوی دوره دکتری تخصصی (Ph.D) باید به صورت تمام وقت و منطبق با شرایط زیر به تحصیل پردازد تا بتواند از مزایای دانشجویی این دوره برخوردار گردد.

۱-۵۰: تحصیل در مقطع دکتری (Ph.D) تمام وقت می‌باشد بنابراین هر گونه اشتغالی غیر از تحصیل برای دانشجو ممنوع است. در زمان ثبت نام بایستی عدم اشتغال دانشجو احراز شود. افراد شاغل ملزم به ارائه ماموریت آموزشی یا مرخصی بدون حقوق می‌باشند. چنانچه در هر مرحله ای از تحصیل مشخص شود که اطلاعات ارائه شده توسط دانشجو در مورد وضعیت اشتغال نادرست بوده است، قبولی وی کان لم یکن می‌باشد و از ادامه تحصیل وی جلوگیری خواهد شد.

۲-۵۰: حضور تمام وقت دانشجو، مطابق ضوابط و مقررات دانشگاه در مورد حضور اعضای هیات علمی تمام وقت جغرافیایی گروههای آموزشی ذیربط است.

۳-۵۰: مسئولیت نظارت و کنترل حضور تمام وقت دانشجو به عهده گروه آموزشی مربوطه می‌باشد. بدیهی است دانشجو تابع قوانین و مقررات اداری حضور و غیاب دانشگاه است.

۴-۵۰: کلیه دانشجویان دوره دکتری تخصصی (Ph.D) اعم از بورسیه، مامور آموزشی و آزاد می‌توانند در طول سال از یکماه مرخصی استفاده نمایند و این مرخصی قابل ذخیره شدن نیست.

۵-۵۰: دریافت کمک هزینه تحصیلی و سایر مزایای دانشجویی در پایان هر ماه منوط به صدور گواهی حضور تمام وقت و انجام وظایف محوله از سوی گروه آموزشی ذیربط است. (عدم دریافت کمک هزینه تحصیلی و سایر مزایای دانشجویی، دلیلی برای عدم حضور تمام وقت دانشجو در گروه آموزشی و دانشکده و عدم انجام فعالیت‌های آموزشی نمی‌باشد).

۶-۵۰: گروه آموزشی موظف است غیبت غیر موجه دانشجو را در اسرع وقت جهت انجام اقدامات قانونی به شورای تحصیلات تکمیلی گزارش نماید.

۷-۵۰: در صورتیکه دانشجو از اجرای مفاد بندهای این ماده تخلف نماید، از سوی گروه آموزشی، به عنوان متخلف جهت اقدام قانونی به شورای تحصیلات تکمیلی معرفی می‌گردد.

ماده ۵۱: تصمیم‌گیری در خصوص پرداخت کمک هزینه تحصیلی به دانشجویان دوره دکتری تخصصی (Ph.D) که براساس مفاد ماده ۲۵ این آیین نامه، از فرصت اضافی برای ادامه تحصیل استفاده نمایند، طبق نظر شورای تحصیلات تکمیلی می‌باشد. ولیکن اگر براساس رای کمیسیون موارد خاص دانشگاه، طول دوره تحصیلی دانشجو اضافه بر سقف مجاز در ماده ۲۵ این آیین نامه اضافه شود، پرداخت کمک هزینه تحصیلی به دانشجو در طول این مدت ممنوع است و اخذ و یا عدم اخذ شهریه از دانشجو یا در طول این مدت با توجه به نظر شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه می‌باشد.

ماده ۵۲: دانشجوی دوره دکتری تخصصی (Ph.D) جهت کسب مهارت تدریس، با نظر گروه آموزشی مربوطه در هر نیم‌سال تحصیلی حداکثر سه واحد درسی را باید تدریس نماید.

ماده ۵۳: ضوابط برگزاری و انعقاد قرارداد دوره‌های مشترک دکتری تخصصی (Ph.D) رشته‌های علوم پایه پزشکی و بهداشت، داروسازی و دندانپزشکی دانشگاه‌های علوم پزشکی داخل با دانشگاه‌ها و موسسات معتبر علمی خارج از کشور مطابق با آیین نامه مربوط مصوب هیجدهمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۳۸۱/۳/۱۱ می‌باشد.

ماده ۵۴: آیین نامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (Ph.D) در ۹ فصل و ۵۴ ماده، در ۴۴ تبصره در شصت و نهمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۳۹۷/۴/۲۴ به تصویب رسید. این آیین نامه در همه دانشگاه‌ها و دانشکده‌های علوم پزشکی و موسسات وابسته به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی سراسر کشور جهت دانشجویان ورودی سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸ و به بعد لازم به اجرا است و از تاریخ ابلاغ آن، کلیه آیین نامه‌های قبلی و تمام مقررات و بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌های مغایر با آن برای دانشجویان مشمول این آیین نامه لغو می‌گردد.

دستورالعمل جامع پایان نامه دوره PhD مصوب جلسه مورخ ۹۵/۰۴/۰۵ شورای آموزش دانشگاه

ورودی قبل از سال ۱۳۹۷

کلیات

مقدمه

پایان نامه بخش مهمی از تحصیلات تکمیلی در مقطع دکتری تخصصی (PhD) بشمار می رود. به منظور تکمیل دوره، همه دانشجویان این مقطع ملزم به گذراندن پایان نامه بر اساس چارچوب مندرج در این دستورالعمل می باشند.

متن این دستورالعمل برگرفته از اسناد بالادستی خارج و داخل دانشگاه بوده و دارای دو گروه اطلاعات است: گروه اول جملاتی که عیناً از آیین نامه وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی نقل شده است و گروه دیگر اطلاعاتی که به متن اضافه گردیده و مصوبه مراجع ذی ربط دانشگاه بوده و نقض کننده یا مغایر با مصوبات ذکر شده در آیین نامه های فوق نمی باشد اما موارد مذکور را شفاف کرده و ملاک عمل در دانشگاه است.

شمول این آیین نامه برای دانشجویان ایرانی است و شرایط انجام پایان نامه در دوره دکتری تخصصی (PhD) برای اتباع خارجی تابع آیین نامه مربوطه می باشد.

تعاریف

۱. دوره دکتری تخصصی (PhD): دوره دکتری تخصصی بالاترین دوره تحصیلی آموزش عالی است که به اعطای مدرک تحصیلی می انجامد و رسالت آن تربیت افرادی است که با نوآوری در حوزه های مختلف در رفع نیازهای کشور و گسترش مرزهای دانش مؤثر باشند.

۲. طول دوره: مدتی است که دانشجو باید مراحل آموزشی و پژوهشی را بر اساس مقررات مربوط به اتمام برساند. حداکثر مدت مجاز تحصیل در دوره دکتری تخصصی، بدون در نظر گرفتن ترم مربوط به واحدهای کمبود یا جبرانی، چهار و نیم سال است. چنانچه دانشجو علیرغم اعطای نیمسال های اضافه، در صورت تصویب، نتواند پایان نامه خود را تکمیل نموده و از آن دفاع نماید، از ادامه تحصیل محروم خواهد شد.

تبصره: شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه می تواند در موارد استثنایی به پیشنهاد استاد راهنما و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده حداکثر تا سه نیمسال تحصیلی به کل

مدت مجاز تحصیل دانشجو اضافه نماید، که دو نیمسال آن می‌تواند به مرحله پژوهشی اختصاص یابد.

۳. **پایان‌نامه:** پایان‌نامه گزارشی است مکتوب به زبان فارسی یا انگلیسی که در آن دانشجو نتایج بررسی و تحقیق خویش را در یکی از حیطه‌های رشته تحصیلی مربوطه زیر نظر استاد یا استادان راهنما انجام داده و ارائه می‌نماید.

تعداد واحدهای پایان‌نامه مطابق برنامه آموزشی مصوب شورای عالی برنامه‌ریزی حداقل ۱۶ و حداکثر ۳۰ واحد است؛

پایان‌نامه می‌تواند پژوهش بنیادی، کاربردی و بنیادی-کاربردی یا محصول محور (ترجیحاً در جهت حل اولویت‌های کشوری و منطقه‌ای) باشد. گردآوری و گزارش موارد نادر، موردپذیرش نبوده و به‌عنوان پایان‌نامه قابل تصویب نیست. در خصوص پایان‌نامه‌های مرور سیستماتیک این امکان وجود دارد که پس از تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده به مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارسال و در مورد آن تصمیم‌گیری شود.

۴. **شورای پایان‌نامه:** با توجه به تنوع رویه جاری در گروه‌های مختلف آموزشی علوم پایه دانشگاه، فرایند انتخاب موضوع تا دفاع از پایان‌نامه در گروه‌های آموزشی دانشگاه، بسته به مورد، توسط شورای تحصیلات تکمیلی گروه یا شورای آموزشی گروه یا شورای پژوهشی گروه یا شوراها و کمیته‌های متناظر در گروه پیگیری می‌شود.

در این دستورالعمل منظور از "شورای پایان‌نامه"، هریک از شوراها یا کمیته‌های نامبرده در بالا است که می‌تواند به‌عنوان نمونه متشکل از مدیر گروه آموزشی، معاون آموزشی گروه، معاون پژوهشی گروه، نماینده شورای تحصیلات تکمیلی در گروه و چند تن و یا همه اعضای هیات علمی باشد.

۵. هدف

هدف از گذراندن واحد پایان‌نامه، فراگیری و ارتقای مهارت‌های لازم برای انجام پژوهش علمی و بهبود عملکرد، در حوزه رشته مدنظر است. لازم به ذکر است که هر یک از گروه‌های آموزشی، بسته به رشته تخصصی، می‌توانند اهداف و انتظارات مشخص‌تر و دقیق‌تری برای ارائه واحد پایان‌نامه اعلام نمایند.

اساتید راهنما و مشاور شرایط اساتید راهنما و مشاور استاد راهنما

۶. در مرحله پژوهشی به منظور راهنمایی دانشجوی در فعالیت‌های پژوهشی و تدوین پایان‌نامه، از بین اعضای هیأت علمی دانشگاه یک استاد راهنمای پژوهشی که زمینه تحقیقاتی وی متناسب با موضوع پیشنهادی پایان‌نامه باشد انتخاب می‌شود.

تبصره ۱: در صورت نیاز، به پیشنهاد استاد راهنما و تأیید شورای گروه و شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده، مسئولیت راهنمایی پایان‌نامه دانشجوی را دو استاد راهنما به طور مشترک عهده‌دار می‌شوند اما

مسئولیت نهایی پایان‌نامه به عهده‌ی استاد راهنمای اول است. استاد راهنمای دوم باید تمامی شرایط راهنمایی پایان‌نامه مندرج در بند ذیل را دارا باشد اما می‌تواند از خارج از گروه آموزشی دانشجو و یا خارج از دانشگاه باشد.

تبصره ۲: هر دانشجو می‌تواند حداکثر دو استاد راهنمای پژوهشی داشته باشد؛ اما در موارد خاص و استثنایی دانشکده‌ها می‌توانند با ارائه استدلال کافی برای بیش از دو استاد راهنما از شورای آموزش دانشگاه تقاضای مجوز نمایند.

۷. استاد راهنمای پژوهشی به تقاضای دانشجو، موافقت عضو هیأت علمی، تأیید شورای پایان‌نامه و تصویب شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده و با توجه به شرایط ذیل انتخاب می‌شود.

تبصره: انتخاب استاد راهنمای آموزشی دانشجو به عنوان استاد راهنمای پژوهشی وی بلامانع است ولی الزامی نیست.

۸. شرایط استاد راهنما:

- دارای حداقل مدرک دکتری تخصصی (PhD) یا دکترای تخصصی بالینی و با مرتبه حداقل استادیاری باشد؛
- حداقل سه سال سابقه تدریس یا پژوهش به عنوان عضو هیأت علمی در دوره‌های تحصیلات تکمیلی داشته باشد؛
- در طی سه سال سابقه تدریس یا پژوهش، راهنمایی حداقل دو پایان‌نامه پایان‌یافته کارشناسی ارشد را به عهده داشته باشد و یا در چهار پایان‌نامه دکتری تخصصی مشاور بوده باشد؛

- طی ۵ سال اخیر، حداقل ۵ مقاله منتشرشده در مجلات نمایه شده در بانک‌های ISI یا Pub med/Medline داشته باشد که حداقل در دو مورد از آن‌ها، نویسنده اول یا مسئول باشد.
۹. احراز تمام شرایط فوق برای استاد راهنما الزامی است.

استاد مشاور

۱. به پیشنهاد استاد راهنمای پژوهشی و تأیید شورای پایان‌نامه، حداکثر سه نفر از اعضای هیأت علمی و یا از صاحب‌نظران و محققان برجسته غیر هیأت علمی، با داشتن شرایط زیر به‌عنوان استاد مشاور تعیین می‌شود.
۲. استاد مشاور:
- دارای مدرک دکتری تخصصی (PhD) و یا دکترای تخصصی بالینی باشد.
- حداقل سه سال سابقه تدریس یا پژوهش در حوزه مربوطه داشته باشد.

نحوه انتخاب استاد راهنمای پژوهشی

- هر یک از گروه‌های آموزشی می‌توانند روش خاص خود را برای انتخاب استاد راهنمای پژوهشی دانشجو به‌کارگیرند. صرف‌نظر از روش مورد استفاده، اصول زیر باید در طی این فرایند رعایت گردد:
۴. در نهایت در انتخاب استاد راهنمای پایان‌نامه باید نظر دانشجو لحاظ گردد و نباید انتخاب استاد راهنمای پژوهشی خاصی به دانشجو تحمیل شود.
۵. گروه‌های آموزشی باید به‌منظور افزایش درستی انتخاب، قبل از تصمیم‌گیری اطلاعات لازم را در زمینه سوابق علمی و پژوهشی اعضای هیأت علمی در اختیار دانشجو قرار دهند.
۶. فضای رقابتی آکادمیک برای انتخاب شدن به‌عنوان استاد راهنما برای کلیه اعضای هیأت علمی واجد شرایط وجود داشته باشد.^۶

سقف تعداد پایان‌نامه برای هر استاد راهنما

۱. تعداد پایان‌نامه‌هایی که هر استاد راهنمای پژوهشی می‌تواند همزمان هدایت آن‌ها را بر عهده داشته باشد، یکی از موارد به شرح زیر است:

۶- توضیح: با توجه به نقش مؤثر استاد راهنمای تحصیلی در انتخاب پایان‌نامه توسط دانشجو، گرچه نحوه انتخاب استاد راهنمای تحصیلی مستقیماً به این دستورالعمل مربوط نمی‌باشد و انتخاب آن بر عهده مدیر گروه مربوطه است، مناسب به نظر می‌رسد لازم است گروه‌ها چارچوبی برای انتصاب استاد راهنمای تحصیلی داشته باشند که در گروه به تصویب رسیده و به اطلاع همه اعضای گروه رسیده باشد. به پیوست نمونه‌ای از نحوه انتصاب استاد راهنمای تحصیلی و دانشجو که می‌تواند مورد استفاده قرار گیرد آورده شده است (پیوست یک).

الف- دو پایان نامه دکتری تخصصی (PhD)؛
 ب- یک پایان نامه دکتری تخصصی (PhD) و سه پایان نامه کارشناسی ارشد.
 تبصره: در صورتی که یک پایان نامه دو استاد راهنما داشته باشد، در محاسبه ظرفیت تعداد پایان نامه برای هر استاد راهنما، معادل یک دوم (۵۰ درصد) محسوب می شود.
 ۲. در شرایط استثنایی و با توجه به تعداد دانشجویان مقاطع کارشناسی ارشد و دکترای تخصصی هر گروه و نیز تعداد اعضای هیات علمی دارای شرایط راهنمایی پایان نامه و درجه علمی آن‌ها، تصمیم‌گیری در خصوص هدایت همزمان پایان‌نامه‌ها بیش از هریک از موارد بند الف و ب بند فوق با لحاظ توانایی علمی عضو هیات علمی و رعایت عدالت بر عهده شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده می باشد.
 در چنین مواردی که تعداد دانشجویان گروه بیش از ظرفیت تعیین شده بر اساس سقف تعیین شده در ماده یک باشد، جدول ذیل می تواند مبنای نسبت تعداد پایان‌نامه‌هایی که هر عضو هیات علمی با توجه

به درجه علمی می تواند به طور همزمان هدایت آن‌ها را بر عهده داشته باشد، قرار گیرد. به این صورت که بر اساس مصوبه شورای پایان‌نامه گروه و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده، ظرفیت اساتید گروه به گونه‌ای افزایش می یابد که ظرفیت کلی گروه ۲۵ تا ۳۰ درصد بیش از تعداد کل دانشجویان باشد. به این صورت امکان انتخاب برای دانشجویان و رقابت در انتخاب اساتید فراهم می گردد و درعین حال از تمرکز بیش از حد دانشجویان بر روی تعداد محدودی از اعضای هیات علمی جلوگیری خواهد شد.

درجه علمی استاد راهنما	نسبت تعداد پایان‌نامه
استاد	۳
دانشیار	۲
استادیار	۱

۳. برای اجرایی شدن بند فوق لازم است در ابتدای هر سال تحصیلی در هر گروه آموزشی، سقف هر یک از اعضای هیات علمی برای راهنمایی پایان‌نامه به شرح فوق تعیین شود. این فرآیند باید به شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده اعلام و بررسی و تصویب شود.

۴. شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده موظف است بر رعایت سقف تعداد پایان نامه در گروه‌های آموزشی نظارت داشته باشد.

وظایف استاد راهنمای پژوهشی

۱. استاد راهنما تمام فعالیت‌های علمی و پژوهشی مرتبط با پایان نامه دانشجو را هدایت و نظارت می‌نماید.
۲. استاد راهنما باید با توجه به امکانات پژوهشی موجود، کار تحقیقاتی دانشجو را به نحوی برنامه‌ریزی و هدایت کند تا در موعد مقرر به اتمام برسد.
۳. استاد راهنما لازم است ساعاتی از هفته را برای راهنمایی دانشجو اختصاص دهد. تعداد ساعاتی را که استاد راهنمای پژوهشی به راهنمایی پایان نامه دانشجو اختصاص می‌دهد باید در هر نیمسال تحصیلی حداقل ۸ برابر تعداد واحد پایان نامه در آن نیمسال باشد. تبصره: در صورتی که دانشجو از راهنمایی چند استاد بهره‌مند می‌گردد، این تعداد ساعت می‌تواند مجموع ساعات صرف شده توسط همه اساتید راهنما باشد.
۴. استاد راهنما هر شش ماه گزارشی از پیشرفت پایان نامه دانشجو دریافت و بررسی می‌نماید.
۵. استاد راهنما گزارش دانشجو را پس از ارائه شفاهی وی در جلسه مربوطه به صورت مکتوب از وی دریافت و پس از تأیید از طریق گروه به شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده ارائه می‌نماید.
۶. استاد راهنما باید بر تدوین مقاله منتج از پایان نامه توسط دانشجو نظارت کند و حسب مورد راهنمایی لازم را ارائه دهد.
۷. استاد راهنما به آماده شدن دانشجو برای شرکت در جلسه پیش دفاع و دفاع کمک می‌نماید.

شرایط تغییر استاد راهنما و مشاور

۱. هر دانشجو حداکثر یک‌بار مجاز به تغییر استاد و یا اساتید راهنما می‌باشد و این تغییر باید با موافقت طرفین و با ذکر دلایل کافی و تأیید شورای پایان نامه و تصویب شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده باشد.
۲. چنانچه استاد راهنما در مقطع خاصی (بیشتر از دوپنجم مدت زمان اجرای پایان نامه) نتواند دانشجو را هدایت کند، باید به صورت کتبی و با توافق دانشجو، جانشینی را انتخاب و به تأیید شورای پایان نامه و شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده برساند.

تبصره ۱: در صورت عدم توافق مابین استاد راهنما و دانشجو در مورد استاد راهنمای جایگزین، تصمیم‌گیری به عهده شورای پایان‌نامه خواهد بود و تصمیم اتخاذشده برای طرفین لازم‌الاجراست.

تبصره ۲: در صورت تغییر استاد راهنما، تغییر عنوان پایان‌نامه با نظر استاد راهنمای جدید، موافقت دانشجو، تأیید شورای پایان‌نامه و شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده خواهد بود.

۳. در صورتی که طول مدت غیبت استاد راهنما، بدون تعیین جانشین، بیش از دوپنجم مدت‌زمان اجرای پایان‌نامه باشد، به‌منزله غیبت استاد راهنما تلقی گردیده و استاد راهنمای جدید، توسط شورای پایان‌نامه با رعایت مفاد بند ۲ فوق‌الذکر برای دانشجو تعیین می‌گردد.

۴. تغییر استاد مشاور حداکثر یک‌بار و بنا به پیشنهاد استاد راهنما و موافقت کتبی استاد مشاور و با ذکر دلایل کافی و پس از تأیید شورای پایان‌نامه و شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده انجام می‌پذیرد.

فرایند انتخاب موضوع تا دفاع از پایان‌نامه

فرایند بررسی و تأیید موضوع (پیش پروپوزال)، پروپوزال و پیش دفاع پایان‌نامه و مسئولیت نظارت بر برگزاری کلیه جلسات مرتبط در گروه‌های آموزشی بر عهده شورای پایان‌نامه خواهد بود.

تصویب نهایی عنوان، پروپوزال، پایان‌نامه و همچنین مسئولیت نظارت بر برگزاری جلسه دفاع از پایان‌نامه بر عهده شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده خواهد بود.

مرحله پژوهشی پس از مرحله آموزشی و قبولی دانشجو در آزمون جامع آغازشده و با تدوین پایان‌نامه و دفاع از آن پایان می‌پذیرد.

انتخاب و تصویب عنوان پایان‌نامه (پیش پروپوزال)

۱. دانشجو می‌تواند از ابتدای نیمسال دوم استاد راهنمای پژوهشی و موضوع پایان‌نامه خود را بر اساس فرایند مربوطه انتخاب کند. توصیه می‌شود حداکثر تا پایان نیمسال سوم تحصیلی این انتخاب صورت گرفته باشد.

فرایند انتخاب و تصویب عنوان پایان‌نامه (پیش پروپوزال) در پیوست ۲ آورده شده است.

۲. موضوع پایان‌نامه، می‌تواند به پیشنهاد استاد راهنما یا با انتخاب خود دانشجو باشد.

۳. موضوع پیشنهادی در قالب یک پیش پروپوزال و حداکثر در دو صفحه ارائه می‌شود. پیش پروپوزال باید شامل عنوان دقیق بوده و بیان مسئله و اهداف، بررسی متون اولیه، روش اجرای مختصر و نوآوری موضوع در آن درج‌شده و به تأیید استاد راهنما رسیده باشد.

۴. پیش پروپوزال ارائه شده، توسط مدیر گروه، یا هر فردی که وی مشخص می‌کند، از طریق ایمیل به اطلاع تمام اعضای هیات علمی گروه مربوطه می‌رسد. اعضای هیات علمی گروه باید تلاقی منافع خود یا دیگران، یا مغایرت عنوان با نوآوری ادعایی را در صورت وجود، حداکثر طی ۱۰ روز کاری، به صورت مستند و با ذکر مصادیق، کتباً یا از طریق ایمیل به مدیر گروه اعلام نمایند. دلایل مخالفت باید دقیق و مستند بوده و از کلی‌گویی اجتناب شود. نظرات و دلایل ارائه شده بدون ذکر نام به استاد راهنما و دانشجوی مربوطه منعکس می‌گردد.
۵. سپس پیش پروپوزال، نظرات مطرح شده توسط اعضای هیات علمی و پاسخ استاد راهنما و دانشجو (در صورت وجود) در شورای پایان نامه مورد بحث و بررسی قرار خواهد گرفت. در این جلسه تصویب عنوان (پیش پروپوزال) در شورای پایان نامه، با رأی بیش از نصف اعضای شورا صورت می‌پذیرد.
۶. در صورت تأیید پیش پروپوزال که به منزله تأیید عنوان است، دانشجو مراحل نگارش پروپوزال را آغاز می‌کند.

نگارش و تصویب پروپوزال

۱. دانشجو موظف است فرایند مربوط به بررسی و تأیید پروپوزال پایان نامه را مطالعه کند (پیوست ۲) و طبق فرمت تعیین شده پروپوزال را تدوین نماید.
۲. دانشجو موظف است پروپوزال پایان نامه خود را قبل از آزمون جامع در گروه به تصویب رسانده و برای طی مراحل تصویب، به دانشکده تحویل داده باشد؛ اما گرفتن واحد پایان نامه و شروع مراحل پژوهشی به بعد از قبولی در آزمون جامع موکول می‌شود.
۳. با تأیید استاد/ استادان راهنما، دانشجو درخواست برگزاری جلسه دفاع از پروپوزال را به شورای پایان نامه تحویل می‌دهد.
۴. شورای پایان نامه اعضای حاضر در جلسه دفاع از پروپوزال را تعیین می‌نماید. تبصره: به منظور بررسی دقیق تر پروپوزال های پیشنهادی، شورای پایان نامه می تواند از داور داخل گروه یا خارج از گروه یا هر دو استفاده نماید. ضرورت استفاده از داور، بر اساس مصوبات شورای تحصیلات تکمیلی هر دانشکده خواهد بود. توصیه می شود داوران در طول فرایند انتخاب تا ارائه نهایی پایان نامه ثابت باشند.
۵. دانشجو موظف است حداقل یک هفته قبل از جلسه دفاع از پروپوزال، متن مکتوب پروپوزال را به همه اعضای تعیین شده برای حضور در جلسه دفاع از پروپوزال تحویل و یا از طریق ایمیل برای ایشان ارسال نماید.

۶. توصیه می‌شود گروه‌های آموزشی به منظور ارزیابی پروپوزال‌های ارائه‌شده، فرم مشخصی در اختیار داوران قرار دهند. نمونه فرم ارزیابی پروپوزال پایان‌نامه دکتری تخصصی (PhD) در پیوست ۳ آورده شده است.
۷. جلسه دفاع از پروپوزال به صورت علنی و با اعلام قبلی خواهد بود. در این جلسه دانشجو ضمن ارائه پروپوزال و پاسخ‌گویی به سؤالات داوران از پروپوزال خود دفاع می‌نماید. تبصره ۱: حضور دانشجو در جلسه دفاع الزامی است. دانشجو نمی‌تواند به صورت غیرحضور (ویدیو کنفرانس) از پروپوزال خود دفاع نماید. تبصره ۲: در صورتی که استاد راهنما نتواند در جلسه دفاع حضور داشته باشد، با اطلاع قبلی، امکان شرکت در جلسه با استفاده از ویدیو کنفرانس امکان‌پذیر است.
۸. پس از برگزاری جلسه دفاع از پروپوزال، دانشجو موظف است یک نسخه از پروپوزال را در فرم مربوطه به همراه صورت‌جلسه مصوبه شورای پایان‌نامه که به تأیید مدیر گروه آموزشی مربوطه رسیده است، به اداره آموزش تحصیلات تکمیلی دانشکده تحویل دهد.
۹. در صورت تصویب پروپوزال در شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده، دانشجو برای دریافت تأییدیه کمیته اخلاق اقدام می‌نماید.
۱۰. دانشجو موظف است حداکثر تا ۱۴ روز بعد از تصویب، پروپوزال خود را در سیستم پژوهشیار ثبت کند و کد ثبت را جهت ثبت نهایی به دبیرخانه دانشکده ارائه نماید.
۱۱. استاد راهنما پس از مطالعه پروپوزال ارسالی به سامانه پژوهشیار، در صورت مطابقت با اصل پروپوزال تأییدشده در جلسه دفاع از پروپوزال، آن را تأیید می‌نماید.

تغییر موضوع پایان‌نامه

هر دانشجو تا حداکثر شش ماه پس از ثبت موضوع پایان‌نامه و فقط یک‌بار، با ذکر دلایل منطقی از طرف استاد راهنما، تأیید شورای پایان‌نامه و تصویب نهایی شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده، می‌تواند موضوع پایان‌نامه را تغییر دهد. لذا لازم است دانشجو مجدداً تمام مراحل تأیید عنوان و پروپوزال جدید را، بر طبق فرآیند ذکرشده در بالا طی نماید.

اجرا و پیشرفت پایان‌نامه

۱. دانشجو پس از انتخاب واحد پایان‌نامه تا زمانی که آن را به پایان نرسانده، موظف است بر اساس تقویم دانشگاهی در نیمسال‌های بعد نیز برای آن ثبت‌نام و واحد پایان‌نامه را انتخاب نماید. در این حال نمره پایان‌نامه در آخرین نیمسال تحصیلی در کارنامه دانشجو ثبت می‌شود.

۲. دانشجو موظف است حداقل هر ۶ ماه يك نوبت گزارشی مکتوب از پیشرفت کار خود را به استاد راهنما ارائه کند. این گزارش با حضور دانشجو و استاد راهنما در جلسه‌ای که اعضای آن توسط شورای پایان‌نامه تعیین می‌شود، مورد بررسی قرار می‌گیرد. گزارش ارائه‌شده پس از تأیید استاد راهنما از طریق گروه به شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده تحویل می‌گردد. در صورت تعویق در ارائه گزارش پیشرفت، پس از بررسی در شورای پایان‌نامه، نسبت به نحوه برخورد با دانشجو تصمیم‌گیری خواهد شد.
۳. دانشجو موظف است علاوه بر گزارش شش‌ماهه، در هر زمانی که استاد راهنما تعیین کند نتیجه تحقیقات خود را به وی گزارش کند.
۴. حداقل و حداکثر زمان مهلت اجرای پایان‌نامه:
حداقل فاصله زمانی لازم بین زمان ثبت پروپوزال در دانشکده تا جلسه دفاع از پایان‌نامه یک سال است؛
حداکثر مهلت برای اجرای پایان‌نامه تا پایان مدت مجاز تحصیل در مقطع دکتری است.

پیش دفاع از پایان‌نامه

۱. دانشجو موظف است فرایند مربوط به اجرای پایان‌نامه دکتری تخصصی (PhD) و برگزاری جلسه پیش دفاع را مطالعه نماید (پیوست ۴).
۲. دانشجو موظف است فرم مربوط به جلسه برگزاری پیش دفاع از پایان‌نامه را از شورای پایان‌نامه دریافت و پس از تکمیل در جلسه پیش دفاع و تأیید استاد راهنما به شورای پایان‌نامه تحویل دهد.
نمونه فرم صورت جلسه پیش دفاع از پایان‌نامه در پیوست شماره ۵ آورده شده است.
۳. دانشجو موظف است قبل از جلسه دفاع در يك جلسه علنی پیش دفاع، در حضور استادان گروه یا دانشکده و دانشجویان ذی‌ربط، موضوع تحقیق خود را تشریح نماید.
تبصره: بخش‌هایی که در جلسه پیش دفاع توسط دانشجو ارائه می‌گردد شامل بیان مسئله (مقدمه و فرضیات)، اجرا و نتایج به دست آمده از پژوهش است. بخش‌های مرور متون و بحث در جلسه دفاع نهایی ارائه می‌گردد.
۴. توصیه می‌شود در جلسه پیش دفاع، از هیات‌داوران پیشنهادی برای جلسه دفاع دعوت شود.
۵. جلسه پیش دفاع با ریاست استاد راهنمای اول و با حضور نماینده شورای پایان‌نامه، استادان راهنما و مشاور و حداقل یک نفر دیگر از اعضای هیات‌داوران پیشنهادی برای جلسه دفاع رسمیت می‌یابد.

۶. پس از جلسه پیش دفاع و تأیید انجام اصلاحات توسط استاد راهنما، مدیر گروه درخواست برگزاری جلسه دفاع با ترکیب هیات‌داوران پیشنهادی را برای شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده تأیید می‌نماید.
- تبصره: در صورتی که در جلسه پیش دفاع، پایان‌نامه تأیید نگردد، جلسه پیش دفاع برای صدور مجوز دفاع فقط یک‌بار تکرار می‌شود. در صورت عدم تأیید در بار دوم، ادامه کار دانشجو تابع سایر مقررات دانشگاه می‌باشد.
۷. در صورت تأیید پایان‌نامه در جلسه پیش دفاع، دانشجو باید با رعایت سقف مدت مجاز دوره آموزشی و سایر مقررات آموزشی دانشگاه، از پایان‌نامه خود دفاع کند. توصیه می‌شود حداکثر طی یک ماه، دفاع از پایان‌نامه انجام گیرد.

دفاع از پایان‌نامه

۱. دانشجو موظف است فرایند مربوط به برگزاری جلسه دفاع را مطالعه نماید (پیوست ۴).
۲. بعد از تکمیل و تدوین پایان‌نامه توسط دانشجو که اتمام آن را استاد راهنمای پژوهشی اعلام می‌کند و پس از تأیید کتبی اعضای هیات‌داوران پیش دفاع، مبنی بر قابل دفاع بودن پایان‌نامه، دانشجو موظف است در جلسه‌ای که زمان آن را بنا به پیشنهاد گروه، شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده تعیین می‌نماید، در حضور هیات‌داوران از پایان‌نامه خود دفاع نماید.
۳. مدارک لازم جهت کسب مجوز دفاع از پایان‌نامه، حداقل ۱۵ روز کاری قبل از شروع جلسات شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده جهت بررسی اولیه و تأیید تاریخ دفاع، توسط دانشجو به اداره آموزش تحصیلات تکمیلی دانشکده تحویل داده شود، این مدارک شامل:
  - الف. صورت جلسه پیش دفاع؛
  - ب. فرم تکمیل شده درخواست دفاع و تأییدیه راهنما مبنی بر آمادگی دانشجو با امضای اساتید راهنما، مشاور و نماینده شورای پایان‌نامه؛
  - نمونه فرم تأییدیه استاد راهنما مبنی بر آمادگی دانشجو و درخواست دفاع در پیوست شماره ۶ و ۷ آورده شده است.
  - پ. متن پایان‌نامه بر طبق شیوه‌نامه نگارش پایان‌نامه (بخش پنجم)؛
  - ت. دانشجویان موظف‌اند حداقل دو مقاله ISI یا PUBMED (یا معادل آن‌ها بر اساس آیین‌نامه پایان‌نامه‌های محصول محور) از مجموع فعالیت‌های مرتبط با رشته خود (شامل پایان‌نامه، پروژه، کارآموزی، ...) که در دوره دکتری تخصصی منتشر شده باشد ارائه نمایند تا اجازه دفاع از پایان‌نامه را اخذ نمایند. حداقل یکی از مقالات فوق می‌بایست مستخرج از

پایان نامه دانشجو بوده و لازم است دانشجو در کلیه مقالات، آدرس دانشکده و گروه مربوطه را به عنوان اولین آدرس خود در مقاله ذکر نموده باشد. در مقاله منتج از پایان نامه، باید دانشجو نویسنده اول باشد.

مقاله دوم که لزوماً منتج از پایان نامه نیست، باید در حوزه تخصصی دانشجو باشد و دانشجو باید به عنوان اولین آدرس (Affiliation) خود دانشگاه علوم پزشکی تهران را ذکر کرده باشد. شورای تحصیلات تکمیلی هر دانشکده باید سایر شرایط مربوط به مقاله دوم (اعم از جایگاه دانشجو در مقاله و یا تعداد دانشجویانی که از یک مقاله می توانست استفاده کنند) را تعیین کرده و به اطلاع شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه و دانشجویان مربوطه برساند. تبصره: با توجه به اهمیت و ضرورت مقابله با موارد احتمالی فریب کاری و سرقت ادبی^۷ در انتشارات، اساتید راهنما و مشاور از نبود موارد مذکور در انتشار نتایج پایان نامه دانشجو اطمینان حاصل می نمایند. هر زمان که مشخص شود مقاله تهیه شده یا منتشر شده توسط دانشجو مشمول موارد فوق است،

دانشجو نمی تواند از پایان نامه خود دفاع نماید و جهت برخورد قانونی به مراجع مربوطه در دانشگاه معرفی می شود.

برگزاری جلسه دفاع از پایان نامه

۱. دانشجو موظف است در این جلسه، گزارشی از کار تحقیقاتی و پایان نامه خود را ارائه نموده و از آن دفاع نماید.
۲. دانشجو موظف است فرم مربوط به صورتجلسه جلسه دفاع و ارزشیابی دفاع از پایان نامه را از سایت دانشکده مربوطه تهیه نماید.
- نمونه فرم صورتجلسه دفاع و ارزشیابی دفاع از پایان نامه در پیوست ۸ و ۹ آورده شده است.
۳. هیات داوران به پیشنهاد شورای پایان نامه، با هماهنگی استاد راهنما و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده و دانشگاه تعیین می شوند.
۴. هیات داوران متشکل از استادان راهنمای پژوهشی و مشاوران و دو نفر عضو هیئت علمی داخل دانشگاه و دو نفر عضو هیئت علمی سایر دانشگاه ها یا مؤسسات تحقیقاتی در رشته

7. Fraud and Plagiarism

مربوطه است. توصیه می‌شود یکی از داوران داخل دانشگاه از خارج از گروه آموزشی مربوطه باشد.

تبصره ۱: داوران باید دارای حداقل درجه استادیاری و سه سال سابقه تدریس یا پژوهش در دوره تحصیلات تکمیلی باشند.

تبصره ۲: حداقل یک نفر از اعضای هیات داوران داخل دانشگاه و حداقل یک نفر از اعضای هیات علمی سایر دانشگاه‌ها یا مؤسسات تحقیقاتی در رشته مربوطه باید دارای درجه دانشیاری یا بالاتر باشد.

۵. یک نفر از اعضای هیات داوران با حکم رسمی از طرف تحصیلات تکمیلی دانشگاه، به‌عنوان نماینده شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه در جلسه دفاع شرکت می‌نماید.

۶. با حکم رسمی معاون آموزشی دانشکده، یک نفر از اعضای هیات علمی دانشکده به‌عنوان ناظر شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده در جلسه دفاع شرکت می‌کند.

۷. جلسه دفاع با ریاست استاد راهنمای پژوهشی تشکیل و با حضور ناظر شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده، دانشجو، استادان راهنما و مشاور و نماینده شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه و حداقل دو نفر دیگر از اعضای هیات داوران رسمیت می‌یابد. تعداد اعضای هیات داوران نباید در هیچ شرایطی کمتر از ۵ نفر باشد.

تبصره ۱: در صورتی که استاد راهنما نتواند در جلسه دفاع حضور داشته باشد، با اطلاع قبلی، امکان شرکت در جلسه با استفاده از ویدیو کنفرانس امکان پذیر است.

تبصره ۲: در شرایط خاص استاد راهنما می‌تواند با ذکر دلایل موجه، جانشینی برای حضور در جلسه دفاع معرفی کند که باید از قبل به تأیید مدیر گروه رسیده باشد و این موضوع، یعنی برگزاری جلسه دفاع بدون حضور هیچ‌یک از اساتید راهنما، باید به تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده رسیده باشد.

تبصره ۳: اعلام موافقت کتبی هر یک از عوامل راهنمایی و مشاوره پایان‌نامه که قادر به حضور در جلسه دفاع نیست، با ذکر اینکه محتوای پایان‌نامه را مطالعه نموده و آن را قابل دفاع می‌داند، الزامی است.

۸. دانشجو موظف است برحسب خواسته داوران، پرینت یا فایل الکترونیک پروپوزال و پایان‌نامه را در اختیار ایشان قرار دهد.

۹. زمان و مکان برگزاری جلسه دفاع باید حداقل یک هفته قبل از موعد مقرر و با اعلام کتبی به وسیله مسئولین دانشکده به اطلاع اساتید راهنما، مشاور و داوران و با درج آگهی در تابلو اعلانات دانشکده، گروه و محل برگزاری جلسه دفاع توسط دانشجو، به اطلاع عموم برسد.

- تبصره: تغییر ساعت، روز و مکان جلسه دفاع فقط یک بار و در صورت موافقت شورای پایان نامه و پس از هماهنگی با دانشکده، امکان پذیر است.
۱۰. دانشجو برای جلسه دفاع باید نسخه الکترونیکی و پرینت پروپوزال و پایان نامه خود را به همراه داشته باشد و از شیوه‌های مناسب (مانند پاورپوینت و ...) برای ارائه استفاده کند.
  ۱۱. دانشجو مسئول هماهنگی جهت آماده بودن محل دفاع، نور و پروژکتور، کامپیوتر و سایر موارد لازم جهت برگزاری مناسب جلسه دفاع است.
  ۱۲. در جلسه دفاع، دانشجو مسئول پاسخگویی به سؤالات داوران است و تنها در صورتی که دانشجو علیرغم ارائه توضیحات، قادر به مجاب نمودن داوران نشود، اساتید راهنما و مشاور می‌توانند توضیحات خود را ارائه نمایند.

ارزشیابی پایان نامه معیارهای ارزشیابی پایان نامه

۱. وظیفه هیات داوران، ارزیابی دقیق و احراز کفایت دستاوردهای علمی و صحت پایان نامه با توجه به معیارهای زیر است:
  - محتوای پژوهشی و نوآوری علمی؛
  - نحوه نگارش و تدوین محتوای پایان نامه؛
  - کیفیت دفاع از یافته‌ها؛
  - محصولات پایان نامه؛
  - رعایت زمان بندی اجرای پایان نامه.
۲. سقف امتیاز پایان نامه حداکثر بیست (۲۰) است که با توجه به جدول زیر محاسبه می‌شود:

ردیف	معیار	نمره
۱	محتوای پژوهش و نوآوری پایان نامه	۱۲-۰ نمره
۲	نحوه ارائه در جلسه دفاع	۳-۰ نمره
۳	نحوه نگارش و تدوین محتوای پایان نامه	۲-۰ نمره
۴	نحوه رفتار و رعایت اخلاق حرفه‌ای	۲-۰ نمره
۵	رعایت زمان بندی اجرای پایان نامه	۱-۰ نمره

✓ نشانگرهای محتوای پژوهشی و شاخص‌های نوآوری علمی:

- مطابقت پایان نامه با پروپوزال؛
- خلاصه فارسی و انگلیسی برگرفته از مفاد پایان نامه؛
- کیفیت پژوهش (از نظر محتوای بخش های پایان نامه شامل بیان مسئله، مرور متون، روش تحقیق، یافته ها و استنتاج های علمی، کافی و به روز بودن منابع مورد استفاده)؛
- کیفیت مقالات چاپ شده یا با پذیرش قطعی در مجلات علمی معتبر؛
- مرتبط بودن مقالات چاپ شده یا با پذیرش قطعی با موضوع پایان نامه؛
- متناسب بودن زمان چاپ یا پذیرش قطعی مقالات با زمان انجام پایان نامه؛
- تعداد و کیفیت اختراع ثبت شده و تولید دانش فنی، طبق آیین نامه مصوب مربوطه.
- ✓ نشانگرهای نحوه ارائه در جلسه دفاع:
  - اثبات نوآوری پایان نامه؛
  - تسلط بر موضوع پایان نامه؛
  - طبقه بندی و انسجام مطالب؛
  - رعایت وقت جلسه؛
  - استفاده مناسب از ابزار کمک آموزشی؛
  - شیوایی بیان؛
  - توانایی پاسخگویی به سؤالات داوران.
- ✓ نشانگرهای نحوه نگارش و تدوین محتوی پایان نامه:
  - رعایت اصول نگارش ادبی؛
  - روان بودن متن؛
  - رعایت شیوه نگارش پایان نامه مصوب دانشگاه شامل:
    - مشخصات صفحه اول؛
    - مشخصات صفحات داخلی؛
    - شیوه نگارش منابع و مأخذ.
- ✓ نشانگرهای معیار رعایت زمان بندی اجرای پایان نامه:
  - ارائه به موقع گزارش های ۶ ماهه؛
  - اتمام پایان نامه در زمان مناسب.

ارزشیابی نهایی پایان نامه و نمره دهی

۱. وظیفه ارزشیابی نهایی پایان نامه به عهده هیات داوران است که نتیجه آن به صورت نمره متجلی می گردد. هیات داوران بلافاصله پس از جلسه دفاع، در جلسه ای جداگانه و بدون

حضور دانشجو، فرم ارزشیابی را تکمیل نموده و نماینده تحصیلات تکمیلی دانشکده، پس از جمع‌بندی نمره را اعلام می‌کند. نمره دهی توسط هیئت‌داوران انجام می‌شود.

۲. هیات‌داوران در پایان جلسه دفاعیه پس از شور و بررسی در خصوص اصالت و صحت پایان‌نامه امتیاز آن را با تأکید بر رتبه به شرح زیر سطح‌بندی می‌نماید:

ردیف	رتبه	نمره
۱	عالی	۱۹-۲۰
۲	بسیار خوب	۱۸-۱۸/۹۹
۳	خوب	۱۶/۵-۱۷/۹۹
۴	قابل قبول	۱۵-۱۶/۴۹
۵	غیرقابل قبول	کمتر از ۱۵

تبصره: رتبه و نمره پایان‌نامه در کارنامه ثبت می‌شود ولی در میانگین کل محاسبه نمی‌شود.

۳. ملاک تصمیم‌گیری در خصوص نمره پایان‌نامه میانگین نمرات حداقل پنج نفر از اعضای هیات‌داوران است.

تبصره ۱: در صورتی که دانشجویی در دوران تحصیل خود یک مقاله ISI یا PUBMED علاوه بر دو مقاله شرطی پایان‌نامه و با آدرس دانشگاه چاپ کرده باشد تا یک نمره تشویقی به نمره پایان‌نامه وی برحسب جایگاه ایشان در مقاله اضافه خواهد شد.

تبصره ۲: در صورتی که پایان‌نامه از نظر هیات‌داوران غیرقابل قبول تشخیص داده شود، دانشجو می‌تواند در مدتی که از حداکثر مدت مجاز تحصیل وی تجاوز نکند، پایان‌نامه خود را کامل و بار دیگر در زمانی که هیات‌داوران تعیین می‌کند، از آن دفاع نماید. دانشجویی که در فرصت تعیین شده نتواند از پایان‌نامه خود دفاع نماید از تحصیل محروم شده و مدرک و سوابق تحصیلی دریافت نمی‌کند.

۴. دانشکده موظف است نتیجه قبولی یا عدم قبولی یا تمدید مهلت دفاع دانشجویان را حداکثر ۲ هفته پس از زمان مقرر برگزاری جلسه دفاع به همراه فرم صورت جلسه مربوطه به اداره کل تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارسال نماید. تنظیم و تکمیل صورت جلسه دفاع در انتهای جلسه و تحویل آن به تحصیلات تکمیلی دانشکده الزامی است.

آیین نامه پایان نامه‌های کاربردی و محصول محور

نحوه ارزشیابی و نمره دهی به پایان نامه‌های کاربردی و محصول محور، بر اساس آیین نامه مربوطه می باشد.

اعتبار مالی و حقوق معنوی پایان نامه

اعتبار مالی

نحوه و میزان تأمین اعتبار پایان نامه‌ها، مقطع دکتری تخصصی:

۱. کلیه پایان نامه‌های این مقطع مبلغ ۵۰'۰۰۰'۰۰۰ ریال از محل اعتبارات آموزشی و در قالب قراردادی که در دانشکده‌های مربوطه منعقد می گردد تأمین شده و مابقی (در صورت نیاز) پس از تصویب در شورای پژوهشی دانشگاه در قالب قرارداد طرح تحقیقاتی با معاونت پژوهشی تأمین اعتبار خواهد شد.
۲. معاونت آموزشی و پژوهشی دانشگاه تأمین اعتبارات لازم برای اجرای پایان نامه‌ها را در اولویت خود قرار می دهند و اعتبار لازم برای عقد قراردادهای پایان نامه‌ها در دانشکده‌ها را در سقف تصویب شده تأمین می نمایند. برای تأمین اعتبار پایان نامه‌های با بودجه بالاتر از سقف مصوب دانشکده، پایان نامه مذکور می تواند به عنوان طرح تحقیقاتی به معاونت پژوهشی دانشگاه ارسال گردد و تأمین اعتبار آن‌ها در اولویت قرار می گیرد.
۳. اعتبار پرداخت شده از سوی تحصیلات تکمیلی برای پایان نامه، فقط جهت پرداخت هزینه‌های انجام پایان نامه و به منظور تهیه ملزومات اجرایی بوده و نباید به عنوان حق الزحمه استاد راهنما و یا دانشجو در نظر گرفته شود.
۴. مراحل پرداخت مبلغ قرارداد به شرح زیر خواهد بود:
  - الف. ۴۰٪ مبلغ اعتبار پایان نامه به عنوان مرحله اول در قبال تهیه و تدوین پروپوزال پایان نامه و تأیید آن توسط دانشکده به مجری پرداخت می گردد.
  - تبصره: با توجه به رشته و در صورت نیاز، دانشکده‌ها اجازه خواهند داشت پس از تصویب پروپوزال پایان نامه در شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده و از هنگام شروع کار تا سقف ۸۰٪ از بودجه مصوب را به عنوان پیش پرداخت در وجه استاد راهنما واریز نمایند. بدیهی است تسویه حساب کامل منوط به ارائه گزارش انجام پروژه و دفاع از پایان نامه خواهد بود.
  - ب. ۴۰٪ مبلغ اعتبار پایان نامه به عنوان مرحله دوم در قبال ارائه گزارش و تأیید آن در دانشکده مربوطه به مجری پرداخت می گردد.
  - پ. ۲۰٪ مبلغ اعتبار پایان نامه به عنوان تسویه حساب نهایی در قبال برگزاری جلسه دفاع و ارائه ۲ نسخه پایان نامه مورد تأیید ناظرین (هیات داوران پایان نامه) و هم چنین ارائه گزارش نهایی در نرم افزار پژوهشیار به مجری پرداخت می گردد.

۵. پس از پایان هر يك از مراحل فوق در صورت عدم انجام تعهدات توسط پژوهشگر، دانشکده مجاز است نسبت به لغو قرارداد و مطالبه خسارت، ادامه و یا تمدید و یا واگذاری اقدام نماید.

حقوق معنوی

۱. اسم دانشجو در مقالات منتج از پایان نامه که خود وی آن‌ها را نوشته است نفر اول است و اسامی استاد راهنمای پایان نامه و سایر همکاران پایان نامه بر اساس توافق کلی و تحت نظارت استاد راهنمای پایان نامه و بر مبنای اصول اخلاق در انتشارات علمی مشخص خواهد شد.

۲. مقاله منتج از پایان نامه که دانشجو برای دفاع آن را ارائه می دهد تا بتواند از پایان نامه خود دفاع نماید باید توسط دانشجو نوشته شده باشد و لذا نام وی به عنوان نویسنده اول باشد. استاد راهنمای اول (یا هر یک از اعضای تیم که استاد راهنما تأیید می کند) باید به عنوان نویسنده مسئول باشند. مناسب است استاد راهنما نوشتن سایر مقالات را نیز به دانشجوی مربوطه بسپارد اما در صورتی که این کار به تشخیص وی میسر نبود، استاد راهنما در مورد نگارش سایر مقالات و ترتیب اسامی مطابق با اصول اخلاق در انتشارات تصمیم گیری خواهد نمود.

۳. دانشجو موظف است آدرس گروه، دانشکده و دانشگاه را به عنوان آدرس اول خود ذکر کند. قرار دادن آدرس های دوم و به بعد با تأیید استاد راهنمای پژوهشی دانشجو امکان پذیر است. دانشجو در کلیه مقالات بعدی که بعد از دفاع و بر اساس داده های پایان نامه خود منتشر می کند، موظف است با استاد راهنمای پژوهشی خود هماهنگ کرده و آدرس گروه مربوطه را به عنوان یکی از آدرس های خود در مقاله ذکر نماید.

۴. کلیه فعالیت های پژوهشی مرتبط با پایان نامه دانشجوی دکتری تخصصی و بالأخص چاپ مقالات پژوهشی یا ثبت اختراع و نظایر آن قبل از ارسال به مجلات یا مراجع ذی ربط جهت چاپ، ثبت یا تأیید، منحصراً باید با نظارت، تأیید و از طریق استاد راهنمای پژوهشی دانشجو صورت پذیرد.

۵. نظر به اینکه چاپ و انتشار پایان نامه های تحصیلی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی تهران، مبین بخشی از فعالیت های علمی پژوهشی دانشگاه است بنابراین به منظور آگاهی و رعایت حقوق دانشگاه، دانش آموختگان این دانشگاه نسبت به رعایت موارد ذیل متعهد می شوند:

در صورت اقدام به چاپ پایان نامه خود، مراتب را قبلاً به طور کتبی به «دفتر نشر آثار علمی دانشگاه» اطلاع دهد؛

در صفحه سوم کتاب (پس از برگ شناسنامه) عبارت ذیل را چاپ کند:
 «کتاب حاضر، حاصل پایان نامه دکتری تخصصی نگارنده در..... رشته.....
 است که در سال..... در دانشکده..... دانشگاه علوم پزشکی تهران به راهنمایی
 سرکار خانم/ جناب آقای دکتر.....، مشاوره سرکار خانم/ آقای دکتر..... و
 مشاوره سرکار خانم/ آقای دکتر..... از آن دفاع شده است.»

راهنمای تدوین پایان نامه

- از آنجاکه پایان نامه از انتشارات رسمی دانشگاه تلقی می شود و در مجامع و انتشارات علمی قابل استناد می باشد، ضروری است بر اساس معیارها و ضوابط قابل قبول علمی تهیه گردد. به منظور رعایت نکات فوق و ایجاد هماهنگی از نظر شکل ظاهری، نحوه تایپ، صحافی و صفحه پردازی پایان نامه تحصیلی دانشجویان دوره دکتری تخصصی (PhD)، لازم است که پایان نامه ها بر اساس فرمت تعیین شده از سوی دانشگاه علوم پزشکی تهران تهیه شوند.
- شیوه نامه نگارش و کلیه فرم های مورد نیاز در فرایند انجام پایان نامه، از طریق سامانه معاونت آموزشی دانشگاه (<http://education.tums.ac.ir>) در دسترس می باشند. لازم به ذکر است که پایان نامه هایی که از استانداردهای تعیین شده برخوردار نباشند مورد قبول دانشگاه قرار نخواهند گرفت.

پیوست ها

پیوست ۱: نحوه انتساب استاد راهنمای تحصیلی و دانشجو

علیرغم تصریح این نکته در آیین نامه ها که انتخاب استاد راهنمای پژوهشی بر عهده دانشجو است، با توجه به نقش بارز استاد راهنمای تحصیلی در انتخاب موضوع پایان نامه توسط دانشجو و با در نظر گرفتن این واقعیت که نهایتاً بسیاری از اساتید راهنمای تحصیلی مسئولیت راهنمایی پژوهشی دانشجو را نیز به عهده خواهند گرفت، در نظر گرفتن چارچوب و مدلی برای این کار در همه گروه های آموزشی لازم است. نمونه حاضر از روش های پیشنهادی برای این کار است که می تواند با اصلاحات مورد نظر در هر یک از گروه های آموزشی مصوب گردیده و ملاک عمل قرار گیرد.

- مدیر گروه یا نماینده وی موظف است در بدو ورود دانشجویان جدید، اطلاعات جامعی از ایشان مشتمل بر سوابق علمی، پژوهشی و اجرایی ایشان دریافت نموده و در اختیار اعضای هیات علمی گروه قرار دهد. همچنین از اساتیدی که داوطلب راهنمایی تحصیلی دانشجویان هستند بخواهد که در صورت تمایل اطلاعاتی مربوط به حیطه و علائق کاری شان ارائه دهند و آن ها را در اختیار دانشجویان قرار دهد.

۲. انتساب دانشجویان دکتری، به صورت انتخاب دوجانبه از طرف دانشجو و استاد صورت خواهد گرفت. به این منظور:

۲/۱. يك نفر از اعضای هیات علمی گروه با تأیید مدیر گروه به عنوان امین انتخاب شده و وظیفه انتساب دوجانبه را تا انتها به عهده خواهد داشت؛

۲/۲. این فرد موظف است از دانشجویان و اساتید بخواهد، به ترتیب، نام اساتید و دانشجویان موردعلاقه خود را برای انتساب، برحسب اولویت، در فرم از پیش تعیین شده‌ای برای ایشان ارسال نمایند. پس از دریافت این اطلاعات، فرد مسئول موظف است مجموع رتبه‌های دو طرف را برای همهی ترکیب‌های دوطرفه محاسبه کرده و بر اساس کم‌ترین جمع رتبه‌ای، انتساب دانشجویان به اساتید را انجام دهد.

تبصره ۱: در انجام این امر، محرمانه بودن و حفظ اطلاعات ارسالی از دو طرف بسیار مهم بوده و فرد مسئول نباید به هیچ وجه اطلاعات فوق را در اختیار دیگران قرار دهد.
تبصره ۲: فقط در صورت وجود شرایط کاملاً ضروری به صلاح دید فرد مسئول، یا در صورت وجود اعتراض رفع نشده از طرف دانشجو (یان) یا استاد (ان)، امکان ارائه اطلاعات محرمانه به مدیر گروه و با صلاح دید ایشان، به مراجع دیگر وجود خواهد داشت.
تبصره ۳: به دلیل ایجاد اشکال در کار، دادن رتبه مساوی به اساتید یا دانشجویان از طرف مقابل، ممنوع است.

تبصره ۴: در صورت مساوی شدن جمع رتبه در حالت دو یا چند دانشجو برای يك استاد، در صورتی که دانشجویان نام برده با هیچ استاد دیگری جمع رتبه‌ی کمتری نداشته باشند، دانشجویی که رتبه کمتری از استاد دریافت کرده باشد به ایشان منتسب خواهد شد.
تبصره ۵: در صورت مساوی شدن جمع رتبه در حالت دو یا چند استاد برای يك دانشجو و در صورتی که اساتید نام برده با هیچ دانشجوی دیگری جمع رتبه‌ی کمتری نداشته باشند، استادی که رتبه کمتری از دانشجو دریافت کرده باشد راهنمای ایشان خواهد شد.
تبصره ۶: در صورت بروز موارد استثنایی که تصمیم برای انتساب بر اساس اصول فوق امکان پذیر نباشد، فرد مسئول موضوع را با مدیر گروه به صورت بی نام مطرح کرده و با راهنمایی ایشان انتساب را انجام خواهد داد.

۳. پس از تعیین نتیجه اولیه توسط فرد مسئول، مراتب به مدیر گروه اعلام و در صورت تأیید ایشان، به اعضای هیات علمی گروه و همچنین دانشجویان ابلاغ خواهد شد. در صورتی که ظرف يك هفته، اعتراضی وجود نداشته باشد نتایج قطعی تلقی شده و به ذی نفعان منعکس خواهد شد.

۴. انتساب دانشجویان در هر دوره بین اساتید داوطلب صورت گرفته و باید به گونه‌ای باشد که حداکثر اختلاف بین تعداد دانشجویان این اساتید، يك نفر باشد.

تبصره: در صورت داوطلب نبودن استاد برای راهنمایی حداکثر تعداد ممکن دانشجو در هر دوره، طبیعتاً محدودیت اختلاف تعداد دانشجویان در خصوص ایشان جاری نخواهد بود.

دانشکده .....

گروه .....

پرسشنامه ارزیابی پروپوزال

عنوان پروپوزال:

۱. عنوان:

گویا است نسبتاً گویا است گویا نیست
 در صورتی که گزینه‌های ب و ج را انتخاب می‌کنید لطفاً اشکالات عنوان را بیان فرمایید.

۲. مقدمه و معرفی:

الف) معرفی موضوع:

گویا است نسبتاً گویا است گویا نیست
 ب) اشاره به پژوهش‌های قبلی
 اشاره شده است اشاره نشده است منابع بیشتر موجود است
 ج) ضرورت انجام طرح
 گویا است نسبتاً گویا است گویا نیست
 لطفاً در صورت نیاز نظرات اصلاحی و تکمیلی خود را مرقوم فرمایید.

۳. اهداف:

الف) آیا اهداف SMART¹ هستند؟ بلی خیر
 ب) آیا با تحصیل اهداف اختصاصی، هدف کلی به دست می‌آید؟ بلی خیر
 در صورت نامتناسب بودن برخی از اهداف، نظرات خود را ذکر فرمایید:

۴. روش اجرا:

الف) نوع مطالعه با توجه به عنوان و اهداف طرح:
 ۱- مناسب است ۲- نسبتاً مناسب است ۳- مناسب نیست

¹ Specific – Measurable – Assignable – Realistic – Time-related

- ب) حجم نمونه با توجه به نوع مطالعه:
- ۱- مناسب است ۲- نسبتاً مناسب است ۳- مناسب نیست
- ج) روش نمونه‌گیری با توجه به نوع مطالعه:
- ۱- مناسب است ۲- نسبتاً مناسب است ۳- مناسب نیست
- د) ابزار و روش جمع‌آوری اطلاعات با توجه به نوع مطالعه:
- ۱- مناسب است ۲- نسبتاً مناسب است ۳- مناسب نیست
- ه) روش‌های تجزیه و تحلیل:
- ۱- مناسب است ۲- نسبتاً مناسب است ۳- مناسب نیست
- لطفاً نظرات خود را در مواردی که به روش اجرا مربوط می‌شود به تفکیک هر بند مرقوم فرمایید:
۵. پیش‌بینی زمان لازم برای اجرا: مناسب است کم است زیاد است
۶. هزینه‌ها: مناسب است زیاد است کم است
- لطفاً در مورد هزینه‌ها چنانچه نظری دارید مرقوم فرمایید:
۷. مشکلات اجرایی و روش‌های حل آن:
- بیان نشده بیان شده و ناقص است بیان شده و صحیح است
۸. ملاحظات اخلاقی:
- بیان نشده بیان شده و ناقص است بیان شده و راه‌حل ارائه گردیده است
- لطفاً نظرات خود را در زمینه مشکلات اجرایی و ملاحظات اخلاقی مربوط به این پروپوزال مرقوم فرمایید:
۹. اظهار نظر کلی نسبت به پایان‌نامه:
- پایان‌نامه قابل قبول نیست پایان‌نامه با انجام تغییرات و اصلاحات قابل قبول است
- پایان‌نامه قابل قبول است
۱۰. خواهشمند است در خصوص تناسب طرح با پایان‌نامه دانشجویی به سؤالات زیر پاسخ دهید.

الف. آیا طرح فوق کاربردی است و در بهبود شرایط بهداشتی و درمانی جامعه نقش مؤثری دارد؟

بلی تا حدودی خیر

ب. آیا طرح دارای نوآوری می باشد و یک مسئله یا سؤال علمی را که قبلاً به آن پاسخی داده نشده است را پاسخ می گوید؟

بلی تا حدودی خیر

پ. آیا حجم کار پروژه در حد دوره تحصیلی دانشجوی است؟

بلی تا حدودی خیر

ت. آیا طرح پژوهشی متناسب با اهداف رشته موردنظر تدوین شده است؟

بلی تا حدودی خیر

ث. تناسب طرح با مقطع و رشته دانشجوی:

مناسب است نسبتاً مناسب است مناسب نیست

چنانچه نظر کلی دیگری دارید بفرمایید.

نام و نام خانوادگی داور:

امضا:

دانشکده ....

گروه .....

صورت جلسه پیش دفاع از پایان نامه

نام و نام خانوادگی دانشجو:

مقطع PhD:

رشته:

موضوع پایان نامه:

استادان حاضر در جلسه

نام و نام خانوادگی	سمت	رتبه علمی	نام گروه/ دانشگاه	تاریخ و امضا
آقای/خانم دکتر	استاد راهنما			
آقای/خانم دکتر	استاد راهنما			
آقای/خانم دکتر	استاد مشاور			
آقای/خانم دکتر	استاد مشاور			
آقای/خانم دکتر	استاد مشاور			
آقای/خانم دکتر	داور داخل دانشگاه			
آقای/خانم دکتر	داور داخل دانشگاه			
آقای/خانم دکتر	داور خارج از دانشگاه			
آقای/خانم دکتر	داور خارج از دانشگاه			
آقای/خانم دکتر	نماینده شورای پایان نامه گروه			

نتیجه کلی:

۱. پایان نامه قابل دفاع است

۲. پایان نامه غیر قابل دفاع است

۳. پایان نامه مشروط به انجام اصلاحات ذیل قابل دفاع است:

امضای مدیر گروه

دانشکده ....

گروه .....

تأییدیه استاد راهنما مبنی بر آمادگی دانشجوی برای دفاع از پایان نامه

مدیر محترم گروه

به اطلاع می‌رساند پایان نامه خانم/آقای
رشته:

دانشجوی مقطع :

که با عنوان:

و به راهنمایی اینجانب تهیه گردیده است، قابل ارائه در جلسه دفاع می‌باشد.
تاریخ و ساعت پیشنهادی برای جلسه دفاع از پایان نامه:

امضای استاد راهنما

دانشکده ....

گروه .....

فرم اعلام آمادگی برای دفاع از پایان نامه

معاون محترم آموزشی علوم پایه

احتراماً به آگاهی می‌رساند پایان نامه خانم/ آقای دانشجوی رشته.....

مقطع..... این گروه با

عنوان:.....

در تاریخ..... در جلسه پیش دفاع با حضور استاد راهنما، استادان مشاور و

نماینده شورای پایان نامه ارائه گردید.

ضمن ارسال صورت جلسه پیش دفاع، تأییدیه استاد راهنما مبنی بر آمادگی دانشجو برای

برگزاری جلسه دفاع و دو نسخه از پایان نامه جهت ارائه به استادان ناظر، اعضای

هیات داوران را به شرح زیر پیشنهاد می‌نماید: استادان حاضر در جلسه

نام و نام خانوادگی	سمت	رتبه علمی	نام گروه / دانشگاه	تاریخ و امضا
آقای/خانم دکتر	استاد راهنما			
آقای/خانم دکتر	استاد راهنما			
آقای/خانم دکتر	استاد مشاور			
آقای/خانم دکتر	استاد مشاور			
آقای/خانم دکتر	استاد مشاور			
آقای/خانم دکتر	داور داخل دانشگاه			
آقای/خانم دکتر	داور داخل دانشگاه			
آقای/خانم دکتر	داور خارج از دانشگاه			
آقای/خانم دکتر	داور خارج از دانشگاه			
آقای/خانم دکتر	نماینده شورا			

ضمناً جلسه دفاع در ساعت..... روز..... مورخ..... در گروه

..... برگزار می‌گردد.

استاد ناظر شرکت کننده در جلسه دفاع، تعیین شده در جلسه مورخ شورای تحصیلات

تکمیلی دانشکده، جناب آقای/سرکار خانم می‌باشد.

امضای مدیر گروه

دانشکده ....

گروه .....

جلسه دفاعیه پایان نامه کارشناسی ارشد/ دکتری تخصصی PhD خانم/آقای:
دانشجوی رشته:

تحت عنوان:

که به راهنمایی استاد محترم
تشکیل گردید.

این پایان نامه با توجه به ضوابط تعیین شده توسط شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده
، ارزیابی و با نمره (به عدد .....، به حروف.....) ،
و با درجه عالی بسیار خوب خوب
 قابل قبول مورد تأیید هیأت محترم داوران قرار گرفت.

امضا	نام نام خانوادگی	هیئت داوران
	۱.	۱. استاد راهنما
	۲.	
	۱.	۲. استاد مشاور
	۲.	
	۱. از داخل دانشگاه:	۲. داوران
	۲. از داخل دانشگاه:	
	۳. خارج از دانشگاه:	
	۴. خارج از دانشگاه:	

مدیر گروه

نماینده شورای تحصیلات
تکمیلی دانشگاه

ناظر شورای تحصیلات
تکمیلی دانشکده

دانشکده ....

گروه .....

فرم ارزیابی پایان نامه دانشجویان دکتری تخصصی (PhD)

نام و نام خانوادگی دانشجو

عنوان پایان نامه

تاریخ جلسه دفاع

امتیاز کسب شده	حداکثر امتیاز	اجزای مورد ارزشیابی	ردیف
	۱۲	<p>محتوای پژوهش و نوآوری پایان نامه شامل:</p> <p>مطابقت پایان نامه با پروپوزال</p> <p>خلاصه فارسی و انگلیسی برگرفته از مفاد پایان نامه</p> <p>کیفیت پژوهش (از نظر محتوای بخش های پایان نامه شامل بیان مسئله، مرور متون، روش تحقیق، یافته ها و استنتاج های علمی، کافی و به روز بودن منابع مورد استفاده)</p> <p>مرتبط بودن مقالات چاپ شده (یا با پذیرش قطعی) با موضوع پایان نامه</p> <p>متناسب بودن زمان چاپ (یا پذیرش قطعی) مقالات با زمان انجام پایان نامه</p> <p>ارائه پذیرش مقاله از مجله معتبر خارجی</p> <p>ارائه پذیرش مقاله از مجله معتبر داخلی (انگلیسی)</p> <p>ارائه پذیرش مقاله از مجله معتبر داخلی (فارسی)</p> <p>تعداد و کیفیت اختراع ثبت شده و تولید دانش فنی، طبق آیین نامه مصوب مربوطه</p>	۱
	۳	<p>نحوه ارائه در جلسه دفاع شامل:</p> <p>اثبات نوآوری پایان نامه</p>	۲

		تسلط بر موضوع پایان نامه نحوه بیان استفاده از روش های آماری طبقه بندی و انسجام مطالب رعایت وقت جلسه استفاده مناسب از جداول، نمودار و عکس استفاده مناسب از ابزار کمک آموزشی شیوایی بیان توانایی پاسخگویی به سؤالات داوران	
	۲	چگونگی تدوین و نگارش علمی پایان نامه شامل: رعایت اصول نگارش ادبی روان بودن متن رعایت شیوه نگارش پایان نامه مصوب دانشگاه شامل: مشخصات صفحه اول مشخصات صفحات داخلی شیوه نگارش منابع و مأخذ	۳
	۲	نحوه رفتار و رعایت اخلاق حرفه ای	۴
	۱	رعایت زمان بندی اجرای پایان نامه ارائه به موقع گزارش های ۶ ماهه اتمام پایان نامه در زمان مناسب	۵
	۲۰	جمع امتیاز	

نام و نام خانوادگی استاد

امضای استاد

مقررات و آیین نامه‌های دوره‌های آموزش دستیار تخصصی

ماده ۱: تعریف دوره دستیاری بالینی پزشکی
دوره دستیاری رشته‌های تخصصی بالینی یکی از مقاطع تحصیلات عالی دانشگاهی (Academic) است، که متقاضیان واجد شرایط با داشتن مدرک دکترای پزشکی عمومی (M.D.)، پس از موفقیت در امتحان پذیرش دستیاری و گذراندن دوره‌های آموزشی تئوری و عملی و قبولی در امتحانات لازمه (تکوینی و نهایی)، موفق به اخذ مدرک تخصصی در رشته مربوطه می‌گردند.

ماده ۲: تعریف دستیار
دستیار به فردی اطلاق می‌شود که با داشتن مدرک دکترای پزشکی عمومی و پذیرش در امتحان ورودی دستیاری، جهت آموزشهای نظری و کسب مهارتهای عملی در یکی از رشته‌های تخصصی پزشکی، طی مدت زمان مشخصی که برای آن دوره از طریق شورای آموزش پزشکی و تخصصی تصویب شده است، به امر تحصیل، آموزش، پژوهش و انجام فعالیتهای کارورزی تخصصی اشتغال می‌ورزد.

ماده ۳: هدف دوره دستیاری:
تربیت پزشک متخصص و متعهد در رشته‌های مورد نیاز کشور جهت کسب مهارتهای نظری و عملی، آموزش پزشکی، تعمیم و گسترش بهداشت در جامعه، امور درمانی و انجام فعالیتهای پژوهشی در راستای پیشبرد دانش پزشکی است.

ماده ۴: شرایط پذیرش دستیار در رشته‌های تخصصی بالینی
الف- شرایط عمومی:
۴/۱) تأیید صلاحیت عمومی طبق ضوابط شورای عالی انقلاب فرهنگی.
۴/۲) داشتن مدرک یا گواهینامه فارغ‌التحصیلی در رشته دکترای پزشکی (M.D.) از دانشگاهها و مراکز مورد تأیید وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.
۴/۳) داشتن برگ پایان خدمت نظام وظیفه یا معافی جهت آقایان.
تبصره: کلمه معافی به مفهوم معافیت دائم آن می‌باشد و داوطلبین دارای معافیت موقت پزشکی و یا کفالت با مسؤولیت خود داوطلبین، می‌توانند در آزمون پذیرش دستیار شرکت نمایند. بدیهی است در

صورت فراخواندن آنان به انجام خدمت نظام وظیفه، این وزارت هیچگونه تعهدی جهت ترخیص آنان به عهده نخواهد گرفت.

۴/۴) هر داوطلب می‌تواند بدون محدودیت دفعات، در آزمون ورودی دستکاری شرکت نماید.

۴/۵) نداشتن نقص عضو مؤثر حرفه‌ای بر حسب رشته.

دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی موظف است با همکاری مراکز آموزش پزشکی نقص عضو مؤثر حرفه‌ای را بر اساس رشته‌های مختلف تنظیم و جهت اجرا به مراکز آموزشی ابلاغ نماید.

۴/۶) عدم اشتغال به تحصیل در یکی از رشته‌های تخصصی پزشکی، Ph.D. و یا نداشتن مدرک تخصصی پزشکی.

۴/۷) پذیرفته شدن در آزمون پذیرش دستکاری.

* پذیرش اتباع غیرایرانی طبق آیین نامه پذیرش اتباع غیرایرانی در دوره‌های تخصصی، فوق تخصصی و فلوشیپ انجام می‌پذیرد.

ب - شرایط اختصاصی:

ماده ۵: شرایط استفاده از سهمیه رزمندگان و جهادگران

با توجه به قانون تسهیلات برای ورود رزمندگان و جهادگران داوطلب بسیجی به دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی، به میزان ۲۰٪ از کل ظرفیت پذیرش هر رشته در آزمون ورودی، به پذیرش دستیار از بین مشمولین قانون مزبور، به افرادی که ۸۰٪ نمره حد نصاب هر رشته محل را کسب نمایند، اختصاص می‌یابد.

ماده ۶: شرایط استفاده از سهمیه جانبازان و آزادگان

جانبازان با معلولیت ۷۰٪ و آزادگانی که در دوران دانشجویی حداقل دو سال سابقه اسارت داشته باشند، در صورت کسب ۸۰٪ نمره حد نصاب هر رشته محل همان رشته در امتحانات ورودی دستکاری، مزاد بر ظرفیت (حداکثر به میزان ۲۰٪ از کل ظرفیت پذیرش هر رشته) پذیرفته می‌شوند.

ماده ۷: شرایط استفاده از سهمیه مناطق محروم

در اجرای ماده ۱۴ قانون خدمت پزشکان و پیراپزشکان مصوب مجلس شورای اسلامی، هر سال حداکثر ۲۵٪ کل ظرفیت پذیرش دستیار در رشته‌های مورد نیاز مناطق محروم به عنوان سهمیه مناطق مذکور به افرادی که ۸۰٪ نمره حد نصاب هر رشته محل را کسب نمایند، اختصاص می‌یابد.

تبصره ۱: توزیع این ظرفیت در بین رشته محل‌های مختلف:

در رشته‌های بیماری‌های داخلی، جراحی عمومی و بیماری‌های قلب و عروق در صورتی که ظرفیت رشته - محل ۳ یا ۴ نفر باشد یک نفر، و در ظرفیت‌های بالای ۴ نفر حداکثر ۲۰٪ ظرفیت رشته - محل به این سهمیه تخصیص می‌یابد.

در سایر رشته‌ها در صورتی که ظرفیت رشته - محل ۳ نفر باشد، یک نفر، و در ظرفیت‌های بالاتر از ۳ نفر حداکثر ۲۵٪ ظرفیت رشته - محل به این سهمیه تخصیص می‌یابد.

تبصره ۲: در صورتی که داوطلبان واجد شرایط استفاده از این سهمیه علیرغم انتخاب ۲۰ رشته از ۵ رشته در مرحله اول تا تکمیل ۲۵٪ ظرفیت رشته در هیچ رشته - محلی پذیرفته نشوند در ۲۰ رشته - محل انتخابی مجدد دیگر (بر اساس رشته‌های مجاز طبق جدول اعلام شده از سوی معاونت سلامت) که واجد شرایط باشند می‌توانند پذیرش شوند.

ماده ۸: لیست مناطق محروم

لیست مناطق محروم بهداشتی درمانی و کمبود نیروهای متخصص مورد نیاز هر منطقه، توسط معاونت درمان وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تهیه و تنظیم شده و به منظور برنامه‌ریزی جهت پذیرش و آموزش نیروهای متخصص در اختیار دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی کشور قرار می‌گیرد.

ماده ۹: مقررات و اولویت استفاده از سهمیه مناطق محروم

داوطلبین استفاده از سهمیه مناطق محروم باید حداقل دارای یکی از شرایط زیر باشند:

الف: پزشکان عمومی بومی

۱ - داوطلب متولد استان منطقه محروم بوده و دو مقطع از مقاطع تحصیلی راهنمایی و متوسطه را در آن استان گذرانده و تا پایان مهلت ثبت نام پذیرش دستیاری، دو سال سابقه کار حرفه‌ای پزشکی در مناطق محروم را داشته باشد.

۲- محل تولد یکی از والدین یا همسر داوطلب، استان مربوطه بوده و سه مقطع تحصیلی ابتدایی، راهنمایی و متوسطه را در استان گذرانده و تا پایان مهلت ثبت نام پذیرش دستیاری، دو سال سابقه کار حرفه‌ای پزشکی در مناطق محروم داشته باشد.

ب: پزشکان عمومی غیر بومی

۱- در استخدام دانشگاه منطقه محروم بوده و دارای سابقه مدیریت اجرایی به مدت سه سال تا پایان مهلت ثبت نام پذیرش دستیاری در دانشگاه محل خدمت به عنوان پرسنل شبکه‌های بهداشتی درمانی، معاونین دانشگاه، مدیران ستادی دانشگاه، رؤسای مراکز بهداشتی شهرستان‌ها و رؤسای بیمارستان‌ها و دانشگاه باشد.

۲- پزشکان عمومی که حداقل به مدت چهار سال تا پایان مهلت ثبت نام شرکت در آزمون پذیرش دستیاری در مناطق محروم با تأیید رئیس دانشگاه آن منطقه خدمت نموده باشند.

تبصره ۱: اولویت استفاده از سهمیه مناطق محروم در شرایط یکسان از نظر نمره آزمون پذیرش دستیاری و اولویت انتخاب رشته - محل در مرتبه اول با پزشکان عمومی بومی واجد شرایط و در مرتبه بعد با پزشکان عمومی غیر بومی واجد شرایط می‌باشد.

تبصره ۲: در راستای توزیع متعادل سهمیه مناطق محروم استان‌هایی که در یک دوره با استفاده از سهمیه مناطق محروم در هر یک از رشته‌های تخصصی پذیرش داشته‌اند برای یک دوره نمی‌توانند جزو لیست مناطق محروم برای رشته‌های مربوطه قرار گیرند.

تبصره ۳: متن مربوط به مقررات مشمولین ماده ۷ توسط معاونت سلامت و دفتر حقوقی وزارت متبوع تدوین و ابلاغ میگردد.

ماده ۱۰: شرایط استفاده از سهمیه خانمها

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظف است، حداقل ۲۵٪ از سهمیه پذیرش دستیاری در رشته‌های جراحی اعصاب، ارولوژی، ارتوپدی، گوش، گلو و بینی، چشم‌پزشکی، پرتوشناسی تشخیصی و روانپزشکی و در صورت وجود داوطلب، ۵۰٪ سهمیه رشته‌های جراحی عمومی، داخلی و قلب را به خانمهای پزشک قبول شده در گزینش کتبی دستیاری اختصاص دهد.

تبصره ۱: فارغ‌التحصیلان این رشته‌ها اعم از مجرد یا متأهل متعهد خواهند شد تا پس از فراغت از تحصیل، طبق برنامه وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی خدمات قانونی را در نقاط محروم و نیازمند انجام دهند.

تبصره ۲: حداقل نمره قبولی در گزینش کتبی دستیاری، کسب ۹۰٪ نمره حد نصاب هر رشته محل می باشد.

*پذیرش با استفاده از سهمیه خانمها اعم متأهل یا مجرد صرفا به شرط الزام و تعهد محضری برای انجام خدمات در مناطق محروم به مدت سه برابر طول تحصیل مجاز شناخته می شود.

پذیرش در ظرفیت های يك نفره:

در رشته هایی که ظرفیت پذیرش دستیار يك نفر می باشد، بدون در نظر گرفتن سهمیه و جنس داوطلبان و با رعایت سایر مقررات پذیرش انجام می شود.

ماده ۱۴: ممنوعیت تغییر رشته پس از ثبت نام و انتخاب رشته پس از ثبت نام و انتخاب رشته طبق ضوابط مقرر هر دوره، تغییر رشته مجاز نمی باشد.

ماده ۱۵: شرط اتمام خدمات قانونی

داوطلبانی که در حین انجام خدمات قانونی (شامل خدمت وظیفه عمومی، طرح و توزیع نیروی انسانی، پیام آوران بهداشت) می باشند در صورت اتمام دوره مذکور تا تاریخ ۳۱ شهریورماه سال مورد نظر، مجاز به شرکت در امتحان پذیرش دستیاری خواهند بود. تبصره ۱: انجام خدمات قانونی به استثنای خدمت نظام وظیفه و پیام آوران بهداشت با تأیید مرکز تأمین و توزیع نیروی انسانی با احتساب ضریب منطقه، محاسبه خواهد شد.

ماده ۱۶: شرط شرکت فارغ التحصیلان ایرانی خارج از کشور

فارغ التحصیلان ایرانی خارج از کشور با ارایه معرفی نامه از اداره کل امور فارغ التحصیلان، از طریق دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی طبق دستورالعمل هر دوره می توانند در امتحان پذیرش دستیار شرکت نمایند.

ماده ۱۷: امتیاز يك درصد رتبه برتر دانشگاهها

يك درصد رتبه اول هر دانشگاه در صورتی که تا تاریخ ۳۱ شهریورماه سال مربوطه فارغ التحصیل شوند، می توانند قبل از انجام خدمات قانونی جهت شرکت در امتحان ثبت نام نمایند. دانشگاههایی که زیر صد نفر فارغ التحصیل در سال تحصیلی مربوطه دارند، می توانند فقط يك نفر را به عنوان رتبه اول معرفی نمایند.

تبصره ۱: يك درصد رتبه اول مجموع فارغ التحصيلان واحدهای آموزشی دانشگاه آزاد اسلامی و سایر دانشکده‌های پزشکی مورد تأیید شورای گسترش دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور نیز مشمول این ماده خواهند بود.

تبصره ۲: چنانچه در محاسبه يك درصد رتبه اول دانشگاهها عدد اعشاری حاصل شود، رقم مربوطه به صورت عدد گرد شده منظور خواهد شد.

تبصره ۳: دانشجویان حائز رتبه‌های برتر دانشگاهها، از صدك ۹۸ تا صدك ۹۹ (یعنی يك درصد دوم بالاترین رتبه) از دوره سی و یکم و از صدك ۹۷ تا صدك ۹۸ (یعنی يك درصد سوم بالاترین رتبه) از دوره سی و سوم پذیرش دستیار تخصصی می‌توانند با رعایت سایر مقررات، قبل از انجام خدمات قانونی و بشرط انتخاب رشته‌های غیر از جراحی کلیه و مجاری ادراری تناسلی، جراحی استخوان و مفاصل، چشم، گوش و حلق و بینی، پزشکی هسته‌ای، پوست و پرتوشناسی تشخیصی در آزمون پذیرش دستیار تخصصی سال فارغ التحصیلی خود شرکت نمایند.

امکان شرکت دارندگان مدال از المپیادهای علمی جهانی در پذیرش دستیار قبل از انجام خدمات قانونی:

فارغ التحصيلان رشته پزشکی دارای مدال از المپیادهای علمی جهانی در صورتی که بدون احتساب معدل دوره کارورزی جزء ۱۰ درصد رتبه برتر دوره پزشکی عمومی دانشگاه علوم پزشکی محل تحصیل خود باشند، ملزم به گذراندن خدمات قانونی قبل از شروع دوره دستیار نمی‌باشند.

ماده ۱۸: نحوه احتساب رتبه‌های برتر دانشگاه‌ها برای پذیرش دستیار

نحوه احتساب رتبه‌های برتر دانشگاه‌ها برای پذیرش دستیار، با استفاده از Standard Score براساس ۵۰ درصد معدل کل دوره پزشکی عمومی بدون احتساب معدل دوره کارورزی و ۵۰٪ بقیه، نمره آزمون پیش کارورزی از مجموع دانشجویان فارغ التحصیل هر دانشگاه در سال تحصیلی مربوطه (بدون اعمال هرگونه سهمیه‌ای) به صورت زیر می‌باشد:

(میانگین معدل کل افراد - معدل فرد)

(میانگین نمرات آزمون در همان دوره - نمره آزمون پیش کارورزی از ۱۰۰)

= معیار مقایسه

(انحراف معیار معدل کل افراد)

(انحراف معیار نمرات آزمون در همان دوره)

ماده ۱۹: شرط شرکت داوطلبان کادر ثابت و رسمی نیروهای نظامی و انتظامی

شرکت در امتحان و انتخاب رشته داوطلبین کادر ثابت و رسمی نیروهای نظامی و انتظامی با ارایه معرفی‌نامه از ستاد مشترك ارتش جمهوری اسلامی ایران (اداره نهم) و یا ستاد کل

سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و در مورد کارکنان وزارتخانه‌ها، سازمانها و نهادهای دولتی با ارایه معرفی نامه از بالاترین مقام مسئول اجرایی، بلا مانع خواهد بود.
پ - آزمون پذیرش دستیار:

ماده ۲۰: هر ساله دستورالعمل پذیرش دستیار تخصصی پزشکی از طریق مرکز سنجش آموزش پزشکی اعلام و داوطلبان واجد شرایط از طریق شرکت در آزمون، در دانشگاه‌های علوم پزشکی تربیت کننده دستیار تخصصی، پذیرفته می‌شوند.
دوره آموزشی

الف - شرایط شروع دوره:

ماده ۲۱: اخذ تعهد از پذیرفته شدگان

از پذیرفته شدگان آزمون ورودی دستیاری به استثنای مشمولین سهمیه مناطق محروم، توسط دانشگاهها تعهد عام اخذ خواهد شد. تعیین محل خدمت دستیاران پس از فارغ التحصیلی به عهده وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی می‌باشد.

* پذیرفته شدگانی که با مأموریت آموزشی از وزارتخانه‌ها، نهادها و سازمانها (به استثنای دانشگاه‌های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی، درمانی وابسته به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی) برای ادامه تحصیل به رشته‌های تخصصی و فوق تخصصی وارد می‌شوند، ملزم به سپردن تعهد محضری به محل استخدام خود هستند. فرد یا سازمان مربوطه موظف به پرداخت شهریه و کلیه هزینه‌های تحصیلی برابر ضوابط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی می‌باشد.

تبصره: پرداخت شهریه و کلیه هزینه‌های تحصیلی پذیرفته شدگانی که با مأموریت آموزشی از وزارتخانه‌ها، نهادها و سازمان‌های دولتی وابسته به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی (به استثناء دانشگاه‌های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی، درمانی) برای ادامه تحصیل به رشته‌های تخصصی و فوق تخصصی وارد می‌شوند، به روابط فی مابین دانشگاه محل تحصیل و سازمان محل استخدام داوطلب محول تا در روابط فی مابین مورد توافق قرار گیرد.

ماده ۲۲: ثبت نام

پذیرفته شدگان قطعی دستیاری موظفند طبق بازه زمانی اعلام شده و ضوابط و مقررات نسبت به ثبت نام، سپردن تعهد محضری و ارایه مدارک لازمی که از سوی دانشگاهها تعیین خواهد شد، اقدام نمایند.

تبصره ۱: ثبت نام قطعی داوطلبینی که تا پایان شهریورماه فارغ التحصیل می‌شوند و یا خدمات قانونی و نظام وظیفه را به پایان می‌رسانند، در پایان شهریور ماه صورت می‌گیرد.

در هر صورت مراجعه پذیرفته شدگان جهت اعلام وضعیت در تاریخ فوق‌الذکر (اول تا ۱۵ شهریور) الزامی است.

ماده ۲۳: مدت ارزش قبولی پذیرفته شدگان

ارزش قبولی علمی در آزمون پذیرش دستیاری برای رشته‌های تخصصی، حداکثر تا ۱۵ شهریورماه سال مربوطه خواهد بود.

تبصره ۱: چنانچه پذیرفته شدگان تا ۱۵ شهریورماه به هر دلیل جهت ثبت‌نام به دانشگاه مراجعه نمایند، منصرف قطعی تلقی شده، اسامی افراد جایگزین حداکثر تا تاریخ ۱۰ آبان‌ماه از سوی دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی اعلام خواهد شد.

تبصره ۲: ارزش قبولی علمی آزمون پذیرش دستیاری افراد جایگزین حداکثر تا ۳۰ آبان‌ماه همان سال می‌باشد. در صورتی که شروع دوره دستیاری این افراد تا تاریخ ۳۰ آبان‌ماه سال مورد نظر باشد، با رعایت مقررات می‌توانند در همان سال تحصیلی در آزمون ارتقای ۱ به ۲ شرکت نمایند.

تبصره ۳: در خصوص ادامه دوره دستیاری مردودین گزینش مقرر گردید: ادامه دوره دستیاری مردودینی که صلاحیت عمومی آنان در تجدیدنظر هیأت مرکزی گزینش مورد تأیید قرار می‌گیرد در رشته پذیرفته شده بلامانع می‌باشد در غیر این صورت اعتبار قبولی آنان تا مهرماه سال تحصیلی بعد (یک سال) می‌باشد.

تبصره ۴: چنانچه فردی در گزینش عمومی مردود گردد، جایگزین اعلام نخواهد شد.

ب - شروع دوره:

ماده ۲۴: زمان شروع دوره

کلیه پذیرفته شدگان پس از انجام ثبت‌نام قطعی موظف می‌باشند که از اول مهرماه سال مربوطه، دوره دستیاری را شروع نمایند (به استثنای تبصره ۱ ماده ۲۳).

ماده ۲۵: ممنوعیت استفاده از مرخصی در شروع دوره

دستیاران پذیرفته شده در ۶ ماهه اول شروع به تحصیل مجاز به استفاده از مرخصی بدون دریافت کمک هزینه تحصیلی یا تعویق دوره نمی‌باشند.

ماده ۲۶: مهلت انصراف بدون غرامت و اعلام جایگزین

انصراف دستیاران تا یک ماه پس از شروع دوره، با اطلاع دانشگاه و در نظر گرفتن محرومیت یکساله از شرکت در آزمون بلامانع است و غرامت به آنان تعلق نمی‌گیرد.

تبصره ۱: دانشگاه‌های علوم پزشکی موظفند اسامی منصرفین را حداکثر تا پایان مهرماه هر سال تحصیلی به دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی ارسال نمایند. اسامی افراد

جایگزین حداکثر تا دهم آبان ماه همان سال از سوی دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی به دانشگاه‌های علوم پزشکی اعلام می‌شود.

تبصره ۲: ارزش قبولی علمی آزمون پذیرش دستگیری افراد جایگزین حداکثر تا سی ام آبان ماه همان سال می‌باشد.

تبصره ۳: در آزمون پذیرش دستیار، به ازای هر ظرفیت خالی سه نفر با رعایت اولویتهای مصوب شورای آموزش پزشکی و تخصصی، به عنوان جایگزین معرفی می‌شوند به استثنای مشمولین تبصره ۴ ماده ۲۳، تا بر اساس ترتیب اعلام شده از سوی دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی نسبت به ثبت نام يك نفر با رعایت اولویتهای مقرر اقدام شود.

تبصره ۴: در صورتی که هیچ يك از جایگزینها، ثبت نام و شروع دوره ننمایند و یا انصراف پذیرفته شدگان پس از ۲۰ مهرماه انجام گیرد، در صورت درخواست دانشگاه مربوطه حداکثر تا زمان ابلاغ دستورالعمل ثبت نام آزمون پذیرش دستیار دوره بعد، معرفی جایگزین از بین واجدین شرایط و با رعایت اولویتهای مقرر ظرف مدت ۷ روز از تاریخ فوق از طرف دبیرخانه شورا بلامانع می‌باشد و بعد از این تاریخ تحت هیچ شرایطی جایگزین اعلام نخواهد شد. ارزش قبولی علمی این دسته از پذیرفته شدگان جهت ثبت نام و شروع دوره تا قبل از پایان مهلت ثبت نام دوره بعدی آزمون پذیرش دستگیری می‌باشد. معرفی شدگان در صورت عدم ثبت نام و شروع دوره مشمول محرومیت یکساله از شرکت در آزمون پذیرش دستیار نخواهند شد.

* معرفی جایگزین برای دستیاران انتقالی مجاز نمی‌باشد.

پ - ترك تحصیل و انصراف:

ماده ۲۷: انصراف و محرومیت يك ساله از پذیرش

پس از اعلام نتیجه آزمون، پذیرفته شدگان اصلی و جایگزین در صورت انصراف در هر زمان یا عدم ثبت نام در موعد مقرر یا عدم شروع دوره مشمول يك سال محرومیت از پذیرش در دوره‌های دستگیری رشته‌های تخصصی بالینی پزشکی خواهند شد.

تبصره ۱: انصراف قطعی منوط به رایۀ تسویه حساب با دانشگاه خواهد بود.

تبصره ۲: در صورتیکه شرکت کنندگانی که در مرحله اصلی پذیرش دستیار دوره‌های آموزش تخصصی پذیرفته نشده‌اند حداکثر تا پایان مرداد ماه قبل از شروع سال تحصیلی مربوطه از شرکت در فرآیند پذیرش در مرحله جایگزینی کتباً اعلام انصراف نمایند محرومیت یکساله شامل آنان نمی‌شود.

تبصره ۳: محرومیت یکساله از زمان اعلام انصراف قطعی به مورد اجرا گذاشته خواهد شد.

تبصره ۴: هر گونه انصراف از تحصیل بعد از اعلام قبولی تا پایان سه ماه اول دوره دستیاری، انصراف قطعی تلقی شده و ادامه تحصیل در دوره مربوطه مجاز نمی باشد.

تبصره ۵: ارزش قبولی علمی آزمون پذیرش دستیار افراد جایگزین (که اسامی آنان حداکثر تا تاریخ ۱۰ آبان ماه سال تحصیلی اعلام می شود) حداکثر تا ۳۰ آبان ماه همان سال می باشد. ضمن اینکه غرامت تحصیلی به آنان تعلق نمی گیرد ولی مشمول یکسال محرومیت از پذیرش در دوره های دستیاری رشته های بالینی پزشکی خواهند شد.

انصراف به علت بیماری فقط با تأیید کمیسیون پزشکی و شورای آموزشی دانشگاه بشرط شرکت مجدد در آزمون پذیرش دستیاری و موفقیت در آن امکان پذیر می باشد. ضمن اینکه غرامت تحصیلی و محرومیت از پذیرش در دوره بعدی آزمون شامل حال این افراد نمی شود.

ماده ۲۸: لغو قبولی دوره دستیاری

ترك تحصیل، انصراف و انقطاع در دوران تحصیل بیش از يك ماه به دلایل غیرموجه، منجر به لغو دوره دستیاری خواهد شد. بازگشت به تحصیل دستیار قبل از يك ماه، به درخواست خود متقاضی و موافقت دانشگاه بلامانع می باشد (به استثنای مشمولین تبصره ۳ ماده ۲۸). تبصره: پرونده داوطلبانی که پس از شروع دوره، دستیاری آنها لغو می شود، به دفتر حقوقی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی ارسال می گردد تا براساس تعهد سپرده شده و مقررات موجود با آنها رفتار شود.

ماده ۲۹: بازگشت به تحصیل

بازگشت به تحصیل دستیار منصرف یا غایب در صورتیکه مدت انفضال وی از تحصیل از يك ماه بیشتر نباشد، به تقاضای ذینفع، موافقت گروه آموزشی و تأیید دانشکده پزشکی مربوطه بلامانع خواهد بود. در صورتیکه غیبت دستیار کمتر از شش ماه باشد تشخیص موجه بودن غیبت و چگونگی جبران آن به عهده شورای آموزش دانشگاه که با حضور مدیر گروه ذیربط خواهد بود، می باشد.

ماده ۳۰: انصراف و تسویه حساب

دستیارانی که در حین تحصیل متقاضی انصراف می باشند می بایست درخواست انصراف خود را به انضمام موافقت دانشگاه مربوطه پس از احتساب هزینه های دریافتی و ارایه تسویه حساب، از طریق دانشگاه به دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی ارایه نمایند، تا جهت استیفای حقوق دولت اقدام شود. بدیهی است پس از دریافت وجوه مربوطه، تسویه حساب ارایه و انصراف قطعی به دانشگاه مربوطه اعلام خواهد شد. پس از

اعلام انصراف قطعی دانشگاهها موظفند، مراتب انصراف قطعی دستیار را به مراجع ذیصلاح (نظام وظیفه، اداره فارغ التحصیلان، اداره طرح، محل بورس و یا سازمان محل تعهد) اطلاع دهند.

ت - انتقال، جابجایی، تغییر رشته و میهمانی:

ماده ۳۱: انتقال، جابجایی و تغییر رشته دستیاران در طول مدت تحصیل ممنوع میباشد.
انتقال:

انتقال دستیار به دانشگاه دیگر به تبع همسر بشرط اخذ موافقت دانشگاههای مبدأ و مقصد در موارد ذیل بلامانع است:

تبصره ۱: انتقال دستیار به دانشگاه دیگر به تبع همسر در صورتی مورد موافقت قرار می‌گیرد که همسر داوطلب در استخدام دولت و یا سازمانهای وابسته به دولت بوده و موضوع انتقال همسر داوطلب پس از ثبت نام و پذیرش قطعی وی صورت گرفته باشد.

تبصره ۲: در شرایطی که همسر دستیار، دستیار رشته‌های تخصصی پزشکی بالینی باشد انتقال وی به تبع همسر (اعم از خانم یا آقا) بلامانع است.

تبصره ۳: چنانچه همسر دستیار، دستیار رشته‌های فوق تخصصی باشد انتقال دستیار تخصصی به تبع دستیار رشته‌های فوق تخصصی بلامانع است.

تبصره ۴: انتقال دستیار به دانشگاه دیگر (به استثنای دانشگاه‌های مستقر در تهران) بر اساس ضوابط مصوب شورای آموزش دانشگاه‌های مبدأ و مقصد و رأی کمیته نقل و انتقالات دستیار در دانشگاه بلامانع است.

تبصره ۵: رسیدگی درخواست‌ها و انجام نقل و انتقال دستیاران فقط در مدت پس از اعلام نتیجه امتحانات کتبی سراسری ارتقاء - گواهینامه و قبل از شروع سال تحصیلی (اول مهرماه) مجاز می‌باشد

*معرفی جایگزین برای دستیاران انتقالی مجاز نمی‌باشد.

انتقال به دلیل لغو صلاحیت آموزشی:

در صورت لغو صلاحیت بخش آموزش دهنده، برابر آیین نامه ارزشیابی بخش‌ها، تعیین محل ادامه تحصیل و امتحان ارتقای درون بخشی دستیار، طبق نظر هیأت ممتحنه رشته مربوطه توسط دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی انجام خواهد شد.

تغییر رشته:

چنانچه دستیاران در طول دوره آموزش دچار نقص عضو مؤثر جسمی یا روانی شوند، گروه مربوطه می‌تواند با ذکر دلایل، مراتب را جهت طرح در کمیسیون پزشکی منتخب دانشگاه

به دانشکده پزشکی منعکس نماید. پس از تأیید کمیسیون مذکور و موافقت شورای آموزشی دانشکده و دانشگاه از ادامه تحصیل این افراد جلوگیری بعمل می‌آید.

تبصره ۱: محرومیت یک ساله و غرامت تحصیلی شامل این قبیل افراد نمی‌شود.

تبصره ۲: در صورت موافقت شورای آموزشی دانشگاه، چنانچه نقص عضو مؤثر حرفه‌ای برای سایر رشته‌ها در همان دانشگاه مانع از ادامه تحصیل در آن رشته‌ها نباشد و فرد حداقل نمره آخرین نفر پذیرفته شده رشته مربوطه را در همان سهمیه و همان سال در همان دانشگاه دارا باشد می‌تواند تغییر رشته دهد.

ماده ۳۲: میهمانی

میهمان شدن دستیاران حداکثر به مدت شش ماه با توافق دانشگاه‌های مبدأ و مقصد صرفاً به منظور تبادلات علمی و آموزشی و فقط یکبار در طول تحصیل و از سال دوم دستیاری به بعد، مجاز می‌باشد.

تبصره ۱: میهمانی در شش ماه آخر دوره دستیاری مجاز نمی‌باشد.

تبصره ۲: پرداخت کمک هزینه تحصیلی در طول مدت میهمانی به عهده دانشگاه مبدأ می‌باشد.

ث - آموزش دوره دستیاری:

ماده ۳۳: فعالیت‌های موظف برنامه آموزش دستیاران

دستیاران موظفند طبق برنامه‌ای که از طرف گروه آموزشی مربوطه تنظیم می‌شود، در فعالیتهای آموزشی، پژوهشی و درمانی، از جمله کلاسهای نظری، گزارش صبحگاهی، گزارشهای مرگ و میر و گزارش موردی^۸، ژورنال کلاب، کارورزیهای بیمارستانی و درمانگاهی، آزمایشگاهی و کشیکهای بخش و درمانگاه مربوطه و مأموریتهای علمی و طرحهای تحقیقاتی، بطور فعال شرکت نمایند.

طرح یکماهه دستیاران سال آخر در مناطق محروم بر اساس اعلام نیاز معاونت سلامت وزارتخانه و معاونت درمان دانشگاه از مهرماه سال ۱۳۸۱ قابل اجرا می‌باشد مدت طرح جزء دوره آموزش دستیار محسوب می‌شود.

(دستورالعمل اجرائی آن با هماهنگی معاونت سلامت و دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی تهیه و به دانشگاه‌ها ابلاغ می‌گردد.)

ماده ۳۴: حداقل ساعات کار در دوره‌های دستیاران

⁸ - case report

تحصیل در دوره دستیاری بطور تمام وقت بوده و بر اساس برنامه‌ایست که از طرف مدیر گروه تنظیم می‌شود. حداقل ساعات کار بشرح زیر است:

۱- روزهای شنبه الی چهارشنبه از ساعت ۷/۳۰ لغایت ۱۶/۳۰

۲- پنج‌شنبه‌ها از ساعت ۷/۳۰ لغایت ۱۲/۳۰

تبصره ۱: گزارش ماهانه حضور و غیاب و کارکرد دستیاران، توسط رؤسای بخشها به معاونین آموزشی گروه یا مدیر گروه مربوطه و از طریق معاونین مراکز، به دانشکده ذیربط ارسال خواهد شد.

تبصره ۲: پرداخت کمک هزینه تحصیلی منوط به ارائه گزارش کار ماهانه دستیاران می‌باشد.

تبصره ۳: افزایش سنوات تحصیلی با تمدید دوره دستیاران، تابع مقررات مربوطه خواهد بود.

ماده ۳۵: حداقل برنامه کشیک دستیاران

حداقل برنامه کشیک دستیاران در زمینه‌های بالینی به شرح زیر خواهد بود:

- سال اول ۱۲ کشیک در ماه
- سال دوم ۱۰ کشیک در ماه
- سال سوم ۸ کشیک در ماه
- سال چهارم و پنجم ۶ کشیک در ماه

تبصره ۱: کلیه دستیاران شاغل به تحصیل در بیمارستان، از نهار، و دستیاران کشیک علاوه بر آن از خوابگاه، صبحانه و شام برخوردار خواهند بود.

تبصره ۲: تنظیم برنامه و افزایش کشیک موظف، طبق ضوابط به عهده مدیر گروه است.

تبصره ۳: حکم آموزشی دستیار یکساله است و صدور حکم سال بالاتر بعد از احراز شرایط ارتقای سالیانه می‌باشد.

ماده ۳۶: انتصاب و وظایف دستیار ارشد گروه آموزشی

همه ساله دو نفر از بین دستیاران تخصصی دو سال آخر در هر گروه آموزشی بیمارستانی، با توجه به کفایت، تعهد، وجدان کاری و میزان فعالیت آنها، توسط دستیاران پیشنهاد، و از بین آنها يك نفر به تأیید شورای گروه انتخاب و با حکم رییس دانشکده به عنوان دستیار ارشد منصوب می‌شود.

تبصره: وظایف دستیار ارشد به موجب آیین‌نامه‌ای است که به پیشنهاد مدیر گروه و تصویب رییس دانشکده پزشکی مربوطه به اجرا گذاشته می‌شود.

ج - مرخصیها:

دستیاران با توجه به نیاز و در صورت بروز موارد ناخواسته و ضرورت، می توانند در هر سال دستیاری از مرخصیهای استحقاقی، استعلاجی، زایمان و بدون مزایا استفاده نمایند.

ماده ۳۷: مرخصی استحقاقی

دستیاران می توانند به ازای هر ماه ۲/۵ روز و هر سال تحصیلی جمعاً به مدت یک ماه از مرخصی استحقاقی استفاده نمایند.

تبصره: در صورت عدم استفاده از مرخصی در طول سال تحصیلی فقط ۱۵ روز ذخیره و به سالهای بعد موکول می شود. دستیار مجاز است در سال آخر حداکثر از ۴۵ روز مرخصی ذخیره علاوه بر مرخصی استحقاقی همان سال استفاده کند.

ترتیب استفاده از مرخصی با نظر رییس بخش و تأیید مدیر گروه مربوطه خواهد بود.

ماده ۳۸: مرخصی بدون مزایا

هر دستیار می تواند در طول دوره معادل مجموع مدت مرخصی استحقاقی خود با موافقت رییس بخش و مدیر گروه آموزشی و دانشکده انقطاع تحصیل داشته باشد (برای مثال دستیار دوره های چهارساله می تواند از ۴ ماه مرخصی بدون کمک هزینه تحصیلی استفاده نماید) بدیهی است مدت مذکور به طول دوره دستیاری افزوده خواهد شد.

تبصره ۱: دستیارانی که همسر آنان جزو کارکنان دولت بوده و به دلیل مأموریت یا ادامه مرخصی عازم خارج از کشور هستند می توانند (با ارایه مدرک مستدل) صرفاً از یکسال مرخصی بدون کمک هزینه تحصیلی تنها یکبار در طول دوره تحصیلی بهره جویند.

تبصره ۲: پرداخت کمک هزینه تحصیلی دستیاری در مدت انقطاع تحصیلی مجاز نیست.

ماده ۳۹: مرخصی استعلاجی

استفاده از مرخصی استعلاجی برای دستیاران به میزان حداکثر یک ماه در طول دوره دستیاری، براساس گواهی پزشک و تأیید پزشک معتمد و شورای پزشکی دانشگاه بلامانع است. در صورتیکه غیبت دستیار به علت بیماری در طول دوره تحصیلی از یک ماه بیشتر باشد، برابر مابه التفاوت مدت مذکور به دوره دستیاری وی، با استفاده از کمک هزینه تحصیلی اضافه خواهد شد. اما در مدت بیماری بیش از سه ماه به دستیار کمک هزینه تحصیلی پرداخت نخواهد شد.

تبصره ۱: در صورت بروز بیماری، دستیار موظف است مراتب را ظرف یک هفته به دانشگاه اطلاع دهد و ارایه گواهی استعلاجی برای شروع مجدد دوره الزامی است.

تبصره ۲: در صورتیکه مدت بیماری دستیار از ۶ ماه تجاوز کند، تصمیم‌گیری در مورد ادامه یا لغو دوره دستیاری، پس از تأیید شورای پزشکی دانشگاه، به عهده شورای آموزشی دانشگاه خواهد بود.

ماده ۴۰: مرخصی زایمان

استفاده دستیاران خانم از چهار ماه مرخصی زایمان برای یکبار در طول دوره دستیاری بلامانع می‌باشد. فقط یک ماه از این مدت جزو دوران آموزشی محاسبه می‌شود. تبصره: فقط برای یکبار در طول دوره دستیاری، استفاده‌کنندگان از مرخصی زایمان از کمک هزینه تحصیلی استفاده خواهند کرد.

امور رفاهی

ماده ۴۱: کمک هزینه تحصیلی

به دستیاران ماهانه مبلغی به عنوان کمک هزینه تحصیلی پرداخت خواهد شد. تبصره ۱: در مدت مرخصی استعلاجی بیش از سه ماه به دستیاران کمک هزینه تحصیلی تعلق نمی‌گیرد.

تبصره ۲: کمک هزینه تحصیلی دستیاران میهمان توسط دانشگاه مبدأ پرداخت می‌شود. تبصره ۳: به دستیارانی که با مأموریت آموزشی از سایر مراکز یا سازمانها در دوره‌های تخصصی شرکت می‌کنند، کمک هزینه تحصیلی تعلق نمی‌گیرد.

ماده ۴۲: میزان کمک هزینه تحصیلی پایه، برای دستیاران مجرد و متأهل هر ساله براساس حکم صادره از دانشکده مربوطه و با ارایه گواهی انجام فعالیت‌های موظف دوره، توسط دانشگاه مربوطه قابل پرداخت می‌باشد.

تبصره ۱: در صورتیکه همسر دستیار نیز دستیار باشد، حق تأهل به هر دوی آنها تعلق می‌گیرد.

تبصره ۲: به دستیاران ارشد معادل ۱۰٪ کمک هزینه تحصیلی ماهیانه، به عنوان حق ارشدیت پرداخت خواهد شد.

تبصره ۳: پرداخت مبالغ فوق در صورت تأیید هیأت امنای دانشگاهها قابل اجرا خواهد بود.

ماده ۴۳: مبنای کمک هزینه تحصیلی پایه با محل آموزش تخصصی و رشته تخصصی تغییر نمی‌کند.

ماده ۴۴: کمک هزینه تحصیلی دستیاران همه ساله به میزان افزایش ضریب حقوقی کارکنان دولت مشمول قانون نظام هماهنگ پرداخت افزایش یافته که از محل اعتبارات دانشگاه مربوطه پرداخت خواهد شد.

ماده ۴۵: افزایش سنواتی کمک هزینه تحصیلی پس از قبولی در امتحان ارتقا به سال بالاتر قابل اجرا می باشد و میزان افزایش سنواتی سالانه معادل ۵٪ کمک هزینه تحصیلی می باشد.

ماده ۴۶: مبلغ عیدی دستیاران معادل عیدی مصوب کارمندان دولت خواهد بود که با تصویب هیأت امنای دانشگاهها قابل پرداخت می باشد.

ماده ۴۷: در تمام مدت دوره دستیاری، دستیاران به هیچ وجه حق تأسیس و اداره مطب خصوصی یا درمانگاه را ندارند و نمی توانند حتی به صورت قراردادی و یا ساعتی به استخدام هیچیک از مؤسسات دولتی یا وابسته به آن، بخش خصوصی و یا خیریه درآیند. تبصره: در صورت لزوم، دانشگاه علوم پزشکی محل تحصیل دستیار می تواند از خدمات وی در واحدهای تابعه با عقد قرارداد خاص استفاده نماید.

ماده ۴۸: دستیارانی که تمایل داشته باشند از مزایای بیمه خدمات درمانی به صورت خویش فرما استفاده نمایند، می توانند با پرداخت ۵۰٪ حق سرانه از این امتیاز برخوردار شوند.

سایر موارد

ماده ۴۹: در صورتیکه شرایط خاصی خارج از موارد مشمول مواد آیین نامه مطرح شود، تعیین تکلیف به عهده دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی خواهد بود.

ماده ۵۰: کلیه مصوبات قبلی شورا که مغایر با مواد این آیین نامه می باشد از تاریخ تصویب این آیین نامه از اعتبار ساقط است.

ضوابط و مقررات تعیین نقص عضو مؤثر حرفه‌ای در رشته‌های تخصصی بالینی پزشکی

ماده ۱: در آموزش پزشکی و تخصصی موارد زیر نقص عضو مؤثر حرفه‌ای محسوب می‌شود:

الف) اختلالات روان‌پریشی با علائم ادراکی و تفکر (بالا تر از Illusion, delusion, hallucination - Class II Functional deficit) و اعتیاد (Addiction) به مواد مخدر.

ب) بیماری‌هایی که سیر پیشرونده (progressive) یا بازگشتی (relapse - recurrence) دارند در صورتیکه غیرقابل کنترل تشخیص داده شوند و یا به مرحله آثار غیر قابل بازگشت (sequelae) رسیده باشند، این بیماری‌ها عبارتند از:

۱. دیابت
  ۲. دمانس و دلیریوم (Dementia-Delirium)
  ۳. سکته‌های مغزی (CVA)
  ۴. صرع بزرگ (Grand mal Epilepsy)
  ۵. پارکینسون
  ۶. دیستروفی عضلانی
  ۷. میاستنی گراویس
  ۸. فلج دوره‌ای (Periodic Paralysis)
  ۹. ناركولپسی و کاتاپلکسی پیشرفته (Cataplexy - Narcolepsy)
  ۱۰. اسکروز مولتیپل (Multiple Sclerosis)
  ۱۱. پرفشاری خون (HTN)
  ۱۲. سرطان‌های بدخیم با پیش آگهی ضعیف
  ۱۳. بیماری‌های روماتیسمی سیستمیک (مثل: آرتریت روماتوئید و پلی میوزیت و SLE)
- پ) کلیه اختلالات کارکردی (Functional impairment)، ناتوانی‌ها (disabilities) و نقایص جسمی

(Physical defects) و علائم غیر قابل درمان یا غیر قابل بازتوانی یا نقص‌های غیر قابل جبران با نوتوانی (decompensated) زیر، حتی در صورتیکه بیماری زمینه‌ای (underlying disease) سیر پیشرونده نداشته باشد.

۱. تشنج (Convulsion)
  ۲. سرگیجه (Vertigo)
  ۳. از دست دادن حافظه (Memory loss)
  ۴. کاهش بینایی (Visual Loss) نابینایی کامل هر دو چشم در حد NLP, HM یا LP
  - تبصره ۱ در رشته تخصصی بیماریهای داخلی وجود یک چشم کامل و سالم کافی است.
  - تبصره ۲ - در طب فیزیکی و توانبخشی قدرت دید اصلاح شده در کمترین حد ۳/۱۰
  - تبصره ۳ - در پزشکی هسته‌ای قدرت دید اصلاح شده حداقل ۵/۱۰ قابل قبول است.
  ۵. کاهش شنوایی (deafness) - ناشنوایی کامل دو طرفه
  ۶. دو بینی (Diplopia) در هر یک از وضعیت‌های اولیه یا ثانویه چشم‌ها یا وضعیت آناتومیک سر
  ۷. دیسفاژی (Dysphasia) و آفازی
  ۸. حرکات غیر ارادی اندامها
  ۹. اختلالات تعادل شدید
  ۱۰. قطع اندام تحتانی - دو طرفه بالاتر از زانو
  ۱۱. قطع اندام فوقانی
  ۱۲. دفورمیتی دست‌ها
  ۱۳. فلج اندام‌ها بصورت دو طرفه یا یکطرفه (درجه ۰) و ضعف شدید با قدرت عضلانی درجه ۱
  - تبصره: قطع اندام، فلج و دفورمیتی اگر شامل عضو غالب نباشد در رشته تخصصی بیماریهای داخلی نقص عضو مؤثر حرفه‌ای محسوب نمی‌شود.
- ت) کلیه بیماری‌هایی که عامل نارسایی (Failure) یا عدم کفایت (insufficiency) اعضای سیستمی بدن می‌شوند، در شرایط زیر:

۱. نارسایی قلبی (Heart Failure) در مرحله II,IV FC-I
  ۲. نارسایی کلیوی مزمن (Chronic Renal Failure)
  ۳. آنسفالوپاتی (Encephalopathy) با پیش زمینه‌های آسیب فیزیکی مغزی (خونریزی، تومور، آبسه، هوماتوم)
  ۴. نارسایی تنفسی (Respiratory Failure) مثل آسم پیشرفته، Narcosis CO_2 ، و بیماریهای انسدادی و محدودکننده شدید ریوی
  ۵. سکته‌های (Stroke) پایه مغز و مخچه و کورتکس.
  ۶. سیروز کبدی
- ث) اختلالات حسی سطحی (touch, light Pain, Temperature) و اختلالات حسی عمقی (touchpoint Position, Vibration, Sterognosis, Sweying, Two discrimination, Epicritic) وقتی به طور کامل باشند.
- تبصره - اختلالات حسی رادیال و اولنار در رشته‌های جراحی نقص عضو مؤثر حرفه‌ای محسوب می‌شوند.
- ج) کلیه بیماریهایی که از طریق خون منتقل می‌شوند با رعایت مفاد بند ب در کلیه رشته‌های جراحی، زنان و زایمان، بیهوشی و طب اورژانس.
- چ) علائم اختلال سیستم حرکتی (Motor System Signs) حتی در صورتیکه بیماری زمینه‌ای (Underlying disease) سیر پیشرونده نداشته باشد به شرح زیر:
- ۱ حرکات غیر ارادی (Involuntary movement)، در همه رشته‌های جراحی، رادیولوژی، بیهوشی و طب اورژانس.
  - ۲ - علائم ایستادن و راه رفتن (gait & Station): هیستریک، همی پلژیک، اسپاستیک، Wide, Scizzor، پارکینسون، Waddling، آتاکسیک، Staggering در همه رشته‌های جراحی، بیهوشی و طب اورژانس.
  - ۳ تونوس عضلانی در اندام فوقانی به صورت: Hypertonicity (spasticity, rigidity) by passive motion .
Hypotonicity (Pendular, Flaccid) by passive motion
- در همه رشته‌های جراحی، رادیولوژی و بیهوشی
- ۴ محدودیت در حرکت اندام فوقانی به اندازه بیشتر از ۲۰ درجه یا ۲۰ درصد محدوده حرکتی نرمال در ارتوپدی.
  - ۵ ضعف عضلانی در حرکات فعال عضلات زیر با درجات کمتر از ۳ در رشته‌های جراحی، بیهوشی و طب اورژانس:

- عضلات مربوط به حرکات Coarse دست :
(SCM , Deltoid , Biceps , Triceps , Trapezoid)
- عضلات مربوط به حرکات ظریف دست :
(Extensor Digitorum , Extensor Carpi Radialis , Opponants , Lumbricoides)
- عضلات مربوط به تونوس در ایستادن :
(Hamstring , Quadriceps , Plantar Flexor)
- تبصره ۱ - درجه بندی ضعف قدرت عضلانی بر اساس طبقه بندی زیر است :
0.paralysis, 1.severe , 2.moderate, 3.mild, 4.strong enough, 5.very strong
- تبصره ۲ - در رشته جراحی استخوان و مفاصل ضعف عضلانی کمتر از ۴ در عضلات Coarse
- تبصره ۳ - در رشته‌های تخصصی چشم، گوش و حلق و بینی، جراحی مغز و اعصاب و جراحی قلب و عروق ضعف عضلانی کمتر از ۴ در عضلات مربوط به حرکات Fine دست
- ۶ رفلکس‌های با واکنش تشدید یافته (Exaggerated Hyperreflexia یا Clonus)
- ۷ علائم عدم تعادل در رشته‌های جراحی، بیهوشی و طب اورژانس به هر میزان (Ataxia, Dysmetria, Dysdiadokokinesia).
- ۸ ضایعات ستون فقرات - در صورتیکه موجب یکی از عوارض نامبرده در موارد ۱ تا ۷ بند چ یا موارد اختلالات حسی گردد.
- ۹ چاقی مفرط (Morbid Obesity) در موارد ۴ و ۵ بند چ در رشته‌های جراحی و طب اورژانس و قد کمتر از ۱۵۰ سانتی متر در رشته‌های جراحی.
- ح) موارد خاص زیر در رشته تخصصی چشم پزشکی، جراحی مغز و اعصاب، گوش و حلق و بینی و فلوشیپ‌های این رشته‌ها، فلوشیپ‌ها و فوق تخصصی‌های جراحی عمومی، فلوشیپ‌های ارتوپدی و رشته پیوند کلیه.
- ۱ دید عمق بیشتر از ۴۰ آرک بر ثانیه (< 40 arc seconds)
- ۲ قدرت دید اصلاح شده کمتر از ۹/۱۰ در هر چشم (Visual acuity)
- ۳ کور رنگی
- ۴ محدودیت مؤثر میدان دید
- خ) حاملگی در بدو شروع دوره در رادیولوژی، رادیوتراپی، پزشکی هسته‌ای و طب اورژانس. تبصره: در این شرایط دستیار می‌تواند در صورت موافقت گروه آموزشی از مرخصی استحقاقی و زایمان در بدو شروع دوره استفاده نماید.
- د) اختلالات عصبی - روانی (وسواس شدید، پانیک شدید، فوبیای شدید، PTSD).

ذ) لکنت زبان و نداشتن ثبات روانی در شرایط استرس زا در رشته روانپزشکی، روانپزشکی اطفال و طب اورژانس.

ر) کلیه اختلالات روانی اعم از سایکوز و نوروها، اختلالات شخصیتی و ناپایداری روانی در رشته‌های روانپزشکی بیهوشی و طب اورژانس.

ماده ۲: بیماریها (diseases)، ناتوانایی‌ها (disabilities)، اختلالات (disorders) که تحت کنترل پزشکی (medically controlled) بوده یا درمان (treated)، نوتوانی (rehabilitated) و یا بازتوانی (adjusted) شده باشند با رعایت سایر مقررات، نقص عضو مؤثر حرفه‌ای محسوب نمی‌شوند.

تبصره: سابقه بیماری‌های روان پریشی (psychoses) و اعتیاد (addiction) به مواد مخدر در کلیه رشته‌ها نقص عضو مؤثر حرفه‌ای محسوب می‌شود.

ماده ۳: عبارت رشته‌های جراحی در این آیین نامه به رشته‌های زیر اطلاق می‌شود:
جراحی عمومی، جراحی استخوان و مفاصل، زنان و زایمان، جراحی کلیه و مجاری ادراری و تناسلی، گوش و حلق و بینی، جراحی مغز و اعصاب، چشم و رشته‌های فوق تخصصی و دوره‌های فلوشیپ مربوطه

تبصره: دوره فلوشیپ بیهوشی قلب باز مشمول بندهای مربوط به رشته تخصصی بیهوشی می‌باشد.

ماده ۴: تعریف هر یک از موارد نقص عضو مؤثر حرفه‌ای بر اساس ملاک‌های تشخیص پزشکی می‌باشد.

ماده ۵: در مواردیکه نقص عضو مؤثر حرفه‌ای در زمان ثبت نام و یا در طول دوره مطرح شود تائید آن از طرف شورای پزشکی دانشگاه محل تحصیل الزامی است.

تبصره ۱: در صورتیکه بعلت عدم کنترل بیماری در طول دوران دستیاری علائم بیماری مشخص گردد (بارز شود)، طبق اصل بند ۲/۵ (صفحه ۲۶) آیین نامه دستیاری عمل خواهد شد.

تبصره ۲: در صورتیکه نقص عضو مؤثر حرفه‌ای در مواجهه با شرایط تحصیل و کار ایجاد شود (بروز نماید) دستیار مشمول بند ۲/۵ (صفحه ۲۶) و تبصره ۲ آن خواهد بود. مثل:

- حساسیت کبد به هالوتان (خطر سیروز) در رشته‌های جراحی و بیهوشی
- حساسیت‌های بارز پوستی (درماتیت تماسی)

تبصره ۳ در صورت بروز علائم بیماری و یا نقص عضو مؤثر حرفه‌ای به علت شرایط محل تحصیل (مثل شرایط اقتصادی و - آب و هوا) داوطلب مشمول بند ۲/۵ و تبصره‌های آن نمی‌شود.

بنابراین داوطلب لازم است در زمان انتخاب رشته و رشته - محل، نوع کار در رشته و شرایط جغرافیایی و اقتصادی محل تحصیل را مدنظر قرار دهد.

بند ۲/۵ متمم آیین نامه دستگیری:

چنانچه دستیاران در طول دوره آموزش دچار نقص عضو مؤثر جسمی یا روانی شوند، گروه مربوطه می‌تواند با ذکر دلایل مراتب را جهت طرح در کمیسیون پزشکی منتخب دانشگاه به دانشکده پزشکی منعکس نماید. پس از تأیید کمیسیون مذکور و موافقت شورای آموزشی دانشکده و دانشگاه از ادامه تحصیل این افراد جلوگیری بعمل می‌آید.

تبصره ۱: محرومیت یک ساله و غرامت تحصیلی شامل این قبیل افراد نمی‌شود.

تبصره ۲: در صورت موافقت شورای آموزشی دانشگاه، چنانچه نقص عضو مؤثر حرفه‌ای برای سایر رشته‌ها در همان دانشگاه مانع از ادامه تحصیل در آن رشته‌ها نباشد و فرد حداقل نمره‌آخرین نفر پذیرفته شده رشته مربوطه را در همان سهمیه و همان سال و همان دانشگاه دارا باشد می‌تواند تغییر رشته دهد.

آیین نامه آموزشی دوره تخصصی دندانپزشکی

مقدمه

هدف از برگزاری دوره‌های دستیاری دندانپزشکی، تربیت افراد متخصص در رشته‌های تخصصی دندانپزشکی است. این افراد با کسب مهارت‌های لازم، نیازهای آموزشی پژوهشی، درمانی و بهداشتی کشور را تامین می‌نمایند.

تعاریف

ماده ۱- دوره دستیاری دندانپزشکی یکی از مقاطع تحصیلات عالی دانشگاهی (Academic) است که دندانپزشکان عمومی متقاضی و واجد شرایط پس از کسب موفقیت در آزمون ورودی دستیاری با توجه به نمره مکتسبه در یکی از مراکز آموزشی که از طرف دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی تعیین می‌گردد آن را شروع نموده و پس از گذراندن تمامی دروس (طبق برنامه آموزشی مصوب) و نیز قبولی در آزمون‌های حین دوره (نظیر ارتقا سالیانه)، در آزمون گواهینامه/دانشنامه تخصصی شرکت نموده و متناسب با نمره این آزمون، موفق به اخذ گواهینامه و یا دانشنامه تخصصی در رشته مربوطه می‌گردند.

ماده ۲- دستیار به فردی اطلاق می‌شود که با داشتن مدرک دکتری دندانپزشکی عمومی و پذیرش در آزمون ورودی دستیاری، جهت آموزش‌های نظری و کسب مهارت‌های عملی در یکی از رشته‌های تخصصی دندانپزشکی (شامل آسیب شناسی دهان و فک و صورت، ارتودانتیکس، اندودانتیکس، بیماریهای دهان و فک و صورت، پروتزهای دندانی، پرپودانتیکس، جراحی دهان و فک و صورت، دندانپزشکی ترمیمی، دندانپزشکی کودکان و رادیولوژی دهان و فک و صورت)، طی مدت زمان مشخصی که برای آن دوره از طریق شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی تصویب شده است، به امر آموزش، پژوهش و انجام فعالیت‌های درمانی اشتغال می‌ورزد.

آزمون ورودی دوره‌های دستیاری دندانپزشکی

ماده ۳- ثبت نام آزمون پذیرش دوره‌های تخصصی دندانپزشکی از طریق مرکز سنجش آموزش پزشکی و بر اساس مفاد دستورالعمل اعلام شده از طرف دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی انجام می‌پذیرد.

ماده ۴- داوطلبین ملزم به تکمیل و ارائه مدارک لازم در موعد مقرر و به شکلی که اعلام می‌شود، می‌باشند. چنانچه در هر زمان مشخص شود که داوطلب واجد شرایط نبوده و یا

صحت مدارك ارایه شده مورد تأیید واقع نشود حق ادامه دوره از دستیار سلب شده و دو دوره از شرکت در آزمون ورودی دوره‌های دستیاری محروم می‌شود .

ماده ۵ - این آزمون هر سال يك نوبت در دانشگاه‌های علوم پزشکی منتخب سراسر کشور برگزار می‌گردد.

ماده ۶ - این آزمون دارای نمره منفی است و تعداد سوالات و منابع آزمون هر سال به اطلاع داوطلبان رسانده می‌شود .

ماده ۷ - اعلام نتیجه اولیه بصورت کارنامه ای حاوی نمره و رتبه داوطلب خواهد بود که به همراه فرم انتخاب رشته در اختیار داوطلبان قرار می‌گیرد .

تبصره ۱ : داوطلبانی که ۵۰ درصد نمره کل آزمون را کسب نموده مجاز به انتخاب رشته می‌باشند .

تبصره ۲: داوطلبان حایز شرایط برای استفاده از سهمیه بومی، در صورت کسب حداقل ۸۵ % نمره آخرین فرد پذیرفته شده در رشته انتخابی، مورد پذیرش قرار می‌گیرند اما در صورت کسب نمره در سهمیه آزاد و ارایه درخواست کتبی، امکان پذیرش در سهمیه آزاد را صرفاً پیش از ورود به دوره دستیاری خواهند داشت .

ماده ۸ - داوطلبان مجاز به انتخاب رشته میتوانند حداکثر ۲۵ رشته-محل را برای تحصیل انتخاب نمایند.

شرایط ورود به دوره‌های دستیاری دندانپزشکی

ماده ۹ - قبولی در آزمون ورودی دوره دستیاری دندانپزشکی برابر ضوابط اعلامی در دستورالعمل آزمون پذیرش دستیاری دندانپزشکی صورت پذیرد.

ماده ۱۰ - تأیید صلاحیت‌های عمومی طبق ضوابط شورای عالی انقلاب فرهنگی است.

ماده ۱۱ - ارائه مدرک دکتری عمومی دندانپزشکی مورد تأیید وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی لازم میباشد.

ماده ۱۲ - برخورداری از سلامت جسمی و روانی و نداشتن نقص عضو موثر حرفه ای برحسب رشته و مطابق با مفاد دستورالعمل آزمون پذیرش دستیار دندانپزشکی احراز گردد .

تبصره ۱: صحت سلامت جسمی و روانی پذیرفته شدگان در بدو ورود به دانشگاه از طرف شورای پزشکی دانشگاه محل تحصیل مورد بررسی و تایید قرار گیرد.

تبصره ۲: پرونده پزشکی پذیرفته شدگانی که در بدو ورود از نظر سلامت جسمی و روانی مورد تایید قرار گرفته اند اما با اعلام گروه آموزشی و تایید دانشکده در حین دوره دستیاری به بیماری جسمی و یا روانی مبتلا گردیده اند در شورای پزشکی دانشگاه مورد بررسی قرار گرفته و در صورت تایید شورای آموزشی دانشگاه از ادامه تحصیل این افراد جلوگیری می شود و غرامت تحصیلی شامل این قبیل افراد نمی شود.

ماده ۱۳- پذیرفته شدگان لازم است بر اساس سهمیه پذیرش و مفاد دستورالعمل آزمون پذیرش دستیار دندانپزشکی که سالیانه از طرف دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی اعلام می گردد نسبت به سپردن تعهدات محضری و وثیقه های مربوطه (مطابق پیوست های ۱ تا ۳) اقدام نمایند، در غیر این صورت از ثبت نام/ ادامه تحصیل آنها جلوگیری به عمل می آید.

تبصره- تعیین محل خدمت دستیاران پس از فارغ التحصیلی به عهده وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی است.

تعهدات دستیاران دندانپزشکی

الف) تعهد عام- متعهدین عام تعهد محضری می سپارند تا پس از فارغ التحصیلی به میزان حداکثر ۲/۵ برابر مدت تحصیل در هر محلی که دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی تعیین نماید به انجام خدمات آموزشی/پژوهشی/درمانی بپردازند. این نوع تعهد مشمول ضریب k بر اساس ضریب محرومیت محل انجام تعهدات خواهد شد. تحویل مدرک تحصیلی این مشمولان بعد از اتمام تعهد مورد نظر مجاز می باشد.

ب) تعهد خاص دو نوع می باشد:

۱- تعهد خاص مناطق محروم بر اساس قانون برقراری عدالت آموزشی در پذیرش دانشجویان در دوره های تکمیلی و تخصصی (جذب دانشجوی بومی): تعهد اخذ شده از این مشمولان برای خدمت در مناطق محروم مورد تعهد به میزان سه برابر مدت تحصیل است و این نوع تعهد قابل خرید و یا جابجایی نمی باشد.

تبصره ۱- تحویل مدرک تحصیلی این مشمولان بعد از اتمام تعهد مورد نظر مجاز می باشد و این افراد در زمان تعهد مجاز به انجام فعالیت پزشکی در سایر نقاط کشور نمی باشند.

تبصره ۲ - تحصیل دانشجویان بومی موضوع این بند، به شرط وجود دوره دستیاری تخصصی دندانپزشکی، در دانشگاه‌های استان مربوطه در اولویت است. در صورتی که داوطلب نمره لازم برای تحصیل در دانشگاه‌های استان‌های دیگر را کسب کرده باشد، اگر مخالفت مکتوب ارایه ننماید، معرفی وی بلا مانع است.

۲. تعهد خاص در حین دوره دستیاری برای متعهدین عام: با درخواست کتبی دستیار، ارایه اعلام نیاز یکی از دانشگاه‌ها و تایید دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی مطابق با مفاد آیین نامه خدمات قانونی متعهدین خدمت دوره‌های تخصصی دندانپزشکی قابل انجام است. این گروه از متعهدین ملزم به سپردن تعهد محضری برای خدمت به میزان ۳ برابر مدت تحصیل می‌شوند. ضریب محرومیت محل انجام تعهدات در این نوع تعهد اعمال نخواهد شد

تبصره ۱: دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی پس از تعدیل/تایید درخواست دانشگاه‌های علوم پزشکی، لیست نیازمندی دانشگاه‌ها را بر حسب رشته‌های مورد نیاز به صورت عمومی اعلام خواهد نمود.

تبصره ۲: در صورت اعلام عدم نیاز توسط دانشگاه محل تعهد، چنین متعهدینی موظفند به دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی مراجعه و مابقی تعهدات قانونی خود را در منطقه محروم جدیدی که تعیین می‌شود، انجام دهند

ج) تعهد به سازمان‌ها - قبول شدگانی که در استخدام وزارتخانه‌ها، نهادها و سازمان‌ها می‌باشند موظفند تا حکم ماموریت آموزشی با امضای بالاترین مقام دستگاه را جهت شروع دوره دستیاری ارایه دهند. این افراد سهمیه آزاد تلقی شده و موظف به پرداخت شهریه توسط خود و یا سازمان ذیربط می‌باشند. در صورت پرداخت شهریه توسط سازمان مربوطه، این افراد ملزم به سپردن تعهد به محل استخدام خود بوده و بدیهی است که حقوق و مزایای خود را از محل تعهد دریافت می‌کنند.

د) بدون تعهد (آزاد) - پذیرفته شدگان سهمیه آزاد (با پرداخت شهریه مصوب) از انجام تعهدات دستیاری معاف می‌باشند اما تعهدات مربوط به سایر خدمات قانونی به قوت خود باقی است.

تبصره ۱: تبدیل از سهمیه آزاد به تعهد خاص/عام با رعایت ضوابط و به شرط موافقت دانشگاه مورد تعهد و پس از تأیید دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی امکان پذیر می‌باشد. در چنین شرایطی شهریه پرداخت شده قبلی قابل استرداد نیست.

تبصره ۲: تبدیل از سهمیه دولتی به سهمیه آزاد ممنوع می‌باشد .

تبصره ۳: کف و سقف میزان شهریه تحصیلی در هر سال تحصیلی از طرف دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی تعیین و اعلام می‌گردد و با تصویب هیئت امنای دانشگاه‌ها قابل اجرا است.

ماده ۱۴- دانشگاه محل تحصیل دستیار موظف است در هنگام ثبت نام و قبل از شروع دوره آموزشی از متعهدین خدمت حسب نوع تعهدات، سند تعهد محضری مربوطه را دریافت نموده و اسناد تعهد محضری را همراه با احکام صادره تا پایان ترم اول تحصیلی سال قبولی متعهد به دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی ارسال نماید. اجازه ادامه تحصیل از دستیاران متعهد خدمتی که تا پایان نیمسال اول تعهد محضری خود را ارائه نموده باشند سلب می‌شود .

ماده ۱۵- پذیرفته شدگان موظفند تا طبق تاریخ اعلام شده به دانشگاه محل آموزش جهت ثبت نام و شروع دوره آموزشی مراجعه نمایند. تبصره ۱: اعتبار قبولی آزمون دستیاری دندانپزشکی فقط برای همان سال تحصیلی است و پس از سپری شدن زمان ثبت نام، هیچ حقی جهت ثبت نام برای پذیرفته شده وجود نداشته و وی منصرف از تحصیل شناخته می‌شود. این فرد اجازه شرکت در آزمون دستیاری دندانپزشکی را به مدت یک سال نخواهد داشت.

تبصره ۲: دانشگاه‌های علوم پزشکی موظفند اسامی انصراف دهندگان موضوع تبصره ۱ را حداکثر تا دو هفته پس از اتمام مهلت ثبت نام به دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی اعلام نمایند.

تبصره ۳: جهت قبول شدگانی که در گزینش عمومی مردود شناخته شده ولی ادامه تحصیل ایشان پس از تجدید نظر بلامانع اعلام گردیده، اعتبار قبولی آزمون دستیاری دندانپزشکی یکسال است.

ماده ۱۶- پذیرفته شده به تحصیل در رشته‌های تخصصی دیگر و یا PhD اشتغال نداشته باشد .

ماده ۱۷- تکمیل ظرفیت در دوره دستیاری دندانپزشکی در صورت عدم تکمیل ظرفیت در رشته/محل‌ها ممنوع است .

ساختار اجرایی آموزش دوره‌های دستیاری دندانپزشکی

ماده ۱۸- يك نفر از اعضاء هیئت علمی ترجیحا با مرتبه استادی و یا دانشیاری به عنوان معاون آموزشی تخصصی و تحصیلات تکمیلی دانشکده منصوب می‌شود .

تبصره: این مسئولیت می‌تواند با تشخیص رئیس دانشکده، بر عهده معاون آموزشی دانشکده باشد.

ماده ۱۹- معاون تخصصی در هر گروه آموزشی در جلسه ای با حضور رئیس، معاون آموزشی، معاون آموزشی تخصصی و تحصیلات تکمیلی دانشکده و مدیر گروه مربوطه انتخاب و حکم وی توسط رئیس دانشکده (برای مدت ۲ سال) صادر خواهد شد

ماده ۲۰- ترکیب شورای آموزش تخصصی و تحصیلات تکمیلی شامل رئیس، معاون آموزشی، معاون آموزشی تخصصی و تحصیلات تکمیلی، معاون پژوهشی، معاونین تخصصی گروه‌های آموزشی، مسئول دفتر توسعه آموزش (EDO) دانشکده (بدون حق رای) و يك نفر از اعضاء هیئت علمی صاحب نظر دانشکده با انتخاب/حکم رئیس دانشکده می‌باشد. معاون آموزشی تخصصی و تحصیلات تکمیلی دبیر این شورا است و در غیاب رئیس دانشکده مسئولیت اداره جلسات را بر عهده دارد.

ماده ۲۱- شرح وظایف شورای آموزش تخصصی و تحصیلات تکمیلی به شرح ذیل می‌باشد :

- ۱) تدوین برنامه راهبردی برای آموزش‌های تخصصی و تحصیلات تکمیلی دانشکده با توجه به خط مشی آموزشی دانشگاه و وزارت متبوع
- ۲) بررسی و تدوین برنامه دوره‌های جدید آموزشی تخصصی و تحصیلات تکمیلی دانشکده و ارجاع آن به مراجع ذیربط
- ۳) تایید ظرفیت پذیرش دستیار اعلام شده از طرف گروه‌های آموزشی
- ۴) بررسی و اظهار نظر در مواردی که رئیس دانشکده به شورا ارجاع نماید
- ۵) بررسی تقاضای انصراف، مرخصی، انتقال و جابجایی دستیاران پس از اعلام نظر گروه آموزشی و بر اساس ضوابط و مقررات مربوطه

- ۶) تصویب برنامه‌های آموزشی سالیانه تحصیلی دستیاران و نظارت بر حسن اجرای آنها
- ۷) طراحی و تدوین روش‌های ارزیابی/ارزشیابی دوره ای و نظارت بر حسن انجام آنها
- ۸) نظارت دقیق در خصوص اعمال کامل ضوابط موجود در برنامه‌های آموزشی مصوب
- ۹) تصمیم‌گیری در مواردی که در این آئین نامه و سایر آیین نامه‌های مرتبط با برنامه‌های تحصیلات تکمیلی مسکوت است.

نظام آموزشی

ماده ۲۲- شروع دوره آموزشی دستیاران طبق تقویم دانشگاهی است.

ماده ۲۳- نظام آموزشی دوره دستیاری به صورت سالی-واحدی است و دستیاران موظف به حضور تمام وقت در حین تحصیل می‌باشند.

ماده ۲۴- دروس بر اساس برنامه‌های آموزشی مصوب هر رشته است و برنامه‌های آموزشی به شکلی طراحی و اجرا می‌شوند که دستیاران علاوه بر شرکت در کلاس‌های مربوطه، از ابتدای دوره در بخش حضور فعال داشته باشند.

تبصره: دستیاران رشته جراحی دهان و فك و صورت و نیز حسب مورد سایر دستیاران موظف به حضور در برنامه‌های کشیک تنظیمی می‌باشند.

ماده ۲۵- طول دوره آموزشی در کلیه رشته‌های تخصصی دندانپزشکی ۳ سال تقویمی و در رشته جراحی دهان و فك و صورت ۵ سال تقویمی است.

تبصره ۱: لزوم استفاده از زمانی بیش از طول دوره آموزشی باید به صورت مستدل و مکتوب از طرف دستیار/گروه آموزشی/معاون آموزشی تخصصی و تحصیلات تکمیلی به شورای آموزش تخصصی و تحصیلات تکمیلی و سپس شورای آموزشی دانشگاه اعلام گردد. در صورت تایید این دلایل، سقف سنوات مجاز تحصیلی جهت دستیاران رشته جراحی دهان و فك و صورت ۶/۵ سال و جهت دستیاران سایر رشته‌های تخصصی ۴ سال است. افزایش زمان تحصیل بیش از سقف سنوات مجاز میسر نیست.

تبصره ۲: در موارد خاص با پیشنهاد شورای تخصصی و تحصیلات تکمیلی دانشکده و تایید شورای آموزشی دانشگاه، کمیسیون موارد خاص دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی

و تخصصی مرجع تصمیم گیری در مورد استفاده از زمانی بیش از سقف سنوات مجاز خواهد بود. در صورت موافقت، دستیار موظف به پرداخت شهریه ای معادل با شهریه دستیاران آزاد خواهد بود.

تبصره ۳: در صورتی که افزایش طول دوره آموزشی در سقف مدت مجاز تحصیل ناشی از بروز مشکلات خارج از اراده دستیار باشد (با تشخیص شورای آموزش تخصصی و تحصیلات تکمیلی دانشکده) این موضوع توسط شورای آموزش دانشگاه تایید شده و به دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی اعلام می‌گردد. این موارد شامل افزایش مدت تعهدات نخواهد شد و دانشگاه موظف به پرداخت کمک هزینه دستیاری می‌باشد اما دستیاران آزاد ملزم به پرداخت شهریه نمی‌باشند.

تبصره ۴: اگر افزایش طول دوره آموزشی در سقف مدت مجاز تحصیل خارج از اختیار دستیار نباشد وی شامل افزایش مدت تعهدات خواهد شد و دانشگاه موظف به پرداخت کمک هزینه دستیاری نبوده و دستیاران آزاد نیز ملزم به پرداخت شهریه می‌باشند.

ماده ۲۶ - دستیاران برابر برنامه تنظیمی گروه آموزشی و ابلاغ شده از طرف معاونت آموزشی تخصصی و تحصیلات تکمیلی دانشکده موظف به حضور تمام وقت (۴ ساعت در هفته، شنبه تا چهارشنبه روزانه ۸ ساعت و پنج شنبه‌ها ۴ ساعت) و شرکت فعال در برنامه‌های آموزشی/پژوهشی/درمانی می‌باشند. گزارش ماهانه حضور و غیاب و کارکرد دستیاران توسط معاونین تخصصی گروه آموزشی به معاون آموزشی تخصصی و تحصیلات تکمیلی دانشکده ارسال خواهد شد و پرداخت کمک هزینه تحصیلی منوط به آن است

ماده ۲۷ - حضور و غیاب دستیاران طبق مقررات انجام خواهد شد. غیبت غیر موجه بیش از نصاب ۳:۱۷ در دروس نظری و ۱:۱۰ در دروس عملی موجب کسب نمره صفر در آن درس خواهد بود و دستیار موظف به اخذ واحد مجدد می‌باشد.

ماده ۲۸ - مرخصی استحقاقی دستیاران معادل ۲/۵ روز در ماه است که با موافقت معاون تخصصی گروه آموزشی قابل استفاده خواهد بود

تبصره ۱: مرخصی استحقاقی استفاده شده سالیانه دستیاران توسط معاون تخصصی گروه آموزشی مربوطه محاسبه و به اطلاع آنان و معاون آموزشی و تحصیلات تکمیلی می‌رسد

تبصره ۲: استفاده از مرخصی استحقاقی برای همان سال میسر است و استفاده از مرخصی در شروع دوره دستیاری ممنوع است.

ماده ۲۹- استفاده از مرخصی استعلاجی برای دستیاران به میزان حداکثر يك ماه در كل دوره دستياری براساس گواهی پزشك و تایید پزشك معتمد و شورای پزشکی دانشگاه بلامانع است .

تبصره ۱: دستيار موظف است مراتب بروز بیماری را حداکثر ظرف يك هفته به دانشکده اطلاع و حداکثر ظرف يك هفته به تأیید پزشك معتمد دانشگاه برساند

تبصره ۲: در صورت بروز بیماری و با تشخیص کمیسیون پزشکی دانشگاه و همچنین سایر دلایل موجه به تشخیص شورای آموزش تخصصی و تحصیلات تکمیلی دانشکده و تأیید شورای آموزشی دانشگاه، دستیاران می‌توانند از حداکثر یکسال مرخصی استفاده نمایند. این مرخصی در سقف سنوات مجاز تحصیلی دستیار محاسبه خواهد شد و به دستیاران در این مدت کمک هزینه تحصیلی تعلق نمی‌گیرد .

تبصره ۳: در مواردی که درخواست مرخصی بیش از يك سال باشد موضوع در شورای تخصصی دانشکده، شورای آموزش دانشگاه و نهایتاً کمیسیون موارد خاص دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی مطرح و اتخاذ تصمیم خواهد شد.

تبصره ۴: استفاده دستیاران خانم از مرخصی زایمان تابع مقررات مربوطه خواهد بود .

ماده ۳۰- در صورتی که پذیرفته شده در زمان تعیین شده ثبت نام ننموده و یا پس از ثبت نام نسبت به شروع دوره اقدام ننماید منصرف از تحصیل محسوب شده و به مدت يك سال از شرکت در آزمون دستياری محروم خواهد شد اما در صورت انصراف پس از شروع دوره، عالوه بر پرداخت غرامت (که محاسبه آن توسط دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی انجام می‌گردد) به مدت دو سال (پس از انصراف قطعی) از شرکت در آزمون دستياری محروم خواهد شد .

تبصره ۱: در صورتی که غیبت و یا انصراف ناشی از بیماری صعب‌العلاج به تشخیص کمیسیون پزشکی دانشگاه و یا سایر دلایل موجه با تأیید شورای آموزشی دانشگاه و کمیسیون موارد خاص دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی باشد فرد از پرداخت غرامت معاف خواهد بود. همچنین به مدت دو سال (پس از انصراف قطعی) از شرکت در آزمون دستياری محروم خواهد شد .

تبصره ۲: دستیاران آزاد (با پرداخت شهریه) در صورت انصراف موظف به پرداخت شهریه کامل همان سال می‌باشند. همچنین به مدت یک سال (پس از انصراف قطعی) از شرکت مجدد در آزمون محروم خواهد شد.

ماده ۳۱- در صورتی که دستیار در طی دوره آموزش مایل به ادامه تحصیل نباشد می‌باید درخواست انصراف خود را کتباً از طریق گروه آموزشی مربوطه به معاونت آموزشی تخصصی و تحصیلات تکمیلی دانشکده اعلام نماید

تبصره ۱: دستیار منصرف از تحصیل می‌تواند فقط یک بار و حداکثر ظرف مدت یک ماه پس از تاریخ انصراف قطعی (که جز سقف سنوات محاسبه خواهد شد) به تحصیل بازگشت نماید و بازگشت به تحصیل دستیار تابع مقررات آموزشی دانشگاه و نظر شورای تخصصی دانشکده خواهد بود. افرادی که به علت عدم ثبت نام در موعد مقرر منصرف شناخته شده اند مشمول این تبصره نمی‌باشند

تبصره ۲: در صورتی که دستیار در هر زمان از تحصیل بدون عذر موجه غیبت نماید منصرف از تحصیل محسوب می‌شود.

ماده ۳۲- با تصویب هیأت امنا دانشگاه‌ها، هر ماهه مبلغی بعنوان کمک هزینه به دستیاران دندانباشکی پرداخت خواهد شد.

تبصره ۱: در مدت مرخصی استعلاجی بیش از سقف مجاز به دستیاران کمک هزینه ای تعلق نمی‌گیرد

تبصره ۲: دستیارانی که به صورت تعهد خاص پذیرش می‌شوند کمک هزینه خود را از دانشگاه محل تحصیل دریافت می‌دارند.

تبصره ۳: ارائه گواهی انجام فعالیت دستیار جهت دریافت کمک هزینه از طرف معاون آموزشی تخصصی و تحصیلات تکمیلی بر اساس گزارش معاون تخصصی و تایید مدیر گروه‌های آموزشی صادر می‌گردد

تبصره ۴: افزایش سنواتی این کمک هزینه منوط به قبولی در آزمون ارتقا می‌باشد

تبصره ۵: پرداخت کمک هزینه به دستیارانی که با استفاده از مأموریت آموزشی به تحصیل مشغولند طبق مقررات سازمان محل تعهد خواهد بود

تبصره ۶: به دستیاران آزاد (با پرداخت شهریه) کمک هزینه تعلق نمی‌گیرد.

ماده ۳۳- دستیاران شاغل به تحصیل در تمام مدت دستیاری حق تأسیس/اداره مطب خصوصی و یا اشتغال به کار در مطب‌های دیگر و یا درمانگاه‌های خصوصی را حتی در ساعات غیر اداری ندارند. در صورت گزارش گروه آموزشی و تأیید موضوع از طرف مراجع ذیربط، معاون آموزشی تخصصی و تحصیلات تکمیلی دانشکده موظف است تا از تحصیل این افراد جلوگیری نماید. بازگشت به تحصیل چنین افرادی، پس از ارایه تعهدنامه مکتوب مبنی بر التزام بر عدم اشتغال در بخش خصوصی، صرفاً با موافقت شورای آموزش تخصصی و تحصیلات تکمیلی امکان پذیر است

تبصره: دانشگاه‌های محل تحصیل می‌توانند در کلینیک‌های ویژه و یا سایر واحدهای درمانی تابعه از خدمات درمانی دستیاران با پرداخت حق الزحمه برابر مصوبه هیأت مدیره کلینیک ویژه و یا حسب مورد سایر مراجع ذیربط دانشگاه در خارج از ساعات اداری/آموزشی استفاده نمایند .

ماده ۳۴- پس از اعلام قبولی داوطلب، تغییر رشته ممنوع می‌باشد

تبصره: در صورتی که بروز بیماری پس از انتخاب رشته منجر به عدم امکان ادامه تحصیل در رشته مربوطه گردد، تغییر رشته با تشخیص شورای پزشکی دانشگاه، نظر موافق شورای آموزشی دانشگاه و تأیید کمیسیون موارد خاص دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی به شرط داشتن نمره ای معادل با ۹۰ درصد نمره آخرین فرد پذیرفته شده در رشته/سهمیه مربوطه امکان پذیر خواهد بود .

ماده ۳۵- جابجایی دستیاران به شرط کسب ۹۰ درصد نمره آخرین فرد پذیرفته شده در سهمیه مربوطه و با موافقت شورای آموزشی دانشگاه‌های مبداء و مقصد و تأیید کمیسیون موارد خاص دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی صرفاً يك بار امکان پذیر می‌باشد. متعهدین سهمیه نقاط محروم طبق مفاد قانون مربوطه از این امر مستثنی بوده و امکان جابجایی ندارند .

ماده ۳۶- در شرایط استثنایی پس از موفقیت در گذراندن کلیه دروس مرتبط سال اول و قبولی در آزمون ارتقا، انتقال در دوره دستیاری در صورت موافقت دانشگاه‌های مبداء و مقصد به شرط کسب ۹۰ درصد نمره آخرین فرد پذیرفته شده در سهمیه مربوطه و تأیید کمیسیون موارد خاص دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی صرفاً يك بار امکان پذیر خواهد بود. تبصره: انتقال دستیار زن به تبع همسر به شرط قبولی همزمان و

کسب ۹۰ درصد نمره آخرین فرد پذیرفته شده در سهمیه مربوطه با تایید کمیسیون موارد خاص دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی امکان پذیر خواهد بود

ماده ۳۷- میهمانی در دوره‌های دستیاری ممنوع است .

ماده ۳۸- تبعات آموزشی ناشی از جابجایی و انتقال دستیاران از نظر انطباق دروس گذرانده شده و سایر موارد به عهده خود دستیار است.

ماده ۳۹- انتقال دستیاران دوره‌های تخصصی خارج از کشور به دوره‌های داخل کشور ممنوع می‌باشد.

بخش ششم: ارزیابی پیشرفت تحصیلی و دفاع از پایان نامه

ماده ۴۰- ارزیابی پیشرفت تحصیلی دستیاران شامل نمره کلیه دروس (بر اساس نمره صفر تا بیست) و قبولی در آزمون ارتقا سالیانه می‌باشد

ماده ۴۱- حداقل نمره برای قبولی در کلیه دروس ۱۳ و حداقل میانگین نمرات برای قبولی سالیانه معادل ۱۴ می‌باشد

تبصره ۱: کسب میانگین نمرات ۱۴ از واحدهای ماخوذه آن سال شرط معرفی و شرکت دستیار در آزمون ارتقا است. نمرات این واحدها به صورت ناتمام ثبت می‌گردد و در صورت قبولی در آزمون ارتقا، نتیجه نهایی مطابق نمرات اعلام شده در کارنامه ثبت و دستیار مجاز به شروع دوره آموزشی در سال بالاتر می‌باشد.

در صورت عدم قبولی در آزمون ارتقا، میانگین نمرات واحدها به حداکثر ۱۲/۹۹ تقلیل و سپس در کارنامه ثبت خواهد شد

تبصره ۲: دستیار می‌تواند حداکثر با داشتن دو درس مردودی به آزمون ارتقا معرفی شود مشروط بر اینکه میانگین نمرات ۱۴ را کسب نموده باشد. در صورت قبولی در آزمون ارتقا، دستیار موظف به اخذ فوری دروس مردودی است .

ماده ۴۲- دستیار موظف است تا در آزمون گواهینامه/دانشنامه تخصصی که هر ساله توسط دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی برنامه ریزی و اجرا می‌گردد به عنوان آزمون ارتقا شرکت کرده و به شرح ذیل نمره قبولی را کسب نماید. حداقل نمره جهت دوره‌های ۳ ساله - :

- سال اول ۴۰ درصد
  - سال دوم ۵۵ درصد
  - سال سوم طبق ضوابط آزمون گواهینامه/دانشنامه تخصصی
- حداقل نمره جهت رشته جراحی دهان و فك و صورت:

- سال اول ۳۰ درصد
- سال دوم ۴۰ درصد
- سال سوم ۵۰ درصد
- سال چهارم ۶۰ درصد
- سال پنجم طبق ضوابط آزمون گواهینامه/دانشنامه تخصصی

ماده ۴۳- در صورت عدم کسب میانگین نمرات ۱۴ در هر سال تحصیلی و یا عدم کسب حداقل نمرات مشخص شده در ماده ۴۲، دستیار مردود محسوب شده و موظف است تا مجدداً کلیه دروس آن سال تحصیلی را تکرار نماید

ماده ۴۴- دستیارانی که دو سال در آزمون ارتقا مردود گردند به اخراج محکوم شده و موظف به پرداخت کلیه هزینه‌ها و خسارات برابر ضوابط مصوب دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی می‌باشند

ماده ۴۵- دستیارانی که کلیه دروس نظری، عملی، کارگاهی و بیمارستانی را با موفقیت گذرانیده و از پایان نامه خود دفاع نموده اند به دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی جهت شرکت در آزمون گواهینامه/دانشنامه تخصصی معرفی می‌گردند. شرط فراغت از تحصیل کسب حد نصاب نمره گواهینامه تخصصی در آزمون مذکور می‌باشد

ماده ۴۶- دستیار معرفی شده از طرف دانشکده جهت شرکت در آزمون گواهینامه/دانشنامه تخصصی بایستی با کلیه بخش‌ها و قسمت‌هایی که دانشکده محل تحصیل مشخص می‌نماید تسویه حساب نماید

ماده ۴۷- شرایط و مقررات مربوط به آزمون گواهینامه/دانشنامه تخصصی تابع آیین نامه مربوطه است .

ماده ۴۸- کلیه دستیاران موظف به اخذ و گذراندن پایان نامه تخصصی در حیطه رشته تخصصی خود هستند. پایان نامه دوره‌های تخصصی باید از نوع تحقیقی بوده و نباید از نظر موضوع، محتوی، زمان و مکان تکراری باشد

ماده ۴۹ - دستیاران دوره تخصصی سه ساله باید موضوع پایان نامه خود را حداکثر تا پایان ترم سوم تحصیلی ثبت نمایند. حداکثر زمان درمورد دستیارانی که دوره تخصصی آنان پنج سال می باشد تا پایان ترم پنجم در نظر گرفته می شود .

تبصره: حداقل فاصله زمانی بین ثبت و دفاع از پایان نامه يك سال می باشد .

ماده ۵۰ - در موارد خاص با توجه به حجم و اهمیت موضوع تحقیق، پس از تأیید گروه آموزشی و شورای پژوهشی دانشکده، پایان نامه می تواند به صورت گروهی انتخاب و اجرا گردد. در این صورت حداکثر ۲ دستیار می توانند جهت انجام بخش های متمایز از يك پروژه مشترك ولی با عناوین متفاوت اقدام نمایند

ماده ۵۱ - مراحل تصویب و ثبت پایان نامه

الف- انتخاب موضوع پایان نامه با هدایت استاد/اساتید راهنما

ب- ارائه فرم پیشنهادیه پایان نامه به گروه آموزشی مربوطه جهت تأیید

ج- ارائه فرم پیشنهادیه پایان نامه به معاونت پژوهشی دانشکده جهت تصویب

د- ابلاغ شماره ثبت به دستیار و استاد/اساتید راهنما جهت شروع کار تحقیقاتی

ماده ۵۲ - مرتبه استاد راهنمای اول حداقل استادیاری با ۵ سال سابقه آموزشی و راهنمایی حداقل ۲ پایان نامه تحقیقاتی دوره دکتری عمومی است. استاد راهنما باید کارگاه روش تحقیق را گذرانده و مجری حداقل يك طرح تحقیقاتی مصوب دانشگاه و یا وزارتین بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و علوم، تحقیقات و فن آوری بوده و هم چنین حداقل دو مقاله تحقیقاتی را در مجلات بین المللی منتشر نموده باشد

ماده ۵۳ - چگونگی نحوه مشارکت دو استاد راهنما در پایان نامه های تحقیقاتی به شرح زیر است :

الف- تشخیص نیاز پایان نامه های تحقیقاتی به دو استاد راهنما با درخواست دستیار مربوطه بر عهده شورای پژوهشی دانشکده است .

ب- در صورت تصویب دو استاد راهنما، هرگونه امتیاز از نظر معادل سازی، حق التدریس و سایر موارد برای پایان نامه مورد نظر بین هر دو تقسیم می گردد .

ج- در کلیه مدارك مرتبط نام اساتید راهنمای اول و دوم به ترتیب ذکر می گردد .

تبصره ۱: در صورت لزوم با پیشنهاد استاد راهنما و تأیید دانشکده ۱ یا ۲ نفر بعنوان استاد یا اساتید مشاور از سایر گروه‌های آموزشی انتخاب می‌شوند که موظف به همکاری در هدایت پایان نامه زیر نظر استاد/اساتید راهنما می‌باشند. اساتید مشاور باید دارای حداقل درجه دکترای تخصصی و یا استادیاری باشند. آوردن نام استاد مشاور روی جلد پایان نامه ضروری است.

تبصره ۲: چنانچه تصحیح جزئی عنوان پایان نامه ضرورت داشته باشد با پیشنهاد استاد راهنما و تأیید شورای پژوهشی دانشکده فقط برای یکبار امکان پذیر می‌باشد.

ماده ۵۴ - استاد راهنما پس از اتمام کار تحقیق و تأیید پایان نامه نگارش یافته، مراتب قابل دفاع بودن پایان نامه را کتباً به معاون آموزشی تخصصی و تحصیلات تکمیلی اعلام می‌نماید. در این مرحله پایان نامه باید تایپ ولی صحافی نشده باشد

تبصره ۱: تأییدیه وصول مقاله تهیه شده از پایان نامه توسط یکی از مجالت معتبر علمی-پژوهشی داخلی و یا خارجی باید همراه پایان نامه تدوین شده به معاونت آموزشی تخصصی و تحصیلات تکمیلی دانشکده تحویل گردد

تبصره ۲: دفاع از پایان نامه در ۶ ماهه دوم از آخرین سال تحصیلی امکان پذیر است

ماده ۵۵ - تاریخ جلسه دفاع از پایان نامه توسط معاونت آموزشی تخصصی و تحصیلات تکمیلی دانشکده تعیین می‌گردد و هیئت داوران توسط ایشان به جلسه دعوت می‌گردند.

ماده ۵۶ - هیئت داوران متشکل از اعضاء زیر می‌باشند:

۱. استاد/اساتید راهنما

۲. استاد/اساتید مشاور

۳. معاون آموزشی تخصصی و تحصیلات تکمیلی

۴. معاون تخصصی گروه مربوطه

۵. مدیرگروه یا یکی از اساتید گروه آموزشی به انتخاب مدیر گروه

۶. معاون آموزشی دانشکده یا نماینده ایشان از بین اعضاء هیئت علمی

۷. معاون پژوهشی دانشکده یا نماینده ایشان از بین اعضاء هیئت علمی

ماده ۵۷ - جلسه دفاع از پایان نامه با سرپرستی معاون آموزشی تخصصی و تحصیلات تکمیلی دانشکده و یا نماینده ایشان و با حضور استاد/اساتید راهنما و حداقل سه تن دیگر از اعضاء هیئت داوران رسمیت پیدا می کند

تبصره ۱: دستیار موظف است پس از مشخص شدن اسامی هیئت داوران و کسب موافقت کتبی آنان برای حضور در جلسه دفاع، حداقل یک هفته قبل از جلسه دفاع، يك نسخه از پایان نامه را در اختیار آنان قرار دهد و پس از برگزاری جلسه دفاع موارد مورد نظر احتمالی را در پایان نامه تصحیح نماید. ضروری است نظرات هیئت داوران در مورد انجام اصلاحات لازم در پایان نامه تحت نظر استاد راهنما و رئیس هیأت داوران توسط دستیار پیگیری شود و حداکثر ظرف مدت یکماه همراه با تأیید کتبی آنان به معاونت آموزشی تخصصی و تحصیلات تکمیلی دانشکده مربوطه تسلیم گردد. يك نفر از اعضاء هیئت داوران به انتخاب خود آنها ناظر بر انجام تغییرات بوده و نمره پایان نامه دستیار پس از طی مراحل فوق در اداره آموزش دانشکده به ثبت خواهد رسید .

تبصره ۲: ارزشیابی پایان نامه توسط هیئت داوران و در مقیاس نمره گذاری بشرح زیر صورت می پذیرد:

۱. از ۱۹ تا ۲۰ (درجه ممتاز) به شرط ارائه مدرک پذیرش و یا چاپ يك مقاله از همان پایان نامه در مجلات ایندکس شده نوع اول به شرط اینکه دستیار نویسنده اول و یا پاسخگو باشد
۲. از ۱۸ تا ۱۸/۹۹ (درجه بسیار خوب)
۳. از ۱۶ تا ۱۷/۹۹ (درجه خوب)
۴. از ۱۴ تا ۱۵/۹۹ (درجه قابل قبول)
۵. کمتر از ۱۴ (مردود)

ماده ۵۸ - دفاع از پایان نامه به عهده دستیار است. اساتید راهنما و مشاور صرفاً پاسخگوی مواردی که هیئت داوران درخواست می نمایند، خواهند بود. دستیار موظف است در صورت درخواست هیئت داوران، عین منابع پایان نامه را در جلسه دفاع ارائه نماید .
تبصره: شرط دفاع از پایان نامه ارائه حداقل يك مقاله چاپ شده و یا پذیرش يك مقاله از وی به عنوان -نویسنده اول و یا مسئول در یکی از مجلات معتبر علمی پژوهشی داخلی یا خارجی می باشد. این مقاله الزاماً مرتبط با پایان نامه نیست

ماده ۵۹ - هر دستیار موظف است به تعداد کافی از نسخ پایان نامه صحافی شده خود را همراه با CD آن جهت استاد/اساتید راهنما/مشاور، گروه آموزشی مربوطه، کتابخانه دانشکده و کتابخانه مرکزی دانشگاه به اداره آموزش دانشکده خود تحویل نماید

ماده ۶۰ - کلیه حقوق مکتسبه از پایان نامه به شرطی که به عنوان طرح تحقیقاتی مصوب شورای پژوهشی دانشگاه و یا مراکز تحقیقاتی باشد متعلق به دانشگاه است، در غیر این صورت حقوق مذکور به استاد راهنما و دانشجو تعلق می‌گیرد.

ماده ۶۱ - در مواردی که در این آیین نامه مسکوت است و یا تصریح ندارد، مرجع تصمیم‌گیری در خصوص محتوا و اجرای برنامه آموزشی، شورای آموزش تخصصی و تحصیلات تکمیلی دانشکده و تأیید شورای آموزشی دانشگاه و در موارد بین/خارج دانشگاهی دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی است

با تصویب این آیین نامه (در سی و سومین نشست شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی) و ابلاغ آن در ۶۱ ماده و ۴۹ تبصره، نسخه پیشین (مصوب در بیست و نهمین نشست شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی مورخ ۸۸/۱۱/۲۸) نسخ می‌گردد.

مقدمه

جهت بازنگری آیین نامه برگزاری امتحانات برد تخصصی دندانپزشکی مصوب هشتمین نشست شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی و تجمیع مصوبات جلسات مختلف شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی، آیین نامه آزمون‌های کشوری دندانپزشکی به شرح ذیل مورد تصویب قرار گرفت

ماده ۱ - به استناد بند (۶) مصوبات پانزدهمین نشست شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی، بنا به پیشنهاد معاون آموزشی و با ابلاغ مقام وزارت، کمیته هفت نفره منتخب وزیر مرکب از شش نفر از اعضای هیئت علمی دانشکده‌های دندانپزشکی با مرتبه دانشجویی و یا استادی و دبیر شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی برای مدت سه سال تشکیل می‌گردد.

تبصره: دبیر این کمیته پس از مشورت با اعضا توسط دبیر شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی به مدت یکسال منصوب می‌گردد.

ماده ۲ - وظایف و اهداف کمیته هفت نفره به شرح ذیل می‌باشد:

- تعیین اعضای هیئت‌های ممتحنه آزمون‌های کشوری دندانپزشکی
- تعیین دبیران هیئت‌های ممتحنه

- رسیدگی به شکایات و اعتراضات احتمالی دستیاران نسبت به عملکرد اعضای هیئت‌های
ممتحنه

- نظارت کامل بر حسن برگزاری آزمون‌های کشوری

- بررسی و نظارت بر عملکرد دبیر و اعضای هیئت‌های ممتحنه در انجام وظایف محوله از جمله میزان مشارکت اعضاء در طراحی سؤالات آزمون و بررسی کیفیت سؤالات کتبی و شفاهی/ عملی

- بررسی مستمر عملکرد و صالحیت‌های علمی-عمومی اعضاء هیئت‌های ممتحنه بر اساس تبصره 1 و 2 از بند 3-2 ماده 2 در جهت ابقاء عضویت و یا معرفی جایگزین
- سیاست گذاری و برنامه ریزی به منظور ارتقاء کیفی آزمون ها
2-1- شرایط عضویت در هیئت‌های ممتحنه و برگزاری آزمون‌های کشوری به شرح ذیل است:

1-1-2: اعضاء هیئت علمی که دارای مرتبه دانشجویی و یا استادی باشند.

2-1-2- اعضاء هیئت علمی با مرتبه استادیاری می‌بایست حداقل 7 سال سابقه آموزشی در دوره دکتری عمومی دندانپزشکی داشته باشند که برای عضویت در هیئت ممتحنه آزمون دانشنامه تخصصی می‌بایست حداقل 3 سال از آن در آموزش دوره‌های تخصصی طی شده باشد و همچنین حداقل 2 دوره بعنوان عضو هیئت ممتحنه آزمون ورودی دستیاران شرکت کرده باشند.

3-1-2- متخصصین غیر هیئت علمی و یا اعضاء هیئت علمی بازنشسته که فعالیت‌های شاخص علمی-پژوهشی داشته باشند .

4-1-2- کمیته هفت نفره منتخب وزیر می‌تواند با مشورت و کسب نظر از دانشکده‌های مجری دوره‌های تخصصی، اعضاء هیئت‌های ممتحنه آزمون‌های کشوری دندانپزشکی را بر طبق شرایط و ضوابط تعیین شده در این آیین نامه از میان افراد واجد شرایط انتخاب نماید .

2-2- تعداد اعضاء هیئت ممتحنه با تشخیص کمیته و بسته به نوع آزمون از 3 تا 9 نفر می‌باشد.

3-2- مدت احکام صادره برای عضویت در هیئت‌های ممتحنه آزمون‌ها حداکثر برای مدت سه سال است .

تبصره 1: اعضاء انتخاب شده علاوه بر دارا بودن سوابق مثبت آموزشی-پژوهشی، بایستی به صفاتی همچون امانت داری، بی طرفی و صداقت آراسته و اشتها داشته باشند

تبصره 2: با توجه به اینکه بررسی عملکرد، نوع و نحوه همکاری و صالحیت هر يك از اعضاء هیئت‌های ممتحنه به عهده کمیته هفت نفره می‌باشد، در صورت تشخیص فقدان

معیارهای مورد نظر در اعضای هیئت‌های ممتحنه به همکاری عضو خاتمه و عضو هیئت علمی دیگری با ویژگی‌های مورد نظر به جایگزینی وی معرفی خواهد شد
تبصره ۳: اعضاء کمیته هفت نفره منتخب وزیر نمی توانند به عنوان عضو هیئت ممتحنه انتخاب شوند .

تبصره ۴: کمیته هفت نفره در هر رشته يك نفر را به عنوان دبیر هیئت ممتحنه حداقل ۶ ماه قبل از برگزاری آزمون‌ها تعیین و برای صدور حکم (از يك تا سه سال) به دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی معرفی می‌نماید .
تبصره ۵: مفاد بندهای ۲-۲ و ۲-۳ توسط شیوه نامه مجزایی توسط کمیته ۷ نفره مشخص و اعلام خواهد شد

ماده ۳ -وظایف اعضای هیئت‌های ممتحنه به شرح ذیل می‌باشد:

- مشارکت فعال و حضور تمام وقت در جلسات طراحی / انتخاب سؤالات آزمون‌های کتبی و عملی / شفاهی و جلسات هماهنگی
  - رسیدگی به اعتراضات داوطلبان و گزارش نتیجه ارزیابی نهایی داوطلبان توسط دبیر هیئت ممتحنه
  - تعیین منابع آزمون
  - اهتمام به رعایت دقیق موازین مندرج در دستورالعمل حفاظت از آزمون ها
- ماده ۴ -وظایف دبیران هیئت‌های ممتحنه به شرح ذیل می‌باشد

- تشکیل جلسات منظم به منظور تعیین وظایف اعضا در طرح سوال برای آزمون کتبی و تعیین شیوه ارزیابی آزمون شفاهی / عملی با تاکید بر سنجش مهارت‌های بالینی
- ارائه گزارش تحلیلی پس از برگزاری آزمون و ارائه راهکارهای مناسب به منظور ارتقاء کیفیت برگزاری آزمون‌ها زیر نظر دبیر هیئت ۷ نفره منتخب وزیر
- مستند نمودن شیوه ارزیابی آزمون‌های عملی/شفاهی و کسب مجوز از دبیرخانه قبل از برگزاری آزمون
- پایش عملکرد اعضای هیئت ممتحنه و گزارش عملکرد هر يك از اعضاء به دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی بر اساس چک لیست‌های مربوطه
- آماده سازی و کنترل کامل متن و محتوای سؤالات تایپ شده آزمون کتبی و کلید آنها و همچنین تأیید طرح سؤالات از منابع تعیین و اعلام شده آزمون از

سوی دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی و تحویل آنها به مسئولین ذیربط

- اعلام مکتوب منابع آزمون به صورت تایپ شده به دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی جهت قرار گرفتن در سایت دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی

ماده ۵ - زمان و محل آزمون‌های کشوری دندانپزشکی هر سال به نحو مقتضی از طریق مرکز سنجش آموزش پزشکی و بر اساس مفاد دستورالعمل اعلام شده از طرف دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی به اطلاع داوطلبان خواهد رسید
ماده ۶ - قبولی در آزمون‌های مختلف به شرح ذیل می‌باشد:

۱-۶-۱ - آزمون گواهینامه/دانشنامه: روش نمره دهی در هر يك از آزمون‌های کتبی و شفاهی/عملی بر مبنای صفر تا صد و حداقل نمره قبولی در هر يك از آزمون‌های کتبی و شفاهی/عملی ۷۰ می‌باشد

۱-۶-۱-۱ - شرط معرفی دستیاران سال آخر به آزمون دانشنامه تخصصی، گذراندن کلیه دروس نظری و عملی مطابق برنامه آموزشی سال آخر است .

۲-۶-۱-۲ - شرکت کنندگان در آزمون گواهینامه/دانشنامه که نمره ۷۰ و بالاتر در آزمون‌های شفاهی و کتبی کسب نمایند موفق به اخذ دانشنامه تخصصی می‌گردند. قبولی این افراد بدون ذکر نمره/رتبه کسب شده اعلام می‌گردد .

۳-۶-۱-۳ - شرکت کنندگان در آزمون گواهینامه/دانشنامه که نمره آزمون کتبی و یا معدل نمرات آزمون‌های کتبی و شفاهی/عملی ایشان بین ۶۰ تا ۶۹/۹۹ باشد موفق به اخذ گواهینامه تخصصی می‌گردند

۴-۶-۱-۴ - شرکت کنندگان در آزمون گواهینامه/دانشنامه که نمره آزمون کتبی کمتر از ۶۰ کسب نمایند مردود محسوب می‌گردند .

تبصره ۱: دستیاران سال آخر موظفند تا در این آزمون شرکت نمایند

تبصره ۲: در آزمون دانشنامه تخصصی، آزمون در دو بخش مجزا بصورت کتبی جهت سنجش دانسته‌های نظری و شفاهی/عملی به منظور ارزیابی دقیق مهارت‌های تشخیصی و بالینی داوطلبان انجام خواهد گرفت

تبصره ۳: تنها داوطلبانی که در آزمون کتبی نمره قبولی کسب کرده باشند مجاز به شرکت در آزمون شفاهی/عملی خواهند بود. بدیهی است نمره نهایی داوطلب بر مبنای میانگین نمرات کسب شده در هر يك از آزمون‌ها با ضرایب تعیین شده خواهد بود. برای آزمون دانشنامه تخصصی ضریب آزمون کتبی دو و آزمون عملی يك می‌باشد. استثنائاً در رشته

آسیب شناسی دهان و فك و صورت ضریب آزمون نظری يك و آزمون شفاهی/ عملی دو می باشد .

تبصره ۴: در صورت عدم کسب حد نصاب نمره قبولی در آزمون شفاهی/ عملی، نمره قبولی در آزمون کتبی تنها برای يك دوره و حداکثر ظرف مدت سه سال پس از برگزاری آزمون مربوطه قابل ذخیره شدن و محاسبه خواهد بود و در صورتی که داوطلب موفق به کسب حد نصاب نمره قبولی در آزمون شفاهی/ عملی در طی سه سال نگردد، جهت دریافت دانشنامه تخصصی، ملزم به شرکت مجدد در آزمون کتبی و سپس شفاهی/ عملی خواهد بود
تبصره ۵: داوطلبانی که در آزمون‌های گذشته و شهریور ۹۳ تنها در بخش کتبی حد نصاب نمره قبولی کسب نموده اند مجازند از تاریخ تصویب این آیین نامه تا دو سال، فقط برای يك بار در آزمون شفاهی/ عملی شرکت نمایند 2-6 .

۲-۶- آزمون دستیاری دندانپزشکی: مشروط به کسب حداقل ۵۰ درصد نمره آزمون، قبولی بر اساس نمره مکتسبه و اولویت انتخاب رشته-محل داوطلب است

۳-۶- آزمون PhD: بر اساس مقررات مربوط به آزمون PhD است

۴-۶- آزمون جایابی دانش آموختگان خارج از کشور: کسب حد نصاب نمره قبولی ۶۰ درصد (۱۲ از ۲۰) شرط قبولی است .

۵-۶- آزمون ملی: بر اساس دستورالعمل مصوب اجرایی آزمون ملی دانش آموختگان خارج از کشور در رشته دندانپزشکی عمومی و سایر مصوبات کمیته آزمون ملی است .

ماده ۷- سقف مجاز شرکت در آزمون گواهینامه/دانشنامه: شرکت و قبولی در آزمون گواهینامه/دانشنامه تخصصی برابر آیین نامه دوره‌های دستیاری از شروط فراغت از تحصیل است. سقف دفعات مجاز شرکت در آزمون گواهینامه/دانشنامه در قالب سقف سنوات مجاز تحصیلی است و در صورت عدم موفقیت، دستیار اخراج می‌گردد

تبصره ۱: درخواست بازگشت به تحصیل دستیارانی که به دلیل عدم موفقیت در آزمون گواهینامه/دانشنامه اخراج می‌شوند به دانشکده محل تحصیل اعلام و در صورت موافقت شورای آموزش تخصصی و تحصیلات تکمیلی دانشکده و شورای آموزشی دانشگاه مربوطه، در کمیسیون موارد خاص دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی بررسی می‌گردد
تبصره ۲: در صورت موافقت با افزایش سقف سنوات تحصیلی دستیار، تکرار قسمتی از دوره تخصصی با نظر شورای آموزش تخصصی و تحصیلات تکمیلی دانشکده و با پرداخت شهریه به دانشکده محل تحصیل امکان پذیر خواهد بود

تبصره ۳: در صورتی که با شرایط فوق قسمتی از دوره آموزشی تکرار شود با تایید دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی مجوز شرکت مجدد در آزمون گواهینامه/دانشنامه تخصصی رشته مربوطه حداکثر در يك نوبت دیگر صادر می شود.

تبصره ۴: دستیارانی که نهایتاً موفق به کسب قبولی در آزمون گواهینامه/دانشنامه تخصصی نگردند از دوره اخراج شده و موظف به پرداخت غرامت مطابق سند تعهدات می باشند

تبصره ۵: داوطلبانی که موفق به اخذ گواهینامه تخصصی گردند مجاز خواهند بود جهت اخذ دانشنامه تخصصی در آزمون های دوره های بعد شرکت نمایند

ماده ۸- شرایط فارغ التحصیلی و شرکت داوطلبان در آزمون دانشنامه تخصصی به شرح ذیل می باشد:

۱-۸- دستیاران سال ۱ تا ۴ رشته جراحی دهان و فك و صورت و سال ۱ و ۲ سایر رشته ها موظفند مطابق آیین نامه دوره های دستیاری دندانپزشکی پس از گذراندن دروس نظری و عملی هر سال از دوره تخصصی در آزمون کتبی دانشنامه تخصصی همان سال به عنوان آزمون ارتقاء شرکت نموده و نمره قبولی کسب نمایند.

۲-۸- حداقل نمره قبولی دستیار در این آزمون (کتبی) به شرح زیر است:

الف: دوره های سه ساله تمامی رشته های تخصصی به استثناء رشته جراحی دهان و فك و صورت

پایان سال اول (۴۰ درصد نمره کل)

پایان سال دوم (۵۵ درصد نمره کل)

پایان سال سوم (۷۰ و بالاتر دانشنامه تخصصی - ۶۰ تا ۶۹/۹۹۹ گواهینامه تخصصی - پایین تر از ۶۰ مردود)

ب: دوره ۵ ساله رشته جراحی دهان و فك و صورت

پایان سال اول (۳۰ درصد نمره کل)

پایان سال دوم (۴۰ درصد نمره کل)

پایان سال سوم (۵۰ درصد نمره کل)

پایان سال چهارم (۶۷ درصد نمره کل)

پایان سال پنجم (۷۰ و بالاتر دانشنامه تخصصی - ۶۰ تا ۶۹/۹۹۹ گواهینامه تخصصی - پایین تر از ۶۰ مردود)

ماده ۹: در مواردی که در این آیین نامه مسکوت است و یا تصریح ندارد، کمیسیون معین دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی مرجع تصمیم گیری است

با تصویب و ابلاغ این آیین نامه در سه فصل، ۹ ماده و ۱۶ تبصره، نسخه پیشین (آیین نامه برگزاری امتحانات ورود تخصصی دندانپزشکی مصوب هشتمین نشست شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی) نسخ می‌گردد.

مقدمه

مقدمه به استناد بند (۱-ب) مصوبات پانزدهمین نشست شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی، دانش آموختگان دوره‌های تخصصی دندانپزشکی (متعهد خدمت) بر اساس اولویت‌ها و نیازهای کشور توسط کمیسیون جایابی دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی توزیع می‌شوند. اینک در جهت تجمیع و بازنگری مصوبات نشست‌های گوناگون شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی آیین نامه خدمات متعهدین خدمت دوره‌های تخصصی دندانپزشکی به شرح ذیل مورد تصویب قرار گرفت

ماده ۱- مسؤلیت اجرایی این آیین نامه برعهده کمیسیون جایابی دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی می‌باشد

ماده ۲- اعضاء کمیسیون جایابی با حکم دبیر شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی از میان اعضای هیات علمی دانشکده‌های دندانپزشکی برای مدت سه سال منصوب می‌گردند.

ماده ۳- جدول نحوه محاسبات مدت انجام خدمات قانونی دانش آموختگان متعهد خدمت در بخش‌های آموزشی و یا درمانی هر دو سال یک بار بازبینی و ابلاغ خواهد شد.

تبصره ۱: جدول ابلاغ شده ذیل (مفاد ابلاغ وزارتی به شماره ۱۰۰/۱۱۰۹ مورخه ۹۱/۸/۱) ملاک مدت خدمت متعهدین فارغ التحصیل در شهریور سال ۹۳ خواهد بود.

جدول نحوه محاسبه مدت انجام خدمات قانونی فارغ التحصیلان رشته‌های تخصصی دندانپزشکی در بخش آموزش/ درمانی

ردیف	محل انجام تعهدات	مدت زمان انجام خدمات برای کسانی که سربازی یا طرح نیروی انسانی را انجام داده‌اند	مدت زمان انجام خدمات برای کسانی که سربازی یا طرح نیروی انسانی را انجام نداده‌اند
۱	تهران- البرز	۶ سال	۸ سال
۲	مشهد- اصفهان- تبریز- شیراز- قزوین- همدان- بابل- قم	۵ سال	۶ سال و ۶ ماه
۳	گیلان- سمنان- زنجان- گلستان- ارومیه- ساری- شهرکرد- کرمان	۴ سال	۵ سال و ۶ ماه
۴	یزد- اهواز- بندرعباس- اردبیل- بوشهر- مرکزی	۳ سال و ۶ ماه	۴ سال و ۶ ماه

۳ سال و ۹ ماه	۳ سال	رفسنجان - خراسان شمالی - کرمانشاه - کهگیلویه و بویر احمد - سنندج	۵
۳ سال	۲ سال و ۶ ماه	لرستان - خراسان جنوبی - ایلام - زاهدان	۶

موضوع تغییر زمان تعهدات بر اساس جدول فوق به متعهدین خدمت قبل، قابل تسری نبوده و موضوع عطف به مماسبق نمی شود.

تبصره ۲: توزیع دانش آموختگان دوره‌های تخصصی دندانپزشکی که موفق به اخذ دانشنامه تخصصی گردند با اولویت خدمت در دانشکده‌های دندانپزشکی به عنوان هیات علمی صورت می‌گیرد.

تبصره ۳: دانش آموختگان دوره‌های تخصصی دندانپزشکی که موفق به اخذ گواهینامه تخصصی گردند در صورت معرفی جهت خدمت در مراکز درمانی (متخصص درمانی) جهت ارائه خدمات صرفاً تخصصی معرفی می‌شوند.

ماده ۴- توزیع دانش آموختگان دوره‌های تخصصی دندانپزشکی با توجه به امتیازات مکتسبه ایشان در موارد ذیل صورت می‌پذیرد:

۱-۴- امتیازات آموزشی به ترتیب اهمیت شامل نمره آزمون دانشنامه/ گواهینامه تخصصی، نمره آزمون ارتقا و معدل کل دوره دستیاری است.

۲-۴- سایر امتیازات به ترتیب اهمیت شامل شرایط بومی بودن برای تمام دانشکده‌ها (به استثنای دانشکده‌های شهر تهران، مشهد، اصفهان، شیراز و تبریز) انجام خدمت طرح نیروی انسانی و سربازی، فرزند و همسر خانواده محترم شهدا، رزمندگان، جانبازان و آزادگان، تاهل، تعداد فرزند و استعدادهای درخشان است.

ماده ۵- متعهدین خاص موظف به انجام تعهدات مطابق با مفاد اسناد تعهد سپرده شده قبلی می‌باشند و کمیسیون جایابی حق تغییر محل انجام تعهدات خاص را ندارد، مگر اینکه محل جدید به لحاظ ضریب محرومیت تعیین شده در وزارت متبوع، همپراز و یا محروم تر از محل مندرج در سند تعهد باشد.

تبصره: سقف تعداد متعهدین خاص در هر رشته / دانشکده توسط کمیسیون جایابی مشخص می‌شود.

ماده ۶: مشمولین نظام وظیفه بر اساس مقررات و نیز توافقات فیما بین با سازمان نظام وظیفه و مرکز امور هیات علمی توزیع می‌شود.

ماده ۷: مستخدمین رسمی مراکز دولتی بر اساس مفاد سند تعهد تودיעی دانشگاه محل تحصیل توزیع می‌شوند.

با تصویب و ابلاغ این آیین نامه در ۷ ماده و ۴ تبصره، مقررات مغایر با محتوای این آیین نامه لغو می‌گردد.

آیین نامه دوره‌های دستیاری دندانپزشکی

ورودی ۱۳۹۷ به بعد

مقدمه

هدف از برگزاری دوره‌های دستیاری دندانپزشکی، تربیت افراد متخصص در رشته‌های تخصصی دندانپزشکی است. این افراد با کسب مهارت‌های لازم، نیازهای آموزشی پژوهشی، درمانی و بهداشتی کشور را تامین می‌نمایند.

تعاریف

ماده ۱- دوره دستیاری دندانپزشکی یکی از مقاطع تحصیلات عالی دانشگاهی (Academic) است که دندانپزشکان عمومی متقاضی و واجد شرایط پس از کسب موفقیت در آزمون ورودی با توجه به نمره مکتسبه در یکی از مراکز آموزشی که از طرف دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی تعیین می‌گردد آن را شروع نموده و پس از گذراندن تمامی دروس (طبق برنامه آموزشی مصوب) و نیز قبولی در آزمون‌های حین دوره (نظیر ارتقا سالیانه)، در آزمون ورود تخصصی شرکت نموده و متناسب با نمره این آزمون، موفق به اخذ گواهینامه و یا دانشنامه تخصصی در رشته مربوطه می‌گردند.

ماده ۲- دستیار به فردی اطلاق می‌شود که با داشتن مدرک دکتری دندانپزشکی عمومی و پذیرش در امتحان ورودی دستیاری، جهت آموزش‌های نظری و کسب مهارت‌های عملی در یکی از رشته‌های تخصصی دندانپزشکی (شامل آسیب شناسی دهان و فک و صورت، ارتودانتیکس، اندودانتیکس، بیماریهای دهان و فک و صورت، پروتزهای دندانی، پرپودانتیکس، جراحی دهان و فک و صورت، دندانپزشکی ترمیمی، دندانپزشکی کودکان و رادیولوژی دهان و فک و صورت)، طی مدت زمان مشخصی که برای آن دوره از طریق شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی تصویب شده است، به امر آموزش، پژوهش و انجام فعالیت‌های درمانی اشتغال می‌ورزد.

آزمون ورودی دوره‌های دستیاری دندانپزشکی

ماده ۳- ثبت نام آزمون پذیرش دستیار دوره‌های تخصصی دندانپزشکی از طریق مرکز سنجش آموزش پزشکی و بر اساس مفاد دستورالعمل اعلام شده از طرف دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی انجام می‌پذیرد.

ماده ۴- داوطلبین ملزم به تکمیل و ارائه مدارک لازم در موعد مقرر و به شکلی که اعلام می‌شود می‌باشند. چنانچه در هر زمان مشخص شود که داوطلب واجد شرایط نبوده و یا صحت مدارک ارایه شده مورد تأیید واقع نشود حق ادامه دوره از دستیار سلب شده و به مدت دو دوره از شرکت در آزمون ورودی دستیاری محروم می‌شود.

ماده ۵- این آزمون هر سال يك نوبت در دانشگاه‌های علوم پزشکی منتخب سراسر کشور برگزار می‌گردد.

ماده ۶- این آزمون دارای نمره منفی است و تعداد سوالات و منابع آزمون هر سال به اطلاع داوطلبان رسانده می‌شود.

ماده ۷- اعلام نتیجه اولیه بصورت کارنامه‌ای حاوی نمره و رتبه داوطلب خواهد بود که به همراه فرم انتخاب رشته در اختیار داوطلبین قرار می‌گیرد.

تبصره ۱: داوطلبانی که ۵۰ درصد نمره کل آزمون را کسب نموده مجاز به انتخاب رشته می‌باشند.

تبصره ۲: داوطلبان حایز شرایط برای استفاده از سهمیه بومی، در صورت کسب حداقل ۸۵٪ نمره آخرین فرد پذیرفته شده در رشته/محل انتخابی، مورد پذیرش قرار می‌گیرند.

ماده ۸- داوطلبان مجاز به انتخاب رشته می‌توانند حداکثر ۵۰ رشته-محل را برای تحصیل انتخاب نمایند.

شرایط ورود به دوره‌های دستیاری دندانپزشکی

ماده ۹- قبولی در آزمون ورودی دوره دستیاری دندانپزشکی برابر ضوابط اعلامی در دستورالعمل آزمون پذیرش دستیار دندانپزشکی صورت پذیرد.

ماده ۱۰- تأیید صلاحیت‌های عمومی طبق ضوابط شورایعالی انقلاب فرهنگی است.

ماده ۱۱- ارائه مدرک دکتری عمومی دندانپزشکی مورد تأیید وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی لازم می‌باشد.

ماده ۱۲- برخورداری از سلامت جسمی و روانی و نداشتن نقص عضو موثر حرفه ای برحسب رشته و مطابق با مفاد دستورالعمل آزمون پذیرش دستیار دندانپزشکی احراز گردد.

تبصره ۱: صحت سلامت جسمی و روانی پذیرفته شدگان در بدو ورود به دانشگاه از طرف شورای پزشکی دانشگاه محل تحصیل مورد بررسی و تایید قرار گیرد.

تبصره ۲: پرونده پزشکی پذیرفته شدگانی که در بدو ورود از نظر سلامت جسمی و روانی مورد تایید قرار گرفته‌اند اما با اعلام گروه آموزشی و تایید دانشکده در حین دوره دستیاری به بیماری جسمی و یا روانی مبتلا گردیده‌اند در شورای پزشکی دانشگاه مورد بررسی قرار گرفته و در صورت تایید شورای آموزشی دانشگاه از ادامه تحصیل این افراد جلوگیری می‌شود و غرامت تحصیلی شامل این قبیل افراد نمی‌شود.

ماده ۱۳- پذیرفته شدگان لازم است بر اساس سهمیه پذیرش و مفاد دستورالعمل آزمون پذیرش دستیار دندانپزشکی که سالیانه از طرف دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و

تخصصی اعلام می‌گردد نسبت به سپردن تعهدات محضری و وثیقه‌های مربوطه اقدام نماید، در غیر این صورت از ثبت نام/ ادامه تحصیل آنها جلوگیری به عمل می‌آید.

تبصره- صدور و ارائه مدارک تحصیلی تمامی متعهدین خدمت منوط به انجام کامل تعهدات بوده و این افراد در زمان تعهد مجاز به انجام فعالیت پزشکی در سایر نقاط کشور (غیر از دانشگاه محل انجام تعهد) نخواهد بود.

الف) تعهد عام- متعهدین عام تعهد محضری می‌سپارند تا پس از فارغ‌التحصیلی به میزان حداکثر ۲/۵ برابر مدت تحصیل در هر محلی که دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی تعیین نماید به انجام خدمات آموزشی/پژوهشی/درمانی بپردازند. این نوع تعهد مشمول ضریب k بر اساس ضریب محرومیت محل انجام تعهدات خواهد شد. تحویل مدرک تحصیلی این مشمولان بعد از اتمام تعهد مورد نظر مجاز می‌باشد.

ب) تعهد خاص: دو نوع می‌باشد: ۱- تعهد خاص مناطق محروم بر اساس قانون برقراری عدالت آموزشی در پذیرش دانشجو در دوره‌های تکمیلی و تخصصی (جذب دانشجوی بومی) که تعهد اخذ شده از این مشمولان برای خدمت در مناطق محروم مورد تعهد به میزان سه برابر مدت تحصیل است و این نوع تعهد قابل خرید و یا جابجایی نمی‌باشد و مشمول ضریب منطقه نمی‌گردد.

تبصره - تحویل مدرک تحصیلی این مشمولان بعد از اتمام تعهد مورد نظر مجاز می‌باشد و این افراد در زمان تعهد مجاز به انجام فعالیت پزشکی در سایر نقاط کشور نمی‌باشند.

۲- تعهد خاص در حین دوره دستیاری برای متعهدین عام: با درخواست کتبی دستیار، ارائه اعلام نیاز یکی از دانشگاه‌ها و تایید دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی مطابق با مفاد آیین نامه خدمات قانونی متعهدین خدمت دوره‌های تخصصی دندانپزشکی قابل انجام است. این گروه از متعهدین ملزم به سپردن تعهد محضری برای خدمت به میزان ۲ برابر مدت تحصیل می‌شوند. ضریب محرومیت محل انجام تعهدات در این نوع تعهد اعمال نخواهد شد.

تبصره ۱: دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی در اجرای بند ۲، هر ساله لیست رشته‌های مورد نیاز دانشگاه‌های علوم پزشکی را استعلام و بررسی نموده و در صورت تایید رشته‌های مورد نیاز، مراتب را به اطلاع عموم خواهد رساند.

تبصره ۲: در صورت اعلام عدم نیاز توسط دانشگاه محل تعهد، چنین متعهدینی موظفند به دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی مراجعه و در صورت دارا بودن اعلام نیاز، مابقی تعهدات قانونی خود را در سایر مناطق بر اساس تشخیص کمیسیون جایابی، انجام دهند.

تبصره ۳: تصمیم گیری در خصوص نحوه انجام تعهدات پذیرفته شدگانیکه با استفاده از سهمیه استانهای خاص و یا مناطق محروم در دوره دندانپزشکی عمومی پذیرفته شده اند، به عهده دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی بوده و محل تعهدات تخصصی ایشان در همان محل تعهد دوره عمومی تعیین خواهد گردید.

ج) تعهد به سازمان ها- قبولشدگانی که در استخدام وزارتخانهها، نهادها و سازمانها می باشند موظفند تا حکم ماموریت آموزشی با امضای بالاترین مقام دستگاه را جهت شروع دوره دستیاری ارایه دهند. این افراد شهریه پرداز تلقی شده و موظف به پرداخت شهریه توسط خود و یا سازمان ذیربط می باشند. در صورت پرداخت شهریه توسط سازمان مربوطه، این افراد ملزم به سپردن تعهد به محل استخدام خود بوده و بدیهی است که حقوق و مزایای خود را از محل تعهد دریافت می کنند.

تبصره: در صورت عدم پرداخت شهریه توسط فرد داوطلب و یا سازمان مربوطه، مجوز اعلام فراغت از تحصیل ایشان تنها در صورت پرداخت یکجای شهریه کل دوره به دانشگاه محل تحصیل صادر خواهد گردید.

د) بدون تعهد (شهریه پرداز)- پذیرفته شدگان شهریه پرداز (با پرداخت شهریه مصوب) از انجام تعهدات دستیاری معاف می باشند، اما تعهدات مربوط به سایر خدمات قانونی به قوت خود باقی مانده و تصمیم گیری در خصوص محل انجام تعهدات باقیمانده و یا نحوه انجام خدمات، به عهده دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی خواهد بود.

تبصره ۱: تغییر وضعیت پذیرش افراد از غیر شهریه پرداز به شهریه پرداز ممنوع است.

تبصره ۲: پذیرفته شدگان شهریه پرداز در صورت موافقت یکی از دانشگاههای علوم پزشکی و پس از تأیید دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی میتوانند نسبت به تودیع تعهد به دانشگاه مربوطه اقدام نمایند. در این صورت شهریه پرداخت شده قبلی قابل استرداد نبوده و پس از اخذ تعهد اعاده وضعیت دستیار به حالت سابق (شهریه پرداز) امکان پذیر نمیباشد.

تبصره ۳: کف و سقف میزان شهریه تحصیلی در هر سال تحصیلی از طرف هیئت امنای همان دانشگاه تعیین و اعلام می گردد.

ماده ۱۴- دانشگاه محل تحصیل دستیار موظف است در هنگام ثبت نام و قبل از شروع دوره آموزشی از متعهدین خدمت حسب نوع تعهدات، سند تعهد محضری مربوطه را دریافت نموده و اسناد تعهد محضری را همراه با احکام صادره تا پایان ترم اول تحصیلی سال قبولی متعهد به دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی ارسال نماید. اجازه ادامه

تحصیل از دستیاران متعهد خدمتی که تا پایان نیمسال اول تعهد محضری خود را ارائه ننموده باشند سلب می‌شود.

ماده ۱۵- پذیرفته شدگان موظفند تا طبق تاریخ اعلام شده به دانشگاه محل آموزش جهت ثبت نام و شروع دوره آموزشی مراجعه نمایند.

تبصره ۱: اعتبار قبولی آزمون دستیاری دندانپزشکی فقط برای همان سال تحصیلی است و پس از سپری شدن زمان ثبت نام، هیچ حقی جهت ثبت نام برای پذیرفته شده وجود نداشته و وی منصرف از تحصیل شناخته می‌شود. این فرد اجازه شرکت در آزمون دستیاری دندانپزشکی را به مدت دو سال نخواهد داشت.

تبصره ۲: دانشگاه‌های علوم پزشکی موظفند اسامی انصراف دهندگان موضوع تبصره ۱ را حداکثر تا دو هفته پس از اتمام مهلت ثبت نام به دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی اعلام نمایند.

تبصره ۳: قبول شدگانی که در گزینش مردود شناخته شده ولی ادامه تحصیل آنان پس از تجدید نظر بلامانع اعلام می‌گردد، اعتبار قبولی آزمون دستیاری دندانپزشکی ایشان تا یکسال به قوت خود باقی است.

ماده ۱۶- پذیرفته شده به تحصیل در رشته‌های تخصصی دیگر و یا PhD اشتغال نداشته باشد.

ماده ۱۷- تکمیل ظرفیت در دوره دستیاری دندانپزشکی در صورت عدم تکمیل ظرفیت مگر در رشته‌های خاص به تشخیص دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی ممنوع است.

ساختار اجرایی آموزش دوره‌های دستیاری دندانپزشکی

ماده ۱۸- یک نفر از اعضای هیئت علمی ترجیحاً با مرتبه استادی و یا دانشیاری و یا استادیاری با حداقل ۵ سال سابقه آموزشی به عنوان معاون آموزشی تخصصی و تحصیلات تکمیلی دانشکده منصوب می‌شود.

تبصره: این مسئولیت می‌تواند با تشخیص رئیس دانشکده، بر عهده معاون آموزشی دانشکده باشد.

ماده ۱۹- معاون تخصصی در هر گروه آموزشی در جلسه‌ای با حضور رئیس، معاون آموزشی، معاون آموزشی تخصصی و تحصیلات تکمیلی دانشکده و مدیر گروه مربوطه انتخاب و حکم وی توسط رئیس دانشکده (برای مدت ۲ سال) صادر خواهد شد.

ماده ۲۰- ترکیب شورای آموزش تخصصی و تحصیلات تکمیلی شامل رئیس، معاون آموزشی، معاون آموزشی تخصصی و تحصیلات تکمیلی، معاون پژوهشی، معاونین

تخصصی گروه‌های آموزشی، مسئول دفتر توسعه آموزش (EDO) دانشکده (بدون حق رای) و یک نفر از اعضای هیئت علمی صاحب نظر دانشکده با انتخاب/حکم رئیس دانشکده می باشد. معاون آموزشی تخصصی و تحصیلات تکمیلی دبیر این شورا است و در غیاب رئیس دانشکده مسئولیت اداره جلسات را بر عهده دارد.

ماده ۲۱- شرح وظایف شورای آموزش تخصصی و تحصیلات تکمیلی به شرح ذیل می باشد:

- ۱) تدوین برنامه راهبردی برای آموزش‌های تخصصی و تحصیلات تکمیلی دانشکده با توجه به خط مشی آموزشی دانشگاه و وزارت متبوع
- ۲) بررسی و تدوین برنامه دوره‌های جدید آموزشی تخصصی و تحصیلات تکمیلی دانشکده و ارجاع آن به مراجع ذیربط
- ۳) تایید ظرفیت پذیرش دستیار اعلام شده از طرف گروه‌های آموزشی
- ۴) بررسی و اظهار نظر در مواردی که رئیس دانشکده به شورا ارجاع نماید
- ۵) بررسی تقاضای انصراف، مرخصی، انتقال و جابجایی دستیاران پس از اعلام نظر گروه آموزشی و بر اساس ضوابط و مقررات مربوطه
- ۶) تصویب برنامه‌های آموزشی سالیانه تحصیلی دستیاران و نظارت بر حسن اجرای آنها
- ۷) طراحی و تدوین روش‌های ارزیابی/ارزشیابی دوره‌ای و نظارت بر حسن انجام آنها
- ۸) نظارت دقیق در خصوص اعمال کامل ضوابط موجود در برنامه‌های آموزشی مصوب
- ۹) تصمیم‌گیری در مواردی که در این آئین نامه و سایر آیین‌نامه‌های مرتبط با برنامه‌های تحصیلات تکمیلی مسکوت است.

نظام آموزشی

ماده ۲۲- شروع دوره آموزشی دستیاران طبق تقویم دانشگاهی است.

ماده ۲۳- نظام آموزشی دوره دستیاری به صورت سالی است و دستیار موظف به حضور تمام وقت در حین تحصیل می باشد.

ماده ۲۴- دروس بر اساس برنامه‌های آموزشی مصوب هر رشته است و برنامه‌های آموزشی به شکلی طراحی و اجرا می شوند که دستیاران علاوه بر شرکت در کلاس‌های مربوطه، از ابتدای دوره در بخش حضور فعال داشته باشند.

تبصره: دستیاران رشته جراحی دهان و فک و صورت و نیز حسب مورد سایر دستیاران موظف به حضور در برنامه‌های کشیک تنظیمی می باشند.

ماده ۲۵- طول دوره آموزشی در کلیه رشته‌های تخصصی دندانپزشکی ۳ سال تقویمی و در رشته جراحی دهان و فک و صورت ۵ سال تقویمی است.

تبصره ۱: لزوم استفاده از زمانی بیش از طول دوره آموزشی باید به صورت مستدل و مکتوب از طرف دستیار/گروه آموزشی/معاون آموزشی تخصصی و تحصیلات تکمیلی به شورای آموزش تخصصی و تحصیلات تکمیلی و سپس شورای آموزشی دانشگاه اعلام گردد. در صورت تایید این دلایل، سقف سنوات مجاز تحصیلی جهت دستیاران رشته جراحی دهان و فك و صورت ۶ سال و جهت دستیاران سایر رشته‌های تخصصی ۴ سال است. افزایش زمان تحصیل بیش از سقف سنوات مجاز میسر نیست.

تبصره ۲: در موارد خاص با پیشنهاد شورای تخصصی و تحصیلات تکمیلی دانشکده و تایید شورای آموزشی دانشگاه، دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی مرجع تصمیم‌گیری در مورد استفاده از زمانی بیش از سقف سنوات مجاز خواهد بود. در صورت موافقت، دستیار موظف به پرداخت شهریه ای معادل با شهریه دستیاران شهریه پرداز خواهد بود.

تبصره ۳: در صورتی که افزایش طول دوره آموزشی ناشی از بروز مشکلات خارج از اراده دستیار باشد (با تشخیص شورای آموزش تخصصی و تحصیلات تکمیلی دانشکده) این موضوع توسط شورای آموزش دانشگاه تایید شده و به دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی اعلام می‌گردد. این موارد شامل افزایش مدت تعهدات نخواهد شد و دانشگاه موظف به پرداخت کمک هزینه دستگیری می‌باشد اما دستیاران شهریه پرداز ملزم به پرداخت شهریه نمی‌باشند.

تبصره ۴: اگر افزایش طول دوره آموزشی در سقف مدت مجاز تحصیل در اختیار دستیار باشد وی مشمول افزایش مدت تعهدات خواهد شد و دانشگاه موظف به پرداخت کمک هزینه دستگیری نمی‌باشد. ضمناً دستیاران شهریه پرداز ملزم به پرداخت شهریه می‌باشند. ماده ۲۶- دستیاران برابر برنامه تنظیمی گروه آموزشی و ابلاغ شده از طرف معاونت آموزشی تخصصی و تحصیلات تکمیلی دانشکده موظف به حضور تمام وقت (۴۴ ساعت در هفته، شنبه تا چهارشنبه روزانه ۸ ساعت و پنج شنبه‌ها ۴ ساعت) و شرکت فعال در برنامه‌های آموزشی/پژوهشی/درمانی می‌باشند. گزارش ماهانه حضور و غیاب و کارکرد دستیاران توسط معاونین تخصصی گروه آموزشی به معاون آموزشی تخصصی و تحصیلات تکمیلی دانشکده ارسال خواهد شد و پرداخت کمک هزینه تحصیلی منوط به آن است.

ماده ۲۷- حضور و غیاب دستیاران طبق مقررات انجام خواهد شد. غیبت غیر موجه بیش از نصاب ۳:۱۷ در دروس نظری و ۱:۱۰ در دروس عملی موجب کسب نمره صفر در آن درس خواهد بود و دستیار موظف به اخذ واحد مجدد می‌باشد.

ماده ۲۸- مرخصی استحقاقی دستیاران معادل ۲/۵ روز در ماه است که با موافقت معاون تخصصی گروه آموزشی قابل استفاده خواهد بود.

تبصره ۱: مرخصی استحقاقی استفاده شده سالیانه دستیاران توسط معاون تخصصی گروه آموزشی مربوطه محاسبه و به اطلاع آنان و معاون آموزشی و تحصیلات تکمیلی می‌رسد.

تبصره ۲: استفاده از مرخصی استحقاقی برای همان سال میسر است و استفاده از مرخصی در شروع دوره ممنوع است.

ماده ۲۹- استفاده از مرخصی استعلاجی برای دستیاران به میزان حداکثر یک ماه در کل دوره دستیاری براساس گواهی پزشک و تایید پزشک معتمد و شورای پزشکی دانشگاه بلامانع است.

تبصره ۱: دستیار موظف است مراتب بروز بیماری را حداکثر ظرف یک هفته به دانشکده اطلاع و حداکثر ظرف یک هفته به تایید پزشک معتمد دانشگاه برساند.

تبصره ۲: در صورت بروز بیماری و با تشخیص کمیسیون پزشکی دانشگاه و همچنین سایر دلایل موجه به تشخیص شورای آموزش تخصصی و تحصیلات تکمیلی دانشکده و تایید شورای آموزشی دانشگاه، دستیاران می‌توانند از حداکثر یکسال مرخصی تحصیلی استفاده نمایند. این مرخصی در سقف سنوات مجاز تحصیلی دستیار محاسبه خواهد شد و به دستیاران در این مدت کمک هزینه تحصیلی تعلق نمی‌گیرد.

تبصره ۳: در مواردی که درخواست مرخصی بیش از یک سال باشد موضوع در شورای تخصصی دانشکده، شورای آموزش دانشگاه و نهایتاً دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی مطرح و اتخاذ تصمیم خواهد شد.

تبصره ۴: استفاده دستیاران خانم از مرخصی زایمان تابع مقررات مربوطه خواهد بود.

ماده ۳۰- در صورتی که پذیرفته شده در زمان تعیین شده ثبت نام ننموده و یا پس از ثبت نام نسبت به شروع دوره اقدام ننماید منصرف از تحصیل محسوب شده و به مدت دو سال از شرکت در آزمون دستیاری محروم خواهد شد و در صورت انصراف پس از شروع دوره (پس از انصراف قطعی)، علاوه بر دو سال محرومیت از آزمون دستیاری ملزم به پرداخت غرامت (که محاسبه آن توسط دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی انجام می‌گردد) خواهد شد.

تبصره ۱: مرجع تصمیم‌گیری در خصوص مدت زمان محرومیت از شرکت در آزمون دستیاری، دستیاران اخراجی، شورای آموزشی دانشگاه محل تحصیل می‌باشد.

تبصره ۲: در صورتی که غیبت و یا انصراف ناشی از بیماری صعب العلاج با تایید کمیسیون پزشکی دانشگاه و شورای آموزشی دانشگاه باشد فرد از پرداخت غرامت معاف خواهد بود.

تبصره ۳: دستیاران شهریه پرداز در صورت انصراف موظف به پرداخت شهریه کامل همان سال می باشند. همچنین به مدت دو سال (پس از انصراف قطعی) از شرکت مجدد در آزمون محروم خواهند شد.

ماده ۳۱- در صورتی که دستیار در طی دوره آموزش مایل به ادامه تحصیل نباشد می باید درخواست انصراف خود را کتباً از طریق گروه آموزشی مربوطه به معاونت آموزشی تخصصی و تحصیلات تکمیلی دانشکده اعلام نماید.

تبصره ۱: دستیار منصرف از تحصیل می تواند فقط یک بار و حداکثر ظرف مدت یک ماه پس از تاریخ انصراف قطعی (که جزء سقف سنوات محاسبه خواهد شد) به تحصیل بازگشت نماید و بازگشت به تحصیل دستیار تابع مقررات آموزشی دانشگاه و نظر شورای تخصصی دانشکده خواهد بود. افرادی که به علت عدم ثبت نام در موعد مقرر منصرف شناخته شده اند مشمول این تبصره نمی باشند.

تبصره ۲: در صورتی که دستیار در هر زمان از تحصیل بدون عذر موجه غیبت نماید منصرف از تحصیل محسوب می شود.

ماده ۳۲- با تصویب هیأت امناء دانشگاه ها، هر ماهه مبلغی بعنوان کمک هزینه به دستیاران دندانپزشکی پرداخت خواهد شد.

تبصره ۱: در مدت مرخصی استعلاجی بیش از سقف مجاز به دستیاران کمک هزینه ای تعلق نمی گیرد.

تبصره ۲: دستیارانی که به صورت تعهد خاص پذیرش می شوند کمک هزینه خود را از دانشگاه محل تحصیل دریافت می دارند.

تبصره ۳: ارائه گواهی انجام فعالیت دستیار جهت دریافت کمک هزینه از طرف معاون آموزشی تخصصی و تحصیلات تکمیلی بر اساس گزارش معاون تخصصی و تایید مدیر گروه های آموزشی صادر می گردد.

تبصره ۴: افزایش سنواتی این کمک هزینه منوط به قبولی در آزمون ارتقا می باشد.

تبصره ۵: پرداخت کمک هزینه به دستیارانی که با استفاده از مأموریت آموزشی به تحصیل مشغولند طبق مقررات سازمان محل تعهد خواهد بود.

تبصره ۶: به دستیاران شهریه پرداز کمک هزینه تعلق نمی گیرد.

ماده ۳۳- دستیاران شاغل به تحصیل در تمام مدت دستیاری حق تأسیس/ اداره مطب خصوصی و یا اشتغال به کار در مطب‌های دیگر و یا درمانگاه‌های خصوصی را حتی در ساعات غیر اداری ندارند. در صورت گزارش گروه آموزشی و تأیید موضوع از طرف مراجع ذیربط، معاون آموزشی تخصصی و تحصیلات تکمیلی دانشکده موظف است تا از تحصیل این افراد جلوگیری نماید. بازگشت به تحصیل چنین افرادی، پس از ارایه تعهدنامه مکتوب مبنی بر التزام بر عدم اشتغال در بخش خصوصی، صرفاً با موافقت شورای آموزش تخصصی و تحصیلات تکمیلی امکان پذیر است.

تبصره: دانشگاه‌های محل تحصیل می‌توانند در کلینیک‌های ویژه و یا سایر واحدهای درمانی تابعه از خدمات درمانی دستیاران با پرداخت حق الزحمه برابر مصوبه هیأت مدیره کلینیک ویژه و یا حسب مورد سایر مراجع ذیربط دانشگاه در خارج از ساعات اداری/آموزشی استفاده نمایند.

ماده ۳۴- پس از اعلام قبولی داوطلب، تغییر رشته ممنوع می‌باشد.

تبصره: در صورتی که بروز بیماری پس از انتخاب رشته منجر به عدم امکان ادامه تحصیل در رشته مربوطه گردد، تغییر رشته با تشخیص کمیسیون پزشکی دانشگاه، نظر موافق شورای آموزشی دانشگاه و تایید دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی مشروط به داشتن نمره ای معادل با ۹۰ درصد نمره آخرین فرد پذیرفته شده در رشته/محل و سهمیه مربوطه امکان پذیر خواهد بود. بدیهی است که تغییر رشته منجر به تغییر نوع سهمیه پذیرش نخواهد گردید.

ماده ۳۵- جایجایی دستیاران به شرط کسب ۹۰ درصد نمره آخرین فرد پذیرفته شده در سهمیه مربوطه و با موافقت شورای آموزشی دانشگاه‌های مبدا و مقصد و تأیید دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی صرفاً یک بار در طول دوره تحصیل امکان پذیر می‌باشد.

ماده ۳۶- پس از موفقیت در گذراندن کلیه دروس مرتبط سال اول و قبولی در آزمون ارتقا، انتقال در دوره دستیاری در صورت موافقت دانشگاه‌های مبدا و مقصد به شرط کسب ۹۰ درصد نمره آخرین فرد پذیرفته شده در سهمیه مربوطه و تأیید دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی صرفاً یک بار در طول دوره تحصیل امکان پذیر خواهد بود.

تبصره ۱: انتقال دستیار زن به تبع همسر به شرط قبولی همزمان، کسب ۹۰ درصد نمره آخرین فرد پذیرفته شده در سهمیه مربوطه و در صورت موافقت دانشگاه‌های مبدا و مقصد با تایید دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی امکان پذیر خواهد بود.

تبصره ۲: انتقال دستیاران مشمول ماده ۶۲ قانون جامع خدمت رسانی به ایثارگران از شرط گذراندن سال اول تحصیلی مستثنی شده اما کسب ۹۰ درصد نمره آخرین فرد پذیرفته شده در سهمیه مربوطه و موافقت دانشگاه‌های مبدا و مقصد با تایید دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی الزامی است.

ماده ۳۷- میهمانی در دوره‌های دستیار ممنوع است.

ماده ۳۸- تبعات آموزشی ناشی از جابجایی و انتقال دستیاران از نظر انطباق دروس گذرانده شده و سایر موارد به عهده خود دستیار است.

ماده ۳۹- انتقال دستیاران دوره‌های تخصصی خارج از کشور به دوره‌های داخل کشور ممنوع می‌باشد.

ارزیابی پیشرفت تحصیلی و دفاع از پایان نامه

ماده ۴۰- ارزیابی پیشرفت تحصیلی دستیاران شامل نمره کلیه دروس (بر اساس نمره صفر تا بیست) و قبولی در آزمون ارتقا سالیانه می‌باشد.

ماده ۴۱- حداقل نمره برای قبولی در کلیه دروس ۱۳ و حداقل میانگین نمرات برای قبولی سالیانه معادل ۱۴ می‌باشد.

تبصره ۱: کسب میانگین نمرات ۱۴ از واحدهای ماخوذه آن سال شرط معرفی و شرکت دستیار در آزمون ارتقا است. نمره دستیاران باید بعد از قبولی در آزمون ارتقا ثبت نهایی گردد. در صورت عدم موفقیت در آزمون ارتقا، نمرات اخذ شده کان لم یکن تلقی خواهد شد.

تبصره ۲: دستیار می‌تواند حداکثر با داشتن دو درس مردودی به آزمون ارتقا معرفی شود مشروط بر اینکه میانگین نمرات ۱۴ را کسب نموده باشد. در صورت قبولی در آزمون ارتقا، دستیار موظف به اخذ فوری دروس مردودی است.

ماده ۴۲- دستیار موظف است تا در آزمون ارتقا که هر ساله توسط دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی برنامه ریزی و اجرا می‌گردد شرکت کرده و به شرح ذیل نمره قبولی را کسب نماید. حداقل نمره جهت دوره‌های ۳ ساله:

سال اول	-	۴۰ درصد
سال دوم	-	۵۵ درصد
سال سوم	-	طبق ضوابط آزمون گواهینامه/دانشنامه
حداقل نمره جهت رشته جراحی دهان و فک و صورت:		
سال اول	-	۳۰ درصد
سال دوم	-	۴۰ درصد

- سال سوم ۵۰ درصد

- سال چهارم ۶۰ درصد

- سال پنجم طبق ضوابط آزمون گواهینامه/دانشنامه

ماده ۴۳- در صورت عدم کسب میانگین نمرات ۱۴ در هر سال تحصیلی و یا عدم کسب حداقل نمرات مشخص شده در ماده ۴۲، دستیار مردود محسوب شده و موظف است تا مجدداً آن سال تحصیلی را برابر برنامه تنظیمی گروه آموزشی (نظری و عملی) تکرار نماید.

تبصره: دستیاران کلیه رشته‌ها که در آزمون ارتقاء سال دوم و رشته جراحی دهان و فک و صورت در آزمون ارتقاء سال ۴ مردود شده باشند در صورت موافقت گروه و شورای آموزشی دانشکده میتوانند دروس سال آخر را بگذرانند و مجدداً در آزمون ارتقا شرکت نموده و در صورت قبولی در آزمون ارتقاء به آزمون مورد همان سال معرفی گردند.

ماده ۴۴- دستیارانی که دو سال در آزمون ارتقا مردود گردند به اخراج محکوم شده و موظف به پرداخت کلیه هزینه‌ها و خسارات برابر ضوابط مصوب دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی می‌باشند.

تبصره: درخواست بازگشت به تحصیل دستیارانی که به هر دلیل اخراج می‌شوند به دانشکده محل تحصیل اعلام و در صورت موافقت شورای آموزش تخصصی و تحصیلات تکمیلی دانشکده و شورای آموزشی دانشگاه مربوطه، در کمیسیون موارد خاص بررسی می‌گردد.

ماده ۴۵- دستیارانی که کلیه دروس نظری، عملی، کارگاهی و بیمارستانی را با موفقیت گذرانیده و از پایان نامه خود دفاع نموده اند به دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی جهت شرکت در آزمون گواهینامه/دانشنامه تخصصی معرفی می‌گردند. شرط فراغت از تحصیل کسب حد نصاب نمره گواهینامه تخصصی در آزمون مذکور می‌باشد.

ماده ۴۶- دستیار معرفی شده از طرف دانشکده جهت شرکت در آزمون آزمون گواهینامه/دانشنامه بایستی با کلیه بخش‌ها و قسمت‌هایی که دانشکده محل تحصیل مشخص می‌نماید تسویه حساب نماید.

ماده ۴۷- شرایط و مقررات مربوط به آزمون آزمون گواهینامه/دانشنامه تخصصی تابع آیین نامه مربوطه است.

ماده ۴۸- کلیه دستیاران موظف به اخذ و گذراندن پایان نامه تخصصی در حیطه رشته تخصصی خود هستند. پایان نامه دوره‌های تخصصی باید از نوع تحقیقی بوده و نباید از نظر موضوع، محتوی، زمان و مکان تکراری باشد.

ماده ۴۹- دستیاران دوره تخصصی سه ساله باید موضوع پایان نامه خود را حداکثر تا پایان ترم سوم تحصیلی ثبت نمایند. حداکثر زمان درمورد دستیارانی که دوره تخصصی آنان پنج سال می‌باشد تا پایان ترم پنجم در نظر گرفته می‌شود.

تبصره: حداقل فاصله زمانی بین ثبت و دفاع از پایان نامه يك سال می‌باشد.

ماده ۵۰- در موارد خاص با توجه به حجم و اهمیت موضوع تحقیق، پس از تأیید گروه آموزشی و شورای پژوهشی دانشکده، پایان نامه می‌تواند به صورت گروهی انتخاب و اجرا گردد. در این صورت حداکثر ۲ دستیار می‌توانند جهت انجام بخش‌های متمایز از يك پروژه مشترك ولی با عناوین متفاوت اقدام نمایند.

ماده ۵۱- مراحل تصویب و ثبت پایان نامه:

الف- انتخاب موضوع پایان نامه با هدایت استاد/اساتید راهنما

ب- ارائه فرم پیشنهادیه پایان نامه به گروه آموزشی مربوطه جهت تأیید

ج- ارائه فرم پیشنهادیه پایان نامه به معاونت پژوهشی دانشکده جهت تصویب

د- ابلاغ شماره ثبت به دستیار و استاد/اساتید راهنما جهت شروع کار تحقیقاتی

ماده ۵۲- مرتبه استاد راهنمای اول حداقل استادیاری با ۵ سال سابقه آموزشی و راهنمایی حداقل ۲ پایان نامه تحقیقاتی دوره دکتری عمومی است. استاد راهنما باید کارگاه روش تحقیق را گذرانده و مجری حداقل يك طرح تحقیقاتی مصوب دانشگاه و یا وزارتین بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و علوم، تحقیقات و فن آوری بوده و هم‌چنین حداقل دو مقاله تحقیقاتی را در مجلات بین‌المللی منتشر نموده باشد.

ماده ۵۳- چگونگی نحوه مشارکت دو استاد راهنما در پایان نامه‌های تحقیقاتی به شرح زیر است:

الف- تشخیص نیاز پایان نامه‌های تحقیقاتی به دو استاد راهنما با درخواست دستیار مربوطه بر عهده شورای پژوهشی دانشکده است.

ب- در صورت تصویب دو استاد راهنما، هرگونه امتیاز از نظر معادل سازی، حق التدریس و سایر موارد برای پایان نامه مورد نظر بین هر دو تقسیم می‌گردد.

ج- در کلیه مدارک مرتبط نام اساتید راهنمای اول و دوم به ترتیب ذکر می‌گردد.

تبصره ۱: در صورت لزوم با پیشنهاد استاد راهنما و تأیید دانشکده ۱ یا ۲ نفر بعنوان استاد اساتید مشاور از سایر گروه‌های آموزشی انتخاب می‌شوند که موظف به همکاری در هدایت پایان نامه زیر نظر استاد/اساتید راهنما می‌باشند. اساتید مشاور باید دارای حداقل درجه دکترای تخصصی و یا استادیاری باشند. آوردن نام استاد مشاور روی جلد پایان نامه ضروری است.

تبصره ۲: چنانچه تصحیح جزئی عنوان پایان نامه ضرورت داشته باشد با پیشنهاد استاد راهنما و تأیید شورای پژوهشی دانشکده فقط برای یکبار امکان پذیر می‌باشد.

ماده ۵۴- استاد راهنما پس از اتمام کار تحقیق و تأیید پایان نامه نگارش یافته، مراتب قابل دفاع بودن پایان نامه را کتباً به معاون آموزشی تخصصی و تحصیلات تکمیلی اعلام می‌نماید. در این مرحله پایان نامه باید تایپ ولی صحافی نشده باشد.

تبصره ۱: تأییدیه وصول مقاله تهیه شده از پایان نامه توسط یکی از مجلات معتبر علمی-پژوهشی داخلی و یا خارجی باید همراه پایان نامه به معاونت آموزشی تخصصی و تحصیلات تکمیلی دانشکده تحویل گردد.

تبصره ۲: دفاع از پایان نامه در ۶ ماهه دوم از آخرین سال تحصیلی امکان پذیر است. ماده ۵۵- تاریخ جلسه دفاع از پایان نامه توسط معاونت آموزشی تخصصی و تحصیلات تکمیلی دانشکده تعیین می‌گردد و هیئت داوران توسط ایشان به جلسه دعوت می‌گردند. ماده ۵۶- هیئت داوران متشکل از اعضاء زیر می‌باشند:

۱- استاد/اساتید راهنما

۲- استاد/اساتید مشاور

۳- معاون آموزشی تخصصی و تحصیلات تکمیلی / نماینده تام‌الاختیار

۴- معاون تخصصی گروه مربوطه/ نماینده تام‌الاختیار

۵- مدیرگروه یا یکی از اساتید گروه آموزشی به انتخاب مدیر گروه

۶- معاون آموزشی دانشکده یا نماینده ایشان از بین اعضاء هیئت علمی

۷- معاون پژوهشی دانشکده یا نماینده ایشان از بین اعضاء هیئت علمی

ماده ۵۷- جلسه دفاع از پایان نامه با سرپرستی معاون آموزشی تخصصی و تحصیلات تکمیلی دانشکده و یا نماینده ایشان و با حضور استاد/اساتید راهنما و حداقل ۳ تن دیگر از اعضاء هیئت داوران رسمیت می‌یابد.

تبصره ۱: دستیار موظف است پس از مشخص شدن اسامی هیئت داوران و کسب موافقت کتبی آنان برای حضور در جلسه دفاع، حداقل یک هفته قبل از جلسه دفاع، یک نسخه از پایان نامه را در اختیار آنان قرار دهد و پس از برگزاری جلسه دفاع موارد مورد نظر داوران را در پایان نامه تصحیح نماید. ضروری است نظرات هیئت داوران در مورد انجام اصلاحات لازم در پایان نامه تحت نظر استاد راهنما و رئیس هیأت داوران توسط دستیار پیگیری شود و حداکثر ظرف مدت یکماه همراه با تأیید کتبی آنان به معاونت آموزشی تخصصی و تحصیلات تکمیلی دانشکده مربوطه تسلیم گردد. چنانچه اصلاحات بیش از یکماه به طول بیانجامد تصمیم‌گیری در خصوص بررسی علت و نحوه برخورد (دفاع مجدد یا عدم دفاع)

بر عهده معاون تخصصی دانشکده میباشد. يك نفر از اعضاء هیئت داوران به انتخاب خود آنها ناظر بر انجام تغییرات بوده و نمره پایان نامه دستیار پس از طی مراحل فوق در اداره آموزش دانشکده به ثبت خواهد رسید.

تبصره ۲: ارزشیابی پایان نامه توسط هیئت داوران و در مقیاس نمره گذاری بشرح زیر صورت می‌پذیرد:

- ۱- از ۱۹ تا ۲۰ (درجه ممتاز) به شرط ارایه مدرک پذیرش و یا چاپ یک مقاله از همان پایان نامه در مجلات ایندکس شده نوع اول به شرط اینکه دستیار نویسنده اول و یا پاسخگو باشد
- ۲- از ۱۸ تا ۱۸/۹۹ (درجه بسیار خوب)
- ۳- از ۱۶ تا ۱۷/۹۹ (درجه خوب)
- ۴- از ۱۴ تا ۱۵/۹۹ (درجه قابل قبول)
- ۵- کمتر از ۱۴ (مردود)

ماده ۵۸- دفاع از پایان نامه به عهده دستیار است. اساتید راهنما و مشاور صرفاً پاسخگوی مواردی که هیئت داوران درخواست می‌نمایند، خواهند بود. دستیار موظف است در صورت درخواست هیئت داوران، عین منابع پایان نامه را در جلسه دفاع ارائه نماید.

تبصره: شرط دفاع از پایان نامه ارائه حداقل يك مقاله چاپ شده و یا پذیرش یک مقاله از وی در یکی از مجلات معتبر علمی-پژوهشی داخلی یا خارجی می‌باشد. این مقاله الزاماً مرتبط با پایان نامه نیست.

ماده ۵۹- هر دستیار موظف است به تعداد کافی از نسخ پایان نامه صحافی شده خود را همراه با CD آن جهت استاد/اساتید راهنما/مشاور، گروه آموزشی مربوطه، کتابخانه دانشکده و کتابخانه مرکزی دانشگاه به اداره آموزش دانشکده خود تحویل نماید.

ماده ۶۰- کلیه حقوق مکتسبه از پایان نامه به شرطی که به عنوان طرح تحقیقاتی مصوب شورای پژوهشی دانشگاه و یا مراکز تحقیقاتی باشد متعلق به دانشگاه است، در غیر این صورت حقوق مذکور به استاد راهنما و دانشجو تعلق می‌گیرد.

ماده ۶۱- در مواردی که در این آیین نامه مسکوت است و یا تصریح ندارد، مرجع تصمیم‌گیری در خصوص محتوا و اجرای برنامه آموزشی، شورای آموزش تخصصی و تحصیلات تکمیلی دانشکده و تأیید شورای آموزشی دانشگاه و در موارد بین/خارج دانشگاهی دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی است.

با تصویب این آیین نامه (در سی و هفتمین نشست شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی) و ابلاغ آن در ۶۱ ماده و ۵۴ تبصره، از زمان ابلاغ به دانشگاه‌های علوم پزشکی جهت کلیه دستیاران ورودی سال ابلاغ (۱۳۹۷) و بعد از آن، لازم الاجرا است.

آیین نامه آزمونهای کشوری دندانپزشکی

مقدمه

جهت بازنگری آیین نامه برگزاری امتحانات ورود تخصصی دندانپزشکی مصوب هشتمین نشست شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی و تجمیع مصوبات جلسات مختلف شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی، آیین نامه آزمونهای کشوری دندانپزشکی به شرح ذیل اعلام می‌گردد.

ماده ۱- بنا به پیشنهاد دبیر شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی و موافقت معاون آموزشی و ابلاغ مقام وزارت کمیته هفت نفره به عنوان کمیته سیاست گذاری امور دندانپزشکی مرکب از هفت نفر از اعضای هیئت علمی دانشکده‌های دندانپزشکی با مرتبه دانشیاری و یا استادی و دبیر شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی تشکیل می‌گردد.

تبصره: دبیر این کمیته پس از مشورت با اعضا توسط دبیر شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی منصوب می‌گردد.

ماده ۲- وظایف و اهداف کمیته سیاست گذاری امور دندانپزشکی به شرح ذیل می‌باشد:

- تعیین اعضای هیئت‌های ممتحنه آزمونهای کشوری دندانپزشکی
- تعیین دبیران هیئت‌های ممتحنه
- رسیدگی به شکایات و اعتراضات احتمالی دستیاران نسبت به عملکرد اعضای هیئت‌های ممتحنه
- نظارت کامل بر حسن برگزاری آزمونهای کشوری
- بررسی و نظارت بر عملکرد دبیر و اعضای هیئت‌های ممتحنه در انجام وظایف محوله از جمله میزان مشارکت اعضای در طراحی سؤالات آزمون و بررسی کیفیت سؤالات کتبی و شفاهی / عملی
- بررسی مستمر عملکرد و صلاحیت‌های علمی- عمومی اعضای هیئت‌های ممتحنه بر اساس تبصره ۲ از بند ۲-۲ ماده ۲ در جهت ابقاء عضویت و یا معرفی جایگزین

- سیاست گذاری و برنامه ریزی به منظور ارتقاء کیفی آزمون های

۱-۲- شرایط عضویت در هیئت های ممتحنه و برگزاری آزمون های کشوری به شرح ذیل است

۱-۱-۲- اعضای هیئت علمی که دارای مرتبه دانشیاری و یا استادی باشند

۲-۱-۲- اعضای هیئت علمی با مرتبه استادیاری می بایست حداقل ۷ سال سابقه آموزشی در دوره دکتری عمومی دندانپزشکی داشته باشند که برای عضویت در هیئت ممتحنه آزمون دانشنامه تخصصی می بایست حداقل ۳ سال از آن در آموزش دوره های تخصصی طی شده باشد و همچنین حداقل ۲ دوره بعنوان عضو هیئت ممتحنه آزمون ورودی دستیاری شرکت کرده باشند.

۳-۱-۲- کمیته سیاست گذاری امور دندانپزشکی می تواند با مشورت و کسب نظر از دانشکده های مجری دوره های تخصصی، اعضاء هیئت های ممتحنه آزمون های کشوری دندانپزشکی را بر طبق شرایط و ضوابط تعیین شده در این آیین نامه از میان افراد واجد شرایط انتخاب نماید

۲-۲- تعداد اعضاء هیئت ممتحنه با تشخیص کمیته و بسته به نوع آزمون از ۳ تا ۷ نفر می باشد

تبصره ۱: اعضای انتخاب شده علاوه بر دارا بودن سوابق مثبت آموزشی پژوهشی، بایستی به صفاتی همچون امانت داری، بی طرفی و صداقت آراسته و اشتها داشته باشند.

تبصره ۲: با توجه به اینکه بررسی عملکرد، نوع و نحوه همکاری و صلاحیت هر یک از اعضاء هیئت های ممتحنه به عهده کمیته سیاست گذاری امور دندانپزشکی می باشد، در صورت تشخیص فقدان معیارهای مورد نظر در اعضاء هیئت های ممتحنه به همکاری عضو خاتمه و عضو هیئت علمی دیگری با ویژگی های مورد نظر به جایگزینی وی معرفی خواهد شد

تبصره ۳: اعضاء کمیته سیاست گذاری امور دندانپزشکی نمی توانند به عنوان عضو هیئت ممتحنه انتخاب شوند.

تبصره ۴: کمیته سیاست گذاری امور دندانپزشکی در هر رشته یک نفر را به عنوان دبیر هیئت ممتحنه حداقل ۶ ماه قبل از برگزاری آزمون‌ها تعیین و برای صدور حکم به دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی معرفی می نماید.

ماده ۳- وظایف اعضای هیئت‌های ممتحنه به شرح ذیل می باشد

- مشارکت فعال و حضور تمام وقت در جلسات طراحی انتخاب سؤالات آزمون‌های کتبی و عملی شفاهی و جلسات هماهنگی

- رسیدگی به اعتراضات داوطلبان و گزارش نتیجه ارزیابی نهایی داوطلبان توسط دبیر هیئت ممتحنه

- تعیین منابع آزمون

- اهتمام به رعایت دقیق موازین مندرج در دستورالعمل حفاظت از آزمون‌ها

ماده ۴- وظایف دبیران هیئت‌های ممتحنه به شرح ذیل می باشد

- تشکیل جلسات منظم به منظور تعیین وظایف اعضا در طرح سوال برای آزمون کتبی و تعیین شیوه ارزیابی آزمون شفاهی عملی با تاکید بر سنجش مهارت‌های بالینی

- ارائه گزارش تحلیلی پس از برگزاری آزمون و ارائه راهکارهای مناسب به منظور ارتقاء کیفیت برگزاری آزمون‌ها

- مستند نمودن شیوه ارزیابی آزمون‌های عملی شفاهی و کسب مجوز از دبیرخانه قبل از برگزاری آزمون

- پایش عملکرد اعضای هیئت ممتحنه و گزارش عملکرد هریک از اعضا به دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی بر اساس چک لیست‌های مربوطه

- آماده سازی و کنترل کامل متن و محتوای سؤالات تایپ شده آزمون کتبی و کلید آنها و همچنین تأیید طرح سؤالات از منابع تعیین و اعلام شده آزمون از سوی دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی و تحویل آنها به مسئولین ذیربط

- اعلام مکتوب منابع آزمون به صورت تایپ شده به دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی جهت قرار گرفتن در سایت دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی

ماده ۵- نحوه شرکت و قبولی و فارغ التحصیلی در آزمون‌های مختلف به شرح ذیل می‌باشد:

آزمون گواهینامه/دانشنامه

۱-۵- سقف مجاز شرکت در آزمون گواهینامه/دانشنامه: شرکت و قبولی در آزمون گواهینامه/دانشنامه تخصصی برابر آیین‌نامه دوره‌های دستیاری از شروط فراغت از تحصیل است. سقف دفعات مجاز شرکت در آزمون گواهینامه/دانشنامه در قالب سقف سنوات مجاز تحصیلی است و در صورت عدم موفقیت، دستیار اخراج می‌گردد.

تبصره ۱: درخواست بازگشت به تحصیل دستیارانی که به دلیل عدم موفقیت در آزمون گواهینامه/دانشنامه اخراج می‌شوند به دانشکده محل تحصیل اعلام و در صورت موافقت شورای آموزش تخصصی و تحصیلات تکمیلی دانشکده و شورای آموزشی دانشگاه مربوطه، در دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی بررسی می‌گردد.

تبصره ۲: در صورت موافقت با افزایش سقف سنوات تحصیلی دستیار، تکرار قسمتی از دوره تخصصی با نظر شورای آموزش تخصصی و تحصیلات تکمیلی دانشکده و با پرداخت شهریه به دانشکده محل تحصیل امکان پذیر خواهد بود.

تبصره ۳: در صورتی که با شرایط فوق دستیار موفق به گذراندن دروس تعیین شده گردد با تایید دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی مجوز شرکت مجدد در آزمون گواهینامه/دانشنامه تخصصی رشته مربوطه حداکثر در یک نوبت دیگر صادر می‌شود

تبصره ۴: دستیارانی که نهایتاً موفق به کسب قبولی در آزمون گواهینامه/دانشنامه تخصصی نگردند از دوره اخراج شده و موظف به پرداخت غرامت مطابق سند تعهدات می‌باشند.

تبصره ۵: داوطلبانی که موفق به اخذ گواهینامه تخصصی گردند مجاز خواهند بود جهت اخذ دانشنامه تخصصی در آزمون‌های دوره‌های بعد شرکت نمایند.

۲ - ۵- روش نمره دهی آزمون گواهینامه/دانشنامه: مبنای نمره آزمون‌های کتبی و شفاهی/عملی بر مبنای صفر تا صد و حداقل نمره قبولی آزمون کتبی ۶۵ و نمره میانگین (کتبی و شفاهی) ۷۰ می‌باشد.

۱- ۲- ۵- شرط معرفی دستیاران سال آخر به آزمون دانشنامه تخصصی، گذراندن کلیه دروس نظری و عملی مطابق برنامه آموزشی و قبولی در آزمون‌های ارتقاء و دفاع از پایان نامه مطابق برنامه آموزشی دستیار است.

۲- ۲- ۵- شرکت کنندگان در آزمون گواهینامه/ دانشنامه که نمره میانگین (کتبی و شفاهی) ۷۰ و بالاتر کسب نمایند موفق به اخذ دانشنامه تخصصی می‌گردند.

۳- ۲- ۵- شرکت کنندگان در آزمون گواهینامه/ دانشنامه که نمره آزمون کتبی و یا معدل نمرات آزمون‌های کتبی و شفاهی/ عملی ایشان بین ۵۵ تا ۶۹/۹۹ باشد موفق به اخذ گواهینامه تخصصی می‌گردند.

۴- ۲- ۵- شرکت کنندگان در آزمون گواهینامه/ دانشنامه که نمره آزمون کتبی کمتر از ۵۵ کسب نمایند مردود محسوب می‌گردند.

تبصره ۱: دستیاران سال آخر موظفند تا در این آزمون شرکت نمایند.

تبصره ۲: در آزمون دانشنامه تخصصی، آزمون در دو بخش مجزا بصورت کتبی جهت سنجش دانسته‌های نظری و شفاهی عملی به منظور ارزیابی دقیق مهارت‌های تشخیصی و بالینی داوطلبان انجام خواهد گرفت.

تبصره ۳: تنها داوطلبانی که در آزمون کتبی نمره قبولی (۶۵ و بالاتر) کسب کرده باشند مجاز به شرکت در آزمون شفاهی عملی خواهند بود. بدیهی است نمره نهایی داوطلب بر مبنای میانگین نمرات کسب شده در هر یک از آزمون‌ها با ضرایب تعیین شده خواهد بود. برای آزمون دانشنامه تخصصی ضریب آزمون کتبی دو و آزمون عملی یک می‌باشد. استثنائاً در رشته آسیب شناسی دهان و فک و صورت ضریب آزمون نظری یک و آزمون شفاهی/ عملی دو می‌باشد

تبصره ۴: در صورت عدم کسب حد نصاب نمره قبولی در آزمون شفاهی عملی، نمره قبولی در آزمون کتبی تنها برای یک دوره و حداکثر ظرف مدت سه سال پس از برگزاری آزمون مربوطه قابل ذخیره شدن و محاسبه خواهد بود و در صورتی که داوطلب موفق به کسب حد نصاب نمره قبولی در آزمون شفاهی عملی در طی سه سال نگردد، جهت دریافت دانشنامه تخصصی، ملزم به شرکت مجدد در آزمون کتبی و سپس شفاهی عملی خواهد بود.

۳-۵- شرایط فارغ التحصیلی و شرکت داوطلبان در آزمون دانشنامه تخصصی به شرح ذیل می باشد

۱ - ۳- ۵-دستیاران سال ۱ تا ۴ رشته جراحی دهان و فک و صورت و سال ۱ و ۲ سایر رشته‌ها موظفند مطابق آیین نامه دوره‌های دستیاری دندانپزشکی پس از گذراندن دروس نظری و عملی هر سال از دوره تخصصی در آزمون ارتقاء شرکت نموده و نمره قبولی کسب نمایند.

۲ - ۳- ۵- حداقل نمره قبولی دستیار در این آزمون به شرح زیر است:

الف: دوره‌های سه ساله تمامی رشته‌های تخصصی به استثناء رشته جراحی دهان و فک و صورت

پایان سال اول (۴۰ درصد نمره کل)

پایان سال دوم (۵۵ درصد نمره کل)

ب: دوره ۵ ساله رشته جراحی دهان و فک و صورت

پایان سال اول (۳۰ درصد نمره کل)

پایان سال دوم (۴۰ درصد نمره کل)

پایان سال سوم (۵۰ درصد نمره کل)

پایان سال چهارم (۶۰ درصد نمره کل)

۴ - ۵ - آزمون دستیاری دندانپزشکی: مشروط به کسب حداقل ۵۰ درصد نمره آزمون، قبولی بر اساس نمره مکتسبه و اولویت انتخاب رشته محل داوطلب است.

۵ - ۵ - آزمون PhD: بر اساس مقررات مربوط به آزمون PhD است.

۶ - ۵ - آزمون ملی: بر اساس دستورالعمل مصوب اجرایی آزمون ملی دانش آموختگان خارج از کشور در رشته دندانپزشکی عمومی و سایر مصوبات کمیته آزمون ملی است.

ماده ۶- زمان و محل آزمون‌های کشوری دندانپزشکی هر سال به نحو مقتضی از طریق مرکز سنجش آموزش پزشکی و بر اساس مفاد دستورالعمل اعلام شده از طرف دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی به اطلاع داوطلبان خواهد رسید.

ماده ۷: در مواردی که در این آیین نامه مسکوت است و یا تصریح ندارد، شورای سیاستگذاری دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی مرجع تصمیم‌گیری است

با تصویب و ابلاغ این آیین نامه در سه فصل، ۷ ماده و ۱۴ تبصره، نسخه پیشین (آیین نامه برگزاری امتحانات ورود تخصصی دندانپزشکی مصوب هشتمین نشست شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی) نسخ می‌گردد.

آیین نامه دوره‌های آموزش تکمیلی تخصصی پزشکی (فلوشیپ)

هدف

هدف از برقراری دوره‌های تکمیلی تخصصی بالینی پزشکی در دانشگاه‌های کشور افزایش مهارت‌های علمی و دانش نظری پزشکان متخصص در یک حیطه خاص از رشته پیش نیاز و نیز توسعه دانش در زیر شاخه‌ها، در راستای ارتقاء کیفیت خدمات تخصصی و آموزش پزشکی و نیز دستیابی به آخرین یافته‌های علمی پزشکی می‌باشد.

تعریف دوره

فلوشیپ، آموزش در رشته ایست که از یک سو نیاز به ارائه آموزش‌های تکمیلی تخصصی برای ارتقاء مهارت علمی تخصصی در آن رشته وجود داشته و از سوی دیگر ارائه آن در قالب دوره فوق تخصصی معادلی وجود نداشته باشد. متقاضیان واجد شرایط با داشتن مدرک دانشنامه تخصصی پزشکی و دندانپزشکی و گذراندن مراحل ذیل به اخذ گواهی تکمیلی تخصصی (فلوشیپ) نائل می‌شوند:

الف) پذیرش در آزمون ورودی فلوشیپ

ب) موفقیت در اتمام دوره آموزشی (علمی و عملی) مصوب در یکی از دانشگاه‌های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مورد تأیید دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی طبق ضوابط

ج) موفقیت در ارزیابی پایانی دوره فلوشیپ توسط دانشگاه

شرایط پذیرش

الف) شرایط عمومی

داشتن مدرک دانشنامه تخصصی در رشته پیشنهادی و یا گواهی قبولی آن از دانشگاه‌ها و مراکز مورد تایید وزارت متبوع

شرکت و قبولی در آزمون پذیرش فلوشیپ

داشتن برگ پایان خدمت نظام وظیفه عمومی یا معافیت برای آقایان

تبصره ۱: دارندگان گواهی دوره فلوشیپ رشته‌های مختلف یا کسانی که دوره مذکور را با موفقیت طی نموده‌اند و یا قبول شدگان آزمون نهایی دانشنامه فوق تخصصی در یکی از رشته‌های پزشکی (به استثناء قبول شدگان آزمون نهایی رشته فوق تخصص قلب و عروق) مجاز به شرکت در آزمون پذیرش فلوشیپ نمی‌باشند.

تبصره ۲: شرط شرکت در آزمون پذیرش دوره‌های فلوشیپ ارائه گواهی از سوی معاونت سلامت مبنی بر اتمام کلیه تعهدات می‌باشد.

تبصره ۳: داوطلبان مشغول خدمت در یکی از وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها و نهادها در هنگام ثبت نام موظف به ارائه معرفی نامه از سازمان‌های ذیربط مبنی بر موافقت با ماموریت آموزشی خود در صورت قبولی در آزمون پذیرش می‌باشند.

نحوه ثبت نام از پذیرفته شدگان دوره‌های تکمیلی تخصصی (فلوشیپ)

ثبت نام از پذیرفته شدگان دوره‌های تکمیلی تخصصی (فلوشیپ) در یک مرحله طبق اعلام دبیرخانه شورا آموزش پزشکی و تخصصی صورت می‌گیرد. طول دوره‌های تکمیلی تخصصی حداقل ۱۲ ماه و در موارد ضروری به پیشنهاد و تشخیص کمیته تدوین و ارزشیابی رشته مربوطه و نیز تایید دبیرخانه قابل افزایش تا حداکثر ۱۸ ماه خواهد بود. توجه: کسانی که در مراکز آموزشی، بهداشتی و درمانی مسئولیت اداری و اجرایی دارند نمی‌توانند به طور همزمان به تحصیل در رشته فلوشیپ بپردازند.

تحوه اخذ تعهد از پذیرفته شدگان دوره‌های تکمیلی تخصصی (فلوشیپ)

اعضای هیات علمی دانشگاه‌های علوم پزشکی که در آزمون دوره‌های تکمیلی تخصصی (فلوشیپ) با سهمیه هیات علمی پذیرفته شده‌اند ملزم به سپردن تعهد محضری به محل استخدام می‌باشند و دانشگاه محل استخدام موظف به پرداخت ۵۰٪ کلیه هزینه‌های تحصیلی برابر ضوابط وزارت متبوع می‌باشد. پذیرفته شدگان شاغل در حین ثبت نام ملزم به ارائه حکم ماموریت آموزشی با مرخصی بدون حقوق می‌باشند.

مرخصی

دستیاران می‌توانند از مرخصی‌های سالیانه، استعلاجی و زایمان حسب مورد طبق مقررات استفاده نمایند.

دستیاران می‌توانند با ارائه گواهی پزشکی تایید شده از سوی شورای پزشکی دانشگاه محل تحصیل از مرخصی استعلاجی برابر مقررات استفاده نمایند.

تبصره: در صورتی که مدت مرخصی استعلاجی دستیار از سه ماه تجاوز کند ادامه دوره دستیاری منوط به نظر گروه آموزشی مربوط می‌باشد و بنا به درخواست دانشگاه دبیرخانه می‌تواند نسبت به معرفی فرد جایگزین با رعایت مقررات اقدام نماید.

استفاده دستیاران خانم از شش ماه مرخصی زایمان برای یک بار در طول دوره دستیاری بلامانع است.

مدت زمان مرخصی‌های استعلاجی و زایمان جزء دوره آموزش محسوب نشده و به طول دوره افزوده می‌شود.

تغییر رشته، مهمانی، انتقال

پذیرفته شدگان دوره‌های فلوشیپ مجاز به تغییر رشته نمی‌باشند. مهمان شدن در دوره‌های تکمیلی تخصصی (فلوشیپ) ممنوع است. انتقال در صورت لغو صلاحیت آموزشی بخش آموزش دهنده به سایر بخش‌های مورد تأیید با نظر هیات ممتحنه رشته پیش نیاز و موافقت دانشگاه مقصد بلامانع است.

ترك تحصیل و انصراف

ترك تحصیل یا انصراف در طول دوره موجب انفصال از آموزش در آن دوره می‌باشد. عدم مراجعه پذیرفته شدگان برای ثبت نام در موعد مقرر به منزله انصراف قطعی تلقی می‌شود.

در صورت ترك تحصیل و یا انصراف از آموزش دستیار، چنانچه مدت انفصال بیش از يك ماه نباشد می‌تواند با موافقت گروه آموزشی مربوطه به تحصیل بازگردد و در صورت انفصال بیش از يك ماه حق ادامه تحصیل در دوره مربوطه را نداشته و مطابق مقررات با وی رفتار می‌شود.

فلوهای که ضمن تحصیل متقاضی انصراف می‌باشند لازم است درخواست انصراف خود را برای اخذ موافقت به دانشگاه محل تحصیل ارائه نمایند.

دانشگاه‌های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی موظفند در صورت موافقت، مراتب انصراف دستیار را طبق زمان اعلام شده از سوی دبیر خانه شورای آموزش به محل مذکور اعلام و در اولین فرصت به سایر مراجع ذیربط اعلام نمایند.

صدور هر گونه مدرکی دال بر گذراندن دوره تکمیلی تخصصی (فلوشیپ) منوط و مستلزم اعلام پایان دوره مربوطه (۱۲ الی ۱۸ ماه) از طرف گروه و دانشکده می‌باشد.

تبصره: هر ساله دستورالعمل ثبت نام مقطع تکمیلی تخصصی (فلوشیپ) از سوی دبیرخانه با ذکر رشته‌های دایر و ظرفیت پذیرش آن‌ها به دانشگاه‌ها ابلاغ می‌گردد.

جدول دوره‌های تکمیلی و تخصصی فلوشیپ

نام رشته پیش نیاز	رشته تکمیلی تخصصی (فلوشیپ)
چشم	چشم پزشکی کودکان و انحراف چشم
	بیماریهای قرنیه و خارج چشم
	ویتره ورتین
	جراحی پلاستیک و ترمیمی چشم
زنان و زایمان	گلوکوم
	انکولوژی زنان
	ناباروری
	طب مادر و جنین
جراحی کلیه و مجاری ادراری تناسلی	اختلالات کف لگن در زنان
	جراحی درون بین زنان
	پیوند کلیه
	سرطان های دستگاه ادراری - تناسلی
جراحی عمومی	اندیورولوژی
	آندروولوژی
	جراحی عمومی درون بین
	جراحی بیماری های پستان
	جراحی کلورکتال
	جراحی های کبد، پانکراس، مجاری صفراوی و پیوند اعضا داخل شکم
بیهوشی	جراحی سرطان
	جراحی عروق
	درد
داخلی، بیهوشی، جراحی عمومی، ارتوپدی	بیهوشی مغز و اعصاب
	طب تسکینی
آسیب شناسی	مولکولار پاتولوژی و سیتوژنتیک
	سینوپاتالوژی
آسیب شناسی، پوست	آسیب شناسی پوست
پوست	پوست کودکان
گوش، گلو، بینی و جراحی سر و گردن	اتولوژی - نورواتولوژی

جراحی سر و گردن	
بینی و سینوس	
لاری نگولوژی	
الکتروفیزیولوژی بالینی قلب	تخصص و فوق تخصص بیماریهای قلب و عروق
اقدامات مداخله ای قلب و عروق بزرگسال	
اکوکاردیوگرافی	
بیماریهای مادر زادی قلب در بالغین	بیماری های مغز و اعصاب
مولتیپل اسکلروزیس (MS)	
صع	
رادیولوژی مداخله ای	رادیولوژی
رادیولوژی زنان	ارتوپدی جراحی عمومی
جراحی دست	
ارتوپدی کودکان	
جراحی زانو	ارتوپدی
جراحی هیپ و لگن	ارتوپدی جراحی مغز و اعصاب
جراحی ستون فقرات	
جراحی مغز و اعصاب کودکان	
طب روان تنی	روانپزشکی
روان درمانی	
طب روان - جنسی	
پیشگیری و کنترل عفونت های بیمارستانی	بیماری های عفونی و گرمسیری، کودکان، داخلی، پزشکی اجتماعی
AIDS / HIV بالینی	تخصص، فوق تخصص عفونی کودکان و بزرگسالان
مراقبت های ویژه کودک	جراحی عمومی، کودکان، بیهوشی
پزشکی خواب	روانپزشکی، گوش و گلو و بینی و جراحی سر و گردن، طب کار، بیماری های مغز و اعصاب کودکان، فوق تخصص ریه بزرگسال، بیهوشی
نوروفیزیولوژی بالینی کودکان	فوق تخصص مغز و اعصاب کودکان، تخصص بیماری های مغز و اعصاب
نوروواسکولار اینترنشن	جراحی مغز و اعصاب، بیماری های مغز و

	اعصاب، رادیولوژی
نوروماسکولر	بیماری های مغز و اعصاب، طب فیزیکی و توانبخشی
روانپزشکی عصبی و نورولوژی رفتاری	روانپزشکی ، بیماری های مغز و اعصاب

مقررات و آیین نامه‌های دوره‌های آموزش فوق تخصصی کلیات

ماده ۱ هدف:

هدف از برقراری دوره‌های فوق تخصصی پزشکی، تربیت پزشک فوق تخصصی مورد نیاز کشور، به منظور ارتقاء سطح علمی آموزش پزشکی، پژوهش و خدمات پزشکی و نیز دستیابی به آخرین یافته‌های علمی پزشکی می‌باشد.

ماده ۲ تعریف دوره:

دوره فوق تخصصی پزشکی بالینی، بالاترین مقطع تحصیلات دانشگاهی پزشکی است. متقاضیان واجد شرایط پس از موفقیت در آزمون پذیرش دستیار (کتبی و شفاهی) و گذراندن دوره آموزش علمی و عملی مصوب، در یکی از مراکز مورد تأیید وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با دفاع و تأیید رساله و موفقیت در آزمون نهایی به اخذ دانشنامه فوق تخصصی نایل می‌گردند.

ماده ۳ تعریف دستیار:

دستیار فوق تخصصی به فردی اطلاق می‌شود که با داشتن مدرک دانشنامه تخصصی رشته پیش نیاز یا گواهی قبولی آن و پذیرش در آزمون ورودی، با رعایت کلیه مفاد این آیین نامه در مدت زمان مصوب به آموزشهای نظری، کسب مهارتهای عملی و فعالیتهای پژوهشی پردازد

ماده ۴ شرایط پذیرش دستیار

الف شرایط عمومی

شرایط پذیرش دستیار در رشته‌های فوق تخصصی بالینی:

۴/۱ - شرکت و قبولی در آزمون پذیرش دستیار

تبصره الحاقی: شروع به طرح یا انجام خدمات قانونی شرط شرکت در آزمون پذیرش دستیار دوره‌های فوق تخصصی می‌باشد.

۴/۲ - تأیید صلاحیت عمومی طبق ضوابط شورای عالی انقلاب فرهنگی

تبصره: اعضا هیئت علمی رسمی (قطعی یا آزمایشی) برای تحصیل در دوره‌های فوق تخصصی نیاز به گزینش عمومی مجدد ندارند.

۴/۳ - داشتن مدرک دانشنامه تخصصی رشته پیش نیاز و یا گواهی قبولی آن از دانشگاه‌ها یا مراکز مورد تأیید وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.

۴/۴ - داشتن برگ پایان خدمت نظام وظیفه یا معافی برای آقایان
تبصره ۱: کلمه معافی به مفهوم معافیت دائم می‌باشد و داوطلبان دارای معافیت موقت پزشکی و یا کفالت با مسئولیت خود می‌توانند در آزمون پذیرش دستیار شرکت نمایند. بدیهی است در صورت فراخوانده شدن به انجام خدمت وظیفه این وزارتخانه هیچ گونه تعهدی برای ترخیص آنان به عهده نخواهد داشت.

تبصره ۲: داوطلبانی که در حال انجام خدمات قانونی شامل خدمت وظیفه عمومی یا پیام آوران بهداشت می‌باشند در صورت ارائه گواهی مبنی بر این که مدت سربازی آنان تا تاریخ ۳۱ شهریور ماه سال بعد به اتمام می‌رسد مجاز به شرکت در آزمون پذیرش دستیار خواهند بود.

تبصره ۳: آن دسته از متقاضیانی که بعنوان ماده یک قانون نحوه تامین اعضا هیئت علمی مشغول انجام خدمت وظیفه در دانشگاه‌های علوم پزشکی می‌باشند در صورت موافقت دانشگاه محل خدمت و ارائه گواهی مبنی بر اینکه تا تاریخ ۳۱ شهریور ماه سال بعد معادل طول مدت خدمت سربازی مصوب ستاد فرماندهی کل نیروهای مسلح را (در حال حاضر ۱۸ تا ۲۱ ماه) خواهند گذراند، می‌توانند به طور مشروط در آزمون شرکت نمایند و در صورت قبولی و نداشتن منع قانونی از نظر اداره نظام وظیفه، طبق مقررات شروع به آموزش نمایند.

تبصره ۴: از میان حایزین رتبه‌های آزمون دانشنامه تخصصی هر رشته پیش نیاز در هر سال تحصیلی، معادل ۲ برابر تعداد رشته‌های فوق تخصصی آن رشته پیش نیاز در صورتی که مشمول خدمت وظیفه عمومی باشند با رعایت سایر شرایط مندرج در آیین‌نامه می‌توانند به طور مشروط در آزمون پذیرش دستیار ثبت نام و شرکت نمایند و در صورت قبولی با استفاده از قانون نحوه تامین هیئت علمی و قانون اجازه ادامه تحصیل در مقاطع تحصیلی بالاتر به مشمولان این قانون، تا ۳۱ شهریور ماه سال بعد از خدمت ترخیص شده و شروع به آموزش نمایند. انتخاب رشته این افراد در هنگام ثبت نام براساس رتبه آزمون دانشنامه تخصصی رشته پیش نیاز و تا سقف حداکثر ۲ نفر در هر رشته فوق تخصصی می‌باشد. به عنوان مثال در رشته داخلی که تعداد رشته‌های فوق تخصصی وابسته به آن هفت رشته می‌باشد. به نفرات اول تا چهارم آزمون دانشنامه تخصصی رشته داخلی در صورتی که مشمول خدمت وظیفه عمومی می‌باشند اجازه داده می‌شود در صورت دارا بودن سایر شرایط آیین‌نامه و حداکثر ۲ نفر در هر رشته فوق تخصصی در آزمون پذیرش دستیار شرکت نمایند.

۴/۵- داشتن شرط سنی: هر داوطلب می‌تواند حداکثر تا سن مجاز ورود به دوره دستیاری (برای اعضاء هیئت علمی رسمی «قطعی یا آزمایشی» ۴۵ سال تمام و سایر داوطلبان ۴۲ سال تمام تا پایان شهریور ماه سال بعد) بدون محدودیت دفعات در آزمون پذیرش دستیار شرکت نماید.

۴/۶- نداشتن نقص عضو مؤثر حرفه ای بر حسب رشته، دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی موظف است با همکاری هیئت‌های ممتحنه، نقص عضو مؤثر حرفه ای را بر حسب رشته تنظیم و اعلام نماید.

۴/۷- عدم اشتغال به تحصیل در یکی از رشته‌های فوق تخصصی پزشکی و دوره‌های تکمیلی تخصصی (فلوشیپ) و پی‌اچ‌دی

تبصره: دارندگان مدرک دانشنامه فوق تخصصی و قبول شدگان آزمون نهایی فوق تخصصی در یکی از رشته‌های پزشکی مجاز به شرکت در آزمون پذیرش دستیار نمی‌باشند.

ب شرایط اختصاصی

ماده ۵: معادل ۲۰ درصد از کل ظرفیت پذیرش هر رشته در آزمون پذیرش دستیار به مشمولین قانون ایجاد تسهیلات برای ورود رزمندگان و جهادگران داوطلب بسیجی به دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی که حداقل ۸۰ درصد نمره آخرین نفر اعلام شده به آزمون شفاهی برابر ظرفیت را کسب نمایند اختصاص می‌یابد.

تبصره ۱: متقاضیان استفاده از سهمیه رزمندگان در کلیه مراحل امتحان کتبی و شفاهی و اعلام نتیجه به عنوان سهمیه رزمنده منظور شود بدین معنا که متقاضیان در صورت احراز هر رتبه از آزمون کتبی هنگام معرفی به شفاهی به عنوان رزمنده دیده خواهند شد.
تبصره ۲: در رشته‌هایی که ظرفیت پذیرش کمتر از ۵ نفر می‌باشد سهمیه مذکور قابل اعمال نیست.

ماده ۶: اعضاء هیئت علمی رسمی «قطعی یا آزمایشی» دانشگاه‌های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی و نیز داوطلبانی که با استفاده از شرایط تبصره ۴ بند ۴/۴ قصد ورود به دوره‌های فوق تخصصی را دارند می‌بایست هنگام ثبت نام یکی از مدارک مستند ذیل را حسب مورد ارائه نمایند:

الف- حکم استادیاری رسمی «قطعی یا آزمایشی» و اعلام نیاز دانشگاه محل خدمت
ب- گواهی رتبه در آزمون دانشنامه تخصصی رشته پیش نیاز به تأیید دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی

ماده ۷: داوطلبان مشغول خدمت در یکی از وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها و نهادها در هنگام ثبت

نام موظف به ارائه معرفی نامه از سازمان ذیربط مبنی بر موافقت با ماموریت آموزشی خود می‌باشند.

ج - آزمون پذیرش دستیار

ماده ۸: آزمون پذیرش دستیار بصورت متمرکز در همه رشته‌ها و در اسفند ماه هر سال توسط دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی برگزار می‌شود.

ماده ۹: هر داوطلب می تواند با توجه به رشته تخصصی پیش نیاز و ظرفیت های تعیین شده، یکی از رشته های فوق تخصصی را انتخاب و در آزمون پذیرش دستیار شرکت نماید.

جدول رشته های تخصصی پیش نیاز و رشته های فوق تخصصی وابسته

رشته تخصصی پیش نیاز

رشته های فوق تخصصی

داخلی

نفرولوژی

بیماری های قلب و عروق

روماتولوژی

خون و سرطان بالغین

غدد درون ریز و متابولیسم

بیماری های ریه

گوارش

اطفال کلیه اطفال

قلب اطفال

عفونی اطفال

اعصاب اطفال

خون و سرطان اطفال

نوزادان

گوارش اطفال

ایمونولوژی و آلرژی اطفال

غدد اطفال

جراحی عمومی

جراحی اطفال

جراحی قفسه صدری

جراحی قلب و عروق

جراحی پلاستیک، ترمیمی و سوختگی

روانپزشکی

روانپزشکی اطفال

بیهوشی

ICU

ماده ۱۰: ثبت نام آزمون پذیرش دستیار در مدت زمان اعلام شده توسط دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی از طریق دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور انجام می‌شود. تبصره: ثبت نام از داوطلبان مشمول تبصره ۴ بند ۴/۴ بصورت متمرکز در دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی انجام می‌گیرد.

۱۰/۱- مبلغ ثبت نام برای شرکت در آزمون پذیرش دستیار یکصد و پنجاه هزار ریال (۱۵۰/۰۰۰) می‌باشد.

ماده ۱۱: پس از ثبت نام و انتخاب رشته، تغییر رشته به هیچ عنوان مجاز نمی‌باشد.

ماده ۱۲: آزمون پذیرش دستیار فوق تخصصی در کلیه رشته‌ها به صورت کتبی و شفاهی می‌باشد، آزمون کتبی دارای حداقل ۱۰۰ سوال چند گزینه‌ای بوده و داوطلبان بر حسب اولویت نمره به میزان دو برابر ظرفیت هر رشته به آزمون شفاهی معرفی می‌شوند.

۱۲/۱- چنانچه در آزمون کتبی یا شفاهی، داوطلبین نمرات مشابه کسب نمایند اولویت با اعضاء هیئت علمی دانشگاه‌های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی کشور می‌باشد.

۱۲/۲- در مرحله آزمون شفاهی، قبول شدگان نهایی آزمون پذیرش دستیار فوق تخصصی حداکثر تا ظرفیت هر رشته برگزیده می‌شوند. اسامی پذیرفته‌شدگان مشمول خدمات قانونی برای ترخیص به معاونت درمان، دانشگاه یا سازمان محل خدمت اعلام می‌شود.

تبصره: حداقل نمره آزمون شفاهی پذیرش دستیار فوق تخصصی پس از آزمون کتبی و قبل از برگزاری آزمون شفاهی توسط هیأت ممتحنه هر رشته تعیین و توسط دبیر هیأت ممتحنه به دبیرخانه شورا اعلام می‌شود.

ماده ۱۳: محل آموزش براساس اولویت نمره کسب شده کتبی، توسط داوطلب انتخاب می‌گردد.

تبصره: در صورت یکسان بودن نمره آزمون کتبی، اولویت انتخاب محل با داوطلبان عضو هیئت علمی دانشگاه‌های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی کشور خواهد بود. در مورد داوطلبان آزاد یا اعضاء هیئت علمی با نمرات برابر، نمره نهایی آزمون دانشنامه تخصصی [۳/ (دو برابر کتبی + شفاهی)] ملاک عمل قرار خواهد گرفت. در صورتی که در يك دوره نتیجه آزمون شفاهی به صورت قبول یا مردود اعلام شده باشد، نمره آزمون کتبی ملاک عمل قرار خواهد گرفت.

تبصره الحاقی:

در مواردی که تعداد شرکت کنندگان در آزمون کتبی کمتر از ظرفیت اعلام شده در هر رشته باشد، محل آموزش دستیاران پذیرفته شده آزمون شفاهی توسط هیأت ممتحنه رشته مربوطه

تعیین می‌شود.

دوره آموزشی

الف- ثبت نام پذیرفته‌شدگان

ماده ۱۴: دانشگاه‌های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی در بازه زمانی اعلام شده نسبت به ثبت نام پذیرفته‌شدگان آزمون پذیرش دستیار اقدام می‌نمایند.

۱۴/۱- دانشگاه‌های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی موظفند اسامی پذیرفته‌شدگانی را که در موعد مقرر ثبت نام ننموده و یا در مهر ماه سال تحصیلی شروع دوره انصراف دهند حداکثر تا دهم آبان ماه به دبیر خانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی اعلام نمایند.

۱۴/۲- دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی حداکثر تا پانزدهم آبان ماه هر سال تحصیلی نسبت به معرفی جایگزین افراد مشمول بند ۱۴/۱ و نیز افرادی که صلاحیت عمومی آنان مورد تأیید قرار نگرفته اقدام مینماید.

توضیح: به ازای هر فرد منصرف شده حداکثر ۳ نفر به دانشگاه محل تحصیل معرفی خواهد شد که بر حسب اولویت نمره تا تاریخ معین شده اقدام به ثبت نام نمایند.
تبصره الحاقی:

در هر مرحله از آزمون پذیرش دستیار فوق تخصصی (مرحله اصلی و اعلام جایگزین منصرفین) در شرایط مساوی از نظر نمره شفاهی اولویت پذیرش براساس نمره کتبی آزمون پذیرش و در مرحله بعد براساس نمره کل آزمون دانشنامه تخصصی می‌باشد.

۱۴/۳- تصمیم‌گیری در مورد ارزش قبولی علمی و شروع به تحصیل پذیرفته‌شدگانی که صلاحیت عمومی آنان پس از پایان مهر ماه هر سال تحصیلی توسط هیئت مرکزی گزینش دانشجو مورد تأیید قرار می‌گیرد با رعایت مفاد ماده ۱۶ به عهده هیئت ممتحنه رشته مربوطه می‌باشد.

تبصره ۱: ثبت نام اولیه فردی که تأیید صلاحیت مجدد شده موجه تلقی شده و زمان شروع به آموزش وی با نظر هیئت ممتحنه رشته مربوطه تعیین می‌گردد.

تبصره ۲: افزایش ظرفیت ناشی از شروع آموزش فردی که تأیید صلاحیت مجدد شده بلامانع است.

۱۴/۴- کسانی‌که که در مراکز آموزشی یا بهداشتی درمانی مسئولیت اداری و اجرایی دارند، نمی‌توانند به طور همزمان به تحصیل بپردازند.

۱۴/۵- ارزش قبولی علمی پذیرفته‌شدگانی که بنا به تأیید وزیر بهداشت، درمان و آموزش

پزشکی عهده دار مسئولیت یا مأموریت اداری می‌شوند حداکثر به مدت یکسال از شروع سال تحصیلی پذیرش شده (اول مهرماه) با رعایت مفاد ماده ۱۶ محفوظ می‌باشد.

ب- تعهدات

ماده ۱۵: بت نام پذیرفته‌شدگان منوط به ارائه تعهد نامه محضری به میزان دو برابر مدت آموزش می‌باشد. ۱۵/۱- اخذ تعهد از پذیرفته‌شدگان آزاد، دوره‌های فوق تخصصی به صورت خاص می‌باشد و محل انجام تعهد خدمت این دسته از پذیرفته‌شدگان براساس نیاز دانشگاه‌های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی کشور توسط معاونت آموزشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تعیین و قبل از پذیرش در اختیار داوطلبان قرار می‌گیرد. پس از اعلام قبولی بر مبنای اولویت نمره آزمون کتبی پذیرش، محل انجام تعهد خاص توسط پذیرفته‌شدگان انتخاب می‌گردد. در صورت یکسان بودن نمره آزمون کتبی، طبق تبصره ماده ۱۳ عمل می‌شود. دانشگاه‌های علوم پزشکی محل تعهد موظفند نسبت به کارگیری متعهدین فوق تخصص برابر مدت تعهد اقدام نموده و در صورت نیاز آنان را استخدام نمایند تبصره: ارائه مدرک دانشنامه فوق تخصصی پذیرفته‌شدگان آزاد پس از طی مراحل قانونی منوط به اتمام مدت تعهد در دانشگاه‌ها بوده و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی می‌تواند نسبت به لغو دوره آموزشی افرادی که از انجام تعهد خدمت سر باز، زده‌اند برابر مقررات اقدام نماید. ۱۵/۲- اخذ تعهد از دستیاران به نحوی است که در صورت اضافه شدن به تعهدات قبلی، در مجموع از ۱۰ سال تجاوز ننماید. ۱۵/۳- مستخدمین دانشگاه‌های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ملزم به سپردن تعهد محضری به میزان دو برابر مدت آموزش به دانشگاه محل استخدام می‌باشند. ۱۵/۴- مستخدمین مشمول ماده ۷ این آیین‌نامه ملزم به سپردن تعهد به محل استخدام خود هستند و سازمان مربوطه موظف به پرداخت شهریه و کلیه هزینه‌های تحصیلی برابر ضوابط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی می‌باشد. در مورد مستخدمین سایر وزارتخانه‌ها که از مرخصی بدون حقوق استفاده می‌نمایند نیز طبق بند ۱۵/۱ آیین‌نامه، تعهد محضری اخذ شده و در صورت عدم انجام تعهدات خدمتی، تعهدات مالی به نفع وزارت متبوع استیفاء خواهد شد. (موضوع نامه ۳/۹۳/آ مورخ ۶/۲/۷۹ دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی) * پذیرفته‌شدگانی که با مأموریت آموزشی از وزارتخانه‌ها، نهادها و سازمانها (به استثناء دانشگاه‌های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی وابسته وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، برای ادامه تحصیل به رشته‌های تخصصی وارد می‌شوند ملزم به سپردن تعهد محضری به محل استخدام خود هستند فرد سازمان مربوطه موظف به پرداخت

شهریه و کلیه هزینه‌های تحصیلی برابر ضوابط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی می‌باشد. مفاد فوق مشمول افرادی که با مرخصی بدون حقوق وارد رشته‌های تحصیلی می‌شوند نمی‌باشد. * پذیرفته شدگان کادر ثابت نیروهای نظامی و انتظامی دوره‌های فوق تخصصی با شروع آموزش در سال تحصیلی ۸۱-۸۲ مشمول پرداخت شهریه می‌باشند. (موضوع نامه شماره ۸۱/۳/۶۴۹۱ آ مورخ ۸۱/۸/۲۶ و شماره ۸۱/۳/۷۷۶۱ آ مورخ ۸۱/۹/۲۳ دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی).

ج- شروع دوره

ماده ۱۶: کلیه پذیرفته‌شدگان آزمون دستیاری فوق تخصصی موظفند پس از انجام ثبت نام، دوره دستیاری خود را از اول مهر ماه سال تحصیلی شروع نمایند. تبصره: مهلت شروع به آموزش افراد جایگزین حداکثر تا پانزدهم آذرماه می‌باشد.

د- آموزش دوره دستیاری

ماده ۱۷: آموزش دوره دستیاری بر مبنای برنامه و محتوای آموزشی هر رشته فوق تخصصی که توسط هیئت ممتحنه همان رشته پیشنهاد می‌گردد، پس از تصویب شورای آموزش پزشکی و تخصصی قابل اجراست.

۱۷/۱- طول دوره رشته‌های دستیاری فوق تخصصی ۲۴ تا ۳۶ ماه کامل است که بنا به پیشنهاد هیأت ممتحنه بر حسب برنامه آموزشی رشته مربوطه توسط شورای آموزشی پزشکی و تخصصی تعیین و به اجرا گذاشته می‌شود.

۱۷/۲- دستیاران موظفند وظایف آموزشی، پژوهشی و درمانی، اعم از آموزشهای دوره‌های پایین تر، برگزاری کلاس‌های نظری، کارآموزی‌های بیمارستانی و درمانگاهی و کشیک را مطابق برنامه گروه آموزشی مربوطه انجام دهند.

۱۷/۳- خدمت دستیار به طور تمام وقت (حداقل از ساعات ۸ صبح لغایت ۱۶) و براساس برنامه گروه آموزشی می‌باشد.

دستیاران در طول دوره آموزش حق هیچ گونه اشتغال خارج از برنامه گروه آموزشی مربوطه از جمله طبابت در مطب را ندارند. تبصره: اشتغال دستیاران در رشته مربوطه در کلینیک ویژه، به شرط موافقت بخش آموزش دهنده حداکثر دو روزه در هفته بلامانع است و پرداخت حق الزحمه این گروه از دستیاران برابر مقررات کلینیک ویژه می‌باشد.

۱۷/۴- از بین قبول شدگان آزمون نهایی فوق تخصصی در رشته‌هایی که کم‌تر از ۵ نفر داوطلب داشته باشد فقط رتبه اول و در صورتی که بین ۹- ۵ نفر داوطلب داشته باشد رتبه‌های اول و دوم و چنانچه ۱۰ نفر یا بیشتر داوطلب داشته باشد رتبه‌های اول تا سوم مجاز

هستند پس از اتمام دوره آموزشی مقرر و قبولی در آزمون نهایی فوق تخصصی و با کسب موافقت دانشگاه محل استخدام در مورد افرادی که با ماموریت آموزشی تحصیل کرده‌اند، قبل از فارغ‌التحصیلی حداکثر به مدت یکسال در مراکز آموزشی خارج از کشور که مورد تأیید هیئت ممتحنه و منطبق با مقررات وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی باشد تحصیل نمایند.

این دسته از دستیاران پس از مراجعت به کشور و طی مراحل تأیید صحت صدور و تعلق و تأیید ارزش علمی گواهی اخذ شده توسط هیئت ممتحنه رشته مربوطه برای طی مراحل فارغ‌التحصیلی معرفی می‌شوند.

تبصره الحاقی:

در صورتیکه نفرت برتر آزمون نهایی فوق تخصصی تا ۳ ماه پس از اعلام نتایج قبولی آمادگی خود را برای استفاده از بورس پایان دوره آموزش فوق تخصصی کتباً به دبیرخانه اعلام نمایند منصرف از استفاده از بورس شناخته شده و نفرت بعدی به ترتیب اولویت نمره به شرط تأیید شورای عالی بورس و به تعداد و یا شرایط مندرج در ماده ۱۷/۴ آیین‌نامه می‌توانند از بورس مذکور استفاده نمایند.

۱۷/۵- دستیارانی که با ماموریت آموزشی به دوره‌های فوق تخصصی وارد می‌شوند مشمول کلیه مقررات و ضوابط دوره آموزشی مربوطه می‌باشند.

ه- ارتقاء دستیاران

ماده ۱۸: ارتقاء دستیاران به سال بالاتر توسط گروه آموزشی مربوطه براساس مقررات ارتقاء دستیاران که توسط هیئت ممتحنه رشته فوق تخصصی تنظیم می‌شود خواهد بود و دانشگاه‌های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی کشور موظف هستند هر سال نتایج ارتقاء دستیاران را به دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی منعکس نمایند.

۱۸/۱- هیئت ممتحنه رشته‌های فوق تخصصی، مقررات ارتقاء دستیاران رشته خود را تنظیم کرده و پس از تأیید دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی برای اجرا به دانشگاه‌های علوم پزشکی ابلاغ می‌نمایند.

۱۸/۲- صدور حکم آموزشی دستیاران برای سال بالاتر، پس از احراز شرایط ارتقاء سالیانه، توسط دانشگاه محل آموزش انجام می‌شود. در صورت عدم موفقیت در ارتقاء توسط گروه آموزشی نسبت به تمدید دوره اقدام می‌شود. الحاقیه: دستیارانی که در طول دوره دستیاری فوق تخصصی در امتحان ارتقاء دستیاری سه بار مردود شوند از سیستم آموزش فوق تخصصی بالینی پزشکی اخراج می‌شوند. تبصره: دستیارانی که در امتحان ارتقاء ۱ به ۲ دوبار

مردود شوند مجاز به ادامه تحصیل در دوره مربوطه نمی‌باشند و از سیستم آموزش فوق تخصصی بالینی پزشکی اخراج خواهند شد. * در صورت نیاز به تمدید دوره با نظر مدیر گروه دستیار می‌تواند در بخش حاضر گردیده و از مزایای دستیاری (دریافت حق الزحمه دستیاری) برخوردار گردد.

و- مرخصی‌ها

ماده ۱۹: دستیاران می‌توانند از مرخصی‌های سالیانه، استعلاجی و زایمان حسب مورد استفاده نمایند.

۱۹/۱- دستیاران می‌توانند با رعایت مقررات در هر سال تحصیلی حداکثر ۱۵ روز از مرخصی سالیانه استفاده نمایند. مدت مذکور جزء دوره آموزشی محسوب می‌گردد.

۱۹/۲- دستیارانی که همسر آنان با استفاده از فرصت مطالعاتی یا دوره تکمیلی به تأیید وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و یا وزارت علوم، تحقیقات و فن آوری اعزام خارج از کشور هستند. می‌توانند با موافقت دانشگاه محل تحصیل حداکثر از یک سال مرخصی بدون دریافت کمک هزینه تحصیلی و تنها برای یکبار استفاده نمایند.

۱۹/۳- دستیاران می‌توانند با ارائه گواهی پزشکی تأیید شده از سوی شورای پزشکی دانشگاه محل تحصیل از مرخصی استعلاجی برابر مقررات استفاده نمایند.

تبصره: در صورتی که مدت مرخصی استعلاجی دستیار از شش ماه تجاوز کند ادامه دوره دستیاری منوط به نظر گروه آموزشی مربوطه می‌باشد و بنا به درخواست دانشگاه، دبیرخانه می‌تواند نسبت به معرفی فرد جایگزین با رعایت مقررات مندرج در تبصره ماده ۱۶ اقدام نماید.

۱۹/۴- استفاده دستیاران خانم از چهار ماه مرخصی زایمان برای یکبار در طول دوره دستیاری بلامانع است.

۱۹/۵- مدت زمان مرخصی‌های استعلاجی و زایمان جزء دوره آموزش محسوب نشده و به طول دوره افزوده می‌شود.

ز- تغییر رشته، انتقال و میهمانی

ماده ۲۰: پذیرفته‌شدگان دستیاری مجاز به تغییر رشته نمی‌باشند.

ماده ۲۱: انتقال پذیرفته‌شدگان دستیاری جز در موارد ذیل ممنوع است:

الف- در صورت لغو صلاحیت بخش آموزش دهنده برابر آیین‌نامه ارزشیابی بخش‌ها، انتقال دستیاران فوق تخصصی پذیرفته شده به سایر بخش‌های مورد تأیید، با نظر هیئت

ممتحنه و موافقت دانشگاه مقصد بلامانع است.

ب- در صورتی که برابر آیین نامه ارزشیابی بخش‌ها صلاحیت بخش آموزشی فوق تخصصی به صورت موقت لغو گردد انتقال دستیاران به سایر بخش‌های مورد تأیید، تا احراز مجدد صلاحیت آموزشی با نظر هیئت ممتحنه و موافقت دانشگاه مقصد بلامانع است. الحاقیه: جابجائی محل تحصیل دستیاران فوق تخصصی در ۶ ماه اول دوره به شرط موافقت گروه یا بخش آموزشی و تأیید دانشگاه‌های مبدأ و مقصد بلامانع است.

ماده ۲۲: میهمان شدن دستیاران حداکثر به مدت ۶ ماه با موافقت دانشگاه‌های مبدأ و مقصد بلامانع است.

ماده ۲۳: دستیارانی که دوره آموزشی آنها برابر برنامه آموزشی مصوب رشته مربوط به صورت چرخشی انجام می‌شود از شمول مقررات انتقال و میهمانی مستثنی هستند.

ح- ترك تحصیل و انصراف

ماده ۲۴: ترك تحصیل یا انصراف در طول دوره موجب انفصال از آموزش در آن دوره می‌شود.

۲۴/۱- عدم ثبت نام پذیرفته شدگان در موعد مقرر، یا عدم شروع دوره ثبت نام شدگان به دلایل غیر موجه حداکثر تا آخر مهرماه به منزله انصراف قطعی تلقی می‌شود.

۲۴/۲- در صورت ترك تحصیل و یا انصراف از آموزش دستیار، چنانچه مدت انفصال بیش از يك ماه نباشد می‌تواند با موافقت گروه آموزشی مربوطه به تحصیل بازگردد و در صورت انفصال بیش از يك ماه حق ادامه تحصیل در دوره مربوطه را نداشته و مطابق مقررات با وی رفتار می‌شود.

تبصره: اعلام انصراف در مهرماه اولین سال تحصیلی، انصراف قطعی تلقی شده و بازگشت به تحصیل در آن دوره مجاز نمی‌باشد.

۲۴/۳- دستیارانی که ضمن تحصیل متقاضی انصراف می‌باشند لازم است در خواست انصراف خود را برای اخذ موافقت به دانشگاه محل تحصیل ارائه نمایند.

۲۴/۴- دانشگاه‌های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی موظفند در صورت موافقت، مراتب انصراف دستیار را حداکثر ظرف مدت يك هفته به دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی و در اولین فرصت به سایر مراجع ذیربط اعلام نمایند.

۲۴/۵- پرونده دستیارانی که پس از پایان مهرماه هر سال تحصیلی حکم دستگیری آنها لغو می‌شود به دفتر حقوقی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی ارسال می‌گردد. تا بر اساس تعهد سپرده شده و مقررات موجود با آنها رفتار شود.

امور رفاهی

ماده ۲۵: کمک هزینه تحصیلی دستیاران آزاد که دارای تعهد خدمت (عام یا خاص) به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی می باشند، معادل ۸۰ درصد حقوق و فوق العاده شغل استادیار پایه یک و ۵۰ درصد مزایای طرح تمام وقتی از محل درآمدهای اختصاصی دانشگاه محل تحصیل و با تصویب هیئت امناء می باشد.

میزان عیدی و افزایش سنواتی کمک هزینه تحصیلی دستیاران معادل استادیاران پایه یک می باشد.

۲۵/۱- دستیاران در مدت مرخصی استحقاقی و زایمان از کمک هزینه تحصیلی برخوردار می باشند.

۲۵/۲- در مدت مرخصی استعلاجی بیش از سه ماه، به دستیاران کمک هزینه تحصیلی تعلق نمیگیرد.

۲۵/۳- کمک هزینه تحصیلی دستیاران میهمان توسط دانشگاه مبدأ پرداخت می شود.

۲۵/۴- به دستیارانی که با مأموریت آموزشی در دوره های فوق تخصصی شرکت می کنند کمک هزینه تحصیلی تعلق نمی گیرد و حقوق و مزایای آنان توسط محل استخدام و براساس مقررات مربوطه پرداخت می شود.

۲۵/۵- دستیارانی که تمایل داشته باشند از مزایای بیمه خدمات درمانی بصورت خویش فرما استفاده نمایند می توانند، با پرداخت ۵۰ درصد حق سرانه از این امتیاز برخوردار شوند.

آزمون نهایی فوق تخصصی (دانشنامه)

الف- ثبت نام و شرکت در آزمون نهایی

ماده ۲۶: ثبت نام آزمون نهایی در مدت زمان اعلام شده توسط دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی از طریق دانشگاه های علوم پزشکی (محل تحصیل) انجام می شود.

۲۶/۱- مردودین سه بار آزمون کتبی نهایی فوق تخصصی پس از یکسال تمدید دوره بدون دریافت کمک هزینه تحصیلی مجاز به شرکت مجدد در آزمون کتبی می باشند.

تبصره ۱: عدم شرکت در آزمون کتبی پس از معرفی توسط مسئول گروه آموزشی، یکبار مردودی محسوب می شود.

تبصره ۲: تعیین محل تمدید دوره به عهده هیأت ممتحنه مربوطه می باشد.

تبصره ۳: افرادی که قبل از اعلام این آیین نامه در آزمون نهایی کتبی فوق تخصصی مردود شده اند حداکثر تا سه سال مجاز خواهند بود بدون تمدید دوره در آزمون کتبی شرکت

نمایند.

* شرکت در آزمون نهایی فوق تخصصی به منزله ارتقاء سال آخر نیست چون دستیاران واجد شرایط صرفاً به عنوان شرکت در آزمون دانشنامه فوق تخصصی معرفی شده‌اند و مردودین بار اول و دوم آزمون دانشنامه فوق تخصصی نیاز به تمدید دوره ندارند.

* در صورت عدم معرفی مدیر گروه آموزشی جهت شرکت در آزمون دانشنامه فوق تخصصی موضوع به منزله مردودی در آزمون تلقی نمی‌گردد. (موضوع نامه شماره ۷۸/۱۰/۱۴ دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی)

۲۶/۲ - حق ثبت نام شرکت در آزمون نهایی برای نوبت اول یکصد و پنجاه هزار ریال (۱۵۰/۰۰۰ ریال) نوبت دوم دویست و پنجاه هزار ریال (۲۵۰/۰۰۰ ریال) و برای نوبت سوم و بعد چهار صد و پنجاه هزار ریال (۴۵۰/۰۰۰ ریال) می‌باشد. ۲۶/۳ -

الف) کلیه دستیاران رشته‌های فوق تخصصی می‌بایست حداکثر ظرف مدت یکسال پس از اتمام دوره آموزش خود در آزمون دانشنامه رشته مربوطه شرکت نمایند و در صورت عدم شرکت یک دوره مردودی محاسبه خواهد شد.

ب) افرادی که قبل از ابلاغ این آیین نامه دوره آموزش فوق تخصصی خود را به اتمام رسانیده و در آزمون دانشنامه فوق تخصصی شرکت ننموده‌اند می‌بایست حداکثر ظرف مدت ۳ سال در آزمون مذکور شرکت نمایند و موفق به کسب قبولی در آزمون مذکور گردند بدیهی است در صورت اتمام مهلت مذکور به مدت یک سال تمدید دوره خواهند شد.

موضوع ۷ - حق ثبت نام شرکت در آزمون‌های پذیرش دستیاری تخصصی و فوق تخصصی و دانشنامه تخصصی به میزان ۱۰ درصد افزایش یافت.

ماده ۲۷: شرایط ثبت نام در آزمون نهایی:

۲۷/۱ - تکمیل دوره آموزشی براساس برنامه آموزشی مصوب هر رشته

۲۷/۲ - ارائه فرم تکمیل شده فعالیت‌های علمی مربوط به ارتقاء دستیاران در سالهای مختلف
۲۷/۳ - ارائه معرفی نامه از طرف رئیس بخش آموزش فوق تخصصی و با تائید مدیر گروه رشته مربوطه، پس از تکمیل دوره آموزشی.

تبصره: داوطلبانی که تاریخ پایان دوره آنان حداکثر تا پانزدهم آذر ماه هر سال می‌توانند با رعایت سایر قوانین در آزمون دانشنامه فوق تخصصی آن سال شرکت نمایند.

۲۷/۴ - انتخاب یک برنامه پژوهشی بعنوان رساله فوق تخصصی در جهت رفع نیازهای کشور به راهنمایی حداقل یک نفر از اعضای هیئت علمی گروه مربوطه

تبصره ۱: موضوع رساله باید تا پایان شش ماه اول دوره دستیاری به ثبت رسیده باشد.

الحاقیه: در صورت صلاحدید گروه آموزشی فوق تخصصی مربوطه داوطلب می‌بایست

قبل از معرفی به امتحان نهایی فوق تخصصی از پایان نامه خود دفاع نموده و برای ثبت نام و شرکت در آزمون دانشگاه مربوطه ارائه نماید.

« کلیه افراد موظف به دفاع از پایان نامه فوق تخصصی قبل از شرکت در آزمون دانشنامه فوق تخصصی می باشند و در صورت عدم دفاع از پایان نامه حق شرکت در آزمون دانشنامه فوق تخصصی را ندارند.»

تبصره ۱: در مواردی که پروژه تحقیقاتی و طولانی مدت باشد، حسب نظر گروه آموزشی حداکثر به مدت یک سال جهت دفاع از پایان نامه فرصت داده خواهد شد ضمن اینکه در این مدت مجاز به استفاده از مزایای فوق تخصصی نمی باشند.

تبصره ۲: افرادی که قبلاً دوره آموزشی آنان به اتمام رسیده و موفق به کسب قبولی در آزمون دانشنامه فوق تخصصی گردیده و یا نگردیده اند، حداکثر به مدت یکسال از تاریخ تصویب این مصوبه جهت دفاع از پایان نامه فرصت خواهند داشت. بدیهی است پس از تاریخ فوق پایان نامه این گروه از دستیاران قابل بررسی نمی باشد.

ب- چگونگی برگزاری آزمون نهایی و اعلام نتایج

ماده ۲۸: آزمون نهایی در کلیه رشته ها بصورت متمرکز و در شهریور ماه هر سال بصورت کتبی و شفاهی توسط دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی برگزار می شود.
۲۸/۱- سؤالات آزمون نهایی براساس منابع تعیین شده توسط هیئت ممحنه رشته های مربوطه طرح می شود.

۲۸/۲- آزمون کتبی بصورت چند گزینه ای بوده و حد نصاب نمره قبولی در آزمون کتبی کسب حداقل ۷۰ درصد از کل نمره آزمون می باشد.

۲۸/۳- در صورت قبولی در آزمون کتبی، داوطلب می تواند در آزمون شفاهی شرکت کند و ملاک قبولی در آزمون شفاهی نیز حداقل کسب ۷۰ درصد از کل نمره آزمون می باشد.

۲۸/۴- قسمتی از نمره آزمون شفاهی به رساله پژوهشی دستیاران تعلق می گیرد. داوطلبانی که خواستار استفاده از این امتیاز باشند باید قبل از برگزاری آزمون، رساله خود را به اتمام رسانیده، و از آن دفاع نموده باشند و هنگام آزمون شفاهی به هیئت ممحنه ارائه دهند.
تبصره: نحوه تعلق امتیاز فوق و درصد تأثیر آن در آزمون نهایی شفاهی با نظر هیئت ممحنه هر رشته تعیین می شود.

۲۸/۵- برای تعیین نفرات برتر هر آزمون، نمره آزمون کتبی با ضریب دو و نمره آزمون شفاهی با ضریب یک محاسبه می شود.

۲۸/۶- دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی موظف است قبولی نهایی داوطلب را

به اداره کل امور دانش آموختگان، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی محل تحصیل، معاونت آموزشی و معاونت درمان وزارت متبوع اعلام نماید.

۲۸/۷- در صورت عدم قبولی داوطلب در آزمون نهایی (دانشنامه) هیچگونه مدرک و یا گواهی از طرف دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی برای این افراد صادر نمی‌شود.

۲۸/۸- اعتبار قبولی آزمون نهایی کتبی فوق تخصصی ۵ سال می‌باشد. در صورت عدم شرکت و یا عدم موفقیت در آزمون شفاهی در مدت مذکور، متقاضیان موظف به شرکت مجدد در آزمون نهایی کتبی می‌باشند.

تبصره: افرادی که قبل از تاریخ ابلاغ این آیین نامه در آزمون نهایی کتبی فوق تخصصی قبول شده‌اند حداکثر تا ۵ سال مجاز خواهند بود در آزمون شفاهی شرکت نمایند.

۲۸/۹- دانشگاه محل آموزش موظف است مراتب فارغ التحصیلی دستیاران را پس از ارائه تسویه حساب قطعی به اداره کل امور دانش آموختگان اعلام نماید.

۲۸/۱۰- صدور دانشنامه فوق تخصصی، پس از قبولی در آزمون نهایی و اعلام فراغت از تحصیل با رعایت مقررات مربوطه صرفاً توسط اداره کل امور دانش آموختگان انجام می‌شود.

دستور العمل شناسایی موارد افت تحصیلی و نحوه برخورد با آن

ماده يك : مقدمه

دانشگاه علوم پزشکی تهران هر ساله تعداد قابل توجهی از استعداد و رتبه‌های برتر کنکور سراسری از سراسر کشور را می‌پذیرد که با توجه به شرایط خاص اقلیمی، اجتماعی و اقتصادی حاکم بر کلان شهر تهران و انتظارات و اقتضائات خاص آموزشی در دانشگاه علوم پزشکی تهران، این دانشجویان همواره در معرض انواع آسیب‌ها قرار دارند که تاثیر غیر قابل انکاری بر روند تواناییهای یادگیری و روند تحصیلی آنان دارد. افت تحصیلی دانشجویان یکی از مسائل مهم در حوزه آموزش دانشگاه میباشد که در صورت عدم رسیدگی با کاهش بهره‌وری آموزشی همراه خواهد بود و در نهایت به اتلاف منابع، هدر رفتن وقت و هزینه منجر خواهد شد. در حال حاضر راهکار قانونی برخورد با مصادیق افت تحصیلی نظیر مشروطی، کسب نمره مردودی درس و سنوات بیش از حد مجاز، سلب حق ادامه تحصیل از دانشجو است. انتظار می‌رود دانشکده‌ها بر اساس شیوه‌نامه‌های مصوب ارزشیابی برنامه درسی، استاد و دانشجو در خصوص مشکلات موجود از جمله محتوای درسی ارائه شده، نحوه‌ی تدریس اساتید و مواردی از این قبیل که منجر به افت تحصیلی اکثریت دانشجویان يك کلاس می‌گردد، بررسی بهنگام و تصمیم‌گیری نمایند و بر روند تدریس اعضای هیات علمی و به ویژه مدرسین حق التدریس نظارت سیستماتیک داشته باشند.

شورای آموزشی دانشگاه با توجه به رسالت خود در جلسه مورخ ۹۵/۶/۶ پس از بحث و بررسی در خصوص علل و عوامل افت تحصیلی دانشجویان مقررات زیر را با هدف پیشگیری و رسیدگی بهنگام به این موضوع به شرح ذیل در پنج ماده و دو تبصره به تصویب رساند.

ماده دو: تعریف افت تحصیلی

منظور از افت تحصیلی در این دستور العمل یکی از موارد زیر است:

- ۱- کاهش معدل به میزان دو نمره در دو ترم متوالی
- تبصره: چنانچه کاهش معدل در مقاطع رشته پزشکی باشد دانشکده بررسی بیشتری نماید
- ۲- مردودی در سه درس
- ۳- مشروطی یک ترم
- ۴- سایر مواردی که دانشکده تشخیص می‌دهد عملکرد دانشجو رو به کاهش است.
- ۵- دانشجویانی که پیوسته میانگین بین ۱۲ تا ۱۴ (رکود) داشته نیز مشمول این دستورالعمل می‌باشند.

ماده سه: نحوه شناسایی موارد افت تحصیلی

۱- آموزش دانشکده در هر نیمسال تحصیلی وضعیت دانشجویان را بررسی و در صورت مشاهده موارد افت تحصیلی مطابق معیارهای ماده ۲ به معاون آموزشی دانشکده گزارش نماید.

ماده چهار: چگونگی برخورد با موارد افت تحصیلی در صورت مشروطی اقدامات زیر انجام خواهد شد:

- ۱- اطلاع کتبی به دانشجو
  - ۲- اطلاع به خانواده دانشجو و ضبط در پرونده آموزشی وی
  - ۳- معرفی به مرکز مشاوره دانشجویان
- در صورت سایر موارد ماده ۲ اقدامات زیر انجام خواهد شد:
- ۱- معرفی به استاد مشاور تحصیلی جهت بررسی علل افت / رکود
  - ۲- معرفی به مرکز مشاوره دانشجویان به پیشنهاد استاد مشاور تحصیلی
  - ۳- معرفی و استعلام از استاد مشاور تحصیلی و در صورت لزوم اعمال محدودیت در انتخاب واحد
- تبصره: توصیه می شود حداکثر تا قبل از شروع نیمسال اول ۹۶-۹۵ دانشکده‌ها نسبت به تعیین و اعلام استاد راهنمای تحصیلی دانشجویان اقدام نمایند.

ماده پنج: نحوه اطلاع رسانی دستور العمل

آموزش دانشکده در هنگام ثبت نام و انتخاب واحد این دستور العمل را جهت مطلع بودن دانشجویان و اساتید از موارد و اقدامات قانونی دانشکده و دانشگاه در صورت افت تحصیلی به طرق مقتضی در اختیار آنان قرار دهد. برخی از دروس در دوگروه در ترمهای متوالی ارائه میگردد که در هرترم نیمی از دانشجویان واجد شرایط درس را اخذ می نمایند.

